

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปริญญานิพนธ์

ของ

ประภา ไกศลนิตติวงศ์

๒-4 ก.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

กันยายน 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(ผศ.พวา พันธุ์เมฆา)

.....กรรมการ

(ผศ.พงษ์พันธ์ พงษ์ไสภา)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ผศ.พวา พันธุ์เมฆา)

.....กรรมการ

(ผศ.พงษ์พันธ์ พงษ์ไสภา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.บุญสม ก้านสังวร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 4 เดือน ตุลาคม พ.ศ 2534

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยเรื่อง "ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" นี้ สำเร็จได้ด้วยการได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผศ.พวา พันธุ์เมฆา ประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ผศ.พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา กรรมการที่ปรึกษาปริญฐานิพนธ์ คอยให้คำแนะนำและความช่วยเหลือผู้วิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วง และขอขอบคุณ ผศ.บุญสม ก้านสังวร ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.ดร.วชิรญา บัวศรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่กรุณาให้คำแนะนำในการออกแบบสำรวจความสนใจ รศ.ดร.พรณี ช. เจนจิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รศ.ดร.นวลศิริ เปาโรหิตย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผศ.สมบูรณ์ แก่นตะเคียน วิทยาลัยครูเพชรบุรี อาจารย์เรไร ไพรวรรณ วิทยาลัยครูธนบุรี อาจารย์อรุณศรี กุณฑ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์สวัสดิ์ สุวรรณอักษร กรมวิชาการ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสำรวจความสนใจ และชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี ที่ทดลองใช้แบบสำรวจความสนใจ และชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ นักเรียนโรงเรียนประจวบวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ทดลองใช้ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ และขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรหมานุสรณ์โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตลอดจนอาจารย์แนะแนวโรงเรียนดังกล่าวที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ อาจารย์เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง วิทยาลัยครูเลย อาจารย์บุญทอง บุญทวี หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ผศ.วันทนา กลิ่นงาม วิทยาลัยครูเพชรบุรี ผศ.มัลลิกา นาดเสวี วิทยาลัยครูนครราชสีมา อาจารย์อุษา วีระสัย โรงเรียนบ้านนาท่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ อาจารย์ลัดดาวัลย์ พวงนิล โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คุณกรองทิพย์ กิมเสวตร์ และเพื่อน ๆ เอกบรรณารักษศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา
2530 ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ประภา โกศลนิรัตวิงษ์

กันยายน 2534

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความสนใจต่อการประกอบอาชีพ	9
	อาชีพรับราชการ	24
	ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป	26
	ความสำคัญของการอ่าน	30
	งานวิจัยในประเทศ	31
	งานวิจัยในต่างประเทศ	37
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
	การกำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	44
	การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า	46
	การดำเนินการทดลอง	51
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล	54

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	65
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	65
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	83
ประวัติย่อของผู้วิจัย	266

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ที่เปลี่ยนแปลงไป
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 59
- 2 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ที่เปลี่ยนแปลงไป
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 60
- 3 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ที่เปลี่ยนแปลงไป
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 และกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 61
- 4 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชาย
และนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 62
- 5 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ภายหลัง
การอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 63
- 6 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ
ของนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ ภายหลังการอ่าน
ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 64

7	สภาพภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	255
8	ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพ รับราชการแบบที่ 1 และแบบที่ 2	258
9	ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ กลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำหรับรู้เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 .	258
10	ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ กลุ่มอ่าน ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2.....	259
11	แสดงการเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียน ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1	260
12	แสดงการเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียน ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2	263

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	ภาพทบทวนแสดงการแทนลักษณะของบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคล	16
2	ภาพทบทวนแสดงความคล้ายคลึงกับรูปแบบทั้งหกแบบ	18

ภูมิหลัง

อาชีพเป็นสิ่งที่มียุทธวิธีอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ เพราะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความพึงพอใจในตนเอง ทำให้คนรู้สึกว่ามีคุณค่า ได้แสดงถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง และทำประโยชน์ให้แก่สังคม (วัชร ทรัพย์มี.

2522 : 1) และอาชีพที่ได้รับความนิยมจากอดีตถึงปัจจุบัน ก็คือ อาชีพรับราชการ

ความสำคัญของการประกอบอาชีพ สภาพการณ์ในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาการว่างงาน เป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากการสำรวจแรงงานทั่วประเทศของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในช่วงเดือน สิงหาคม 2531 พบว่า กำลังแรงงานของประเทศมีจำนวนประมาณ 30.4 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำ 29.5 ล้านคน และเป็นผู้ไม่มีงานทำถึง 929,100 คน และผู้ไม่มีงานทำ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีการศึกษาในระดับกลาง และระดับสูง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2531 : 4 - 5) ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณของงานอาชีพ ตลอดจนการขยายงานมีไม่เพียงพอกับ ผู้สำเร็จการศึกษา อีกทั้งผู้สำเร็จการศึกษาหลายแขนงมีปริมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการ ด้านกำลังคนในการทำงาน (โสภณ โสมติ. 2527 : 13) และความต้องการคนเข้ารับ ราชการก็ลดลง เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการรับข้าราชการใหม่เพิ่มขึ้นเพียงปีละ 2 % เท่านั้น ทำให้ตำแหน่งงานไม่เพิ่มขึ้น (อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. 2529 : 2)

ในการลดปัญหาการว่างงานอันเกิดจากการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แรงงาน อาจทำได้โดยการให้การศึกษา และการเปลี่ยนความสนใจค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่ง รัฐได้ตระหนักถึงปัญหานี้ ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534 โดยมีวัตถุประสงค์ว่า "เพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงานและกำลังคนที่ไม่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงาน และเพื่อให้แรงงานมีฝีมือตามความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้น จึงมีเป้าหมาย แนวทาง และมาตรการที่จะให้แรงงานได้รับการฝึกให้มีความรู้ และมีฝีมือ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้งยังส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ โดยให้

การศึกษา ผักอบรมในวิชาชีพที่ตลาดแรงงานและระบบเศรษฐกิจมีความต้องการ ตลอดจนรณรงค์ เปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมทุก ๆ ฝ่ายให้เห็นถึงความจำเป็น ความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 93 - 95) และใน หลักสูตรมัธยมศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ตาม ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของแต่ละบุคคล และความต้องการของท้องถิ่นทางด้าน อาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 1) แต่ปัจจุบันคนยังมีค่านิยมในอาชีพรับราชการกันมาก ดังจะเห็นได้จากการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความต้องการและการปฏิบัติจริงในการฝึกปฏิบัติ ด้านการงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า นักเรียนต้องการประกอบอาชีพรับราชการมาก ถึงร้อยละ 46.5 รองลงมาต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 18 (ภิรมย์ ศรีเพชร. 2527 : บทคัดย่อ) และจากการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทย ผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่นทั้งเพศชาย เพศหญิงต้องการทำงานในสถาบันของรัฐบาล (ฉลองรัฐ อินทรีย์ และคนอื่น ๆ. 2528 : 147)

การใช้ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเปลี่ยนความ สนใจได้ ทั้งนี้เพราะชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการ ประกอบอาชีพรับราชการ ทั้งข้อดีและข้อเสียเกี่ยวกับการเข้าสู่โลกของอาชีพรับราชการ รายได้ ความก้าวหน้า ความมั่นคง และสิทธิพิเศษของอาชีพ ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงาน ฯลฯ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีช่วงอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป เหมาะที่จะใช้ชุดสารนิเทศ สำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ เพราะเป็นวัยก่อตัวของความสนใจในอาชีพ วางแผนเลือก อาชีพ ซึ่ง ฮอปพอค ได้กล่าวถึงเด็กในวัยนี้ว่า "เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไปเป็นวัยก่อตัวของ ความสนใจในอาชีพ จึงควรมีโอกาสได้รับการฝึกฝน อบรมให้รู้จักอาชีพต่าง ๆ เพื่อจะได้รู้จัก การวางแผนเลือกประกอบอาชีพของตนเองในอนาคตได้เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ความสามารถ ลักษณะนิสัย จุดเด่น จุดด้อย ความถนัด และความสนใจของตน" (Hoppock. 1969 : 88) ซึ่งผู้ใช้ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ หรือเปลี่ยนความ สนใจจากการประกอบอาชีพรับราชการไปเป็นอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพรับราชการ

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาปรากฏว่า เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของบิดา หรือมารดา มีความสัมพันธ์กับความสนใจ และการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสนใจในอาชีพที่แตกต่างกัน ดังปรากฏในผลการวิจัยของ พิมพ์ พร้อมถกล (2522 : 46) เสถียร ศรีรัตน์ (2522 : 62) สุนทรรัตน์ กันหลง (2523 : 45 - 46) และหวัน ประพาน (2512 : 69) สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นเมื่อผลทำให้ความสนใจในอาชีพแตกต่างกัน ดังผลการวิจัยของ จุมพล ทิมพานิช (2517 : 79) เปื้อง จันดา (2519 : 95) ประมวล วิทยากร (2520 : 112) และอาชีพของบิดาหรือมารดา ก็มีอิทธิพลต่อความสนใจและการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนเช่นกัน ดังผลการวิจัยของ เปื้อง จันดา (2519 : 95) ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร (2523 : 81) และมารศรี กองเกตุ (2524 : จ)

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าการใช้ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ จะสามารถเปลี่ยนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้หรือไม่ โดยศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพบิดามารดาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนมีความรู้ ความสนใจในอาชีพต่าง ๆ เพื่อจะได้วางแผนการเลือกอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1
2. เพื่อศึกษาความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2

4. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1
ตามตัวแปรด้านเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพบิดามารดา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1
2. ทำให้ทราบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2
3. ทำให้ทราบความแตกต่างของความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2
4. ทำให้ทราบความแตกต่างของความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
แบบที่ 1 ตามตัวแปรด้านเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพบิดามารดา
5. เป็นแนวทางให้บรรณารักษ์ และผู้เกี่ยวข้องจัดทำชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเรื่องอื่น ๆ
เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็วแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุด และเป็นการเพิ่มปริมาณสิ่งพิมพ์ให้แก่
ห้องสมุดอีกด้วย
6. เป็นแนวทางให้อาจารย์แนะแนว และผู้เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติในการแนะแนว
การเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับสติปัญญา ความถนัด ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ให้เป็นผู้ตอบแบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ
ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533

และมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการในระดับสูง โดยใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) คือ ครั้งแรกสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ให้นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จากนั้นจึงสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) ตามตัวแปรและคัดกลุ่มตัวอย่างให้ได้คุณลักษณะและจำนวนตามตัวแปรที่ต้องการ ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ให้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 จำนวน 32 คน จำแนกเป็น

1.1.1 นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 16 คน เป็นนักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน และเป็นนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน

1.1.2 นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 16 คน เป็นนักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน และเป็นนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน

1.2 กลุ่มที่ให้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 จำนวน 32 คน จำแนกเป็น

1.2.1 นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 16 คน เป็นนักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน และเป็นนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน

1.2.2 นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 16 คน เป็นนักเรียนชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 4 คน และเป็นนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

2.1 ตัวแปรต้น

2.1.1 ตัวแปรต้นที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้แก่ ลักษณะของชุดสารนิเทศสำเร็จรูป ซึ่งแบ่งเป็น

แบบที่ 1

2.1.1.1 ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

แบบที่ 2

2.1.1.2 ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

2.1.2 ตัวแปรต้นที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ซึ่งได้แก่

2.1.2.1 เพศ

2.1.2.1.1 เพศชาย

2.1.2.1.2 เพศหญิง

2.1.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.1.2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.1.2.3 อาชีพของบิดามารดา

2.1.2.3.1 นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบ

อาชีพรับราชการ

2.1.2.3.2 นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพ

ไม่รับราชการ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบ ที่ 1 แตกต่างกัน

2. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน

3. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน

4. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน

5. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน

6. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และที่บิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ หรือความไม่เอียงในลักษณะชอบอาชีพรับราชการมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

2. อาชีพรับราชการ หมายถึง อาชีพที่ต้องทำงานในกระทรวง ทบวง กรม หรือ กอง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล และมีรายได้ประจำที่แน่นอนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เช่น ครู นักวิชาการ แพทย์ เภสัชกร พยาบาล ตำรวจ ทหาร พัฒนาการ หนายความ ปลัดอำเภอ ผู้พิพากษา และอัยการ เป็นต้น

3. อาชีพไม่รับราชการ หมายถึง อาชีพที่ไม่ต้องทำงานในหน่วยงานของรัฐบาล และไม่มีรายได้ประจำแน่นอนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เช่น อาชีพรับจ้างเอกชน

ทำงานบริษัท ทำร้าน อยู่ในฐานะลูกจ้าง หรืออาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ เป็นพนักงานของ รัฐวิสาหกิจ หรืออาชีพอิสระที่เป็นเจ้าของธุรกิจ เป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง มีรายได้ เป็นของตนเองโดยไม่มีนายจ้าง

4. ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป (Repackaging)

4.1 ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 หมายถึง สารนิเทศที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพรับราชการทุกแง่มุมทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งผู้วิจัยรวบรวม สารนิเทศที่กระจายกันอยู่ตามแหล่งต่าง ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้มีเนื้อหา และภาษา เหมาะกับผู้ใช่ มีภาพประกอบจัดพิมพ์เป็นข่าวสาร จำนวน 5 ชุด มีเนื้อหาแต่ละชุดตามลำดับ ดังนี้

ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 2 การเข้ารับราชการและการออกจากราชการ

ชุดที่ 3 รายได้และสวัสดิการของอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 4 ความก้าวหน้าและความมั่นคงของอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 5 สรุปชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 - 4

เพื่อนำไปให้กลุ่มตัวอย่างที่ 1 อ่าน

4.2 ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 หมายถึง สารนิเทศที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพรับราชการที่หน่วยงานต่าง ๆ ผลิตขึ้นมา หรือมีผู้เขียนไว้ใน หนังสือ วารสารต่าง ๆ มีเนื้อหาใกล้เคียงกับชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 ผู้วิจัยคัดเลือก มาจัดรวมเป็นชุด ๆ จำนวน 5 ชุด เพื่อนำไปให้กลุ่มตัวอย่างที่ 2 อ่าน

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 และมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพ รับราชการในระดับสูง

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง คะแนนของผลการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม

6.1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.80 ขึ้นไป

6.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.20 ลงมา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการก่อนและ
หลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ดังนั้นในการเสนอเอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีการจำแนกเนื้อหาในส่วนนี้ออกเป็น 6 หัวข้อ คือ

1. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพ
2. อาชีพรับราชการ
3. ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
4. ความสำคัญของการอ่าน
5. งานวิจัยในประเทศไทย
6. งานวิจัยในต่างประเทศ

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพ

ความหมายของความสนใจ

ความสนใจ (Interest) เป็นคำที่มีความหมายกว้าง และมีผู้ให้นิยามหลากหลายกัน
ออกไป เช่น เจเกอร์ และคลิฟฟอร์ด (Jager and Clifford. 1947 : 12) ให้ความหมาย
ของความสนใจว่าเป็นความโน้มเอียงที่จะเอาใจใส่ต่อกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเวลานาน
หมกมุ่นและพากเพียรที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ อยู่เรื่อย ๆ

ดิวอี้ นันแนลลี เมอร์เรน และเลห์แมน (Dewey. 1959 : 57 ; Nunnaley.
1970 : 415 ; Mehrens and Lehmann. 1969 : 215) ได้อธิบายความหมายของความ
สนใจไว้คล้ายคลึงกันว่า เป็นความรู้สึกชอบ หรือพอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดใด
แนวความคิดหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะ

ธอร์นไดค์ และฮาเก็น (Thorndike and Hagen. 1977 : 395) ได้อธิบาย
ความหมายของความสนใจว่าเป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่เขาพึงพอใจ

โดยแสดงออกมาในรูปของความชอบ หรือไม่ชอบ ซึ่งจะเป็นแนวโน้มในการค้นหาหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะ

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2520 : 58) วณิช บรรจง และคนอื่น ๆ (2516 : 32) กล่าวว่า ความสนใจ คือ เจตคติหรือความรู้สึกที่จัดจ้าน อยากรู้ อยากเห็น อยากกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ ความรู้สึกอันนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจให้บุคคลเอาใจใส่ และกระทำการจนบรรลุถึงจุดหมายที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น

คมเพชร จิตรศุภกุล (2521 : 104) ได้กล่าวถึงความสนใจในอาชีพว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่ง ซึ่งจะกระตุ้นให้บุคคลเลือกหรือกระทำในอาชีพที่เขาชอบ ในที่สุดเขาก็จะบรรลุถึงจุดหมายของการประกอบอาชีพตามที่เขที่ตั้งเอาไว้

จากคำจำกัดความของความสนใจดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความสนใจ ก็คือ แรงผลักดันที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกใหม่เอียงที่จะทำให้บุคคลกระทำในกิจกรรม หรือสิ่งที่ตนชอบ มากกว่าสิ่งอื่น ๆ

ความหมายของความสนใจต่อการประกอบอาชีพ

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ หรือความใหม่เอียงในลักษณะชอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ

ความหมายของความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ หรือความใหม่เอียงในลักษณะชอบอาชีพรับราชการมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

การวัดความสนใจ

สตรอง (Strong. 1967 : 237 - 238) ได้อธิบายแนวความคิดในการวัดความสนใจว่า ความสนใจอาจแสดงให้เห็นโดยการใช้คำพูด โดยการพิจารณาแนวโน้มทั่วไปต่อสิ่ง

ต่าง ๆ ซึ่งรวมเข้าเป็นหมวดหมู่ และโดยการพิจารณาจากคะแนนรวมที่บุคคลนั้นทำได้จากแบบสำรวจความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ เจเกอร์ และโฟรลิค (Jager and Froehlich. 1947 : 12 - 14) ที่กล่าวถึงการวัดความสนใจอาจทำได้โดยสังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล พิจารณาความสนใจต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลแสดงออกมา ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นควรทำ และใช้แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory) วัดโดยตรง และซูเปอร์ (Super. 1957 : 218 - 219) ได้อธิบายการวัดความสนใจไว้คล้ายคลึงกันว่า ความสนใจของบุคคลสามารถศึกษาได้จากวิธีการต่าง ๆ กล่าวคือ ศึกษาจากคำพูดหรือถ้อยคำของบุคคลเกี่ยวกับความสนใจ ศึกษาจากพฤติกรรมการแสดงออกที่สังเกตได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่บุคคลนั้นทำเป็นงานอดิเรกหรืองานประจำ ศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากวิชาที่บุคคลนั้นสนใจ โดยยึดพื้นฐานของทฤษฎีที่ว่า บุคคลจะเลือกเรียนในสิ่งที่เขาสนใจ และศึกษาโดยใช้แบบสำรวจความสนใจด้วยการให้บุคคลแสดงความรู้สึกชอบและไม่ชอบ แล้วนำผลจากแบบสำรวจไปวิเคราะห์ทางสถิติได้ผลออกมาเป็นคะแนนความสนใจ

จะเห็นได้ว่าการศึกษาความสนใจของบุคคลมีหลายวิธี การที่จะเลือกใช้วิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและวัตถุประสงค์ในการศึกษา แต่สำหรับนักจิตวิทยานั้นถ้าพูดถึงความสนใจแล้วจะหมายถึงความสนใจที่ได้จากการสำรวจ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะใช้วัดความสนใจของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ เป็นแบบสำรวจที่มีประโยชน์มากในการช่วยให้บุคคลเลือกอาชีพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

การเลือกอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับทุกคน เนื่องจากอาชีพมีหลายประเภท ทั้งอาชีพรับราชการและไม่รับราชการ บุคคลจึงจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง การเลือกอาชีพนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและจำเป็นต้องนำองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคลมาประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้อย่างสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตลาดแรงงาน ในเรื่องการเลือกอาชีพนี้ มีผู้เสนอทฤษฎีการเลือกอาชีพไว้หลายทฤษฎีด้วยกัน คือ

กินสเบิร์ก (Ginzberg. 1966 : 47 - 57) กล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องและใช้เวลานานกว่า 10 ปี เป็นขั้นตอนเชื่อมโยงแต่ละวัยเมื่อพัฒนาไปแล้วจะไม่ย้อนกลับไปมีลักษณะเช่นเดียวกับขั้นต้น ๆ การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ผสมผสานความต้องการของบุคคลที่จะเลือกอาชีพให้สนองความต้องการ ความสนใจ และให้เหมาะสมกับความสามารถของเขาให้มากที่สุด โดยตระหนักถึงโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพ (Job Opportunity) นอกจากนี้การเลือกอาชีพยังเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่อนาคต และจบลงด้วยการประนีประนอมระหว่างความสนใจ ความต้องการของตนเองกับความเป็นจริงในโลก

กินสเบิร์ก ได้แบ่งช่วงการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุ 6 - 10 ปี การเลือกอาชีพในระยะนี้เป็นกระบวนการอาชีพแบบเพ้อฝัน เด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของภาพปรารถนาที่จะเป็นเมื่อเป็นผู้ใหญ่ โดยได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นไปได้และความสามารถของตน ระยะนี้เป็นระยะแรกที่จะก่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการทำงาน เช่น เด็กจะพูดว่า "ฉันไม่ชอบทำงานหนัก" "ฉันไม่ชอบทำงานเกี่ยวกับความสกปรก" เป็นต้น

2. ระยะทดลองบทบาท (Tentative Period) อยู่ในช่วงอายุ 11 - 17 ปี การเลือกอาชีพระยะนี้ แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต คำนึงถึงอนาคตมากกว่าปัจจุบัน ระยะนี้การเลือกอาชีพยังเป็นการเลือกที่ยึดองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองอยู่ เช่น คำนึงถึงความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนเอง โดยไม่พิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน หรือคุณสมบัติที่จำเป็นของอาชีพนั้น ๆ

3. ระยะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง (Realistic Period) อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 17 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่ ระยะนี้บุคคลจะพิจารณาเลือกอาชีพโดยจะคำนึงถึงลักษณะของตนเอง ลักษณะของอาชีพ และพิจารณาสภาพความเป็นจริง การเลือกอาชีพจะเป็นการประนีประนอมระหว่างความต้องการของตนเองกับโอกาสที่เป็นไปได้

พาร์สัน (Parson. 1969 : 12) ได้เสนอทฤษฎีการเลือกอาชีพ โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบทางด้านตัวบุคคลและลักษณะของงานทางด้านตัวบุคคลนี้มีหลักการว่า บุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ ส่วนทางด้านของงานนั้นงานแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันในด้านลักษณะของงาน และองค์ประกอบอื่น ๆ ดังนั้นงานที่ต่างชนิดกันจึงต้องการคนที่มีลักษณะต่างกัน ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ พาร์สัน จึงได้กำหนดหลักการในการเลือกอาชีพไว้ 3 ประการ ดังนี้คือ

1. ความเข้าใจตนเอง บุคคลจะทำความเข้าใจคุณสมบัติและองค์ประกอบของตนเองเป็นต้นว่า ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความไม่ก้าวหน้า และขีดจำกัดของตน
2. ความเข้าใจในอาชีพ บุคคลจะมีความรู้ความเข้าใจถึงความต้องการของงานเงื่อนไขในการประสบความสำเร็จในอาชีพ ประโยชน์ โทษ รายได้ และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ
3. การมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นการวิเคราะห์ความจริงทั้งสองประกอบกัน เพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ ฮอปพอค (Hoppock. 1963 : 114 - 125) ได้เสนอแนวความคิดในการเลือกอาชีพไว้สอดคล้องกับแนวความคิดของ แฟรงค์ พาร์สัน กล่าวคือ

1. บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความต้องการหลายอย่าง ทั้งร่างกายและจิตใจ เมื่อคนเรามีความต้องการประเภทใดรุนแรงก็จะพยายามหาวิธีการที่จะตอบสนองความต้องการเหล่านั้น เช่น บุคคลใดที่มีความต้องการที่จะติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ เขาก็ย่อมจะต้องเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของเขา เช่น อาชีพครู แพทย์ นักประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
2. เมื่อบุคคลใดเลือกอาชีพใดก็ตาม ย่อมมีความเชื่อว่า จะสนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด

บุคคลที่มีความรู้สึกต้องการความปลอดภัยในระดับสูง ก็จะแสวงหาอาชีพที่ให้ความมั่นคง ทั้งทางด้านการเงินและตำแหน่งการงาน ถ้าอาชีพใดที่มีลักษณะไม่สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว ก็จะไม่เลือก

3. บุคคลจะรับรู้เรื่องความต้องการของตนทางด้านสติปัญญา หรือบางครั้งทางด้านความรู้สึกที่ไม่ชัดเจนนัก การรับรู้ดังกล่าวเป็นแรงจูงใจ ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลด้วย

4. การเลือกอาชีพของบุคคล เริ่มต้นเมื่อเกิดความรู้สึกในครั้งแรกว่า การประกอบอาชีพจะช่วยตอบสนองความต้องการบางประการของบุคคลได้

5. การเลือกอาชีพของบุคคล จะดีขึ้นก็ต่อเมื่อมีความสามารถที่จะมองเห็นเหตุการณ์ข้างหน้า ว่าอาชีพอะไรจะสนองความต้องการเขาในอนาคต สมรรถวิสัยของบุคคลที่จะมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคต ย่อมขึ้นอยู่กับการรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาชีพ และความสามารถที่จะคิดอย่างแจ่มแจ้งในสิ่งต่าง ๆ

6. ข้อเสนอแนะส่วนบุคคลมีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะมีส่วนช่วยให้บุคคลได้ตระหนักถึงเรื่องความต้องการ และการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าเขาจะประสบความสำเร็จหรือไม่

ในหลักการข้อนี้ ฮอปพอด ได้เน้นความสำคัญ เรื่องการรู้จักตนเองว่า เป็นสิ่งสำคัญในการเลือกอาชีพอย่างเหมาะสม ในขณะที่บุคคลเริ่มมีความต้องการ ความทะเยอทะยาน จุดมุ่งหมายในชีวิต และค่านิยมหรือปรัชญาในชีวิต เขาจะเริ่มเข้าใจตัวของเขาเองว่า เขาต้องการอะไรนอกจากความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ลักษณะนิสัย จุดเด่น จุดด้อย ทั้งนี้เพื่อนำไปเทียบเคียงกับข้อมูลทางด้านอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้เลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จ

7. ข้อเสนอแนะทางด้านอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพที่สนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด และสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่า จะได้รับความพึงพอใจอาชีพที่ตนเองเลือกมาน้อยเพียงใด ถ้าเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ

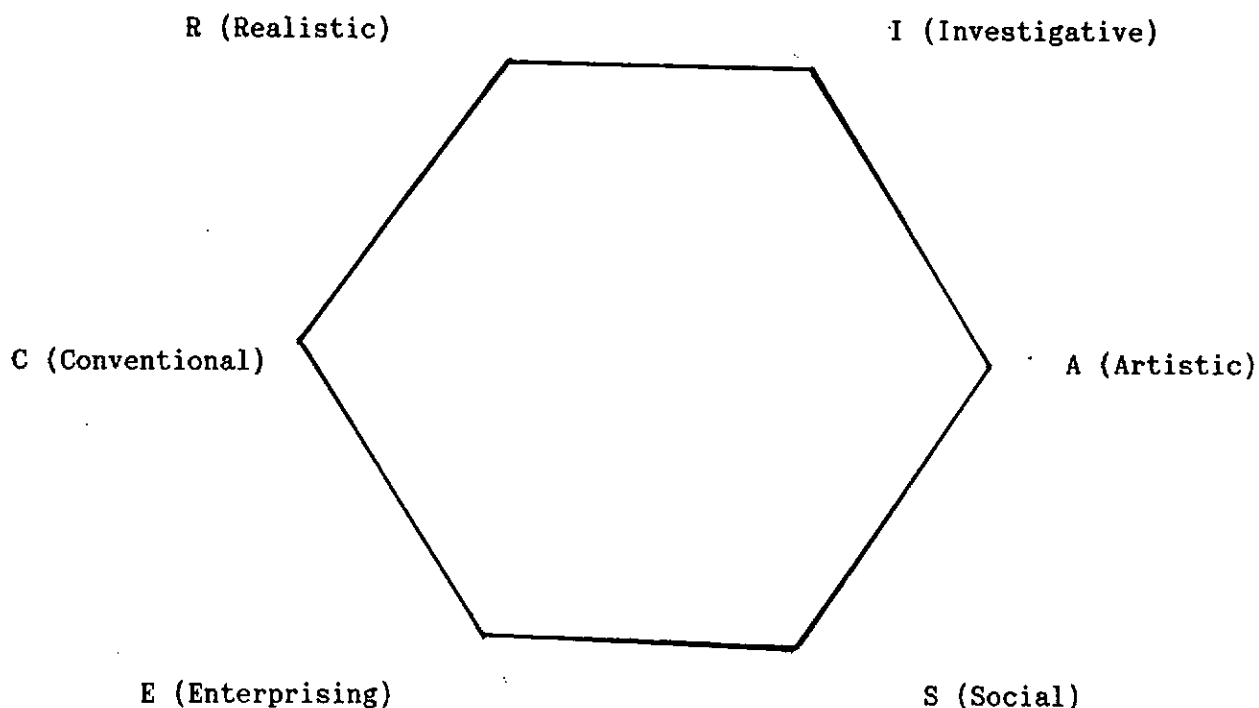
สำหรับทฤษฎีการเลือกอาชีพที่นิยมใช้กันมากที่สุดก็คือ ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ ฮอลแลนด์ (Holland. 1973 : 3 - 4)

1. บุคลิกภาพของบุคคลทั่วไปแบ่งได้เป็นหกลักษณะตามความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ งานช่างฝีมือและกลางแจ้ง (Realistic) งานวิทยาศาสตร์และเทคนิค (Investigative) งานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม (Artistic) งานบริการการศึกษา

และสังคม (Social) งานจัดการและค้าขาย (Enterprising) และงานสำนักงานและเสมียน (Conventional) ตัวอักษรย่อที่ใช้คือ R I A S E C

บุคลิกภาพแต่ละลักษณะเป็นผลจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ กับ แรงผลักดันส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ศักดิ์ตระกูล บิคารมารดา ระดับชั้นทางสังคม และ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ประสบการณ์เหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ และความรู้สึก ชอบหรือไม่ชอบนี้จะกลายเป็นความสนใจ และจากความสนใจจะนำไปสู่ความสามารถเฉพาะ ที่ท้ายที่สุดความสนใจและความสามารถเฉพาะจะกำหนดให้บุคคล คิด รับรู้ และแสดงเอกลักษณ์ ของตน

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลก็แบ่งได้เป็นหกอย่าง ตามความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ ข้างต้นเช่นเดียวกัน สิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างนี้ถูกครอบงำโดยบุคลิกภาพ และเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็น ถึงปัญหาและความกดดันบางประการ และโดยเหตุที่บุคลิกภาพต่างกัน ทำให้ความสนใจและความกดดันต่างกันด้วย บุคคลจึงมีแนวโน้มที่จะหันเข้าหาบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับ บุคลิกภาพของตน ดังนั้นบุคคลในกลุ่มเดียวกันจึงมักจะมื่ออะไร ๆ คล้าย ๆ กัน

ภาพประกอบ 1 ภาพหกเหลี่ยมแสดงการแทนลักษณะของบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคล

3. บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถของเขา ทั้งยังเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาทของเขา

4. พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้เมื่อเราทราบบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคล ก็จะทำให้เราทราบถึงผลที่จะติดตามมาด้วย ซึ่งได้แก่ การเลือกอาชีพ การเปลี่ยนงาน ความสำเร็จในอาชีพ ความสามารถเฉพาะ พฤติกรรมทางการศึกษาและสังคม

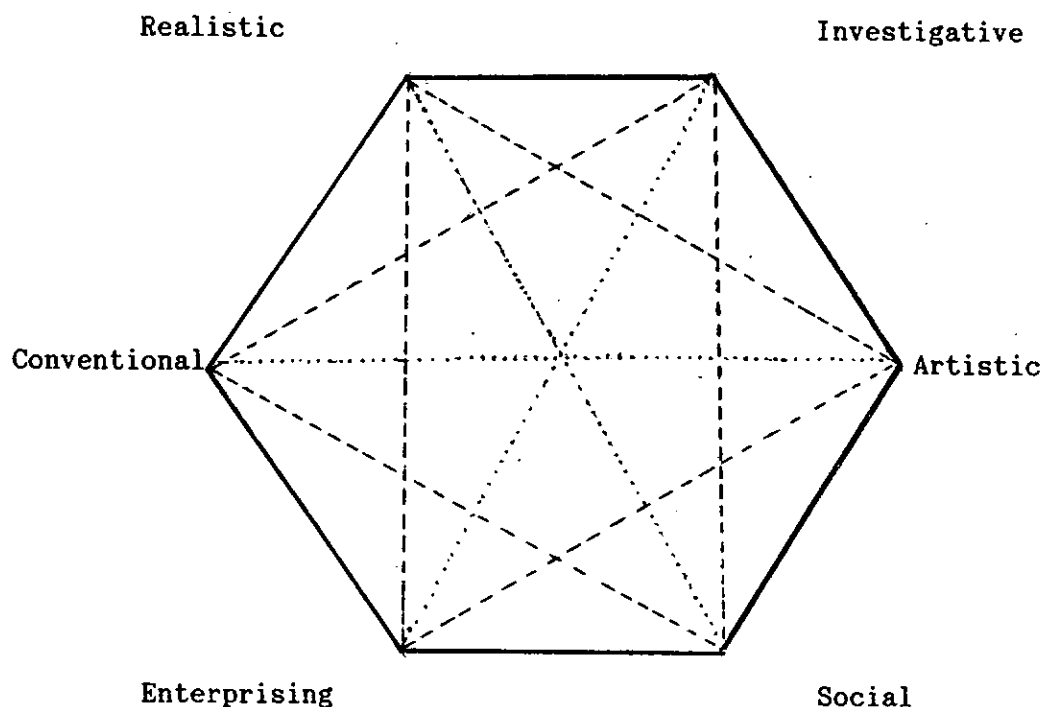
นอกจากความคิดพื้นฐานสี่ประการข้างต้นแล้ว ฮอลแลนด์ (Holland. 1973 : 4 - 5) ยังมีแนวคิดปลีกย่อยเพิ่มเติมอีกสี่ประการดังนี้

1. ความสอดคล้องต้องกัน (Consistency) บุคลิกภาพบางลักษณะมีความสอดคล้องต้องกัน เช่น บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง กับบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. ความแตกต่างกัน (Differentiation) โดยปกติบุคคลจะมีบุคลิกภาพเด่นชัดอยู่ลักษณะหนึ่ง แม้จะมีบุคลิกภาพลักษณะอื่น ๆ ปะปนอยู่บ้าง แต่บางคนอาจจะมีบุคลิกภาพลักษณะต่าง ๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จนยากต่อการชี้ชัดลงไปว่า บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพลักษณะใด

3. ความเหมาะสมกัน (Congruence) บุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมต้องมีความเหมาะสมกัน เช่นสิ่งแวดล้อมของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้งย่อมเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทนี้มากกว่าบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทอื่น

4. การคาดคะเน (Calculus) โดยเหตุที่บุคลิกภาพแต่ละลักษณะและสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างมิได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด และต่างก็มีความสัมพันธ์ภายในตัวอยู่ ดังนั้นเมื่อบุคคลมีบุคลิกภาพลักษณะหนึ่งก็ทำให้สามารถคาดคะเนถึงบุคลิกภาพลักษณะอื่นได้ด้วย

- กลุ่มซึ่งอยู่ใกล้ชิดกัน มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด
- กลุ่มซึ่งอยู่ตรงข้ามกัน มีความคล้ายคลึงกันน้อยที่สุด
- กลุ่มซึ่งมีกลุ่มอื่นคั่นกลาง มีบางอย่างที่ไม่คล้ายคลึงกัน

ภาพประกอบ 2 ภาพหกเหลี่ยมแสดงความคล้ายคลึงกับรูปแบบทั้งหกแบบ

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ ฮอลแลนด์ มีแนวคิดพื้นฐานดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพ
2. แบบสำรวจความสนใจ คือแบบสำรวจบุคลิกภาพ

ฮอลแลนด์ ได้กล่าวถึง การเลือกอาชีพว่า การเลือกอาชีพคือการกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจ ความรู้ บุคลิกภาพ และความสามารถของบุคคล อาชีพเป็นวิถีชีวิต ส่วนสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นงานและทักษะ

การกำหนดลักษณะบุคลิกภาพ

ฮอลแลนด์ ได้จำแนกลักษณะบุคลิกภาพตามความสนใจอาชีพต่าง ๆ 6 ประเภท โดยมีเป้าหมายดังนี้ (Holland. 1973 : 13 - 18)

1. ชี้แนะประสบการณ์ที่จะนำไปสู่ลักษณะเฉพาะของบุคคล
2. อธิบายให้ทราบว่า ประสบการณ์นำไปสู่ลักษณะเฉพาะได้อย่างไร และลักษณะ

เฉพาะนำไปสู่พฤติกรรมได้อย่างไร

3. แยกแยะความเหมาะสมระหว่างบุคลิกภาพแต่ละลักษณะกับเหตุการณ์ทั้งเก่าและใหม่

1. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง

(Realistic)

พันธุกรรมและประสบการณ์ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ชอบประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ เครื่องมือ จักรกล และสัตว์เลี้ยง แต่ไม่ชอบกิจกรรมด้านการศึกษาและการแพทย์ ดังนั้นบุคคลกลุ่มนี้จึงมีความสามารถทางด้านการช่าง เครื่องยนต์ การเกษตร ไฟฟ้า และเทคนิค แต่ด้อยความสามารถทางด้านสังคมและการศึกษา

สรุปแล้ว บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมดังนี้

1. ชอบอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม

2. เขาจะใช้ความสามารถที่เขาได้กับปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่น ๆ

3. เขาจะรับรู้ตัวเองในฐานะผู้มีความสามารถทางด้านเครื่องยนต์และกีฬา

แต่ขาดความสามารถทางด้านการเข้าสังคม

4. เขาจะนิยมสิ่งที่เป็นรูปธรรม และนิยมลักษณะภายนอกของบุคคล เช่น เงิน

อำนาจ สถานภาพ

โดยเหตุที่ผู้มีความสนใจ ความสามารถ การรับรู้ตัวเอง และค่านิยมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บุคคลกลุ่มนี้จึงมีลักษณะต่อไปนี้คือ ขี้อาย หัวอ่อน เปิดเผย จริงจัง แข็งแรง วัตถุนิยม เป็นธรรมชาติ เรียบ ๆ พากเพียร เสมอต้นเสมอปลาย เก็บตัว มั่นคง มัธยัสถ์ ไม่คิดลึก ไม่หมกมุ่น

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ป่าไม้ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ ผู้จัดการรายการทางวิทยุ วิศวกรเครื่องยนต์ วิศวกรช่าง วิศวกรเหมือง ข่างเทคนิค ข่างเครื่องบิน ข่างเครื่อง ข่างฟิต ผู้ช่วยทันตแพทย์ ข่างไฟฟ้า ข่างประปา ผู้ดูแลสวนป่า ข่างทำทุเรียน คนขับรถตุ๊กตุ๊ก ข่างทาบลิ้นชัก ข่างตัดเสื้อ เป็นต้น

2. บุคลิกภาพของฝึมีความสนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(Investigative)

พันธุกรรมและประสบการณ์ ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ชอบประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต สัญลักษณ์ การจัดระบบ การทดลองด้านกายภาพ ชีวภาพ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เพื่อจะได้เข้าใจและควบคุมปรากฏการณ์นั้น ๆ แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชักชวน การเข้าสังคม และการเลียนแบบ ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงมีความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และการคำนวณ แต่ด้อยความสามารถทางด้านการโฆษณาชักชวน

สรุปแล้ว บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมดังนี้

1. ชอบอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขาย
2. เขาจะใช้ความสามารถที่เขา มีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่น ๆ
3. เขาจะรับรู้ตัวเองในฐานะนักวิชาการ เชื่อมั่นในความคิดของตนเอง มีความสามารถทางด้านคำนวณและวิทยาศาสตร์ แต่ขาดความสามารถทางด้านการเป็นผู้นำ
4. เขาจะมีค่านิยมทางด้านวิทยาศาสตร์

โดยเหตุที่มีความสนใจ ความสามารถ การรับรู้ตัวเอง และค่านิยมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บุคคลกลุ่มนี้จึงมีลักษณะต่อไปนี้คือ ชอบวิเคราะห์ รอบคอบ เป็นนักวิจารณ์ ใฝ่รู้ รักอิสระ ฉลาด เกือบตัว มีหลักการ อดทน เจียมขนาด มีเหตุผล ไว้วางใจ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักเศรษฐศาสตร์ แพทย์ นักมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ นักฟิสิกส์ นักเคมี นักวางแผนเครื่องผลิตผล ผู้ช่วยแพทย์ในห้องทดลอง นักชีววะ ครูสอนคำนวณ จักษุแพทย์ นักจิตวิทยา นักแบคทีเรีย ผู้จำหน่ายยา ผู้ควบคุมคอมพิวเตอร์ ศัลยแพทย์ สัตวแพทย์ ทันตแพทย์ นักอุตุนิยมวิทยา นักธรณีวิทยา

3. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม

(Artistic)

พันธุกรรมและประสบการณ์ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ชอบประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนามธรรม เป็นอิสระ ไม่เป็นระเบียบแบบแผน แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปธรรม ความเป็นระเบียบแบบแผน ดังนั้นบุคคลกลุ่มนี้ จึงมีความสามารถทางด้านศิลปะ ภาษา ดนตรี การละคร การเขียน แต่ด้อยความสามารถทางด้านธุรกิจ งานสารบรรณ

สรุปแล้ว บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมดังนี้

1. ชอบอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน

2. เขาจะใช้ความสามารถที่เขาได้แก้ปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่น ๆ

3. เขาจะรับรู้ตัวเองในฐานะผู้ชอบแสดงออก มีความคิดริเริ่ม มีพรสวรรค์ ความเป็นเหตุเป็นผล ไม่ชอบเลียนแบบ ชอบอิสระ มีความสามารถทางด้านศิลปะ และดนตรี คือ การแสดง การเขียน การพูด แต่ขาดความสามารถทางด้านสารบรรณ

4. เขาจะนิยมผู้มีความสามารถทางการกีฬา

โดยเหตุที่ผู้มีความสนใจ ความสามารถในการรับรู้ตัวเอง และค่านิยมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บุคคลกลุ่มนี้จึงมีลักษณะต่อไปนี้เป็นคือ จุกจิก ไม่เป็นระเบียบ เจ้าอารมณ์ มีอคติ เพื่อฝัน ไม่จริงจัง ใจร้อน รักอิสระ ข้างคิด ไม่ชอบเลียนแบบ มีความคิดริเริ่ม

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ผู้กำกับละคร ครูสอนภาษาอังกฤษ ครูสอนละคร ครูสอนรำ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ ครูสอนศิลปะ ครูสอนวรรณคดี ครูสอนดนตรี นักดนตรี นักประพันธ์ นักโฆษณา นักร้อง นักแสดง นางแบบ นักแต่งเพลง ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้ตกแต่งภายในอาคาร

4. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานบริการศึกษา และสังคม (Social)

พันธุกรรมและประสบการณ์ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ชอบประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ การฝึกหัด การพัฒนา การอนุรักษ์ และการสั่งสอน แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ เครื่องมือ เครื่องยนต์ ดังนั้น บุคคลกลุ่มนี้ จึงมีความสามารถทางด้าน

มนุษยสัมพันธ์ เช่น งานประชาสัมพันธ์ งานบริการวิชาการ แต่ต้องความสามารถทางด้านการช่างและเทคนิค

สรุปแล้ว บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมดังนี้

1. ชอบอาชีพประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง

2. เขาจะใช้ความสามารถที่เขามีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่น ๆ

3. เขาจะรับรู้ตัวเองในฐานะคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น มีความสามารถทางการสอน แต่ขาดความสามารถทางด้านเครื่องยนต์ และวิทยาศาสตร์

4. เขามีค่านิยมเกี่ยวกับปัญหาและกิจกรรมด้านสังคมและการกีฬา

โดยเหตุที่มีความสนใจ ความสามารถ การรับรู้ตัวเอง และค่านิยมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บุคคลกลุ่มนี้จึงมีลักษณะต่อไปนี้คือ มีอำนาจ ให้ความร่วมมือ มีไมตรีจิต กว้างขวาง ชอบบำเพ็ญประโยชน์ มีอุดมคติ มีความคิดลึกซึ้ง เมตตากรุณา จูงใจคนเก่ง มีความรับผิดชอบ ชอบเข้าสังคม รู้จักกาลเทศะ มีความเข้าใจเพื่อนมนุษย์

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ผู้อำนวยการทางสังคมสงเคราะห์ ผู้ดูแลหอพัก ผู้สัมภาษณ์ ผู้ประสานงาน ผู้บริหารการศึกษา นักประวัติศาสตร์ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดการโรงแรม ผู้จัดการร้านอาหาร ครูพลศึกษา จิตแพทย์ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักรัฐศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล ครู บรรณารักษ์ ผู้อำนวยการทางด้านบุคลากร

5. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขาย

(Enterprising)

พันธูกรรมและประสบการณ์ ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ชอบประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน หรือประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตเป็นสัญลักษณ์ หรือเป็นระเบียบแบบแผน ดังนั้นบุคคลกลุ่มนี้จึงมีความสามารถทางการเป็นผู้นำ การประชาสัมพันธ์ การชักชวน แต่ต้องความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์

สรุปแล้ว บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมดังนี้

1. ชอบอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขาย แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคนิค
 2. เขาจะใช้ความสามารถเท่าที่เขามีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่น ๆ
 3. เขาจะรับรู้ตัวเองในฐานะผู้กว้างขวาง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เข้าสังคมเก่ง มีความสามารถทางด้านการเป็นผู้นำ การพูด แต่ขาดความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์
 4. เขาจะนิยมผู้มีความสามารถทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจ
- โดยเหตุที่มีความสนใจ ความสามารถ การรับรู้ตัวเอง และค่านิยมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บุคคลกลุ่มนี้จึงมีลักษณะต่อไปนี้คือ ชอบเสี่ยงภัย ทะเยอทะยาน กล้าได้กล้าเสีย เชื่อถือ กระปรี้กระเปร่า เปิดเผย ใจร้อน มองโลกในแง่ดี สนุกสนาน เชื่อมั่นในตนเอง เข้าสังคมง่าย ข้างพูด

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักวิจัยตลาด นายธนาคาร ผู้ขายประกันชีวิต นายหน้าซื้อขาย วิศวกรทางอุตสาหกรรม ผู้ทำสัญญาซื้อขาย ผู้จัดการฝ่ายขาย พนักงานขายสินค้า ทนายความ ผู้พิพากษา โฆษกสถานีวิทยุกระจายเสียง ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ข้าราชการ ผู้จัดการขายประกันชีวิต ผู้จัดการร้านอาหาร สำนักงานห้างร้าน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แอร์โฮสเตส

6. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจประเภทสำนักงานและเสมียน (Conventional)

พันธุกรรมและประสบการณ์ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ชอบประกอบกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เป็นการจัดระบบ หรือระเบียบ เช่น เก็บรายงาน จัดข้อมูล คัดลอกข้อมูล จัดหมวดหมู่รายงาน และข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เป็นนามธรรม มีอิสระต้องคิดว่าไม่เป็นระบบแบบแผน ดังนั้นบุคคลกลุ่มนี้จึงมีความสามารถทางด้านงานสารบรรณ การคำนวณ งานธุรกิจ แต่ด้อยความสามารถทางด้านศิลปะ

สรุปแล้ว บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมดังนี้

1. ชอบอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม

2. เขาจะใช้ความสามารถที่เขาที่มีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่น ๆ

3. เขาจะรับรู้ตัวเอง ในฐานะผู้ชอบเลียนแบบ ชอบจัดระเบียบ มีความสามารถทางด้านการงานสารบรรณและตัวเลข แต่ขาดความสามารถทางด้านศิลปะ

4. เขาจะนิยมผู้ประสบความสำเร็จ ด้านงานธุรกิจ และเศรษฐกิจ

โดยเหตุที่มีความสนใจ ความสามารถ การรับรู้ตัวเอง และค่านิยมต่าง ๆ

ดังกล่าวข้างต้น บุคคลกลุ่มนี้จึงมีลักษณะต่อไปนี้เป็นคือ ชอบเลียนแบบ ยุติธรรม วางท่า มีสมรรถภาพไม่ยืดหยุ่น มีหิริโอตัมปะ อ่อนน้อม เรียบร้อย พากเพียร คล่องแคล่ว เจ้าระเบียบ เยือกเย็น ไม่มีจินตนาการ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักบัญชี ผู้ดูแลสินค้าในสต็อก ผู้ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ เสมียนจ่ายเงิน พนักงานจดคำให้การในศาล ครูสอนบริหารธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน ผู้จัดการฝ่ายให้ยืม ผู้ประเมินผล เสมียนติดต่อทางการค้า เสมียนในสำนักงาน ตัวแทนฝ่ายขาย ผู้เบิกเงิน เลขานุการ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ ผู้หาคำผิดจากการพิมพ์หนังสือ เลขานุการฝ่ายบุคคล

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพดังกล่าวข้างต้น แสดงว่าการที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพใด อาชีพหนึ่งได้อย่างเหมาะสมกับตนเองนั้น จะต้องพิจารณาทางด้านความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกลักษณะของตนเอง และด้านลักษณะของงานแต่ละประเภท จากนั้นจึงพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับงาน เพื่อตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีของฮอลแลนด์เป็นพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือวัดความสนใจในอาชีพ ทั้งนี้เพราะทฤษฎีของฮอลแลนด์เป็นทฤษฎีที่มีรายละเอียดเหมาะสมกับการสร้างเครื่องมือวัดความสนใจ

อาชีพรับราชการ

ความหมายของอาชีพรับราชการ

อุทัย หิรัญโต (2527 : 79) ได้ให้ความหมายของงานข้าราชการไว้ว่า ข้าราชการโดยทั่วไปหมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานของรัฐโดยถือเป็นอาชีพได้ตลอดไป มีความหวังและโอกาส

ที่จะก้าวหน้าในตำแหน่ง และเลื่อนระดับสูงขึ้นไปจนกว่าจะออกจากงาน กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ผู้ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในองค์กรของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดิน

ลักษณะสำคัญของงานรับราชการ

อุทัย หิรัญโต (2527 : 80) อรุณ รักธรรม (2524 : 14) และสมบูรณ์ ทองน้อย (2517 : 41) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของอาชีพรับราชการไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้ คือ

1. มีหลักประกันความมั่นคงในตำแหน่ง ข้าราชการประจำจะไม่ถูกออกจากราชการโดยวิธีอื่นใด นอกจากตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และความมั่นคงในอาชีพก็มีมาก ทางราชการจะเอาใครออกสักคนหนึ่งต้องเป็นเรื่องร้ายแรงจริง ๆ

2. อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งความสามารถ กล่าวคือ การเป็นข้าราชการนั้น การเข้าดำรงตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนระดับ การเลื่อนเงินเดือน อาศัยหลักความรู้ความสามารถ และการดำเนินงานดังกล่าวต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนที่แน่นอน

3. มีความเป็นกลางในทางการเมือง หมายความว่า ข้าราชการประจำไม่มีส่วนร่วมหรือทําประโยชน์และมีความผูกพันกับพรรคการเมือง เช่น ในการหาเสียงเลือกตั้ง และเมื่อพรรคการเมืองใดเข้ามาเป็นรัฐบาล ข้าราชการประจำก็ต้องยอมรับนับถือและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลชุดนั้น

4. มีโอกาสเท่าเทียมกัน การรับราชการนั้นประชาชนมีโอกาสดำเนินการเท่าเทียมกัน ประชาชนที่มีคุณสมบัติและคุณสมบัติครบถ้วน ย่อมมีสิทธิที่จะรับราชการได้เสมอเหมือนกัน นอกจากนี้ผู้ที่รับราชการอยู่แล้วก็มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งเท่าเทียมกัน แต่ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับความเสมอภาคจะต้องมีคุณสมบัติตามความต้องการ และตามลักษณะงานในตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย

5. มีองค์กรกลางจัดระเบียบและควบคุม การทำงานแบบราชการนี้มีระเบียบแบบแผน ไม่มีความเป็นกันเอง ไม่มีการเชื่อถือใครโดยไม่มีหลักฐาน ต้องยึดระเบียบ กฎหมาย เป็นแนวทางปฏิบัติ ถือเอกสารลายลักษณ์อักษรสำคัญกว่าการพูดบอกด้วยวาจา มีอำนาจขบข้ายแห่งหน้าที่และความรับผิดชอบกำหนดไว้แน่นอนตามตำแหน่งหน้าที่ มีองค์กรกลางจัดระเบียบและควบคุม ออกกฎข้อบังคับต่าง ๆ และรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายที่ว่าด้วยระเบียบนั้น

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

ในอดีตเมื่อเริ่มจัดการศึกษาวิชาชีพครั้งแรกนั้น กระทรวงศึกษาธิการมีความประสงค์จะช่วยเหลือผู้ปกครองถ่ายทอดวิชาอาชีพแก่บุตรกุลธิดา อันได้แก่ อาชีพหลัก เช่น กลีกรรรม การช่าง หัตถกรรม ช่างทอผ้า และช่างไม้ เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนออกไปประกอบอาชีพอิสระ แต่การศึกษาในอดีตได้แยกนักเรียนออกจากท้องถิ่น และจากสภาพการทำงานที่แท้จริงประกอบกับการประกอบอาชีพอิสระ ไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร อีกทั้งทางราชการยังต้องการคนอยู่เป็นอันมาก ดังนั้นผู้สำเร็จการศึกษาจึงเข้ารับราชการกันมาก (ธนู แสงวงศ์. 2521 : 71) และการที่คนไทยสนใจอาชีพรับราชการกันมากนี้ เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การเป็นข้าราชการนั้นเมื่อเกียรติ สายสะพาย เหรียญตรา บรรดาศักดิ์ อำนาจ และมีโอกาสได้หาความมั่นคงให้กับชีวิต โดยไม่ต้องต่อสู้กันมาก ประกอบกับอาชีพรับราชการมีสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ข้าราชการและครอบครัว ทั้งในขณะที่รับราชการอยู่และเมื่อออกจากราชการแล้ว (อุทัย หิรัญโต. 2527 : 92) ค่านิยมในอาชีพรับราชการจึงสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนยังมีความนิยมและมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการค่อนข้างสูง จะเห็นได้จากการสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการแต่ละครั้งจะปรากฏว่าผู้สมัครสอบมีจำนวนมากกว่าตำแหน่งว่างที่มีอยู่ (อรุณ รักธรรม. 2524 : 14) ทั้งนี้เพราะความต้องการบุคคลที่จะรับราชการน้อยลง ดังนั้นเป้าหมายของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน จึงมุ่งเน้นไปสู่อาชีพไม่รับราชการมากขึ้น แต่ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของคนส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า หากได้มีการให้สารสนเทศเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ตลอดจนแนวโน้มของความต้องการในอาชีพรับราชการแล้ว จะทำให้ผู้ที่มีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการในระดับสูงเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

ชุดสารสนเทศสำเร็จรูป

ปัจจุบันมีการผลิตสารสนเทศออกมาอย่างท่วมท้น หลายรูปแบบ และเมื่อความต้องการของผู้ใช้เปลี่ยนแปลงไป ผู้ใช้ต้องการให้ห้องสมุดช่วยเหลือในการเข้าถึงเนื้อหาสาระอย่างรวดเร็ว เจาะลึก และหลากหลาย ประกอบกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

และเทคโนโลยีโทรคมนาคมมีมากขึ้น ทำให้เกิดแนวทางใหม่ในการจัดการกับสารสนเทศทั้งใน
ด้านความคิด และการใช้เครื่องจักรกลต่าง ๆ ดังนี้ (แม้นมาส ขวาลิต. 2532 : 26 - 28)

1. การคัดเลือกสารสนเทศเฉพาะเรื่อง เพื่อจะได้เจาะเนื้อหาได้ลึกซึ้งกว้างขวาง
และรวบรวมสารสนเทศในเนื้อหาเดียวกันที่กระจายกันอยู่ตามที่แตกต่างกัน
2. การจัดหาสารสนเทศ ห้องสมุดได้รวมตัวกันเพื่อตกลงกันในการจัดหาว่า
ห้องสมุดใดจะเน้นสารสนเทศในสาขาวิชาใด มีการเกื้อกูลกันในการแลกเปลี่ยน และให้ยืมวัสดุ
สารสนเทศระหว่างห้องสมุด
3. การจัดหมวดหมู่วัสดุสารสนเทศ มีการวิเคราะห์เนื้อหาสารสนเทศให้ลึกซึ้ง คิดศัพท์
เฉพาะเรื่องขึ้นใช้ จัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ และมีการเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุด
กับห้องสมุด ห้องสมุดกับผู้ใช้ โดยใช้อุปกรณ์โทรคมนาคมนำสารสนเทศจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์
ไปสู่ผู้ใช้ได้โดยตรง
4. การจัดทำสารสนเทศสำเร็จรูปในเรื่องเฉพาะ จัดพิมพ์เป็นเล่ม หรือบันทึกลงใน
คอมพิวเตอร์เทป คอมพิวเตอร์ดิสก์ จัดจำหน่ายหรือส่งไปให้ผู้ใช้ตามต้องการ
5. การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเฉพาะเรื่องขึ้นในห้องสมุด หรือเป็นเอกเทศ
จะเห็นได้ว่าแนวทางใหม่ในการจัดการกับสารสนเทศท่วมนั้นมีหลายวิธีการด้วยกัน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำสารสนเทศสำเร็จรูปเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะให้ประโยชน์กับ
ผู้ใช้ได้อย่างมากมาย

ประโยชน์ในการจัดสารสนเทศสำเร็จรูป (Unesco. 1986 : 3 - 4)

1. ประหยัดเวลา การที่บรรณารักษ์นำข้อมูลมาเรียบเรียงใหม่ ช่วยทำให้ผู้ใช้
ประหยัดเวลาในการค้นหา กลั่นกรอง และนำสารสนเทศเฉพาะที่ต้องการมาใช้ได้รวดเร็วขึ้น
2. เป็นการเลือกสรรและจัดระบบสารสนเทศให้ดีขึ้น การนำสารสนเทศมาเลือกสรร
และจัดระบบเสียใหม่ นำเสนอในภาษาที่ตรงกับวัยของผู้ใช้ จะทำให้สารสนเทศกระทัดรัด
ตรงความต้องการของผู้ใช้

3. เป็นการตัดแปลงสารนิเทศให้มีประโยชน์กว้างขวางขึ้น การนำสารนิเทศสำเร็จรูปมาแยกประเภท กระจายหัวข้อออกไป ทำให้มีสารนิเทศในห้องสมุดเพิ่มขึ้น ผู้ใช้สามารถเลือกสารนิเทศได้เร็วและตรงจุดประสงค์

4. เป็นการส่งข้อมูลถึงผู้ใช้โดยตรงและรวดเร็ว การนำสารนิเทศมาจัดการแยกประเภท จัดระบบเป็นหมวดหมู่ ทำให้สะดวกและรวดเร็วแก่ผู้ใช้ เหมือนกับส่งสารนิเทศถึงมือผู้ใช้โดยตรงและทันที เพราะห้องสมุดได้ย่อยแยกสารนิเทศให้เสร็จแล้ว

เทคนิคที่สำคัญในการจัดทำสารนิเทศสำเร็จรูป (Saracevic. 1986 : 69 - 70)

1. การใช้ภาษา ต้องให้เหมาะกับระดับของกลุ่มผู้ใช้ ภาษาต้องชัดเจน กระชับรัดไต่ใจความสำคัญ ไม่ใช้ภาษาเฉพาะอาชีพมากเกินไป (Technical Term) เพราะศัพท์เทคนิคจะเป็นที่เข้าใจเฉพาะกลุ่ม

2. องค์ประกอบในการจัดสารนิเทศสำเร็จรูป

2.1 ชื่อเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องให้ผู้อ่านทราบแก่นสำคัญ จุดประสงค์อย่างชัดเจน กระชับรัดไต่ใจง่าย และต้องสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านด้วย

2.2 ข้อความ ต้องเขียนให้ตรงจุดประสงค์ของเรื่อง แก่นของเรื่องต้องชัดเจน รายละเอียดเนื้อหาต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเขียนต้องอยู่ในกรอบของเรื่อง

2.3 จับจุดผู้อ่าน เขียนให้เหมาะกับระดับของกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย ต้องทำให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกันกับจุดประสงค์ของการเขียน จับจุดความสนใจของกลุ่มผู้อ่าน การยกตัวอย่างต้องตรงกับสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้อ่านด้วย

2.4 ความแม่นยำของเนื้อหา อย่าเขียนให้เนื้อหาและรายละเอียดคลาดเคลื่อนจากความจริงเป็นอันขาด ถ้ามีจุดที่ไม่ถูกต้องแม่นยำเพียงจุดเดียว จะทำให้ผู้อ่านพลอยสงสัยว่าทั้งเรื่องอาจจะไม่จริงไปด้วย

2.5 หลีกเลี่ยงศัพท์เฉพาะทาง (Terminology) ถ้ามีศัพท์เฉพาะที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องมีคำอธิบายชัดเจนเป็นที่ยอมรับโดยพยายามให้ใกล้เคียงกับศัพท์ที่กลุ่มผู้อ่านคุ้นเคยมากที่สุด

2.6 ไวยากรณ์ ระวางอย่าเขียนประโยคยาวเกินไป อย่ามีวลียาวความยาวเหยียดซับซ้อน จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจไขว้เขว และอย่าลืมคำนึงถึงระดับ ประเภทของกลุ่มผู้อ่านด้วย

2.7 ท่วงทำนองการเขียน ต้องให้เป็นที่ยอมรับ เป็นที่น่าสนใจของผู้อ่าน เป้าหมาย ต้องให้เขาอ่านเข้าใจ ชวนติดตาม อาจแทรกอารมณ์ขันได้พอสมควร

2.8 อุปมาอุปไมย การเปรียบเทียบช่วยทำให้ความเข้าใจชัดเจนขึ้น เข้าใจง่ายขึ้น และการเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมยต้องสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหรือพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย

2.9 ความรู้สึกของผู้อ่าน ต้องเขียนให้จับใจกลุ่มผู้อ่าน ทำให้เห็นประโยชน์ที่เขาจะได้รับชัดเจน รับทราบและยอมรับข้อมูล เราใจให้สนใจติดตาม เกิดอารมณ์ขันตลกร้าย แก่กลุ่มผู้อ่าน และตรงกับจุดประสงค์ของการแพร่กระจายสารนิเทศนั้น

2.10 การทำรูปเล่ม ภาพประกอบ แผนภูมิ ต้องสอดคล้องกับรสนิยมของกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย เช่น กลุ่มแม่บ้านวัยสาว ชอบสีอ่อนหวาน จุ่มจุ่ม ประณีตภาพงามสะดุดตาภาษาจับใจ เป็นต้น

การจัดทำสารนิเทศสำเร็จรูป (Repackaging) (Saracevic. 1986 : 105)

ในการจัดทำสารนิเทศสำเร็จรูปนั้น ต้องมีการออกแบบ สร้างโครงสร้างสารนิเทศวางกรอบ (Layout) รูปแบบ (Format) ของชุดสารนิเทศสำเร็จรูปที่จะสร้างขึ้น ให้เป็นที่ยอมรับไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบวิธีการสื่อสารนิเทศสำเร็จรูปให้ถึงผู้รับ มีหลายรูปแบบด้วยกัน คือ

1. สื่อด้วยสิ่งพิมพ์ อาจจัดทำเป็นสารนิเทศสำเร็จรูปเป็นรูปเล่มขนาดเล็ก ขนาดใหญ่
2. สื่อด้วยเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ (Audio-visual Media) เป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวได้ ภาพประกอบเสียง หรือจะสื่อด้วยองค์ประกอบทั้ง 3 อย่างนี้ด้วยกัน เป็นภาพยนตร์ วิดิทัศน์

3. สื่อด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

4. การติดต่อรายบุคคล (Personal Contact)

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกรูปแบบวิธีการสื่อสารนิเทศสำเร็จรูปด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ โดยจัดทำเป็นชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเป็นรูปเล่มขนาดกระดาษ A4 จัดทำเป็นชุดมี 5 ชุด ด้วยกัน คือ

ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 2 การเข้ารับราชการและการออกจากราชการ

ชุดที่ 3 รายได้และสวัสดิการของอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 4 ความก้าวหน้าและความมั่นคงของอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 5 สรุปชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 - 4

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญมากเพราะเป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ตลอดจนแนวคิดต่าง ๆ ความรู้ส่วนใหญ่ที่จะสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเองมักจะออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์ ซึ่งต้องอาศัยทักษะการอ่าน คนที่อ่านมากย่อมจะได้เปรียบทั้งในชีวิตประจำวันและในการศึกษา

ชีพแมน (Chapman. 1978 : 61 - 63) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้น เป็นแนวทางที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ และการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนทุกสาขาวิชาและในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในปัจจุบัน ซึ่งในการเรียนรู้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะแปลความหรือตีความจากสิ่งพิมพ์ได้อย่างครบถ้วน การอ่านจึงมีคุณค่าสำหรับบุคคล ดังนี้

1. การอ่านจะช่วยในการส่งเสริมบุคลิกภาพ

2. การอ่านจะช่วยให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. การอ่านจะทำให้ผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ และหนังสือที่เหมาะสม

จะช่วยสนองความต้องการทางจิตด้วย

4. การอ่านจะทำให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

เพศกับความสนใจในอาชีพ

หวัน ประพาน (2516 : 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมกับโรงเรียนมัธยมสายสามัญ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2515 โดยศึกษานักเรียนชั้น ม.ศ.3 จำนวน 472 คน แยกเป็นชาย 236 คน หญิง 236 คน ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ พบว่าในโรงเรียนมัธยมแบบประสม นักเรียนชายมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก และคำนวณมากกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับภาษา วรรณคดี บริการสังคมมากกว่านักเรียนชาย สำหรับโรงเรียนมัธยมสายสามัญนั้นนักเรียนชายมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับงานนอกสำนักงาน เครื่องยนต์กลไก คำนวณ ศิลปะมากกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับบริการสังคม ภาษา วรรณคดี มากกว่านักเรียนชาย และ ประจวบ ประภาวงศ์ (2516 : 74) ได้ศึกษาเรื่องเดียวกันที่จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 480 คน ชาย 240 คน หญิง 240 คน ผลการวิจัยพบว่า ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม นักเรียนชายมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับการโฆษณา เครื่องยนต์กลไก คำนวณ มากกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับการบริการสังคม งานนอกสำนักงาน วิทยาศาสตร์ เสมียนมากกว่านักเรียนชาย สำหรับโรงเรียนมัธยมสายสามัญ นักเรียนชายมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก งานนอกสำนักงาน คำนวณ วิทยาศาสตร์ มากกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับการบริการสังคม เสมียนมากกว่านักเรียนชาย

อัญชลี บุปผาพิบูลย์ (2522 : 79) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร 5 โรงเรียน จำนวน 266 คน โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในอาชีพของ คูเดอร์ พบว่า นักเรียนสนใจงานด้านวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ งานศิลปะ งานนอกสำนักงาน งานดนตรี งานทางจักรกล งานด้านคำนวณ

งานบริการสังคม งานวิทยาศาสตร์ งานศิลปะ งานดนตรี งานเสริมงาน งานคำนวณ งานวรรณกรรม งานชักชวนโฆษณา และไม่มีนักเรียนหญิงสนใจในอาชีพงานด้านจักรกลเลย และในปีเดียวกัน เสถียร ศรีรัตน์ (2522 : 81) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกว้างในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง จำนวน 500 คน ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับงานนอกสำนักงาน เครื่องยนต์กลไก คำนวณ วิทยาศาสตร์ ภาษา วรรณคดี บริการสังคมและเสริมงานแตกต่างกัน แต่มีความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับการโฆษณา ศิลปะ ดนตรี ไม่แตกต่างกัน

ชุดิรัตน์ วัชรจรสกุล (2523 : 121 - 123) ได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย หญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2522 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดราชบุรี จำนวน 1,000 คน และผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,000 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีค่านิยมในด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง และความก้าวหน้ามากที่สุด นักเรียนชายมีค่านิยมในอาชีพทางด้านความมั่งคั่ง การเป็นผู้นำ และด้านความสามารถ มากกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงมีค่านิยมในอาชีพทางด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ความก้าวหน้าด้านการบริการสังคมและทำงานกับบุคคล ด้านความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ ด้านความอิสระ และด้านความมีระเบียบมากกว่านักเรียนชาย

จากผลการวิจัยดังกล่าว นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีความสนใจต่อการประกอบอาชีพแต่ละประเภทแตกต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับความสนใจในอาชีพ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในอาชีพ การเลือกศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต (Osipow. 1973 : 146 - 147 ; citing Super, Kowolski and Gotkin. 1967)

เบรื่อง จันดา (2519 : 95) ได้ศึกษาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ 5 แห่ง จำนวนนักเรียน 506 คน เป็นนักเรียนชาย 392 คน นักเรียนหญิง 114 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนทั้งชายและหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเลือกอาชีพที่ต้องอาศัยความสามารถหรือความรู้ในขั้นสูง เช่น อาชีพแพทย์ อาชีพเกี่ยวกับกฎหมายและการปกครองมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุมพล ทิมพานิช (2517 : 79) เรื่องแผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนดีจะเลือกเรียนแพทย์ และนิติศาสตร์ มากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนระดับปานกลางหรือระดับต่ำ และผลการวิจัยของ ประมวล วิทยากร (2520) ศึกษาค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเลือกอาชีพหมวดงานที่ใช้วิชาชีพและวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพหมวดทหาร งานกลีกรรม งานบริการ เป็นต้น หมวดอาชีพที่กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงไม่เลือกเลย คือ การค้า

สวัสดิ บรรเทิงสุข (2510 : 85) ได้ทำการสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2509 ในโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา จำนวน 425 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำมีความต้องการเลือกอาชีพในระดับมหาวิทยาลัยน้อยกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับสูง อาชีพที่นักเรียนเลือกได้แก่ อาชีพเลขานุการ บริการโรงแรม พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และงานธนาคาร เป็นต้น

พิมพ์ พร้อมถกล (2522 : 62 - 69) ได้ทำการตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีของแบบสำรวจความพอใจในอาชีพของฮอลแลนด์กับนักเรียนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 565 คน ผลการวิจัยข้อหนึ่งพบว่า นักเรียนมีความสนใจอาชีพแตกต่างกันตามตัวแปรระดับเชาวน์ปัญญา กล่าวคือ นักเรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในกลุ่มต่ำ สนใจอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียนมากที่สุด

ในขณะที่นักเรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในกลุ่มกลางและสูง สนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์ และเทคนิคมากที่สุด

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความสนใจต่อการประกอบอาชีพในแต่ละประเภท แตกต่างกัน

อาชีพของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพ

ด้วยเหตุที่พัฒนาการทางอาชีพได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับการเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมที่บุคคลเจริญเติบโตมา ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใกล้ชิดกับเด็กที่สุด เป็นหน่วยทางสังคมและทางจิตวิทยาหน่วยแรกที่สุดในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และการพัฒนาบุคลิกภาพ ครอบครัวจึงมีส่วนในการวางเงื่อนไขการตอบสนองทุกชนิดที่บุคคลแต่ละคนจะแสดงออกมาตั้งแต่วัยเด็ก และมีการควบคุมเหนือพฤติกรรมของบุคคลนั้น มาจนกระทั่งวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ (พรรณราย ทรัชยะประภา. 2528 : 68 ; อ้างอิงมาจาก Crites. 1969) อาชีพของบิดามารดาจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะมีผลกระทบต่อรูปแบบของอาชีพ ก่อนที่บุคคลนั้นจะเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเด็ก ๆ มักจะสืบทอดระดับอาชีพของบิดามารดาโดยทางอ้อม 2 ทาง คือ ทางกายภาพ เช่น การสืบทอดธุรกิจส่วนตัวของบิดามารดา และทางจิตใจ (จากอิทธิพลทางความคิดเห็นและความทะเยอทะยานของบิดามารดา) (พรรณราย ทรัชยะประภา. 2528 : 70 ; อ้างอิงมาจาก Caplo. 1954) นอกจากนี้ เด็กยังได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและการให้แรงจูงใจในการศึกษา และอาชีพจากบิดามารดาด้วย

สมพงษ์ มั่นระวัง (2513 : 123 - 124) ได้ศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 589 คน จาก 6 โรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 475 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนต่อของนักเรียนแตกต่างจากครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และนักเรียนที่มีผู้ปกครองทำไร่ ทำนา ทำสวน จะเลือกสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ครู และข้าราชการ ผู้ปกครองมีความต้องการให้นักเรียนเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ

เป็รื่อง จันดา (2519 : 99) ได้ศึกษาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันในเรื่องเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ จำนวน 506 คน เป็นนักเรียนชาย 392 คน นักเรียนหญิง 114 คน ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันทำให้นักเรียนให้เหตุผลหรือแรงจูงใจในการเลือกอาชีพเพราะความจำเป็นที่ไม่สามารถศึกษาต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริลักษณ์ จินดากุล (2510 : 89) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกอาชีพและความมุ่งหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในพระนครกับต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของบิดาและผู้ปกครองบางอาชีพเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน เช่น อาชีพรับราชการ ทหาร ตำรวจ ครู และแพทย์

ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร (2523 : 81) ได้ศึกษาความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,324 คน เป็นบิดาของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 868 คน และบิดาของนักเรียนโรงเรียนสาธิต จำนวน 456 คน ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร กล่าวคือ บิดาที่มีอาชีพวิชาชีพและอาชีพที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรชายและบุตรหญิงจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าขึ้นไป และมุ่งหวังให้บุตรมีอาชีพวิชาชีพและอาชีพที่เกี่ยวข้องด้วย ในขณะที่บิดาที่มีอาชีพค้าขายให้บริการ กรรมกรรับจ้าง ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรจบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และมุ่งหวังให้บุตรมีอาชีพรับราชการ และทำงานในสำนักงาน

จากผลการวิจัยข้างต้นนักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพต่างกันจะมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพในแต่ละประเภท แตกต่างกัน

ความสนใจในอาชีพรับราชการ

ประชุม นิยม (2504 : 68) ได้สำรวจความสนใจของนักเรียนช่างกลในจังหวัดพระนครที่มีต่ออาชีพ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนช่างกลส่วนใหญ่จะเลือกประกอบอาชีพตรงตามวิชาที่ได้เรียนมา และนักเรียนยังสนใจที่

จะเลือกอาชีพรับราชการเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเลือกอาชีพเป็นพนักงานในองค์การของรัฐบาล อันดับสุดท้ายจะดำเนินธุรกิจของตนเองและเป็นลูกจ้างเอกชน และในปีเดียวกันประ กาญจนเสริม (2504 : 62) ได้ศึกษาความประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลายแผนกเกษตรกรรมว่าเมื่อสำเร็จไปแล้วจะมีความรู้พอที่จะไปประกอบอาชีพส่วนตัวในทางเกษตรได้หรือไม่ โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 44 แสดงตนว่ามีความรู้ทางเกษตรพอที่จะออกไปประกอบอาชีพกสิกรรมได้สำเร็จ และในการออกไปประกอบอาชีพนั้นนักเรียนต้องการออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวในทางเกษตร และรับราชการด้วยอัตราส่วน 1 ต่อ 1 ต่อมา ยรรยง มั่นสปลัม (2510 : 68) ได้สำรวจความต้องการในการประกอบอาชีพของนักเรียนโรงเรียน พณิชยการธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2510 จากกลุ่มตัวอย่าง 548 คน พบว่า นักเรียนต้องการประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุดเช่นกัน ต้องการประกอบอาชีพรับจ้างเอกชน เป็นอันดับสอง และต้องการค้าขายส่วนตัวเป็นอันดับที่สาม นอกจากนั้นต้องการประกอบอาชีพอื่น สำหรับเหตุผลในการประกอบอาชีพรับราชการเพราะเป็นอาชีพที่มีหลักประกันความมั่นคง มีเกียรติ มีความก้าวหน้า และเพื่อสนองความต้องการของบิดามารดาด้วย

จันทิมา บุญวนิช (2509) ได้สำรวจความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อโรงเรียนอาชีวศึกษา ผลการวิจัยข้อหนึ่งพบว่า ความต้องการในการทำงานของนักเรียน นักเรียนเลือกรับราชการร้อยละ 68.67 เลือกทำงานในบริษัทร้อยละ 15 เลือกประกอบอาชีพส่วนตัวร้อยละ 12 เลือกอาชีพค้าขายร้อยละ 3 และร้อยละ 1.33 เลือกอาชีพอื่น โดยให้เหตุผลว่าเจริญรอยตามบิดามารดา

สุรพร ศรีทองกิตติกุล (2522 : 17) ได้ศึกษาความสนใจทางด้านอาชีพของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปากน้ำปราณวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนปากน้ำปราณวิทยาทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่า อาชีพที่นักเรียนชอบมากที่สุด คือ อาชีพรับราชการ นักเรียนชายชอบอาชีพรับราชการโดยไม่ระบุประเภทร้อยละ 29 รองลงมาเป็นอาชีพรับราชการทหาร ตำรวจ ร้อยละ 22 การเกษตรร้อยละ 14 ช่างต่าง ๆ ร้อยละ 12 นอกจากนั้นเป็นอาชีพอื่น ๆ ส่วนนักเรียนหญิงชอบอาชีพแพทย์ พยาบาล มากที่สุดร้อยละ 28 รองลงมาเป็นอาชีพที่ทำงานในธนาคารและบริษัทเอกชนร้อยละ 21 รับราชการครูร้อยละ 12

สำนักงานเขตการศึกษา 5 (2524 : 3 - 4) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนวิชาอาชีพของเด็กตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยศึกษาจากโรงเรียน 32 โรงเรียน นักเรียน 1,500 คน ผู้ปกครอง 937 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองไม่ต้องการให้เด็กเรียนวิชาชีพในท้องถิ่นถึงร้อยละ 62.67 และต้องการให้เด็กรับราชการถึงร้อยละ 63.61

เจลิยา บุรีภักดี (2527 : 31 - 32) ได้สำรวจแนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย โดยใช้คำถามที่ว่า ถ้าคุณมีโอกาสเลือกงานได้มากกว่าหนึ่งอย่าง คุณจะเลือกอาชีพอะไรบ้าง ซึ่งเป็นคำถามที่ต้องการทราบข้อมูลในด้านความสนใจเกี่ยวกับการทำงานอาชีพของเยาวชนที่กำลังศึกษาเล่าเรียน จำนวน 237 ผลการสำรวจพบว่า เยาวชนไทยสนใจอาชีพรับราชการร้อยละ 37.19 อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน โรงงานร้อยละ 26.06 และอาชีพอิสระร้อยละ 36.74

อุดมพร ตันตะระรัตน์ (2531 : 74) ได้ศึกษาความคาดหวังด้านอาชีพของเด็กในทัศนะของผู้ปกครองและเด็กหมู่บ้านอพยพ โครงการเขื่อนเชี่ยวหลาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังด้านอาชีพในทัศนะของผู้ปกครองและเด็ก ผู้ปกครองคาดหวังในอาชีพกสิกรรม ร้อยละ 36.00 ในขณะที่เด็กคาดหวังในอาชีพนี้เพียงร้อยละ 19.00 แต่เมื่อเปรียบเทียบทั้งเด็กและผู้ปกครองมีความคาดหวังในอาชีพรับราชการไม่ต่างกันมากนัก โดยเด็กจะคาดหวังในอาชีพรับราชการร้อยละ 28.00 และผู้ปกครองร้อยละ 34.00

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น นักเรียนมีความสนใจในอาชีพรับราชการสูงกว่าอาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ เอกชน และอาชีพอิสระ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เพศกับความสนใจในอาชีพ

กริบบอน และโลเนส (Gribbon and Lohnes. 1965 : 248 - 252) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในอาชีพของเด็กวัยรุ่นโดยศึกษาระยะยาวตั้งแต่ปี ค.ศ. 1958 - 1963 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในเมืองบอสตัน จำนวน 111 คน โดยการสัมภาษณ์

ด้วยคำถาม 43 ข้อ ในค่านิยม 12 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายเลือกค่านิยมด้านรายได้ และมีเกียรติ นักเรียนหญิงเลือกค่านิยมด้านการติดต่อกับคน การบริการสังคม

คูเกอร์ (Cooker. 1972 : 611) ได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เกรด 4, 5 และ 6 จำนวน 240 คน โดยใช้แบบสำรวจค่านิยมในอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายเลือกค่านิยมด้านการมีอำนาจบังคับบัญชาและเงินมากกว่านักเรียนหญิง ซึ่งเลือกค่านิยมทางด้านคำนึงถึงประโยชน์ผู้อื่น

พาวเอลล์ และบลูม (Powell and Bloom. 1962 : 126 - 133) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการและเหตุผลในการเลือกอาชีพของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ในเกรด 10, 11 และ 12 อายุระหว่าง 14 - 19 ปี จำนวน 929 คน โดยให้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเลือกอาชีพแตกต่างกัน กล่าวคือนักเรียนชายเลือกอาชีพวิศวกรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.3 นักเรียนหญิงเลือกงานในสำนักงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.6 รองลงมาคือ อาชีพครู และพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสตรอง (Strong. 1967 : 216 - 228) ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพของเพศชายและเพศหญิง พบว่า ชายและหญิงจะมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกัน และจะคงอยู่ในสภาพนี้ตั้งแต่อายุ 14 - 38 ปี กล่าวคือ ชายสนใจอาชีพเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ การเมือง ทหาร และอาชีพที่มีลักษณะโลดโผนตื่นเต้น ส่วนเพศหญิงจะสนใจเกี่ยวกับงานศิลปะ ดนตรี กิจกรรมทางวรรณคดี บัญชี ครู และงานด้านสังคมสงเคราะห์

เลห์แมน และวิทตี้ (Roe. 1964 : 88 ; citing Lehman and Witty. 1936) ได้ศึกษาถึงทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพของเด็กชายและเด็กหญิงอายุระหว่าง 8.5 - 18.5 ปี จำนวน 26,878 คน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพของเด็กชายจะมีการเปลี่ยนแปลงตามอายุมากกว่าเด็กหญิง และเกี่ยวกับอาชีพที่สนใจเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะสนใจในอาชีพที่นิ่งอยู่กับโต๊ะ อาชีพเกี่ยวกับความงาม การบริการ การสอน ในขณะที่เด็กชายจะสนใจในอาชีพเกี่ยวกับการเดินทาง การมีความเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกายภาพ และงานที่ได้คุณค่าสูง

อีเซล และทาเทต (Ezell and Tatate. 1955 : 217 - 222) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมองเห็นอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จำนวน 1,572 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนให้ความสนใจในงานวิชาชีพมากที่สุด โดยที่นักเรียนชายจะสนใจอาชีพที่ทำต่อจากบรรพบุรุษ อาชีพเกี่ยวกับการค้า เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ส่วนนักเรียนหญิงจะสนใจในอาชีพเกี่ยวกับเสมียน การค้า การตกแต่ง และการบริการ เป็นอันดับรองลงมา

จากผลการวิจัยดังกล่าว นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีความสนใจต่อการประกอบอาชีพแต่ละประเภท แตกต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับความสนใจในอาชีพ

โอสิเพาว์ (Osipow. 1973 : 148 - 149) ได้ศึกษาความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพกับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ระดับสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร โดยใช้แบบสำรวจการตัดสินใจกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 174 คน ผลปรากฏว่า ระดับสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร มีผลต่อความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพดังนี้

แบลคเบอร์น (Blackburn. 1975 : 4152-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความชอบ และความต้องการในการศึกษาและอาชีพของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีสุดท้าย จำนวน 428 คน โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน คะแนนเฉลี่ยสะสม ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ความชอบและความต้องการในการศึกษาและอาชีพของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง จะมีความชอบและความต้องการในการศึกษาและอาชีพในระดับสูงด้วย

อบูซาล (Abusal. 1984 : 2124-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความชอบในอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน Vocational Technical Schools รัฐ Oklahoma จำนวน 537 คน พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสม ประสบการณ์ในการทำงานของนักเรียน

เพศ เชื้อชาติ ระดับการศึกษาของมารดา และระดับอาชีพของบิดา มีความสัมพันธ์กับการเลือกแผนการฝึกอาชีพของนักเรียน

เปอร์โรน (Perrone. 1965 : 253 - 257) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมและความชอบในอาชีพของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกรด 7 - 8 จำนวน 196 คน โดยใช้ Mooney Problem Checklist และ Value - Orientation (VO) Instrument ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี จะสนใจอาชีพที่มีโอกาสแสดงออกและสามารถให้ความพอใจส่วนตัวได้ ทั้งยังต้องการศึกษาต่อในระดับสูงอีกด้วย ในขณะที่นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาต่ำและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จะมีความสนใจในการแสดงออกของตนเองน้อย และวางเป้าหมายการศึกษาของตนเองได้ไม่เหมาะสมกับความสามารถทางการศึกษา

จากผลการวิจัยข้างต้นตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีผลต่อความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนได้ดังนี้ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความต้องการในการศึกษา อาชีพในระดับสูงขึ้นด้วย และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จะมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกันเช่นกัน กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสนใจในอาชีพที่มีโอกาสแสดงออกของตนเองมาก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีความสนใจในการแสดงออกของตนเองน้อย

อาชีพของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพ

อูบซาล (Abusal. 1984 : 2124-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความชอบในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 537 คน ใน Vocational Technical Schools รัฐ Oklahoma ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของบิดากับการเลือกแผนการฝึกอาชีพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โครเกอร์ และลุตตี (Kroger and Louttit. 1959 : 203 - 212) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา และความสนใจในอาชีพของนักเรียน โดยนักเรียนส่วนใหญ่จะสนใจในอาชีพที่มีรายได้และสถานภาพทางสังคมสูงกว่าระดับอาชีพของบิดา

แบลคเบิร์น (Blackburn. 1975 : 4152-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังและความปรารถนาในการศึกษาและอาชีพ ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีสุดท้าย จำนวน 428 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพอยู่ในระดับสูงจะมีความคาดหวัง และความปรารถนาในอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพอยู่ในระดับต่ำ

คอลลาโซ (Collazo. 1967 : 1534-A) ได้ศึกษาโครงการด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชาวเปอร์โตริกัน จำนวน 515 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองที่มีบิดามารดามีอาชีพระดับวิชาชีพหรือรับราชการจะสนใจอาชีพที่ต้องใช้วิชาการชั้นสูง และนักเรียนในชนบทหรือบิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรมจะสนใจอาชีพที่ต้องใช้ทักษะมากกว่า

จากผลวิจัยข้างต้นตัวแปรอาชีพของบิดามารดาจะมีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพของนักเรียน และนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพแตกต่างกันจะมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกันเช่นกัน กล่าวคือ นักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพอยู่ในระดับสูงจะมีความคาดหวัง และความปรารถนาในอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพอยู่ในระดับต่ำ และนักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพระดับวิชาชีพหรืออาชีพรับราชการจะสนใจอาชีพที่ต้องใช้วิชาการชั้นสูง นักเรียนในชนบทหรือที่มีบิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรมจะสนใจอาชีพที่ต้องใช้ทักษะมากกว่า

จากทฤษฎีและรายงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพหรือความสนใจในอาชีพต่าง ๆ นั้น มาจากค่านิยมในการเลือกอาชีพ ความสามารถ ความถนัดของนักเรียน เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพบิดามารดา และคนไทยยังมีค่านิยมความสนใจในอาชีพรับราชการ แต่สภาวะการณ์ปัจจุบันโอกาสในการเข้ารับราชการมีจำกัด เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายรับข้าราชการใหม่เพิ่มขึ้นปีละ 2 % ทำให้ตำแหน่งงานไม่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าถ้าให้สารสนเทศเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ อาชีพไม่รับราชการ แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นวัยก่อตัวความสนใจในอาชีพ และเป็นนักเรียนที่มีความสนใจในอาชีพรับราชการสูงแล้ว จะสามารถเปลี่ยนความสนใจในอาชีพรับราชการของนักเรียนได้หรือไม่ โดยศึกษาจากตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพบิดามารดา

และใช้แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ชุตสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านชุตสารนิเทศสำเร็จรูป เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการรวบรวม เรียบเรียงเนื้อหาสารนิเทศในเรื่องเดียวกันที่กระจายกันอยู่ตามวัสดุสารนิเทศแบบต่าง ๆ ซึ่งเก็บอยู่ตามที่ตั้งต่าง ๆ มารวมเข้าเป็นชุตสารนิเทศสำเร็จรูป ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการกับสารนิเทศท่วมท้น เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ได้สะดวก รวดเร็ว ตลอดจนเป็นประโยชน์ในการศึกษาและการแนะแนวอาชีพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในปัญหาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า
3. การดำเนินการทดลอง
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ตามเกณฑ์ที่มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนพรหมานุสรณ์ และโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 897 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่สุ่มจากกลุ่มประชากรดังกล่าว และเป็นนักเรียนที่มีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการในระดับสูง จำนวน 64 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) คือ ครั้งแรกสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ให้ได้นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และนักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จากนั้นจึงสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) ตามตัวแปรและคัดกลุ่มตัวอย่างให้ได้คุณลักษณะ และจำนวนตามตัวแปรที่ต้องการ ดังนี้

1. นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 16 คน โดยแยกเป็นชาย 8 คน หญิง 8 คน และในจำนวนนักเรียนดังกล่าว ชายจะต้องเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนสูง 4 คน เป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน และหญิงจะต้องเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน

2. นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 16 คน โดยแยกเป็นชาย 8 คน หญิง 8 คน และในจำนวนนักเรียนดังกล่าว ชายจะต้องเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน เป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน และหญิงจะต้องเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน

3. นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 16 คน โดยแยกเป็นชาย 8 คน หญิง 8 คน และในจำนวนนักเรียนดังกล่าว ชายจะต้องเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน เป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน และหญิงจะต้องเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน

4. นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 16 คน โดยแยกเป็นชาย 8 คน หญิง 8 คน และในจำนวนนักเรียนดังกล่าว ชายจะต้องเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน เป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน และหญิงจะต้องเป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 4 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 64 คน

จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายให้กลุ่มแรกนักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 16 คน นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 16 คน ให้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และอีกกลุ่มหนึ่งนักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 16 คน นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการจำนวน 16 คน ให้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Two - Groups Pretest - Posttest Design (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2528 : 216 - 217) ซึ่งมีลักษณะการทดลอง ดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง	ค่าแตกต่าง
E1R	T1	Xa	T2	DE1
E2R	T1	Xb	T2	DE2

E1R แทน กลุ่มทดลองที่ 1

E2R แทน กลุ่มทดลองที่ 2

T1 แทน การสอบก่อนที่จะจัดกระทำทดลอง

Xa แทน การกระทำกลุ่มที่ 1

Xb แทน การกระทำกลุ่มที่ 2

T2 แทน การสอบหลังจากที่จัดกระทำทดลอง

DE1 แทน ค่าความแตกต่างของการสอบก่อนและสอบหลัง กลุ่มทดลองที่ 1

DE2 แทน ค่าความแตกต่างของการสอบก่อนและสอบหลัง กลุ่มทดลองที่ 2

การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพบริหารการ แบบที่ 1 เป็นชุดสารนิเทศสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพบริหารการทุกแง่มุมทั้งส่วนดีส่วนเสีย จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเรื่องละ 1 ชุด จำนวน 5 ชุด

2. ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพบริหารการ แบบที่ 2 เป็นชุดสารนิเทศที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพบริหารการที่หน่วยงานต่าง ๆ ผลิตขึ้นมา หรือมีผู้เขียนไว้ในหนังสือวารสารต่าง ๆ มีเนื้อหาใกล้เคียงกับชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพบริหารการ แบบที่ 1 ผู้วิจัยคัดเลือกมาจัดรวมเป็นชุด ๆ จำนวน 5 ชุด

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 มีเนื้อหาแต่ละชุดตามลำดับ ดังนี้

- ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
- ชุดที่ 2 การเข้ารับราชการและการออกจากราชการ
- ชุดที่ 3 รายได้และสวัสดิการของอาชีพรับราชการ
- ชุดที่ 4 ความก้าวหน้าและความมั่นคงของอาชีพรับราชการ
- ชุดที่ 5 สรุปชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 - 4

(ดูในภาคผนวก)

3. แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ประกอบด้วย

3.1 เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพรับราชการและอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 3 หน้า เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานอาชีพรับราชการ และอาชีพไม่รับราชการอย่างสังเขป

3.2 แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ จำนวนออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจความสนใจสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ สถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ คะแนนผลการเรียน อาชีพบิดามารดา วิชาที่นักเรียนชอบ หนังสือหรือวารสารที่นักเรียนชอบอ่าน งานอดิเรกที่นักเรียนชอบ

ตอนที่ 2 แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ลักษณะของแบบสำรวจเป็นแบบสำรวจวัดความสนใจของนักเรียนที่มีต่อการประกอบอาชีพรับราชการ โดยมีตัวเลือกให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสำรวจความสนใจในการเลือกอาชีพต่าง ๆ ทั้งอาชีพรับราชการ รับจ้างรัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ จำนวน 60 อาชีพ ให้นักเรียนเลือกตอบอาชีพที่ชอบมากที่สุด (ดูในภาคผนวก)

4. แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 แบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 22 ข้อ

(คู่มือภาคผนวก) ซึ่งแบบทดสอบนี้จะใช้วัดความรู้ ความเข้าใจหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป คะแนนที่ได้จะไม่มีผลต่อการวัดความสนใจของนักเรียน

วิธีสร้างเครื่องมือ

1. ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ผู้วิจัยรวบรวมสารนิเทศจากแหล่งต่าง ๆ คือ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ห้องสมุดต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำสารนิเทศที่รวบรวมมาเรียบเรียงใหม่ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย มีภาพประกอบเพื่อสร้างความสนใจในการอ่าน เนื้อหาของชุดสารนิเทศสำเร็จรูปให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพรับราชการทุกแง่มุม ทั้งส่วนดีและส่วนเสียของอาชีพรับราชการ จัดพิมพ์เรื่องละชุด จำนวน 5 ชุด คือ ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 2 การเข้ารับราชการ และการออกจากราชการ ชุดที่ 3 รายได้และสวัสดิการของอาชีพรับราชการ ชุดที่ 4 ความก้าวหน้าและความมั่นคงของอาชีพรับราชการ ชุดที่ 5 สรุปชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 - 4

2. ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาสารนิเทศเกี่ยวกับอาชีพรับราชการที่หน่วยงานต่าง ๆ ผลิตขึ้นมา หรือมีผู้เขียนไว้ในหนังสือ วารสารต่าง ๆ แล้วคัดเลือกมาให้มีเนื้อหาใกล้เคียงกับชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 จัดรวมเป็นชุด จำนวน 5 ชุด

3. แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

3.1 ในส่วนเนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ผู้วิจัยได้รวบรวมสารนิเทศจากหนังสือ วารสาร แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่และจัดพิมพ์เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานอาชีพรับราชการและไม่รับราชการ จำนวน 3 หน้า

3.2 ในส่วนแบบสำรวจความสนใจต่ออาชีพรับราชการ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

3.2.1 รวบรวมทฤษฎี แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในอาชีพ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) ของกรมแรงงาน เอกสารเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ อาชีพไม่รับราชการ

การวัดความสนใจ วิธีสร้างแบบสำรวจความสนใจ โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของ ฮอลแลนด์เป็นพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือวัดความสนใจในอาชีพ

3.2.2 นำความรู้ในข้อ 3.2.1 มาสร้างข้อคำถามต่าง ๆ เพื่อวัดความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ เป็นแบบสำรวจความสนใจให้เลือกคำตอบที่ตรงกับ ความสนใจของนักเรียนได้เพียงข้อเดียวจากคำตอบที่กำหนดให้ ซึ่งมี 4 ตัวเลือก จาก ก - ง จำนวน 40 ข้อ และข้อคำถามเป็นแบบหลายตัวเลือกมีทั้งหมด 60 อาชีพ ให้นักเรียนเลือกตอบ อาชีพที่ชอบทั้งอาชีพรับราชการและอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 5 อาชีพ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 นำชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 เสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา และนำชุดสารนิเทศสำเร็จรูปดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

ผศ.สมบูรณ์ แก่นตะเคียน วุฒิ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี

นางเรไร ไพวรรณ วุฒิ กศ.ม. (ภาษาไทย) อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยครูธนบุรี

นายสวัสดิ์ สุวรรณอักษร วุฒิ M.A. (Counseling and Guidance) ผู้เชี่ยวชาญ กรมวิชาการ

เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วผู้วิจัยปรับปรุงชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการทั้งสองแบบให้เป็นไปตามที่ได้รับคำแนะนำ

1.2 นำชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ที่แก้ไขแล้ว ในข้อ 1.1 ไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 40 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย อำเภอมือง

เมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 40 คน อ่านเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเข้าใจในเนื้อหาและภาษาของชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 มากน้อยเพียงใด ปรากฏว่ามีนักเรียนบางคนได้เสนอแนะว่าคำศัพท์บางคำยังไม่เป็นที่เข้าใจ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอนี้มาอธิบายความ ขยายความเกี่ยวกับศัพท์คำนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และแจ้งให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริณิธานินทร์ทราบ

2. แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำแบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ เสนอ คณะกรรมการผู้ควบคุมปริณิธานินทร์ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของเนื้อหา และภาษา

2.2 นำแบบสำรวจดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

รศ.ดร.พรรณี ช.เจนจิต วุฒิ Ph.D. (Counseling and Guidance) ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.นวลศิริ เปาโรหิตย์ วุฒิ Ph.D. (Counseling and Guidance) ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาจารย์อรุณศรี กุมท วุฒิ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) สำนักทดสอบและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อาจารย์สวัสดิ์ สุวรรณอักษร วุฒิ M.A. (Counseling and Guidance) ผู้เชี่ยวชาญ กรมวิชาการ

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในการวัดความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ว่าจะได้ตรงตามที่ต้องการหรือไม่ ปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้แก้ไขในบางข้อ ผู้วิจัยได้แก้ไขตามคำแนะนำ และแจ้งให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริณิธานินทร์ทราบ

2.3 นำแบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการจากข้อ 2.2 ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองคราม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความสนใจ โดยใช้สูตร

α -Coefficient ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความสนใจทั้งฉบับเท่ากับ .82

การดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบก่อน (Pretest) ผู้วิจัยนำแบบสำรวจความสนใจไปทดสอบก่อน (Pretest) กับนักเรียนที่เป็นประชากร จำนวน 897 คน ระหว่างวันที่ 25 มิถุนายน - 29 มิถุนายน 2533 แล้วคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการในระดับสูง และมีลักษณะตามตัวแปรที่จะศึกษา จำนวน 64 คน

2. ขั้นตอนการผู้วิจัยนำชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 จำนวน 5 ชุด และแบบที่ 2 จำนวน 5 ชุด ไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอ่าน โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยแจกชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 อ่าน ระหว่างวันที่ 3 กรกฎาคม - 31 กรกฎาคม 2533 รวม 5 สัปดาห์ ดังนี้

2.1.1 สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 3 กรกฎาคม 2533 ให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ชุดที่ 1

2.1.2 สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 10 กรกฎาคม 2533 ให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ชุดที่ 2

2.1.3 สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 17 กรกฎาคม 2533 ให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ชุดที่ 3

2.1.4 สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 24 กรกฎาคม 2533 ให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ชุดที่ 4

2.1.5 สัปดาห์ที่ 5 วันที่ 31 กรกฎาคม 2533 ให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ชุดที่ 5

2.2 ผู้วิจัยแจกชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 อ่าน ระหว่างวันที่ 3 กรกฎาคม - 31 กรกฎาคม 2533 รวม 5 สัปดาห์ โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มทดลองที่ 1

แต่ละสัปดาห์ผู้วิจัยจะแจกชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการให้นักเรียนอ่านล่วงหน้าก่อนที่บ้าน 1 วัน ในวันรุ่งขึ้นชั่วโมงแนะแนวผู้วิจัยนำข้อคำถามแบบวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาชุดสารนิเทศสำเร็จรูปแต่ละชุดไปให้นักเรียนตอบ เพื่อทดสอบว่านักเรียนได้อ่านจริงหรือไม่ ไม่ได้นำมาเป็นคะแนนในการวัดความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ช่วงเวลาที่นักเรียนตอบข้อคำถามดังกล่าวนี้ นักเรียนจะได้อ่านเนื้อหาชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ประกอบการตอบ คำถามได้อีก

3. ทำการทดสอบหลัง (Posttest) เมื่อนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แล้ว ให้นักเรียนตอบแบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ซึ่งเป็นแบบสำรวจความสนใจชุดเดียวกับชุดทำการทดสอบก่อน ในวันที่ 6 สิงหาคม 2533 แล้วนำผลคะแนนมาคิดคำนวณเปรียบเทียบกับคะแนนที่ทำการทดสอบก่อน และเปรียบเทียบคะแนนกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการแบบที่ 2 เพื่อดูความแตกต่างของความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 กับชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 และเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ตามตัวแปรด้านเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพบิดามารดา

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ของแบบสำรวจความสนใจหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง 64 คน มาคำนวณหาค่าคะแนน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 2 แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ มีคำตอบให้เลือกข้อละ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ให้คะแนน 40 คะแนน นำมาตรวจให้คะแนน ถ้านักเรียนตอบคำตอบที่แสดงความชอบ หรือความต้องการที่จะประกอบอาชีพรับราชการ ซึ่งคำตอบตรงตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้จะได้ข้อละ 1 คะแนน ถ้าคำตอบไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้จะได้

0 คะแนน

1.2 ตอนที่ 3 แบบสำรวจความสนใจในการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบหลายตัวเลือกมีทั้งหมด 60 อาชีพ ให้นักเรียนเลือกตอบอาชีพที่ชอบทั้งอาชีพรับราชการและอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 5 อาชีพ ถ้านักเรียนตอบคำตอบที่แสดงความชอบตรงกับอาชีพรับราชการจะได้อาชีพละ 1 คะแนน ถ้านักเรียนตอบคำตอบที่แสดงความชอบตรงกับอาชีพไม่รับราชการจะได้อาชีพละ 0 คะแนน รวมคะแนนตอนที่ 3 เท่ากับ 5 คะแนน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ตามสมมติฐาน คือ

2.1 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน ตามสมมติฐานข้อ 1 โดยใช้สูตร t -test Dependent Group

2.2 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน ตามสมมติฐานข้อ 2 โดยใช้สูตร t -test Dependent Group

2.3 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน ตามสมมติฐานข้อ 3 โดยใช้สูตร t -test Independent Group

2.4 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน ตามสมมติฐานข้อ 4 โดยใช้สูตร t -test Independent Group

2.5 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน ตามสมมติฐานข้อ 5 โดยใช้สูตร t -test Independent Group

2.6 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และที่มีบิดามารดาประกอบ
อาชีพไม่รับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1
แตกต่างกัน ตามสมมติฐานข้อ 6 โดยใช้สูตร t-test Independent Group

การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ .

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความสนใจ (Reliability) โดยใช้
Alpha Coefficient (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสำรวจความสนใจ

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสำรวจความสนใจทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษารายละเอียดสถานภาพส่วนตัว โดยการหาอัตราส่วนร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสำรวจความสนใจ ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 60)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 หาค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 63)

$$s^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$N - 1$ แทน ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)

3. สถิติสำหรับการวิเคราะห์สมมติฐาน

3.1 หาค่าคะแนนที่ได้มาเป็นคู่จากคนเดียวกัน ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศ
สำเร็จรูป ใช้สูตร t-test Dependent Group (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2528 : 87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่

3.2 หาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สูตร
t-test Independent Group (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่จะพิจารณาใน t-Distribution

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 1

s_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
N	แทน	จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ t-distribution
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน
2. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน
3. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน

4. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1
แตกต่างกัน

5. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศ
สำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน

6. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และมีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ
ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน

ทดสอบสมมติฐาน

1. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ	N	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1	32			
		29	1335	.789
หลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1	32			

$$t_{.05} = 2.042$$

จากตาราง 1 แสดงว่าคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 นักเรียนมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ไม่แตกต่างกัน

๕

2. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการที่เปลี่ยนแปลงไป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ	N	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2	32			
		-53	2715	-1.018
หลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2	32			

$$t_{.05} = 2.042$$

จากตาราง 2 แสดงว่าคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการก่อนและหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 ของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 นักเรียนมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการไม่แตกต่างกัน

3. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ	N	X	S ²	t
กลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1	32	29.719	113.757	.795
กลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2	32	27.469	142.644	

$$t_{.05} = 2.042$$

จากตาราง 3 แสดงว่าคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 ให้ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ไม่แตกต่างกัน

4. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1
แตกต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชายและ
นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพ
รับราชการ แบบที่ 1

เพศของกลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนชาย	16	31.438	92.129	.909
นักเรียนหญิง	16	28.000	136.667	

$$t_{.05} = 2.042$$

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความสนใจต่อการประกอบ
อาชีพรับราชการภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ	N	$\bar{X}$	S ²	t
นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	16	36.250	59.267	4.353**
นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	16	23.188	84.829	

$$**t_{.01} = 2.750$$

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนความสนใจสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

6. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ ภายหลังจากการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ ภายหลังจากการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ	16	28.50	125.60	.640
นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ	16	30.938	106.329	

$$t_{.05} = 2.042$$

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ มีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นรูปแบบการทดลอง เพื่อศึกษาความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสรุปลำดับขั้นและผลการทดลอง ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป กลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2 และเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 ตามตัวแปรด้าน เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพบิดามารดา

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกัน
2. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกัน
3. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2 แตกต่างกัน
4. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 แตกต่างกัน

5. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 แตกต่างกัน

6. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 897 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรหมานุสรณ์ และโรงเรียนเบญจมเทพวิทย ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 และมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการในระดับสูง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) คือ ครั้งแรกสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ให้ได้นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จากนั้นจึงสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) ตามตัวแปร และคัดกลุ่มตัวอย่างให้ได้คุณลักษณะและจำนวนตามตัวแปรที่ต้องการ ดังนี้

นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 32 คน
ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างละ 8 คน
นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างละ 8 คน

นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ จำนวน 32 คน
ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างละ 8 คน
นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างละ 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 เป็นชุดสารนิเทศสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพรับราชการทุกแง่มุมทั้งส่วนดี ส่วนเสีย จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเรื่องละ 1 ชุด จำนวน 5 ชุด

2.2 ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 เป็นชุดสารนิเทศสำเร็จรูปที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพรับราชการที่หน่วยงานต่าง ๆ ผลิตขึ้นมา หรือมีผู้เขียนไว้ในหนังสือ วารสารต่าง ๆ มีเนื้อหาใกล้เคียงกับชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ผู้วิจัยคัดเลือกมาจัดรวมเป็นชุด ๆ จำนวน 5 ชุด

2.3 แบบสำรวจความสนใจเกี่ยวกับอาชีพรับราชการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ แบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และตอนสุดท้ายเป็นแบบสำรวจความสนใจในอาชีพต่าง ๆ ทั้งอาชีพรับราชการ รับจ้าง รัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ จำนวน 60 อาชีพ ให้นักเรียนเลือกตอบ 5 อาชีพ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจความสนใจทั้งฉบับ โดยใช้สูตร α - Coefficient มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

2.4 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 22 ข้อ

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 นำแบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ไปทำการทดสอบก่อน ในระหว่างวันที่ 18 - 22 มิถุนายน 2533 กับประชากร จำนวน 897 เพื่อคัดเลือกไว้เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 32 คน กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 32 คน จากนั้นจึงดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองที่ 1 อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปแบบที่ 1 จำนวน 5 ชุด กลุ่มทดลองที่ 2 อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2 จำนวน 5 ชุด ให้อ่านสัปดาห์ละ 1 ชุด ชุดละประมาณ 10 - 15 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ช่วงเวลาที่ทดลองระหว่างวันที่ 3 กรกฎาคม 2533 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2533 แล้วจึงนำแบบสำรวจ

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ไปทดสอบอีกครั้งหนึ่ง หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันที่ 6 สิงหาคม 2533

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนที่ได้ก่อนการทดสอบ และหลังการทดสอบมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

4.1 ใช้สถิติ t-test Dependent Group

เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 1 และชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 กับกลุ่มทดลองที่ 2

4.2 ใช้สถิติ t-test Independent Group

เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 1 ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 กับกลุ่มทดลองที่ 2 และเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการตามตัวแปร คือ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการกับนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรต่าง ๆ พบว่า

1. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนอ่านและหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1
2. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนอ่านและหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2

3. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3

4. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 4

5. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 5

6. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ ภายหลังจากการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 6

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ก่อนการทดลองนั้น ผู้วิจัยได้ทดสอบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนทั้งกลุ่มที่จะให้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และกลุ่มที่จะให้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 และเมื่อเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ปรากฏว่าความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการสูงไม่แตกต่างกัน

จากผลการทดลองให้นักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 ปรากฏผลดังนี้

1. เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนก่อนอ่านและหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนก่อนอ่านและหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 พบว่า ความสนใจต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนก่อนอ่านและหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 2 แสดงว่านักเรียนยังมีความสนใจในอาชีพรับราชการสูงอยู่อย่าง ไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นแม้จะให้สารนิเทศเกี่ยวกับอาชีพรับราชการทั้งในส่วนดีและส่วนเสียก็ยังไม่สามารถเปลี่ยนความคิดของนักเรียนได้ และนักเรียนยังมองเห็นว่าส่วนดีของอาชีพรับราชการมีมากกว่าส่วนเสีย ดังนั้นจึงมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการเช่นเดิม

2. เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ทั้งนี้อาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ประการแรกชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบเรียบเรียง และชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบรวบรวมมีเนื้อหาใกล้เคียงกันมาก ดังนั้นเมื่อนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับสารนิเทศเกี่ยวกับอาชีพรับราชการที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันจึงมีผลให้ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ประการที่สอง อาจจะเกิดจากตัวแปรแทรกซ้อนในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 ซึ่งอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปบางหัวข้อแล้วไม่เข้าใจอาจารย์แนะแนวได้อธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจดียิ่งขึ้น จึงมีผลให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจ และความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการภายหลังการอ่าน ตามตัวแปรที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 คือ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการกับนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ สรุปผลได้ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ผลการวิจัยปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 แสดงว่านักเรียนวัยนี้ทั้งสองเพศมีความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการไม่แตกต่างกัน แม้จะได้รับสารนิเทศซึ่งให้ข้อมูลทั้งในด้านดีและด้านเสียเกี่ยวกับอาชีพรับราชการแล้วก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมพร ตันตะระรัตน์ แวกเนอร์ ผกา บุญเรือง จลองรัฐ อินทรีย์ และคนอื่น ๆ คือเพศชาย และเพศหญิงจะมีความคาดหวังในด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อุดมพร ตันตะระรัตน์. 2531 : 74) และรูปแบบของการเลือกอาชีพ ความชอบในอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในแต่ละปีจะมีความคล้ายคลึงกัน (Wagner. 1977 : 1353 - A) ส่วนการตัดสินใจเลือกอาชีพของเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถในการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน (ผกา บุญเรือง. 2520) อีกทั้งการเลือกสถาบันทำงานของวัยรุ่นไทยทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็ต้องการทำงานในสถาบันรัฐบาล (จลองรัฐ อินทรีย์ และคนอื่น ๆ. 2528 : 147)

3.2 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล หนิมพานิช (2517 : 55) ซึ่งพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเลือกเรียนแพทย์ นิติศาสตร์ มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางหรือระดับต่ำ และงานวิจัยของ เปื้อง จันดา (2519 : 93) ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความต้องการในด้านความก้าวหน้า มั่นคง และปลอดภัยในอาชีพมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 เปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ และที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ

หลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการที่นักเรียนมีบิดามารดาที่มีอาชีพแตกต่างกันและไม่มีผลกระทบต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียนนั้น คัดค้านกับทฤษฎีของฮอลแลนด์ ที่กล่าวว่า บิดามารดา หรือผู้ปกครองเป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น (Holland. 1973 : 41) ทั้งนี้อาจเป็นลักษณะเฉพาะของเด็กในสังคมไทยก็ได้ เพราะมีงานวิจัยของคนอื่น ๆ ก็ได้ผลในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ พิมพ์ พร้อมถกล (2522 : 67) และสมจิต อภิชนาพงศ์ (2523 : 46) พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาที่อาชีพต่างกัน มีความสนใจในอาชีพไม่ต่างกัน มารศรี กองเกตุ (2524 : 52 - 54) พบว่า อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดาไม่มีผลต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียน นักเรียนที่บิดาและมารดาประกอบอาชีพในแต่ละประเภท สนใจอาชีพงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด และนิภา วัฒนเวคิน (2529 : 108 - 114) ชมาธร พันธุมโพธิ (2529 : 115 - 122) และอนงค์ สกลคุ (2529 : 85 - 89) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่บิดามารดาประกอบอาชีพในหมวดอาชีพใดก็ตาม นักเรียนก็จะสนใจในอาชีพหมวดวิชาชีพ วิชาการมากที่สุดเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ด้านการวิจัย

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 เมื่อจำแนกตามตัวแปรเพศ อาชีพบิดามารดา นักเรียนยังคงให้ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนยังไม่รู้จักรายละเอียดของแต่ละอาชีพเพียงพอ ประกอบกับชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพอาชีพรับราชการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้สารนิเทศเกี่ยวกับข้อเสียของอาชีพรับราชการ และสารนิเทศเกี่ยวกับอาชีพไม่รับราชการไม่มากพอ จึงอาจมีผลต่อการเลือกตอบอาชีพที่สนใจภายหลังจากอ่าน ดังนั้นเพื่อให้ผลการวิจัยมีความเด่นชัดขึ้น นักเรียนจึงควรรู้จักรายละเอียดของอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานแต่ละอาชีพ ทั้งอาชีพรับราชการและอาชีพไม่รับราชการ ตามการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ

(ประเทศไทย) ของกรมแรงงานก่อน แล้วจึงอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และชุดสารนิเทศสำเร็จรูปดังกล่าวควรเพิ่มข้อเสียของสารนิเทศอาชีพรับราชการ และเพิ่มสารนิเทศของอาชีพไม่รับราชการให้มากขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ ซึ่งจำแนกเป็น อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ แตกต่างกันมาก จึงอาจทำให้ผลของการวัดความสนใจในอาชีพตามตัวแปรอาชีพบิดามารดา ไม่สมบูรณ์นัก ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการในแต่ละประเภทดังกล่าวในจำนวนที่ใกล้เคียงกันมากขึ้น

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร กับนักเรียนที่อยู่โรงเรียนในต่างจังหวัด

4. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 เพราะนักเรียนจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ และมีความพร้อมในการเลือกอาชีพที่ตนสนใจมากกว่าในภาคเรียนที่ 1

ด้านการนำไปใช้

1. สำหรับอาจารย์แนะแนว

1.1 ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ไม่ลดลง และเมื่อพิจารณาตามตัวแปร เพศ อาชีพบิดามารดาก็ไม่ลดลงเช่นกัน ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพรับราชการว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง และนักเรียนอาจได้รับสารนิเทศทางด้านอาชีพ ความรู้ในเรื่องลักษณะงานของแต่ละอาชีพค่อนข้างน้อย จึงอาจมีผลทำให้ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนไม่ลดลง แต่สภาพการณ์ในปัจจุบันพบว่า ตำแหน่งงานทางราชการมีน้อย ดังนั้นการแนะแนวที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลนั้น นอกจากกระบวนการที่จะช่วยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสามารถ ความสนใจของตนเองแล้ว อาจารย์แนะแนวยังจะต้องให้สารนิเทศทางด้านอาชีพ ความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานของแต่ละอาชีพ และความรู้ความสามารถที่ต้องใช้ในอาชีพนั้น ๆ ช่วยให้นักเรียนรู้จักและสัมผัสกับอาชีพ

ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจต้องใช้หลาย ๆ วิธีการร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพไม่รับราชการ ทั้งอาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ ทั้งนี้เพื่อป้องกันสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน หรือการขาดแคลนบุคลากรบางอาชีพได้

1.2 ในเรื่องของแบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการนั้น

อาจารย์แนะแนวนำจะนำไปใช้วัดความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้ และชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ถ้าจะนำไปใช้เพื่อต้องการลดความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนให้ลดลง อาจารย์แนะแนวควรใช้หลาย ๆ วิธีการร่วมกัน เช่น บรรยาย พานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จ เชิญวิทยากรซึ่งประกอบอาชีพไม่รับราชการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพอย่างสูงมาบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นต้น และควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองให้ยาวนานมากขึ้น แล้วจึงวัดความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการภายหลังการอ่าน

2. สำหรับบรรณารักษ์และห้องสมุด

บรรณารักษ์ควรได้มีการจัดทำสารนิเทศสำเร็จรูป (Repackaging) เฉพาะเรื่องหรือเฉพาะสาขาวิชา ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในหลาย ๆ วิธีการในการจัดการกับสารนิเทศที่มีมากมายท่วมท้น (Information Explosion) เพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงเนื้อหาสาระอย่างรวดเร็ว เจาะลึก และหลากหลายทุกแง่มุม บรรณารักษ์ที่จะทำสารนิเทศสำเร็จรูปควรผ่านการอบรมและฝึกปฏิบัติการ หรือกระทำการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงเนื้อหาสาระของสารนิเทศที่ต้องการได้อย่างครบถ้วน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เขตการศึกษา 5, สำนักงาน. "ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิชาชีพของเด็กตาม
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521," วิจัยทางการศึกษา. 11(1) :
3 - 4; มกราคม - มีนาคม 2524.

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี,
ม.ป.ป.

คมเพชร จิตรสุกุล. บริการสนเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521.

จันทิมา บุญวนิช. การสำรวจความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเพชรบุรี
ที่มีต่อโรงเรียนอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2509. อัดสำเนา.

จุมพล หนิมวานิช. การศึกษาแผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
อัดสำเนา.

ฉลองรัฐ อินทรีย์ และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของ
วัยรุ่นไทย. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
อัดสำเนา.

เจลิยว บุรีภักดี. แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการศึกษา
แห่งชาติ ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมอาชีวชน, 2527.

ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร. ความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร :
ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประโยคมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัด
กรมสามัญศึกษาและโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ สค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- ชุตีรัตน์ วัชรจรัสกุล. การศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- ธนู แสงศักดิ์ และสาโรช บัวศรี, ผู้รวบรวม. การศึกษาเพื่องานและอาชีพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- นิภา วัฒนเวทิน. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ประจวบ ประภาวงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมกับโรงเรียนมัธยมสายสามัญ จังหวัดเชียงใหม่. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- ประทุม นิยม. การสำรวจความสนใจของนักเรียนช่างกลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอาชีพ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504. อัดสำเนา.
- ประมวธ วิทยากร. ค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ประภา ภาณุจนเสริม. การศึกษาเกี่ยวกับความปรารถนาของนักเรียนประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกเกษตรกรรม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504. อัดสำเนา.
- เปื้อง จันดา. การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- ผกา บุญเรือง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทัศนคติทางอาชีพ และการควบคุมภายใน - ภายนอก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

พรรณราย ทรัพย์ะประภา. จิตวิทยาการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ต้นหมาก,
2528.

พิมพ์ พร้อมถกล. การตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีของแบบสำรวจความสนใจในอาชีพของ
ฮอลแลนด์กับนักเรียนไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2522. อัดสำเนา.

ภิรมย์ ศรีเพชร. การเปรียบเทียบความต้องการและการปฏิบัติจริงในการฝึกปฏิบัติด้านการทำงาน
และพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

มารศรี กองเกตุ. ผลของทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดามารดาที่มีผล
ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

แก่นมาส ขวลิต. "แนวทางใหม่ในการจัดการกับสารนิเทศ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
สารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น. หน่วยที่ 1 - 7. หน้า 26 - 28. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.

ยรรยง ปลื้มมณัส. การสำรวจความต้องการในการประกอบอาชีพของนักเรียนในโรงเรียน
พัฒนการธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2510. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ศึกษาพร, 2528.

วณิช บรรจง และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
กรุงสยามการพิมพ์, 2516.

วัชร ทรัพย์มี. การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

_____. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

ศิริลักษณ์ จินดากุล. การเปรียบเทียบการเลือกอาชีพและความมุ่งหวังของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้นในพระนครกับต่างจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2525.

สมาธร พันธุมโพธิ. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ

มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. สรุปผลที่สำคัญเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำของประชากรจากการ

สำรวจแรงงาน พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2531.

สมจิต อภิชนาพงศ์. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - กับตัวกับความสนใจใน

อาชีพของนักเรียน ม.ศ. 5 ในปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

อัดสำเนา.

สมบูรณ์ ทองน้อย. "ทํางานแบบราชการ," อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายสมบูรณ์

ทองน้อย. พิษณุโลก : โรงพิมพ์สัมพันธ์, 2519.

สมพงษ์ มั่นระวัง. การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513.

อัดสำเนา.

สวัสดี บรรเทิงสุข. การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2509 ในโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร, 2510. อัดสำเนา.

สุนรัตน์ กันหลง. ความตรงตามสภาพของแบบสำรวจความสนใจในอาชีพของครู.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

สุรพร ศรีทองกิติกุล. ความสนใจทางด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนปากน้ำปราณวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.

เสถียร ศรีรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียน

ชั้น ม.ศ. 3 ในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกว้าง ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

โสภณ โสมติ. "การพัฒนาหลักสูตรวิชาอาชีพท้องถิ่นตามแนวหลักสูตรใหม่," สารพัฒนา

หลักสูตร. 28 : 13 - 17; เมษายน - พฤษภาคม 2527.

วัน ประพาน. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความต้องการใน

การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสม กับ

โรงเรียนมัธยมสายสามัญจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2515. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

อนงค์ สกลคุ. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

อรุณ รักรธรรม. พฤติกรรมข้าราชการไทย. กรุงเทพฯ : โอเคียนสไตร์, 2524.

อัญชลี บุผาพิบูลย์. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

สติปัญญาและความสนใจในอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. ผลการทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพ

อิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง

จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

อุดมพร ตันตะรัตน์. ความคาดหวังด้านอาชีพของเด็กในทัศนะของผู้ปกครองและเด็กหมู่บ้าน
อพยพ โครงการเขื่อนเชี่ยวหลาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ วท.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อัดสำเนา.

อุทัย หิรัญโต. ชนชั้นข้าราชการไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บาร์มี, 2527.

Abusal, Mohammad Abdulkarim. "Characteristic and Factors Affecting Students' Choice of Vocational Programs in Area Vocational Technical schools in Oklahoma," Dissertation Abstracts International. 44 : 2124-A ; January, 1984.

Blackburn, Sarah Pauline Sturdivant. "Relationship of Selected Variables to Occupational and Educational Aspirations and Expectations of Female High School Seniors," Dissertation Abstracts International. 35 : 4152-A ; January, 1975.

Chapman, L. John and Pam C. Zerniewha. Reading from Process to Practice. London : Rontledge & Kegan Paul, 1978.

Cooker, Phillip George. "Vocational Value of Elementary Children as They Relate to Sex and Level in School," Dissertation Abstracts. 35(11) : 6121 ; May, 1972.

Collazo, Jenaro C. "Occupational Plans of Puerto Rican Youth," Dissertation Abstracts International. 28 : 1534-A ; October, 1967.

Dewey, John. Dictionary of Education. New York : Philosophy Library, 1959.

Ezell, Lonnie B. and Henery H. Tatate. "High School Students Look to the Picture," Education Research. 49 : 217 - 222 ; November, 1955.

Ginzberg Eli. The Development of Human Resources. New York : McGraw-Hill, 1966.

Gribbons, Warren D. and Paul R. Lohnes. "Shifts in Adolescent's Vocational Values," Personal and Guidance Journal. 44(3) : 248 - 252 ; November, 1965.

Holland, John L. Making Vocational Choices : A Theory of Careers. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1973.

Hoppock, Robert. Occupational Information. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1963.

Jager, Harry A. and Frochlich P. Clifford. "Guidance Tools for Vocational Shop Instructor," Vocational Instructor's Shop Handbook III. New York : Harper and Brothers, 1947.

- Kroger, R. and C.M. Louttit. "The Influence of Fathers' Occupation on Vocational Choices of High School Boys," Journal of Applied Psychology. 14 : 203 - 212 ; September, 1959.
- Mehrens, William A. and Irvin J. Lehmann. Standardized tests in Education. Holt, Rinehart and Winston, 1969.
- Nunnally, Jum C.Jr. Introduction to Psychological Measurement. New York : McGraw-Hill, 1970.
- Osipow, Samuel H. Theories of Career Development. New York : Meredith, 1973.
- Parsons, Frank. Choosing a Vocation. Boston : Houghton Mifflin 1969.
- Perrone, Philip A. "Values and Occupational Preferences of Junior High School Girls," The Personnel and Guidance Journal. 44 : 253 - 257 ; November, 1965.
- Powell, Marvin and Viola Bloom. "Development of and Reasons for Vocational Choices of Adolescent Through the High School Year," The Journal of Educational Research. 56(3) : 126 - 133 ; November, 1962.
- Roe, Anne. The Psychology of Occupation. New York : John Willey and Sons Inc., 1964.
- Saracevic, Tefko. A Course in Information Consolidation : A Handbook for Education and Training in Analysis, Synthesis and Repackaging of Information (Preliminary Version). Paris : General Information Programme and UNISIST. UNESCO, 1986.
- Strong, Edward K. Vocational Interest of Men and Women. California : Standard University, 1967.
- Super, Donald E. The Psychology of Career. New York : Harper and Brothers, 1957.
- Thorndike, Robert L. and Elizabeth P.Hagen. Measurement and Evaluation in Psychology and Education. 4th ed. Sidney : John Wiley and Sons, 1977.
- Unesco. Manual for Repackaging of Information on Population Education. Bangkok : Population Education Programme Service, Unesco Regional Office for Education in Asia and the Pacific, 1986.
- Wagner, Lyle Walter. "A Longitudinal Vocational Choice Study of Students from A Minnesota High School," Dissertation Abstracts International. 39 : 1353-A ; September, 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ
ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1
ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2
แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

แบบสำรวจความสนใจฉบับนี้ ประกอบด้วย

1. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
2. แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

1. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

อาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ในประเทศ และในโลกนี้มีมากมาย ลักษณะของงานอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้าของอาชีพ ความมั่นคง และสิทธิพิเศษต่าง ๆ ฯลฯ ของแต่ละอาชีพก็แตกต่างกัน แต่ถ้าจะแยกประเภทของอาชีพนั้น สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ อาชีพรับราชการ และอาชีพไม่รับราชการ (รับจ้างรัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ)

อาชีพรับราชการ

อาชีพรับราชการ หมายถึง อาชีพที่ต้องทำงานในกระทรวง ทบวง กรม หรือกอง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล และมีรายได้ประจำที่แน่นอนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เช่น ครู นักวิชาการ แพทย์ เภสัชกร นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิก วิศวกร ทหาร ตำรวจ ศุลกากร ทัณฑ์ ความ ผู้พิพากษา อัยการ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ประมง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เป็นต้น บุคคลที่รับราชการ เรียกว่า ข้าราชการ ข้าราชการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติราชการ และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้า และเพื่อความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ระบบราชการไทยประกอบด้วย การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนกลาง ได้จัดลำดับขั้นของส่วนราชการออกเป็น สำนักราชการ รัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม กอง แผนก ตามลำดับ

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แบ่งจังหวัดออกเป็น อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ตามลำดับ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครกับเมืองพัทยา ซึ่งแต่ละประเภทก็จะมีกฎหมายจัดระเบียบบริหารราชการของตนเอง

ตัวอย่างหน่วยงานราชการ

1. กระทรวงกลาโหม ประกอบด้วยหน่วยราชการ 6 หน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ เป็นต้น

ข้าราชการในสังกัดกองทัพบกบริหารราชการเป็นทหารบก ข้าราชการในสังกัดกองทัพเรือบริหารราชการเป็นทหารเรือ ข้าราชการในสังกัดกองทัพอากาศบริหารราชการเป็นทหารอากาศ เป็นต้น

2. กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 13 หน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมแรงงาน เป็นต้น

ข้าราชการในสังกัดกรมการปกครองทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ข้าราชการในสังกัดกรมตำรวจบริหารราชการเป็นตำรวจ ข้าราชการในสังกัดกรมที่ดินบริหารราชการเป็นเจ้าหน้าที่ที่ดิน เป็นต้น

3. กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 6 หน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กรมอนามัย เป็นต้น

ข้าราชการในสังกัดกรมการแพทย์บริหารราชการเป็น แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักวิทยาศาสตร์ นักกายภาพบำบัด โภชนากร เจ้าหน้าที่เอ็กซเรย์ เป็นต้น

4. กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 14 หน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษา กรมอาชีวศึกษา เป็นต้น

ข้าราชการในสังกัดกระทรวงนี้ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็น ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ บรรณารักษ์ เป็นต้น

อาชีพไม่รับราชการ

อาชีพไม่รับราชการ หมายถึง อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ

อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง อาชีพที่ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากรัฐวิสาหกิจผู้เป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานการไฟฟ้านครหลวง การสื่อสารแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย องค์การแก้ว องค์การค้าของคุรุสภา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ โรงแรมแอร์พอร์ต โรงพยาบาลรถไฟ โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ท.ท.ท.) เป็นต้น

อาชีพรับจ้างเอกชน หมายถึง อาชีพที่ทำงานในบริษัท ห้างร้าน หรือในลักษณะอื่น อยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากเอกชนผู้เป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานบริษัทโตโยต้า จำกัด บริษัทอะไหล่แอปเปิ้ล จำกัด โรงแรมรีเจนท์ ชะอำ ครูโรงเรียนอนุบาลแสงมิตร ครูโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ เป็นต้น

อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่เป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง มีรายได้เป็นของตนเองโดยไม่มีนายจ้าง เช่น เจ้าของห้างสรรพสินค้า เจ้าของร้านถ่ายภาพ เจ้าของสำนักพิมพ์ เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้าของอู่ซ่อมรถ เจ้าของไร่ เจ้าของนาข้าว เจ้าของสวน เจ้าของนาเกลือ หุ้นส่วนฟาร์มเลี้ยงสุกร หุ้นส่วนฟาร์มเลี้ยงกิ้งก่า ส่วนบริษัทรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น

2. แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

แบบสำรวจนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสำรวจเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

ตอนที่ 3 แบบสำรวจความสนใจในการเลือกอาชีพ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความ และเติมค่าลงในช่องว่าง
ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. โรงเรียน.....ชั้น ม.3/.....
4. คะแนนผลการเรียนเมื่อภาคเรียนที่แล้ว.....
5. อาชีพของบิดามารดา
 บิดา ☐ รับราชการ ☐ ไม่รับราชการ
 มารดา ☐ รับราชการ ☐ ไม่รับราชการ
6. ถ้าบิดามารดาของนักเรียนไม่ได้รับราชการ บิดาหรือมารดาของนักเรียนประกอบอาชีพอะไร (โปรดระบุ).....
7. วิชาที่นักเรียนชอบมาก 3 อันดับแรก (โปรดใส่ลำดับความชอบ 1, 2, 3)
☐ ภาษาไทย ☐ คณิตศาสตร์
☐ วิทยาศาสตร์ ☐ ภาษาอังกฤษ
☐ สังคมศึกษา ☐ ศิลปศึกษา
☐ พละนาฏย ☐ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี
☐ หมวดวิชาการงาน ☐ หมวดวิชาอาชีพ

8. นักเรียนชอบอ่านหนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับเรื่องอะไรมาก 3 อันดับแรก

(โปรดใส่อันดับความชอบ 1, 2, 3)

☐ เครื่องยนต์กลไก	☐ ประวัติบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือน่าสนใจ
☐ การเกษตร	☐ การประกอบอาชีพต่าง ๆ
☐ คหกรรมศาสตร์	☐ การท่องเที่ยวในประเทศต่าง ๆ
☐ ศิลปกรรม หัตถกรรม	☐ เรื่องเขียนในรูปแบบร้อยกรอง
☐ นาฏศิลป์และดุริยางค์	☐ เรื่องอื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. งานอดิเรกที่นักเรียนชอบ.....

10. ถ้านักเรียนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนต้องการจะเรียนต่อหรือไม่

- ☐ เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- ☐ เรียนต่อสายอาชีพ
- ☐ ออกไปประกอบอาชีพ
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้ถามความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบในอาชีพต่าง ๆ นักเรียนอย่าไปพะวงว่า จะมีความสามารถประกอบอาชีพนั้น ๆ หรือไม่ ในแบบสำรวจจะมีคำถามเป็นข้อ ๆ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ คือ ก ข ค ง ให้นักเรียนเลือกตอบ เพียงคำตอบเดียว และให้ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ที่แจกให้

ตัวอย่าง

1. ถ้านักเรียนเป็น ทันตแพทย์ นักเรียนจะเลือกทำงานสถานที่ใด
 - ก. ทันตแพทย์โรงพยาบาลรัฐบาล
 - ข. ทันตแพทย์โรงพยาบาลเอกชน
 - ค. ทันตแพทย์โรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจ
 - ง. ทันตแพทย์ประจำคลินิกส่วนตัว

คำอธิบาย ถ้านักเรียนชอบ ข้อ ง นักเรียนก็ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบของนักเรียน ดังนี้

ก	ข	ค	ง
☐	☐	☐	☒

ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบ เช่น ถ้าต้องการเปลี่ยนจากข้อ ง เป็นข้อ ก ให้ทำตามตัวอย่าง ดังนี้

ก	ข	ค	ง
☒	☐	☐	☒

ต่อไปนี้เป็นข้อคำถามที่จะให้นักเรียนตอบตามความรู้สึก ชอบ หรือไม่ชอบ ขอให้ตอบเร็ว ๆ ให้เชื่อความรู้สึกครั้งแรกที่ท่านรู้สึก เพราะคำตอบที่แวบเข้ามามักจะเป็นคำตอบที่น่าเชื่อถือได้มากที่สุด ขอให้นักเรียนทำทุกข้อ

1. ถ้านักเรียนเป็น วิศวกรเครื่องกล นักเรียนต้องการทำงานในลักษณะใด

- ก. ผู้ออกแบบเครื่องจักรเกษตรกรรม
ขายให้แก่บริษัท
- ข. ผู้ออกแบบเครื่องจักรเกษตรกรรม
ของบริษัทแห่งหนึ่ง
- ค. ผู้ออกแบบเครื่องจักรเกษตรกรรม
ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
- ง. ผู้ออกแบบเครื่องจักรเกษตรกรรม
ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2. ถ้านักเรียนเป็น ช่างเครื่องยนต์ นักเรียนจะเลือกทำงานสถานที่ใด

- ก. เปิดคู่และซ่อมรถยนต์เอง
- ข. เป็นช่างเครื่องยนต์ประจำบริษัทซ่อมรถยนต์
- ค. เป็นช่างเครื่องยนต์ประจำหน่วยงานราชการ
- ง. เป็นช่างเครื่องยนต์ประจำหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

3. นักเรียนต้องการเป็น ช่างประปา ลักษณะใด

- ก. ช่างประปาประจำหน่วยงานราชการ
- ข. ช่างประปาประจำหน่วยงานเอกชน
- ค. ช่างประปาประจำหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
- ง. ช่างประปารับเหมาต่อท่อประปาตามบ้านพักอาศัย

4. นักเรียนสนใจงาน การเกษตร ประเภทใดมากที่สุด

- ก. เกษตรอิสระ
- ข. เจ้าหน้าที่เกษตรกรรมของหน่วยงานราชการ
- ค. เจ้าหน้าที่เกษตรกรรมของรัฐวิสาหกิจ
- ง. เจ้าหน้าที่ทางการเกษตรของบริษัทเอกชน

5. อาชีพต่อไปนี้ นักเรียนชอบอาชีพอะไรมากที่สุด

- ก. ผู้จัดการรายการโทรทัศน์สีของเอกชน
- ข. ผู้จัดการรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
- ค. ดี.เจ. จัดรายการเพลงสถานีวิทยุ ท.ท.ท.
- ง. พนักงานบริษัททำข่าวขายให้แก่สถานีโทรทัศน์สีช่องต่าง ๆ

6. นักเรียนชอบเป็น คนขับรถยนต์ ของใคร

- ก. คนขับรถยนต์ประจำบริษัท
- ข. คนขับรถยนต์ประจำหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
- ค. คนขับรถยนต์ประจำหน่วยงานราชการ
- ง. คนขับรถยนต์รับจ้างทั่วไป

7. ถ้านักเรียนเป็น แพทย์ นักเรียนจะเลือกทำงานสถานที่ใด

- ก. แพทย์ประจำบริษัท
- ข. แพทย์ประจำคลินิกส่วนตัว
- ค. แพทย์โรงพยาบาลรัฐบาล
- ง. แพทย์โรงพยาบาลเอกชน

8. นักเรียนสนใจอาชีพ เภสัชกร ที่ทำงานสถานที่ใด

- ก. เปิดร้านจำหน่ายยาเอง
- ข. เภสัชกรโรงพยาบาลรัฐบาล
- ค. เภสัชกรโรงพยาบาลเอกชน
- ง. เภสัชกรโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจ

9. นักเรียนต้องการเป็น นักวิทยาศาสตร์ ลักษณะใด
- นักวิทยาศาสตร์ประจำบริษัท
 - นักวิทยาศาสตร์ที่ประกอบอาชีพส่วนตัว
 - นักวิทยาศาสตร์ประจำองค์การแก้ว
 - นักวิทยาศาสตร์ประจำกรมการแพทย์
10. อาชีพ สถาปนิก นักเรียนชอบลักษณะใดมากที่สุด
- สถาปนิกประกอบอาชีพส่วนตัว
 - สถาปนิกประจำหน่วยงานราชการ
 - สถาปนิกประจำหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
 - สถาปนิกประจำบริษัทรับเหมาก่อสร้าง
11. นักเรียนชอบอาชีพใดมากที่สุด
- นักคิดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขายให้แก่บริษัท
 - นักคิดโปรแกรมคอมพิวเตอร์การไฟฟ้านครหลวง
 - นักคิดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ประจำบริษัทขายคอมพิวเตอร์
 - นักคิดโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำนักงานสถิติแห่งชาติ
12. อาชีพ นักพฤกษศาสตร์ (ศึกษาชีวิตพืช) นักเรียนสนใจประเภทใดมากที่สุด
- นักวิชาการเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพืช ประจากรมส่งเสริมการเกษตร
 - เกษตรกรที่ศึกษาและนำสิ่งที่ค้นพบมาแก้ปัญหาในไร่ของตนเอง
 - ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพืชประจำองค์การตลาดเพื่อการเกษตร
 - นักวิชาการเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพืชประจำบริษัทที่เกี่ยวกับการปลูกพืชเพื่อการส่งออก
13. นักเรียนสนใจอาชีพ ประติมากร (ช่างปั้น) ที่ทำงานสถานที่ใด
- ประติมากรสังกัดกรมศิลปากร
 - ประติมากรประกอบอาชีพส่วนตัว
 - ประติมากรประจำหอศิลป์ของเอกชน
 - ประติมากรรับจ้างปั้นงานศิลปะให้แก่กรมศิลปากร

14. นักเรียนชอบเป็น ช่างภาพ ประเภทใด

- ก. ช่างภาพประจำร้านถ่ายภาพ
- ข. ช่างภาพที่เปิดร้านเป็นของตนเอง
- ค. ช่างภาพประจำการทางพิเศษ
แห่งประเทศไทย
- ง. ช่างภาพฝ่ายทนายัตรประจำตัวประชาชน
กรมการปกครอง

15. ถ้านักเรียนเป็น นักร้อง นักเรียนต้องการ
เป็นนักร้องประเภทใด

- ก. นักร้องอิสระไม่สังกัดวงใด
- ข. นักร้องของกรมประชาสัมพันธ์
- ค. นักร้องสังกัดวงดนตรีของเอกชน
- ง. นักร้องสังกัดบริษัทผลิตเทปเพลงขาย

16. นักเรียนสนใจอาชีพ นักดนตรี ที่ทำงานใน
สังกัดใด

- ก. นักดนตรีอิสระไม่สังกัดวงใด
- ข. นักดนตรีสังกัดวงดนตรีเอกชน
- ค. นักดนตรีสังกัดวงดนตรีของ
กรมประชาสัมพันธ์
- ง. นักดนตรีและทำหน้าที่สอนที่โรงเรียน
สอนดนตรีเอกชน

17. นักเรียนต้องการเป็น นักแปล
ประเภทใด

- ก. นักแปลภาษาต่างประเทศ
รับงานแปลทั่วไป
- ข. นักแปลภาษาต่างประเทศ
ประจำบริษัท
- ค. นักแปลภาษาต่างประเทศ
ประจำการสื่อสาร

แห่งประเทศไทย

- ง. นักแปลภาษาต่างประเทศ
ประจำกระทรวงการ
ต่างประเทศ

18. ถ้านักเรียนเป็น ครูสอนศิลปศึกษา
นักเรียนต้องการสอนในโรงเรียน
ประเภทใด

- ก. โรงเรียนเอกชน
- ข. โรงเรียนรัฐบาล
- ค. เปิดโรงเรียนของตนเอง
- ง. โรงเรียนของรัฐวิสาหกิจ

19. ตำแหน่งต่อไปนี้ นักเรียนสนใจจะอยู่
ตำแหน่งใด

- ก. ผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาล
- ข. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
- ค. ผู้บริหารและเจ้าของโรงเรียน
- ง. ผู้บริหารโรงเรียนของรัฐวิสาหกิจ

20. นักเรียนชอบอาชีพใดมากที่สุด

- ก. จิตแพทย์เปิดคลินิกส่วนตัว
- ข. จิตแพทย์โรงพยาบาลสหแพทย์
- ค. จิตแพทย์โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ
- ง. จิตแพทย์โรงพยาบาลสมเด็จพระยา

21. นักเรียนชอบอาชีพ นักสังคมสงเคราะห์
ประเภทใด

- ก. นักสังคมสงเคราะห์โรงพยาบาลรพไฟ
- ข. นักสังคมสงเคราะห์มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง
- ค. นักสังคมสงเคราะห์โรงพยาบาลราชบุรี
- ง. นักสังคมสงเคราะห์ของสภาสตรี
แห่งประเทศไทย

22. นักเรียนชอบอาชีพใดมากที่สุด

- ก. โภชนากรโรงพยาบาลพระจอมเกล้า
- ข. บริกรแผนกอาหารโรงแรมแอร์พอร์ต
- ค. บริกรแผนกอาหารโรงแรมริเจนท์ ชะอำ
- ง. เจ้าของและผู้จัดการร้านจำหน่ายอาหาร

23. นักเรียนสนใจอาชีพ การดูแลเด็ก
ลักษณะใดมากที่สุด

- ก. ผู้ดูแลเด็กของกรมพัฒนา
ชุมชน
- ข. ผู้ดูแลเด็กของโรงเรียน
อนุบาลแสงมิตร
- ค. ผู้ดูแลเด็กของสถาน
รับเลี้ยงเด็กเอกชน
- ง. ผู้ดูแลเด็กและเจ้าของ
สถานรับเลี้ยงเด็ก

24. ถ้าให้นักเรียนเป็น มัคคุเทศก์

นักเรียนต้องการทำงานลักษณะใด

- ก. มัคคุเทศก์อิสระ
- ข. มัคคุเทศก์ของบริษัทนำเที่ยว
เอกชน
- ค. มัคคุเทศก์ของหน่วยงาน
ราชการ
- ง. มัคคุเทศก์ของหน่วยงาน
รัฐวิสาหกิจ

25. นักเรียนชอบเป็น นักพูด ประเภทใด

- ก. นักพูดอิสระรับเชิญไปพูดในที่ต่าง ๆ
- ข. นักพูดประจำศูนย์พัฒนาบุคลากร
- ค. พิธีกรรายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์
- ง. นักประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานราชการ

26. นักเรียนสนใจอาชีพ ทนายความ ประเภทใด

- ก. ทนายความประจำสำนักกฎหมายเอกชน
- ข. เปิดสำนักงานทนายความให้คำปรึกษาทางกฎหมาย
- ค. ทนายความประจำกระทรวง ทบวง กรม
- ง. ทนายความประจำธนาคารของรัฐวิสาหกิจ

27. ถ้านักเรียนได้มีโอกาส จัดการเกี่ยวกับธุรกิจการค้า นักเรียนจะเลือกทำตำแหน่งใด

- ก. ผู้จัดการฝ่ายขายของร้านค้าของครูสภา
- ข. ผู้จัดการฝ่ายขายบริษัทโตโยต้า จำกัด
- ค. ผู้จัดการฝ่ายขายและเจ้าของห้างสรรพสินค้า
- ง. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสินค้าออกกรมการค้าต่างประเทศ

28. ตำแหน่งต่อไปนี้ นักเรียนสนใจตำแหน่งใดมากที่สุด

- ก. ผู้วางแผนธุรกิจการค้าของตนเอง
- ข. ผู้จัดการฝ่ายแผนงานธุรกิจการค้าของบริษัท
- ค. ผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายการค้าในประเทศกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
- ง. ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

29. ถ้านักเรียนเป็น วิศวกรอุตสาหกรรม นักเรียนต้องการทำหน้าที่ใด

- ก. ผู้ควบคุมงานการผลิตประจำบริษัทเอกชน
- ข. ผู้ตรวจสอบงานการผลิตประจำหน่วยงานราชการ
- ค. ที่ปรึกษาอิสระให้แก่บริษัทที่ต้องการคำปรึกษา
- ง. ผู้ตรวจสอบงานการผลิตประจำหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

30. ตำแหน่งต่อไปนี้ นักเรียนสนใจตำแหน่งใดมากที่สุด
- ผู้จัดการฝ่ายบุคลากรบริษัทแห่งหนึ่ง
 - ผู้จัดการฝ่ายบุคคล และผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัท
 - ผู้อำนวยการกองบริหารงานบุคคล
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
 - ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
หน่วยงานราชการ
31. นักเรียนสนใจการสอนวิชา การบริหารธุรกิจ ในลักษณะใด
- สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถานศึกษาของรัฐบาล
 - สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถานศึกษาของเอกชน
 - ถ่ายทอดเทคนิคการค้าให้แก่ญาติ
ภายในกิจการของตนเอง
 - ให้การอบรมการบริหารธุรกิจ ให้แก่
พนักงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจด้วยกัน

32. ตำแหน่งต่อไปนี้ นักเรียนชอบตำแหน่งใดมากที่สุด
- พนักงานรับ-จ่ายเงิน
กิจการค้าของตนเอง
 - พนักงานผู้รับแลกเปลี่ยน
เงินตราของธนาคารพาณิชย์
 - พนักงานโทรพิมพ์ประจำ
ไปรษณีย์โทรเลข จังหวัด
เพชรบุรี
 - พนักงานสถิติประจำ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี
33. นักเรียนสนใจอาชีพเกี่ยวกับ การควบคุมรายรับรายจ่าย ประเภทใด
- เจ้าหน้าที่การเงินของ
หน่วยงานราชการ
 - เจ้าหน้าที่การเงินของ
บริษัทรับเหมาก่อสร้าง
 - เจ้าหน้าที่การเงินของ
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
 - เป็นผู้ควบคุมรายรับรายจ่าย
กิจการของตนเอง

34. นักเรียนชอบงาน ได้ตอบจดหมาย

ในลักษณะใด

- ก. ได้ตอบจดหมายของบริษัทเอกชน
- ข. ได้ตอบจดหมายกิจการค้าของตนเอง
- ค. ได้ตอบจดหมายของหน่วยงานราชการ
- ง. ได้ตอบจดหมายของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

35. นักเรียนสนใจอาชีพ พนักงานโทรศัพท์

ประเภทใด

- ก. พนักงานได้ตอบโทรศัพท์กิจการส่วนตัว
- ข. พนักงานได้ตอบโทรศัพท์ประจำหน่วยงานราชการ
- ค. พนักงานได้ตอบโทรศัพท์ประจำห้างสรรพสินค้า
- ง. พนักงานได้ตอบโทรศัพท์ประจำหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

36. นักเรียนสนใจงานเกี่ยวกับ การจัดระบบ

เอกสาร ให้เป็นหมวดหมู่ในสถานที่ใด

- ก. จัดระบบเอกสารภายในบริษัทเอกชน
- ข. จัดระบบเอกสารภายในหน่วยงานราชการ
- ค. จัดระบบเอกสารภายในร้านค้าของตนเอง
- ง. จัดระบบเอกสารภายในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

37. นักเรียนต้องการมี รายได้

หาเลี้ยงชีพ ลักษณะใดมากที่สุด

- ก. ประกอบอาชีพรับราชการ
- ข. ประกอบอาชีพรับจ้างเอกชน
- ค. ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว
- ง. ประกอบอาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ

38. ถ้าเป็นไปได้ว่า การรับราชการ

การทำงานบริษัท และการ

ประกอบอาชีพส่วนตัว การทำงาน

รัฐวิสาหกิจ มีรายได้ (คิดรวม

ทั้งสวัสดิการต่าง ๆ หอ ๆ กัน

ทั้ง 4 อาชีพ) นักเรียนจะ

เลือกอย่างไร

- ก. ทำงานบริษัท
- ข. รับราชการ
- ค. ทำงานรัฐวิสาหกิจ
- ง. ประกอบอาชีพส่วนตัว

39. นักเรียนชอบ ความก้าวหน้า

ในอาชีพ ประเภทใดมากที่สุด

- ก. รับราชการ
- ข. รับจ้างเอกชน
- ค. รับจ้างรัฐวิสาหกิจ
- ง. ประกอบอาชีพส่วนตัว

40. นักเรียนชอบ ความมั่นคงในอาชีพ ประเภทใด
มากที่สุด

ก. ประกอบอาชีพส่วนตัว

ข. รับจ้างเอกชน

ค. รับราชการ

ง. รับจ้างรัฐวิสาหกิจ

ตอนที่ 3 แบบสำรวจความสนใจในการเลือกอาชีพ

ถ้านักเรียนจะเลือกประกอบอาชีพในอนาคต นักเรียนจะเลือกประกอบอาชีพอะไร
ให้นักเรียนเลือกได้ 5 อาชีพ แล้วใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ○ หน้าชื่ออาชีพ
โปรดอ่านให้ตลอดและตั้งใจก่อน พยายามตอบให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน
ให้มากที่สุด

☐ ช่างซ่อมบำรุงทาง	☐ นักบินของบริษัท การบินไทย จำกัด
☐ ช่างสำรวจ-รังวัดที่ดิน	☐ นักภูมิศาสตร์ของทางราชการ
☐ ช่างซ่อมวิทยุ-โทรทัศน์	☐ นักดาราศาสตร์ประจำท้องฟ้าจำลอง
☐ ช่างทำเฟอร์นิเจอร์	☐ นักอุตุนิยมวิทยา (พยากรณ์อากาศ)
☐ ผู้รับเหมาก่อสร้าง	☐ นักวางผังเมือง
☐ ช่างโรงพิมพ์	☐ ลำของทางราชการ
☐ เจ้าหน้าที่ประมง	☐ นักเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย
☐ เจ้าหน้าที่ป่าไม้	☐ อาจารย์สอนนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์
☐ ช่างเขียนแผนที่ของทางราชการ	☐ นักแสดง
☐ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	☐ ผู้กำกับการแสดง
☐ นักเคมีของบริษัท	☐ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย
☐ นักพิชสวนของเอกชน	☐ ช่างตกแต่งภายในอาคาร
☐ นักสัตวบาลของเอกชน	☐ นักโบราณคดี (ดูแลโบราณสถาน)
☐ เจ้าหน้าที่ผสมเทียมสัตว์	☐ ผู้ควบคุมดูแลพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
กรมปศุสัตว์	
☐ เจ้าหน้าที่เอกซเรย์โรงพยาบาล	☐ ครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน
เอกชน	

☐ โฆษกประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	☐ นักหนังสือพิมพ์
☐ แม่บ้านหอพักเอกชน	☐ เจ้าหน้าที่กรมพาณิชย์สัมพันธ์
☐ ผู้จัดการฝ่ายบุคคลโรงแรม	☐ เจ้าหน้าที่เรือนจำ
☐ บรรณาธิการนิตยสารของเอกชน	☐ นายหน้าซื้อขาย
☐ บรรณารักษ์ประจำสถานศึกษาของรัฐบาล	☐ เจ้าของผู้ดำเนินกิจการค้าส่งและค้าปลีก
☐ อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐบาล	☐ สมุห์บัญชีบริษัท
☐ ศึกษาธิการจังหวัด	☐ เจ้าหน้าที่ทะเบียนประวัติข้าราชการ
☐ ผู้ดูแลสวนสาธารณะของเอกชน	☐ พนักงานรับ-จ่ายเงินธนาคารพาณิชย์
☐ พยาบาลโรงพยาบาลประจำจังหวัด	☐ พนักงานควบคุมสินค้าในสต็อก
☐ อาจารย์แนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล	☐ เลขานุการบริษัท
☐ ทหาร	☐ พนักงานจดคำให้การในศาล
☐ ตำรวจ	☐ เจ้าหน้าที่พัสดุ วิทยาลัยเทคนิค
☐ ศุลกากรักษ์	☐ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด วิทยาลัยครู
☐ พนักงานไปรษณีย์	☐ พนักงานพิมพ์ดีดของบริษัท
☐ แอร์โฮสเตส/สจ๊วต	☐ เสมียนศาลากลางจังหวัด

ขอขอบใจในความร่วมมือค่ะ

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 1 แบบที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ชุดที่ 1 แบบที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ขณะนี้นักเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนบางคนก็ออกจากโรงเรียนไปประกอบอาชีพต่าง ๆ นักเรียนส่วนใหญ่เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสายอาชีพ และเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา การเลือกเรียนต่อเพื่อจะได้เลือกอาชีพในอนาคตนั้น นักเรียนควรเลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความจำเป็นประกอบอื่น ๆ ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อจะได้มีอาชีพที่ก้าวหน้ามีชีวิตที่เป็นหลักฐานและมีความสุข

อาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งในชุมชน ในประเทศ และในโลกนี้มีมากมาย ลักษณะของงานแต่ละอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้าของอาชีพ ความมั่นคง และสิทธิพิเศษอื่น ๆ ฯลฯ ของแต่ละอาชีพก็แตกต่างกัน แต่ถ้าจะแยกประเภทของอาชีพนั้นสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ อาชีพรับราชการ และอาชีพไม่รับราชการ (รับจ้างรัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ)

อาชีพรับราชการ

อาชีพรับราชการ หมายถึง อาชีพที่ต้องทำงานในกระทรวง ทบวง กรม หรือกอง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล และมีรายได้ประจำที่แน่นอนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เช่น ครู นักวิชาการ แพทย์ เภสัชกร นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิก วิศวกร ทหาร ตำรวจ หน่วยงาน ผู้พิพากษา อัยการ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ประมง เป็นต้น

บุคคลที่รับราชการ เรียกว่า "ข้าราชการ" ข้าราชการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติราชการและดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้า และเพื่อความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ระบบราชการไทย

ระบบราชการเป็นองค์การขนาดใหญ่มีแนวทางที่เป็นพลังมากมาย เช่น กระทรวง ทบวง กรม กอง และได้มีการรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง อำนาจของระบบราชการแผ่อาณาเขตไปทุกจังหวัดในประเทศไทย ข้าราชการในจังหวัดก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในระบบราชการ

ระบบราชการไทยประกอบด้วย การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนกลาง ได้จัดลำดับชั้นของส่วนราชการออกเป็นสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม กอง และแผนก ตามลำดับ

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แบ่งจังหวัดออกเป็นอำเภอ ประกอบด้วยส่วนราชการต่าง ๆ ที่กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ จัดตั้งขึ้นมาในลักษณะของการแบ่งอำนาจการบริหาร และตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ได้แบ่งอำเภอออกเป็นตำบลและหมู่บ้าน มีกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งเป็นหัวหน้า ตามลำดับ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครกับเมืองพัทยา ซึ่งแต่ละประเภทก็จะมีกฎหมายจัดระเบียบบริหารราชการของตนเอง

หน่วยงานของราชการ

1. สำนักนายกรัฐมนตรี

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

สำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี กิจการเกี่ยวกับการทำงบประมาณแผ่นดินและราชการอื่น ๆ ซึ่งมีได้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงหนึ่งกระทรวงใด

การแบ่งส่วนราชการ

สำนักนายกรัฐมนตรีประกอบด้วยหน่วยราชการ 17 หน่วยงาน เช่น สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ

ข้าราชการในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ รับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
ข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รับราชการเป็นอาจารย์
นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

2. กระทรวงกลาโหม

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงกลาโหมมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันพระราชอาณาจักร และการจัดให้มีกำลังรบเพื่อปกป้องรักษาเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ การใช้กำลังทหารตามแผนการป้องกันราชอาณาจักรอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐมนตรี ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดส่วนราชการและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขึ้นใหม่ได้เมื่อประเทศอยู่ในภาวะสงคราม

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงกลาโหม ประกอบด้วยหน่วยราชการ 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

ข้าราชการในสังกัดกองทัพบก รับราชการเป็นทหารบก ข้าราชการในสังกัดกองทัพอากาศ เป็นทหารเรือ ข้าราชการในสังกัดกองทัพอากาศเป็นทหารอากาศ เป็นต้น

3. กระทรวงการคลัง

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินแผ่นดิน ภาษีอากร การรักษาการกิจการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ กิจการอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นการผูกขาดของรัฐ กิจการหารายได้ ซึ่งรัฐมีอำนาจดำเนินการได้แต่เพียงผู้เดียวตามกฎหมาย และไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมอื่น และกิจการซึ่งจะเป็นสัญญาผูกพันต่อเมื่อรัฐบาลได้ให้อำนาจหรือทำการตกลง รวมทั้งการค้ำประกันหนี้ของส่วนราชการ องค์การของรัฐ สถาบันการเงิน และรัฐวิสาหกิจ

(กิจการซึ่งรัฐเป็นผู้ลงทุนหรือถือหุ้นข้างมาก เช่น การไฟฟ้า การประปา องค์การโทรศัพท์ องค์การตลาดเพื่อการเกษตร องค์การแก้ว เป็นต้น)

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงการคลังประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงาน ปลัดกระทรวงการคลัง กรมธนารักษ์ กรมบัญชีกลาง กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร

ข้าราชการในสังกัดกรมศุลกากรรับราชการเป็นศุลการักษ์ (เจ้าหน้าที่เก็บอากร จากสินค้าขาเข้าและขาออก) นายด่าน ข้าราชการในสังกัดกรมสรรพากรรับราชการเป็น สรรพากรอำเภอ สรรพากรจังหวัด สรรพากรเขต เป็นต้น

4. กระทรวงการต่างประเทศ

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงการต่างประเทศมีอำนาจและความรับผิดชอบ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการเมืองภายนอกประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจและหน้าที่ในการปฏิบัติตามนโยบาย และบริหารราชการด้านต่างประเทศในนามของรัฐบาล
2. ด้านกิจการระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นตัวแทนเจรจาลงนามในสนธิสัญญา ทำความตกลงกับนานาประเทศในฐานะเป็นผู้แทนของรัฐบาล เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการประชุมสำคัญ ๆ ที่มีลักษณะหรือผลที่เกี่ยวข้องทางการเมือง
3. ด้านที่เกี่ยวกับราชการส่วนกลาง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง และถ้ามีหนังสือราชการเรื่องสำคัญที่ต้องติดต่อกับผู้แทนทางการทูตของต่างประเทศประจำประเทศไทย รัฐมนตรีอาจลงนามในหนังสือราชการได้เอง หรือในบางเรื่องอาจจะต้องรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศประกอบด้วยหน่วยราชการ 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กรมการเมือง กรมพิธีการทูต กรมเศรษฐกิจ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมสารนิเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศ

ข้าราชการในสังกัดกรมพิธีการทูตรับราชการเป็นทูต เป็นต้น

5. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดควบคุม และส่งเสริมเกษตรกรรม ในการส่งเสริมการเกษตรของประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้นนั้นจำเป็นต้องให้บริการและเผยแพร่วิชาหรือความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแผนใหม่ให้ถึงตัวเกษตรกรอย่างทั่วถึง เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต เพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรมีปริมาณและคุณภาพตามความต้องการของตลาด และเพื่อให้มีตลาดสำหรับจำหน่ายผลผลิตนั้นจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้และฐานะดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมการเศรษฐกิจส่วนรวมด้วย

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 12 หน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมชลประทาน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเกษตร ฯลฯ

ข้าราชการในสังกัดกรมชลประทานรับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ชลประทาน ข้าราชการในสังกัดกรมประมงรับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ประมง ประมงอำเภอ ประมงจังหวัด ข้าราชการในสังกัดกรมปศุสัตว์รับราชการเป็นสัตวแพทย์ ผู้ช่วยสัตวแพทย์ เป็นต้น

6. กระทรวงคมนาคม

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงคมนาคม มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการก่อสร้างและพัฒนาระบบการขนส่ง และการสื่อสารของประเทศ รวมทั้งควบคุมให้ระบบการขนส่ง และการสื่อสารมีเพียงพอและมี

ประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ งานดังกล่าวเป็นงานสำคัญขั้นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงคมนาคมประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 8 หน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม กรมการขนส่งทางบก กรมการบินพาณิชย์ กรมทางหลวง กรมอุตุนิยมวิทยา ฯลฯ

ข้าราชการสังกัดกรมการขนส่งรับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ขนส่งขนส่งจังหวัด เป็นต้น

7. กระทรวงพาณิชย์

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่ และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการพาณิชย์ กิจการทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์ ตลอดจนซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ควบคุมและส่งเสริมเกี่ยวกับกิจการค้าและการประกันภัย

2. ส่งเสริม ประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้า กำหนดเป้าหมายทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3. ดำเนินการรักษาสตลาตในต่างประเทศที่มีอยู่เดิมให้มั่นคง ขยายตลาดการส่งออกให้มากขึ้น ให้มีการกระจายสินค้าส่งออกให้สอดคล้องกับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมในประเทศ สนับสนุนให้มีการแข่งขันกันในด้านราคาและคุณภาพ

4. ดำเนินการให้เกษตรกรขยายผลผลิตได้ในราคาที่ เป็นธรรม กระจายข่าวสารด้านการตลาด และราคา เพื่อให้เกษตรกรทราบภาวะความเคลื่อนไหวทันต่อเหตุการณ์

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 7 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าต่างประเทศ กรมการค้าภายใน กรมทะเบียนการค้า กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ สำนักงานประกันภัย

ข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์รับราชการเป็นพาณิชย์จังหวัด ผู้ช่วยพาณิชย์จังหวัด นักวิชาการพาณิชย์ (ทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ และด้านกฎหมายของ กระทรวงพาณิชย์) ที่ปรึกษาการพาณิชย์ เป็นต้น

8. กระทรวงมหาดไทย

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ปกครองบ้านเมือง การพัฒนาชนบทและชุมชน การส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพ การส่งเสริม ควบคุม และคุ้มครองการใช้แรงงาน การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การป้องกันสาธารณภัย การผังเมือง การโยธา และการราชทัณฑ์

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงมหาดไทยประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 13 หน่วยงาน เช่น สำนักงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมตำรวจ กรมที่ดิน กรมประชาสงเคราะห์ กรมโยธาธิการ กรมราชทัณฑ์ กรมแรงงาน กรมอัยการ ฯลฯ

ข้าราชการในสังกัดกรมการปกครองทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ข้าราชการในสังกัดกรมตำรวจราชการเป็นตำรวจ ข้าราชการในสังกัดกรมที่ดิน รับราชการเป็นพนักงานที่ดิน ข้าราชการสังกัดกรมอัยการรับราชการเป็นอัยการ เป็นต้น

9. กระทรวงยุติธรรม

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของศาลที่อยู่ในสังกัด พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบในราชการของ กระทรวงซึ่งมีศาลอยู่ในสังกัดด้วย แต่ความรับผิดชอบนี้จำกัดอยู่แต่ในงานธุรการ ส่วนงานตุลาการ คือการดำเนินการพิจารณา ตลอดจนการมีคำสั่งหรือคำพิพากษาบังคับให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปนั้น เป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงาน ปลัดกระทรวงยุติธรรม กรมบังคับคดี สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ
ข้าราชการในสังกัดกระทรวงนี้ส่วนใหญ่จะรับราชการเป็นทนายความ ผู้พิพากษา เป็นต้น

10. กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

อำนาจหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน มีดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายแผนงานและโครงการเกี่ยวกับงานด้านวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยีการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

2. ควบคุม กำกับ บังคับบัญชาการปฏิบัติการและดำเนินงานเกี่ยวกับงานด้าน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงานและโครงการที่กำหนดไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการประสานงานให้สอดคล้องอันจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในทาง เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงแห่งชาติ

3. ทำแผนการดำเนินงานตลอดจนติดตามประเมินผลเกี่ยวกับงานด้าน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

4. ปรับปรุงแก้ไขแผน แผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม และทันสมัยอยู่เสมอ

5. พัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศไปสู่การผลิตและการตลาด

6. ให้บริการและส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งภายในและระหว่าง ประเทศ

7. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและจัดทำสถิติเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม

8. จัดทำ รวบรวมและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับผลการค้นคว้า วิจัย พัฒนา วิทยาศาสตร์ การพลังงานและสิ่งแวดล้อม

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน กรม วิทยาศาสตร์บริการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ สำนักงานพลังงานแห่งชาติ

ข้าราชการในสังกัดกระทรวงนี้ส่วนใหญ่รับราชการเป็นนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย สถาปนิก เป็นต้น

11. กระทรวงศึกษาธิการ

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรมของชาติ การจัดทำแผนและโครงการการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนแผนงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงศึกษาธิการประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 14 หน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญ ศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมการศาสนา กรมศิลปากร ฯลฯ

ข้าราชการในสังกัดกระทรวงนี้ ส่วนใหญ่จะรับราชการเป็นครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ บรรณารักษ์ เป็นต้น

12. กระทรวงสาธารณสุข

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมและให้บริการด้านสาธารณสุขโดยทั่วไป จัดทำแผนงานสาธารณสุข ควบคุมหน่วยงานด้านสาธารณสุขต่าง ๆ ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการบริหารทางด้านสาธารณสุขให้อนุชาตแก่บุคคลผู้สมัครเป็นผู้ประกอบโรคศิลป์ (การปฏิบัติเพื่อรักษาโรค) ทางด้านสาธารณสุข สนับสนุนการดำเนินงานของพยาบาลและควบคุมมาตรฐานบริการพยาบาล ให้ความร่วมมือกับองค์การต่างประเทศเพื่อการสาธารณสุขของประเทศ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงสาธารณสุขประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ข้าราชการในสังกัดกระทรวงนี้จะทำหน้าที่ช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี เช่น กรมการแพทย์ ข้าราชการในสังกัดจะรับราชการเป็นแพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด โภชนากร เจ้าหน้าที่เอ็กซเรย์ เป็นต้น

13. กระทรวงอุตสาหกรรม

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้เกิดอุตสาหกรรมเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนและประเทศ ควบคุมคุ้มครองการค้าเนิการอุตสาหกรรมต่าง ๆ มิให้เกิดปัญหาต่อส่วนรวม ส่งเสริมและช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่มีอยู่ให้คงอยู่และเจริญต่อไป เพื่อรักษาเสถียรภาพการจ้างงานและรายได้ของคนในอุตสาหกรรมเหล่านี้ ดำเนินการควบคุมมิให้ผู้ลงทุนได้ผลประโยชน์เกินควร กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และเป็นสื่อกลางในการแก้ไขปัญหาทางด้านการอุตสาหกรรม

การแบ่งส่วนราชการ

กระทรวงอุตสาหกรรมประกอบด้วยหน่วยงานราชการ 5 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมทรัพยากรธรณี กรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ข้าราชการในสังกัดกรมทรัพยากรธรณีรับราชการเป็นนักธรณีวิทยา วิศวกร เป็นต้น

14. ทบวงมหาวิทยาลัย

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

ทบวงมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งภาคราชการและเอกชนให้เป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐ โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กำหนดมาตรฐานและให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษา ประเมินผลและประสานงานการจัดการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยการศึกษา พิจารณาเสนอและอนุมัติการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุงและเลิกคณะภาควิชาหรือมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด ตลอดจนการวางระเบียบปฏิบัติในกิจการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด และเสนอแนะการจัดสรรเงินงบประมาณให้ด้วย

การแบ่งส่วนราชการ

ทบวงมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานที่สังกัด 18 หน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฯลฯ

ข้าราชการในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยรับราชการเป็นอาจารย์ นักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย และบรรณารักษ์ เป็นต้น

15. หน่วยราชการอิสระ

หน่วยราชการอิสระประกอบด้วยหน่วยราชการ 8 หน่วยงาน คือ ราชบัณฑิตยสถาน สำนักงานพระราชวัง สำนักกราชเลขาธิการ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ธนาคารแห่งประเทศไทย ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (เทศบาลนครกรุงเทพฯ)

ทั้ง 8 หน่วยงานนี้จะดำเนินงานของตนเอง ไม่ขึ้นกับกระทรวง ทบวง กรมใด เช่น สำนักพระราชวังมีอำนาจหน้าที่จัดการพระราชวัง ดูแลรักษาทรัพย์สิน ผลประโยชน์ของพระมหากษัตริย์ และให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี สำนักพระราชวังประกอบด้วยหน่วยงาน 10 หน่วยงาน เช่น สำนักเลขานุการกรม กองธูการที่ประทับ กองคลัง กองมหาดเล็ก กองวัง กองพระราชพิธี กองแพทย์หลวง เป็นต้น

สรุป หน่วยราชการแบ่งออกเป็น 12 กระทรวง 1 สำนักนายกรัฐมนตรี 1 ทบวงมหาวิทยาลัย และ 1 หน่วยราชการอิสระ รวมเป็น 15 หน่วยงานใหญ่ ๆ

อาชีพไม่รับราชการ

อาชีพไม่รับราชการ หมายถึง อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ

อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง อาชีพที่ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากรัฐวิสาหกิจผู้เป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การสื่อสารแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ท.ท.ท.) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การตลาดเพื่อการเกษตร องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย องค์การค้าของคุรุสภา โรงแรมแอร์พอร์ต โรงพยาบาลรถไฟ โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ เป็นต้น

อาชีพรับจ้างเอกชน หมายถึง อาชีพที่ทำงานในบริษัท ห้างร้าน หรือในลักษณะอื่นอยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากเอกชนผู้เป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานบริษัทโตโยต้า จากัด บริษัท

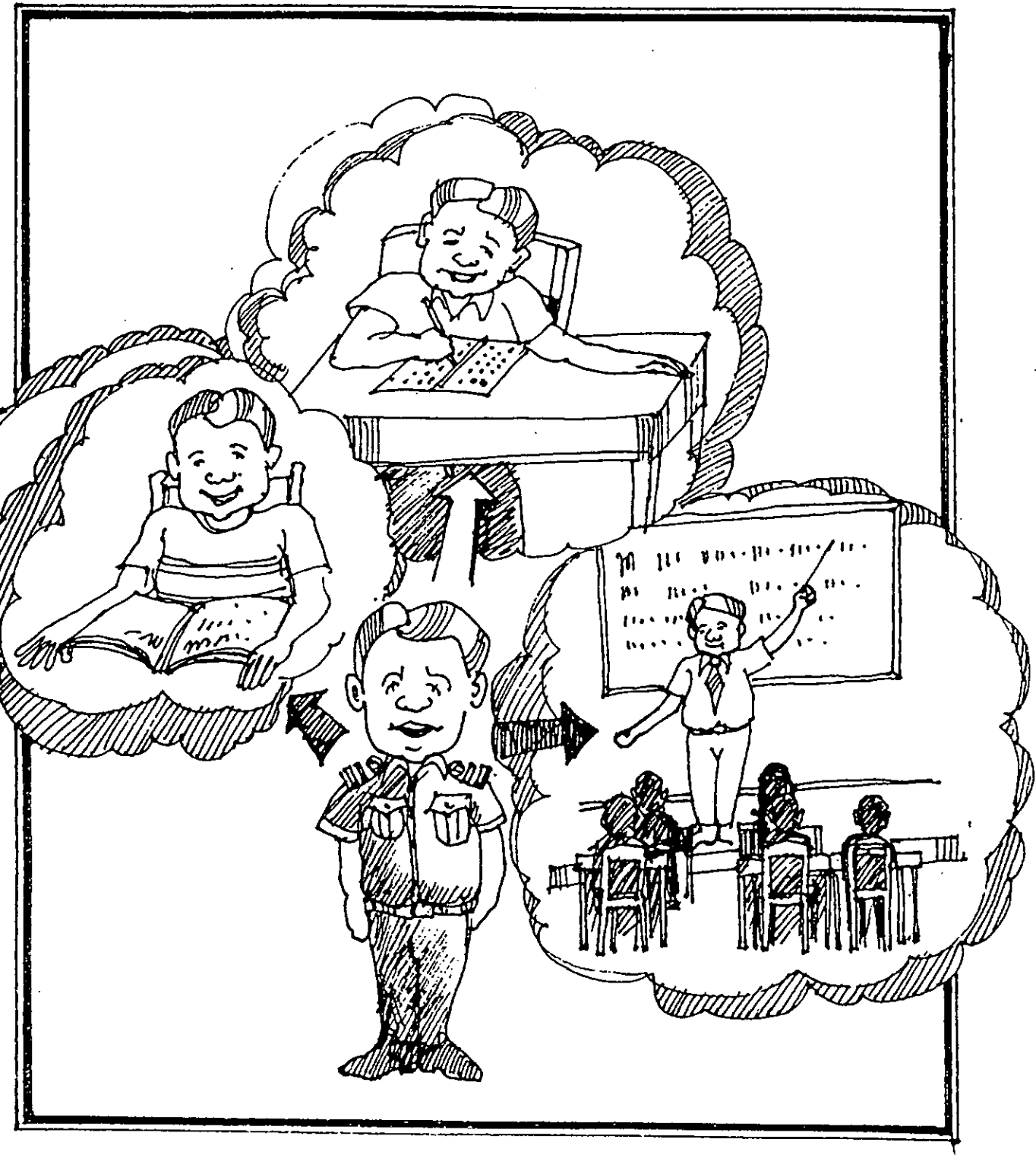
ชะอำ ไลน์แอปเปิ้ล จากัด โรงแรมรีเจนท์ ชะอำ ครูโรงเรียนอนุบาลแสงมิตร ครูโรงเรียน
อรุณประดิษฐ์ เป็นต้น

อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่เป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใด
อย่างหนึ่ง มีรายได้เป็นของตนเองโดยไม่มีนายจ้าง เช่น เจ้าของห้างสรรพสินค้า เจ้าของ
ร้านถ่ายภาพ เจ้าของสำนักพิมพ์ เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้าของอู่ซ่อมรถ เกษตรกร
อยู่ในฐานะเจ้าของกิจการ หุ้นส่วนพาร์ตเนอร์ หุ้นส่วนบริษัทรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ทินพันธุ์ นาคะตะ. "การปฏิรูประบอบราชการไทย อดีตที่มีคุณค่าสำหรับปัจจุบัน," สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์. 33(39) : 20 ; 15 - 21 มีนาคม 2530.
- บวร ประพฤติดี. การเมืองและระบอบราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง).
กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.
- วินัย ธรรมคำฤทธิ์. เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติของนักเรียนต่ออาชีพต่าง ๆ.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.
- ลีดา สอนศรี. นามานุกรม หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การระหว่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ.2528. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย,
ม.ป.ป.

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ชุดที่ 2 แบบที่ 1
การเข้ารับราชการ

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 2 แบบที่ 1 การเข้ารับราชการและการออกจากราชการ

การเข้ารับราชการ

มูลเหตุที่ทำให้คนนิยมรับราชการ

ในอดีตการเข้ารับราชการขุนนางมักจะนับบุตรมาถวายตัวเป็นมหาดเล็กรับใช้พระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งเป็นบันไดขั้นแรกที่จะก้าวไปสู่ตำแหน่ง "ขุนนาง" บริหารราชการแผ่นดิน ทาหน้าที่รับสนองพระบรมราชโองการของกษัตริย์ มีสิทธิเหนือสามัญชน อาชีพรับราชการจึงเป็นอาชีพที่มีทั้งยศฐาบรรดาศักดิ์ การยอมรับนับถือ มีโอกาสใกล้ชิดเบื้องยุคลบาท มีอำนาจราชศักดิ์ ชื่อเสียง เกียรติยศ และตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา ได้เปิดโอกาสให้สามัญชนทั่วไปที่มีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติดี เข้ามารับราชการได้ คนส่วนใหญ่จึงมีค่านิยมให้บุตรหลานเข้ารับราชการ ส่งเสียบุตรหลานให้เรียนสูง ๆ เพื่อหวังว่าจะได้มีอาชีพรับราชการเป็น "เจ้าคนนายคน"

ปัจจุบันค่านิยมในอาชีพรับราชการก็ยังมีอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ผู้ที่ชอบอาชีพรับราชการมักคิดว่าข้าราชการเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี มีอำนาจ มีโอกาสไต่หาความมั่นคงในชีวิตโดยไม่ต้องดิ้นรนมากนัก

บุคคลที่จะเป็นข้าราชการได้นั้น นอกจากจะมีวุฒิทางการศึกษาบ่งบอกถึงความรู้ ยังต้องมีความสามารถ ความประพฤติดี มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับราชการได้ ทั้งยังต้องผ่านการสอบคัดเลือกหรือการคัดเลือก และผ่านการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ จึงจะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการ

คุณสมบัติทั่วไปของผู้จะเข้ารับราชการ

ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไป ดังต่อไปนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี

3. เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
 4. ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง
 5. ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพ (หย่อนกำลังความสามารถที่จะประกอบการทำงานตามปกติได้) จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
 6. ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งให้พักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือตามกฎหมายอื่น
 7. ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี
 8. ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว (หนี้สินมากจนไม่สามารถชำระหนี้ได้)
 9. ไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย (บุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว และถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย)
 10. ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (โทษไม่ร้ายแรง)
 11. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากรัฐวิสาหกิจ
 12. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก หรือปลดออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือตามกฎหมายอื่น
 13. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น
 14. ไม่เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ
- ผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามข้อ 7, 8, 9, 10 หรือ 14 ก.พ. (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) อาจพิจารณายกเว้นให้เข้ารับราชการได้ ส่วนผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามข้อ 11 หรือ 12 ถ้าผู้นั้นได้ออกจากงาน หรือออกจากราชการไปเกินสองปีแล้ว หรือผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามข้อ 13 ถ้าผู้นั้นได้ออกจากงานหรือออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว และมีใช่เป็นกรณีออกจากงานหรือออกจากราชการเพราะกระทำผิดในกรณีทุจริตต่อหน้าที่ ก.พ. อาจพิจารณายกเว้นให้เข้า

รับราชการได้ มติของ ก.พ. ในการประชุมปรึกษาฯ วั่นเช่นนี้ต้องเป็นเอกฉันท์ การลงมติให้กระทำโดยลับ

การเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ

วิธีการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการในขณะนี้นิยมใช้กัน 2 วิธี คือวิธีการสอบแข่งขัน และวิธีการคัดเลือก ทั้งสองวิธีต่างก็มีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือให้ได้คนที่มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ เหมาะสมกับตำแหน่งที่จะบรรจุ

1. การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ

การรับราชการถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความมั่นคง และยังเป็นที่ยอมรับของคนไทยอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการเปิดรับสมัครสอบแข่งขันเข้ารับราชการตามส่วนราชการต่าง ๆ จะมีผู้มาสมัครสอบเป็นจำนวนมาก ในบางครั้งมีอัตราว่างที่จะบรรจุได้เพียง 1 หรือ 2 อัตราเท่านั้น แต่มีผู้มาสมัครสอบกันเป็นจำนวนร้อย ๆ คน จึงต้องมีวิธีการกลั่นกรองผู้สมัครสอบที่มีคุณภาพไม่ถึงขนาดออกให้เหลือจำนวนน้อยลง เพื่อที่จะคัดเลือกให้ได้แต่ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดในแต่ละตำแหน่งเข้ารับราชการ นั่นก็คือวิธี "การสอบแข่งขันเข้ารับราชการ"

หน่วยราชการที่มีความประสงค์จะรับบุคคลเข้ารับราชการจะประกาศรับสมัคร ซึ่งผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติตามที่หน่วยราชการนั้น ๆ กำหนด โดยปกติแล้วจะต้องสอบภาคความรู้ความสามารถทั่วไป ภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง และภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง เมื่อผ่านการสอบคัดเลือกแล้ว ก็จะบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ การบรรจุจะบรรจุและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งนั้น โดยบรรจุและแต่งตั้งตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ เช่น บรรจุคนที่สอบได้ลำดับที่ 1, 2 และ 3 ก่อน เป็นต้น

2. การคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ

วิธีนี้จะกำหนดให้เรียกผู้สอบแข่งขันได้จำนวนหนึ่งมาทำการคัดเลือก เพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งอาจจะทำโดยการสัมภาษณ์ หรือทดลองปฏิบัติงานหรืออย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ โดยผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจะต้องได้คะแนนตามที่กำหนด

วิธีการคัดเลือกนี้เป็นวิธีการที่ประหยัด ทั้งในแง่งบประมาณการดำเนินการและในแง่ของผู้สมัครสอบ เป็นการดำเนินการที่คล่องตัวและรวดเร็ว เพื่อให้ได้คนที่มาบรรจุทันกับความต้องการของส่วนราชการ

บุคคลที่ผ่านการสอบคัดเลือกหรือผ่านการคัดเลือกแล้วจะต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการสักระยะหนึ่งก่อนที่จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการ

การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ในระบบราชการไทยการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการจะต้องเลือกสรรให้ได้บุคคลที่มีความรู้ดีโดยการสอบหรือคัดเลือก ส่วนจะมีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งได้หรือไม่นั้น ก็ต้องผ่านการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อน การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการจึงเป็นการสอนงานและทดสอบบุคคลให้ปฏิบัติราชการสักระยะหนึ่งจนเป็นที่แน่ใจว่าบุคคลนั้นมีความประพฤติ ความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งที่จะได้รับราชการต่อไปได้

กรณีที่ต้องทดลอง

การบรรจุแต่งตั้งที่จะต้องให้ทดลองปฏิบัติราชการมีอยู่ 3 กรณี คือ

1. บรรจุผู้สอบแข่งขันได้
2. บรรจุผู้คัดเลือกได้
3. การบรรจุเข้ารับราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่

ราชการแล้วออกไปรับราชการทหาร

ระยะเวลาการทดลองปฏิบัติราชการ

โดยทั่วไประยะเวลาการทดลองปฏิบัติราชการกำหนดไว้ 6 เดือน นับตั้งแต่เมื่อมีคำสั่งบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ และเริ่มนับวันตั้งแต่วันเข้าปฏิบัติหน้าที่เป็นต้นไป เมื่อข้าราชการผู้นั้นทดลองครบ 6 เดือนหรือไม่เกิน 1 ปี ผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้พิจารณาว่าควรให้รับราชการต่อไปหรือควรให้ออกจากราชการ แล้วเสนอเรื่องไปยังกรม กระทรวงเจ้าสังกัดเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการ หรือมีคำสั่งให้ออกจากราชการ

การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการจึงเป็นขั้นตอนที่จะประเมินว่าผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือก หรือการคัดเลือกมีคุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติ ทศนครี อุดมคติ ความศรัทธาในอาชีพ และความสำนึกในเรื่องให้บริการ เพราะการเป็นข้าราชการที่ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบริการที่ให้ ประชาชนดีหรือไม่ด้วย การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งที่จะ คัดเลือก กลั่นกรองให้ได้บุคคลที่ทั้งเก่งและเป็นคนดีเข้าไปเป็นข้าราชการ ช่วงนี้จึงเป็นช่วง สำคัญที่จะเป็นการวางพื้นฐานของข้าราชการที่ดี ถ้าเลือกคนผิดเข้าไปอยู่ในหน่วยงาน อยู่แล้ว ไม่สามารถทำประโยชน์กับราชการได้อยู่ไปวันหนึ่ง ๆ ความชั่วไม่มีความดีไม่ปรากฏ อยู่ได้ ตลอดไปแต่ไม่ได้งาน อยู่ไปจนเกษียณอายุ เป็นเรื่องที่สิ้นเปลืองและเสียหายแก่ทางราชการ

การแต่งตั้งบุคคลเป็นข้าราชการ

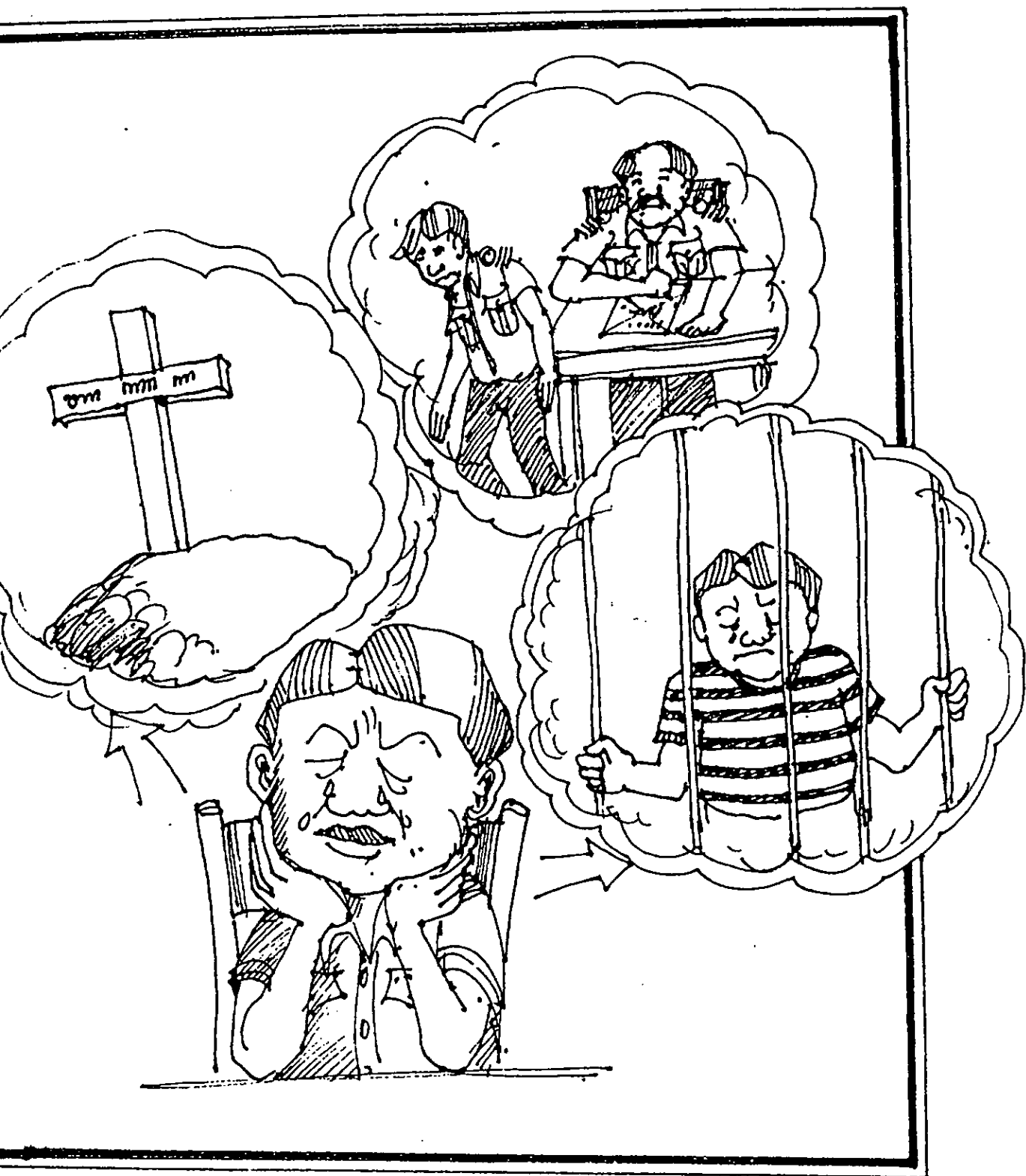
เมื่อบุคคลนั้นทดลองปฏิบัติราชการครบ 6 เดือน ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานผลการ ทดลอง ซึ่งแยกได้เป็น 2 กรณี คือ

1. การรายงานว่าควรให้ออกจากราชการ
2. การรายงานว่าควรให้รับราชการต่อไป

1. การรายงานว่าควรให้ออกจากราชการ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานทันทีที่เห็นว่า ผู้ทดลองมีความประพฤติไม่ดี หรือไม่มีความรู้ หรือไม่มีความสามารถที่จะให้รับราชการต่อไป และ ภายใน 7 วัน นับแต่วันได้รับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปแต่ละระดับรายงานจนถึงผู้มี อำนาจสั่งบรรจุ เมื่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ควรให้รับราชการต่อไป ก็มีคำสั่ง ให้นำผู้นั้นออกจากราชการภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน

2. การรายงานว่าควรให้รับราชการต่อไป ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานเมื่อบุคคลนั้น ทดลองครบ 6 เดือน ภายใน 7 วัน นับแต่วันได้รับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปแต่ละ ระดับ รายงานตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ บรรจุให้บุคคลนั้นเป็นข้าราชการต่อไป

ကလေးငယ် အာရုံစူးစိုက်

การออกจากราชการ

ข้าราชการจะออกจากราชการ ในกรณีต่อไปนี้

1. ทดลองปฏิบัติราชการแล้ว ปรากฏว่าความประพฤติไม่ดี หรือไม่มีความรู้ หรือไม่มี ความสามารถเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง

2. ขาดคุณสมบัติทั่วไปของผู้ที่จะเป็นข้าราชการ

3. กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือ ได้รับโทษจำคุก

4. เจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนได้โดยสม่ำเสมอ ถ้าผู้มีอำนาจเห็นสมควรให้ออกจากราชการแล้ว ให้สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการได้

5. ตาย

6. เกษียณอายุราชการ (ครบกำหนดอายุรับราชการ) เมื่ออายุครบ 60 ปี

7. ลาออก การลาออกของข้าราชการสามารถจำแนกออกได้ ดังนี้

7.1 การลาออกจากระบบราชการแห่งหนึ่งไปเข้าอีกแห่งหนึ่ง เช่น ลาออกจาก โรงเรียนคงคาราม กรมสามัญศึกษา เพื่อไปเข้าที่วิทยาลัยครูเพชรบุรี กรมการฝึกหัดครู หรือ ถ้าไม่ลาออกก็อาจจะทำได้โดยการโอนจากแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่ง

7.2 การลาออกเพื่อประกอบอาชีพส่วนตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่มีปัญหาและมีช่องทางที่จะไปประกอบอาชีพอย่างอื่นได้

7.3 การลาออกไปประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างอยู่ในองค์การเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีรายได้ดีกว่าเดิม

นันททัศนะเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

1. การเข้ารับราชการ

1.1 ค่านิยมในอาชีพรับราชการ

ในอดีตการเข้ารับราชการขุนนางเพียงแต่นำบุตรมาถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ซึ่งเป็นบันไดขั้นแรกที่จะก้าวไปสู่ตำแหน่ง "ขุนนาง" และตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมาสามัญชนทั่วไปที่มีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติดี ก็สามารถสอบแข่งขันเข้ารับราชการได้ และจำนวนผู้ที่สมัครสอบแข่งขันเข้ารับราชการก็ยังมีไม่มากนัก คนจึงมีค่านิยมในอาชีพรับราชการค่อนข้างสูง ผู้ที่ชอบอาชีพรับราชการมักคิดว่า ข้าราชการเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติ มีอำนาจ มีความมั่นคง มียศฐาบรรดาศักดิ์ ได้รับการยอมรับนับถือจากคนทั่วไป ได้เป็นเจ้าคนนายคน และมักจะมีคำพังเพยเปรียบอาชีพรับราชการว่า "สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลี้ยง"

ปัจจุบันทุกครั้งที่มีการประกาศรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อเข้ารับราชการ จำนวนผู้สมัครสอบนับแสน แต่มีตำแหน่งที่จะบรรจุเป็นข้าราชการไม่มากนัก ภาพของคนที่มาเข้าคิวซื้อใบสมัคร หรือยื่นใบสมัครเข้ารับราชการไม่ได้สื่อความหมายสนับสนุนค่านิยม "สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลี้ยง" อย่างในอดีต หากแต่ภาพนี้สื่อความหมายว่า "บัณฑิตตกงานเหล่านี้น้อยเพียงแต่จะให้ใครเลี้ยงเท่านั้น จะเป็นพ่อค้าหรือพระยาเลี้ยงก็ไม่เกี่ยงทั้งนั้น" ค่านิยมในอาชีพรับราชการจึงค่อย ๆ เปลี่ยนไป ปัจจุบันพ่อค้าหรือธุรกิจภาคเอกชนเริ่มมีสถานภาพทางสังคมสูง หน่วยงานเอกชนได้รับการยกย่องว่าเป็นหน่วยงานที่ดี มีความมั่นคงสูง ค่าตอบแทนคุ้มกับประสิทธิภาพในการทำงาน คนดีมีฝีมือไม่น้อยที่ผลจากภาคราชการไปสู่ภาคเอกชน ภาครัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว

1.2 การเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ

1.2.1 การเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการอาจได้คนเก่งแต่อาจไม่ได้คนดี คนที่ผ่านการสอบคัดเลือกจะต้องเป็นคนที่เก่งถึงจะสอบได้ และถ้าไม่ใช่คนเก่งก็ต้องเป็นคนความเจ้าดี หรือคุณหนังสือมาตรงกับข้อสอบออก หรืออาจกล่าวได้ว่าคนที่ได้รับการบรรจุเป็นคนเก่ง แต่จะเป็นคนเก่งที่ดีหรือคนเก่งที่เลวนั้นก็ยังไม่มีการทราบ ถ้าเป็นคนเก่งที่ดี มีคุณธรรมทำงานให้ราชการได้อย่างเต็มที่ ประเทศชาติก็เจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าเป็นคนเก่งที่เลวก็ใช้ความเก่งนั้นมอง

ทางเลือกที่เป็นประโยชน์กับตนเอง และอาจทำให้ราชการเสียหายได้ ระบบการคัดเลือกบุคคลเพื่อมาบรรจุนั้น น่าจะมีวิธีการหาคนเก่งที่ดี หรือคนปานกลางแล้วดี จะดีกว่าได้คนเก่งแต่เพียงอย่างเดียว

1.2.2 ระบบเครือญาติในวงราชการ ระบบเครือญาติมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ตลอดจนการบริหารราชการ ในวงราชการมักจะมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในหมู่ญาติพี่น้องเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นการรับคนเข้าทำงาน การพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ตลอดจนการให้ความดีความชอบ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความไม่ถูกต้อง

1.2.3 อิทธิพลทางการเมืองและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ มีเสียงร้องเรียนจากผู้สมัครสอบเป็นอันมากว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม มีการวิ่งเต้นให้ผู้มีอิทธิพลทางการเมืองและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ตลอดจนพรรคพวกให้ช่วยเหลือในการสอบ หรือทุจริตประพฤติมิชอบ ด้วยการเสียเงินเสียทองกันเป็นหมื่นเป็นแสนบาท ทำให้ส่วนราชการไม่ได้เลือกเฟ้นคนดีเข้ารับราชการ

1.2.4 การทดลองปฏิบัติราชการ ผู้ที่ผ่านการสอบหรือคัดเลือกแล้วจะต้องทดลองปฏิบัติราชการ 6 เดือน หรือไม่เกิน 1 ปี เพื่อให้ได้คนดีจริง ๆ เข้ารับราชการ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการทดลองปฏิบัติราชการ เรามักจะกระทำกันเป็นพิธีหรือทำกันไม่จริงจังจึงแทบไม่มีผู้ใดที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการ เพราะไม่ผ่านการทดลองปฏิบัติราชการ

2. การออกจากราชการ

ปัจจุบันมีข้าราชการจำนวนมากที่สมัครใจลาออกจากราชการก่อนครบเกษียณอายุราชการ จากการสำรวจจากเอกสารต่าง ๆ ถึงสาเหตุที่ข้าราชการลาออก มีดังต่อไปนี้

2.1 ค่าตอบแทน

2.1.1 เงินเดือนของทางราชการน้อย ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และไม่เพียงพอแก่ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2.1.2 เงินเดือนของทางราชการแตกต่างจากรัฐวิสาหกิจและเอกชนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับงานที่มีลักษณะเหมือนกัน

2.1.3 การกำหนดค่าตอบแทนของทางราชการไม่เป็นธรรม คำนึงถึงแต่จำนวนปีที่ศึกษามาเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ และความต้องการกำลังคนประเภทนั้น ๆ ของตลาดแรงงานเป็นหลัก เช่น วิศวกร 6 (ระดับ 6) นายแพทย์ 6 และเจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6 ซึ่งมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน แต่ใช้บัญชีเงินเดือนเดียวกัน ค่าล่วงเวลาปฏิบัติราชการก็ได้รับเท่ากัน เป็นต้น

2.1.4 การให้ค่าตอบแทนของทางราชการไม่ได้คำนึงถึงผลงาน ทำงานได้มากหรือน้อยก็ได้เงินเดือนไม่แตกต่างกัน เช่น มาถึงที่ทำงานเช้าทุกวันถือว่าดี ไม่ได้คำนึงว่าได้ผลผลิตอะไรบ้างในการมาทำงานเช้า ผลงานดีแค่ไหนหรือไม่ดีแค่ไหนก็มีสิทธิได้บำเหน็จ 1 ขึ้นเหมือนกัน หรืออย่างดีที่สุดผู้ที่มผลงานดีแค่ไหนอาจได้บำเหน็จ 2 ขึ้น เป็นต้น

2.1.5 สวัสดิการของทางราชการน้อย เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปราชการไม่พอกับค่าใช้จ่ายจริง เป็นต้น

2.2 ผู้บังคับบัญชาและการปกครองบังคับบัญชา

2.2.1 การใช้อำนาจที่ไม่ชอบธรรมของผู้บังคับบัญชา การที่ผู้บังคับบัญชานำระบบอุปถัมภ์ (ระบบพรรคพวก) มาใช้เป็นเหตุสุดโต่งที่ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในระบบราชการ ทำให้ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถตั้งใจปฏิบัติงานดีหมดกำลังใจในการทำงาน เป็นไปได้ที่บริษัทเอกชนที่มีการเล่นพรรคเล่นพวกอย่างกว้างขวาง หรือมากกว่าในระบบราชการ แต่เป็นที่ยอมรับว่าบริษัทเอกชนเป็นของเอกชน การที่เจ้าของบริษัทจะให้ความดีความชอบหรือตำแหน่งเป็นพิเศษแก่ลูกหลาน หรือคนสนิทมิตรสหาย ย่อมเป็นที่ยอมรับได้มากกว่าการที่บุคคลในระบบราชการนำผลประโยชน์ของทางราชการมาให้พรรคพวกของตน ทั้งนี้เนื่องจากองค์การของรัฐมิได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด ผู้เข้ารับราชการจึงหวังความเป็นธรรมในองค์การของรัฐมากกว่า และความไม่พอใจในความไม่ยุติธรรมนี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการลาออกไป

2.2.2 การบริหารงานของผู้บังคับบัญชาแบบเผด็จการ (การใช้อำนาจบริหารเด็ดขาด) สามารถสร้างความขัดแย้งได้ง่าย ผู้ปฏิบัติงานจะรู้สึกทำงานเพราะความจำเป็นและถูกบังคับโดยไม่ได้มีสิ่งจูงใจประการใดให้ทำงาน และด้วยเหตุนี้จึงทำงานอย่างไม่เต็มใจ ไม่เต็มความสามารถ เพราะการถูกบังคับให้ทำงานไม่ได้สร้างสรรค์บรรยากาศใน

การทำงาน ดังนั้นหากมีโอกาสได้ทำงานในสภาพที่มีบรรยากาศในการทำงานดีกว่านี้
ข้าราชการก็อาจจะออกจากระบบราชการไปได้

2.2.3 ผู้บังคับบัญชาไม่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานในหน้าที่
การบริหารงาน และการปกครองบังคับบัญชา อาจกล่าวได้ว่าผู้บังคับบัญชาในระบบราชการ
มาจากระบบอุปถัมภ์และระบบอาวุโสไม่น้อย การที่บุคคลได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งสูงขึ้นโดยใช้
ระบบอุปถัมภ์ย่อมทำให้ไม่ได้ผู้บังคับบัญชาที่มีความรู้ ความสามารถ หรือมีคุณธรรมไม่เหมาะสม
เท่าที่ควร ผู้บังคับบัญชาเหล่านี้จึงไม่เป็นที่ศรัทธาของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากในระบบ
ราชการเน้นเรื่องสายการบังคับบัญชา ถ้าหากผู้บังคับบัญชาไม่มีความรู้ความสามารถ ไม่เข้าใจ
ในงานที่ปฏิบัติย่อมเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการได้ และอาจเป็น
สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการลาออกจากราชการได้

2.3 ความก้าวหน้า

ความก้าวหน้าในระบบราชการไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถและ
ผลงานเป็นหลัก ผู้ที่มีผลงานดีเด่นเพียงใดก็ไม่สามารถก้าวหน้าได้มากกว่าผู้ที่มีผลงานธรรมดา
หรืออาจก้าวหน้าได้มากกว่าไม่มากนัก เพราะทางราชการมีกฎเกณฑ์ ถ้ายังไม่ถึงกำหนดก็
เลื่อนระดับไม่ได้

จากการสัมภาษณ์กำลังคนระดับสมองแบบเจาะลึก เพื่อให้ทราบเหตุผลที่แท้จริงของ
การลาออกจากราชการ ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 40 ไม่พอใจความไม่ยุติธรรมของระบบราชการ
เนื่องจากไม่ให้ผลตอบแทนตามผลงาน เช่น ผู้ที่มีประสิทธิภาพสูงและทำงานต่างกัน 10 เท่าตัว
ก็อาจจะได้เงินเดือน 1 ขึ้นเหมือนกัน หรืออย่างมากที่สุดก็ 2 ขึ้น ส่วนการเลื่อนระดับตำแหน่ง
ถึงแม้ว่าผู้ปฏิบัติงานจะมีความรู้ ความสามารถโดดเด่นเพียงใด ถ้ายังไม่ถึงหลักเกณฑ์ที่กำหนดก็
ยังเลื่อนไม่ได้ และระบบราชการก็ยึดถือความอาวุโสมาก

2.4 การบริหารงานในระบบราชการ

ระบบราชการมีกฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติของทางราชการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
มีขั้นตอนการปฏิบัติมาก บางอย่างล้าสมัยไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และ
การเมืองในปัจจุบัน จึงเป็นการยากที่จะทำงานให้สำเร็จได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ การที่

ข้าราชการจะต้องปฏิบัติงานภายใต้กฎ ระเบียบดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานไม่คล่องตัว เพราะขาดความยืดหยุ่น ปิดกั้นความคิดริเริ่ม และโอกาสแสดงความรู้ ความสามารถของข้าราชการ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่น่าไปสู่ความก้าวหน้า โดยเฉพาะข้าราชการที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ จึงเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการลาออกจากราชการ

ปัจจุบันมักจะได้ยินข่าวกันเสมอ ๆ ว่า บุคคลระดับสมองจำนวนมาก เมื่อเข้ารับราชการได้ระยะหนึ่งก็มักจะลาออกจากราชการไปทำงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท หรือประกอบอาชีพส่วนตัว และจากผลการวิจัยของกองวิชาการ สำนักงาน ก.พ. (2532) ผู้ที่ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2527 - 30 กันยายน 2531 จำนวน 4,729 คน เป็นกำลังคนระดับสมองถึง 1,684 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 ของผู้ที่ลาออกทั้งหมด ผู้ที่ลาออกจากราชการให้เหตุผลว่าไม่พอใจกับระบบราชการเกี่ยวกับค่าตอบแทน ผู้บังคับบัญชาและการปกครองบังคับบัญชา ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การบริหารงานของระบบราชการ นโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน ความยุติธรรม สภาพการทำงาน โอกาสในการแสดงความรู้ ความสามารถ ลักษณะงาน โอกาสที่ได้รับเริ่มงานใหม่ ความอิสระในการปฏิบัติงาน ระเบียบของทางราชการ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน การยอมรับนับถือ และความมั่นคงของงาน ในจำนวนผู้ที่ลาออก 1,684 คนนี้ เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาทางแพทยศาสตร์ มากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ที่ได้รับปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ เหตุผลที่ผู้ลาออกให้ไว้มากที่สุดคือ ขอลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพรับราชการ

บรรณานุกรม

ก.พ. สักงาน. "การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ," ข้าราชการ. 30(3) : 65 - 68 ;
มีนาคม 2528.

_____. "สมองไหลในระบบราชการ," ข้าราชการ. 34(2) : 18 - 28 ;
มีนาคม - เมษายน 2532.

กมลวดี รุ่งเจริญไพศาล. การลาออกของข้าราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2522 - 2525. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.

เกศินี หงสนันท์. วิวัฒนาการของระบบราชการไทย : การศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับต่าง ๆ (พ.ศ.2471 - 2518). กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป. อัดสำเนา. (เอกสารการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ ลำดับที่ 13).

"บทความวิชาการ : การพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐบาล," ข้าราชการ. 30(12) : 23 ; ธันวาคม 2528.

บัญญัติ ศุภศิลป์. "ทำอย่างไรจึงจะสอบได้," ข้าราชการ. 23(3) : 5 ; มีนาคม 2525.

ผุสดี สัตยมานะ และสุพัตรา เพชรมณี. "สภาพและพื้นฐานของราชการพลเรือนไทย," ใน ระบบบริหารและระเบียบวิธีปฏิบัติราชการ. หน้า 121 - 129. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2529.

มณีนัย รัตนมณี และอนันต์ เกตุวงศ์. รายงานการวิจัยการลาออกของข้าราชการ. หน้า 17. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ม.ป.ป.

ยุพิน ธารีธ. "การให้ออกจากราชการก่อนครบเกษียณอายุ," ข้าราชการ. 26(6) : 26 - 30 ; มิถุนายน 2524.

วิลาส สิงห์วิสัย และบุญปลูก ชายเกตุ. "ก.พ.กับการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ," ข้าราชการ. 26(3) : 6 ; มีนาคม 2524.

"สัมภาษณ์พิเศษอาชีพการรับราชการ : วิจิตร ศรีสอาน," ข้าราชการ. 32(6) :

10 - 14 ; มิถุนายน 2530.

สุนิดา พินิจการ. "มมสรรหาข้าราชการ : วิธีการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ,"

ข้าราชการ. 30(9) : 55 - 57 ; กันยายน 2528.

"อาชีพรับราชการ : สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลี้ยง?," ข้าราชการ. 31(5) :

22 - 40 ; พฤษภาคม 2529.

อาภา ภมรบุตร. จิตวิทยาในการรับราชการและการทํางานทั่วไป. กรุงเทพฯ : ดวงกมล,

ม.ป.ป.

อุทัย หิรัญโต. "การทดลองปฏิบัติราชการ," ใน ระบบราชการไทย. กรุงเทพฯ :

ไอเคียนสไตร์, 2530.

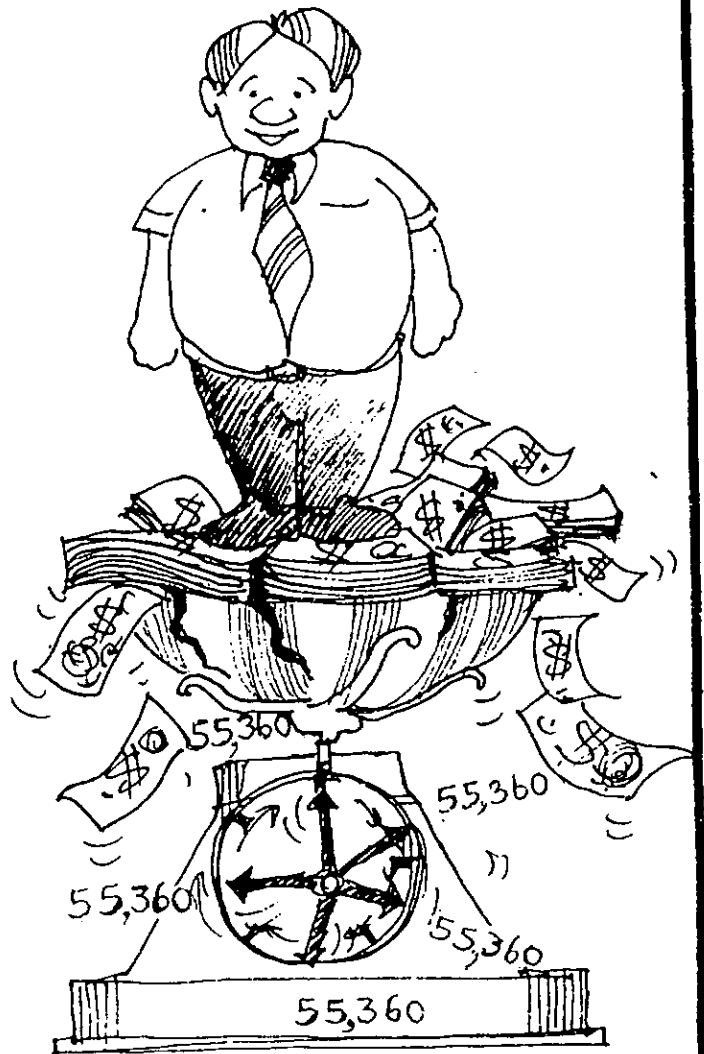
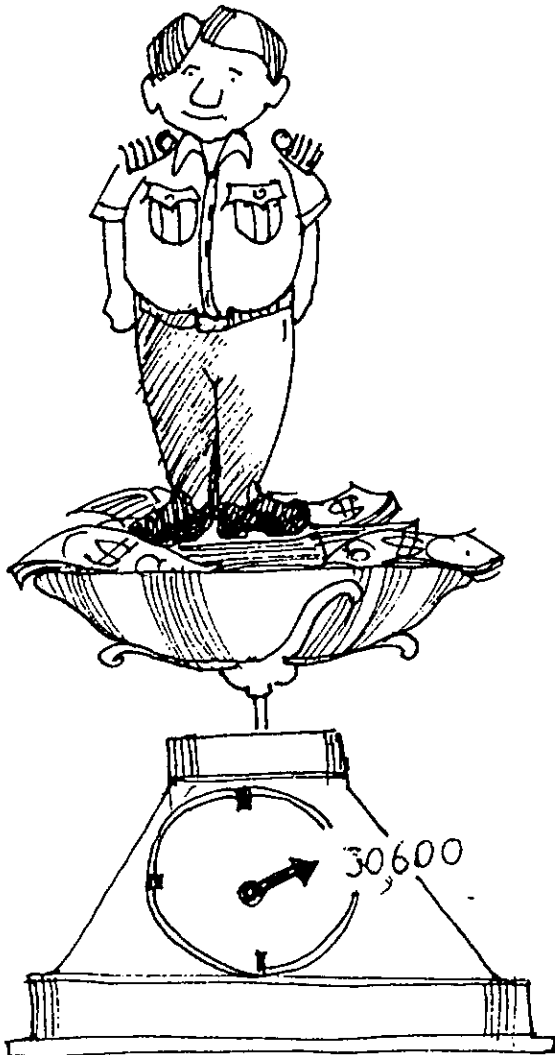
_____. "ระบบเครือข่ายในวงราชการ," ใน ระบบราชการไทย. กรุงเทพฯ :

ไอเคียนสไตร์, 2530.

ชุดสารนิเทศสำเนียงรูป เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 3 เลขที่ 1

รายได้ สวัสดิการและประโยชน์ที่อู่การราชการ

รายได้ ขอเข้าราชการ

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ชุดที่ 3 แบบที่ 1 รายได้ สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ

รายได้ของข้าราชการ

รายได้ของข้าราชการคือ เงินเดือนที่รัฐบาลจ่ายให้ข้าราชการ จากเงินงบประมาณ
รายจ่ายประจำปี หมวดเงินเดือน ในฐานะที่ข้าราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในกิจการ
ต่าง ๆ ของรัฐให้บรรลุผลสำเร็จ

เงินเดือนของข้าราชการแต่ละประเภทจะมีอัตราเงินเดือนใกล้เคียงกัน ต่อไปนี้เป็น
ตัวอย่างอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน

บัญชีอัตราเงินเดือนซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 11 ระดับ และแต่ละระดับจะมี
จำนวนขั้นอัตราเงินเดือนขั้นต่ำ ขั้นสูง ดังนี้

ตาราง บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชี ข (ฉบับปัจจุบัน)

ระดับ	จำนวนขั้น	อัตราเงินเดือนขั้นต่ำ	อัตราเงินเดือนขั้นสูง	หมายเหตุ
1	18	2,350	5,600	
2	14	3,210	6,580	
3	14	4,020	8,200	
4	14	5,020	10,150	
5	14	6,230	12,580	
6	14	7,780	15,500	
7	13	9,600	18,100	
8	13	11,930	21,950	
9	13	13,970	25,110	

ตาราง (ต่อ)

ระดับ	จำนวนชั้น	อัตราเงินเดือนขั้นต่ำ	อัตราเงินเดือนขั้นสูง	หมายเหตุ
10	12	16,300	27,300	
11	12	19,050	30,600	

จากตารางบัญชีเงินเดือนข้าราชการพลเรือนจะเห็นได้ว่า อัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุด 2,350 บาท และอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุด 30,600 บาท

การกำหนดอัตราเงินเดือน

ข้าราชการแต่ละคนจะได้รับเงินเดือนไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของข้าราชการแต่ละคน เช่น วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความอดุสาหะในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

1. เงินเดือนข้าราชการให้ตามวุฒิทางการศึกษา เช่น ข้าราชการที่มีวุฒิ ม.6 ก็จะได้รับเงินเดือนขั้นต่ำ 2,350 บาท วุฒิปริญญาตรี 4,020 บาท วุฒิปริญญาโท 5,020 บาท และวุฒิปริญญาเอก 6,230 บาท ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำเงินเดือนก็ต่ำ ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงเงินเดือนก็สูงตามไปด้วย และถ้าข้าราชการที่ได้รับวุฒิเพิ่มโดยการศึกษาต่อ ก็จะได้รับ การปรับวุฒิและปรับอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้นตามวุฒิด้วย เป็นต้น

2. เงินเดือนข้าราชการให้ตามตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน และบัญชี ระดับ 1 วุฒิ ปวช. (จบ ม.3 เรียนพณิชยการ 3 ปี) ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำ 2,900 บาท ต่อมาข้าราชการผู้นี้ปฏิบัติงานไปเรื่อย ๆ จนมีตำแหน่งว่าง และมีคุณสมบัติครบตามกฎเกณฑ์ ก็จะได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี ระดับ 4 ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำ 5,020 บาท เป็นต้น

3. ความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเป็นผลดี มีประสิทธิภาพ ประหยัดวัสดุ แรงงาน และเวลา
4. ความอดสาหะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ให้บังเกิดผลดี อุทิศเวลาให้แก่งาน มีความอดทน ไม่เกียจคร้าน ไม่เฉื่อยชา

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ คือสิ่งที่มีรัฐจัดให้แก่ข้าราชการนอกเหนือไปจากค่าตอบแทน (เงินเดือน) เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิต สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ที่ข้าราชการได้รับจากทางราชการนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับระหว่างอยู่ในราชการ
2. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับเมื่อพ้นจากราชการแล้ว

1. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับระหว่างอยู่ในราชการ

ข้าราชการจะได้รับสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลระหว่างอยู่ในราชการ หลายประเภทด้วยกันคือ

1.1 การลาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ.

2520 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2525 ได้แบ่งการลาออกเป็น 8 ประเภท คือ

1.1.1 การลาป่วย

1.1.2 การลาคลอดบุตร

1.1.3 การลากิจส่วนตัว

1.1.4 การลาพักผ่อนประจำปี

1.1.5 การลาอุปสมบท หรือการลาไปประกอบพิธีฮัจย์ (ประเพณีในการ

ไปแสวงบุญของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย)

1.1.6 การลาเข้าระดมพล เข้ารับการฝึกวิชาทหาร เข้ารับการทดลองความพร้อมพร้อม หรือเข้ารับการตรวจเลือกเพื่อเข้ารับราชการทหาร

1.1.7 การลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงาน ปฏิบัติงานวิจัย

1.1.8 การลาไปต่างประเทศ

ในรอบปี (1 ต.ค. - 30 ก.ย.) ข้าราชการจะมีสิทธิลาแต่ละประเภทได้

ตาราง จำนวนวันลาในรอบปีของข้าราชการที่จะมีสิทธิลาแต่ละประเภท

ลาป่วย	ลาคลอดบุตร	ลากิจส่วนตัว	ลาพักผ่อนประจำปี	ลาอุปสมบท หรือ ลาไปประกอบพิธีสงฆ์	ลาเข้ารับการระดมพลฯ	ลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงาน ปฏิบัติ งานวิจัย	ลาไปต่างประเทศ	หมายเหตุ
ปีหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 60-120 วัน	ปีหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 60 วัน	ปีหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 45 วัน	ปีหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 10 วัน	ปีหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 120 วัน	ลาได้ตาม วัน เวลา ในหมายเรียก และเมื่อพ้น จากเวลา ปฏิบัติหน้าที่ ใหม่รายงาน ตัวเพื่อ ปฏิบัติราชการ ภายใน 7 วัน	ไม่เกิน 4-6 ปี	ปีหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 45 วัน	ปี คือ ปีงบประมาณ ตั้งแต่ เริ่มต้นตั้งแต่ วันที่ 1 ต.ค. ถึงวันที่ 30 ก.ย. ปีถัดไป

1.2 เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตร ข้าราชการที่มีบุตรที่ต้องตามกฎหมายจะได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตร จำนวนไม่เกิน 3 คน ตั้งแต่ทารกนั้นเกิด จนถึงอายุ 18 ปี โดยได้รับเงินเป็นเงินคนละ 50 บาทต่อเดือน

1.3 เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ข้าราชการจะได้รับต่อเมื่อเจ็บป่วย และไปรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐหรือเอกชน เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลนี้จะจ่ายให้แก่ตัวข้าราชการ บิดามารดา คู่สมรส บุตรของข้าราชการ และผู้ได้รับบำนาญ

1.4 เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ข้าราชการจะได้รับเงินค่าการศึกษาของบุตร ตั้งแต่บุตรมีอายุครบเข้าโรงเรียนเด็กเล็ก จนถึงชั้นอนุปริญาหรือเทียบเท่า

1.5 สวัสดิการเกี่ยวกับบ้านพักอาศัย รัฐจัดให้ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1.5.1 บ้านพักของทางราชการ จัดให้ข้าราชการและครอบครัวอยู่ฟรี

1.5.2 ค่าเช่าบ้าน ข้าราชการจะมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในกรณีที่ไม่มีบ้านพักของตนเองอยู่ หรือไม่มีบ้านพักของทางราชการ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้าน

1.5.3 โครงการสนับสนุนให้ข้าราชการมีที่อยู่อาศัยของตนเองโดยเช่าซื้อระยะยาว ดอกเบี้ยต่ำ

1.6 เงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ในกรณีที่ข้าราชการเดินทางไปราชการ ข้าราชการมีสิทธิเบิกจ่ายค่าพาหนะเดินทาง ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ตามสิทธิ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

นอกจากนี้ยังมีเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกนการช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ปฏิบัติราชการประจำในท้องที่กนการ เงินยังชีพภาคใต้ช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ปฏิบัติราชการประจำอยู่ใน 14 จังหวัดภาคใต้ เงินค่าอาหารทำการนอกเวลาราชการ จ่ายให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ได้รับอนุมัติให้อยู่ปฏิบัติราชการนอกเวลาราชการปกติ เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ เช่น เงินเพิ่มสำหรับข้าราชการที่ประจำอยู่ต่างประเทศจะได้รับเงินเพิ่มค่าครองชีพ เป็นต้น เงินเบี้ยประชุมกรรมการ เงินค่าสอนพิเศษ เงินรางวัลกรรมการและเจ้าหน้าที่สอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกข้าราชการ

เงินสวัสดิการต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ไม่ถือว่าเป็นรายได้ของข้าราชการ เพราะข้าราชการแต่ละคนจะได้รับไม่เท่าเทียมกันทุกคน

นอกจากสวัสดิการต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ยังมีสวัสดิการที่รัฐและข้าราชการร่วมมือกันดำเนินการมีหลายลักษณะ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า การช่วยเหลือด้านการครองชีพด้วยการจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคราคาถูก

1.7 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นเครื่องประดับเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ โดยคำแนะนำของรัฐบาล ถือว่าเป็นบำเหน็จและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน

กระทรวงเจ้าสังกัดจะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับข้าราชการผู้มีความสามารถปฏิบัติราชการให้เจริญก้าวหน้า ประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย และต้องมีเวลารับราชการติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพิธีพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน 60 วัน

การได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น นับว่าเป็นเกียรติยศ และเป็นสิ่งที่ควรภาคภูมิใจยิ่งสำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทาน อีกทั้งยังเป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูลด้วย เพราะถือได้ว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่าได้ประกอบความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และสาธารณชน สมควรได้รับบำเหน็จอันเป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติดังกล่าว

2. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับเมื่อพ้นจากราชการแล้ว

2.1 การบรรจุกลับเข้ารับราชการ ข้าราชการที่ลาออกจากราชการไปแล้ว อาจขอบรรจุกลับเข้ารับราชการในตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนที่ไม่สูงกว่าเดิมได้

2.2 บำเหน็จบำนาญ จ่ายให้แก่ข้าราชการที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน

บำเหน็จ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมา ซึ่งจ่ายให้ครั้งเดียว (เป็นเงินก้อนใหญ่)

บำนาญ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมา ซึ่งจ่ายให้เป็นรายเดือน

บำเหน็จบำนาญ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1 บำเหน็จบำนาญปกติ การออกจากราชการที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญนั้น ต้องเข้าเกณฑ์ในเหตุใดเหตุหนึ่ง คือ

2.2.1.1 เหตุทดแทน ออกเพราะยุบเลิกตำแหน่ง หรือให้ออกจากราชการโดยไม่มีความผิด

2.2.1.2 เหตุทุพพลภาพ ให้ออกหรือลาออกเพราะแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแสดงความเห็นว่าไม่สามารถจะรับราชการต่อไปได้

2.2.1.3 เหตุสูงอายุ ให้ออกเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ หรือลาออกเมื่อมีอายุครบ 50 ปีบริบูรณ์

2.2.1.4 เหตุรับราชการมานาน ให้ออกเมื่อมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 30 ปีบริบูรณ์ หรือลาออกเมื่อมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 25 ปีบริบูรณ์

ข้าราชการที่ลาออกโดยไม่เข้าลักษณะที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญเหตุใดเหตุหนึ่งดังกล่าว แต่มีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 10 ปีบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิได้รับบำเหน็จเป็นจำนวนเท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

2.2.2 บำเหน็จบำนาญพิเศษ จ่ายให้ข้าราชการที่ประสบอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่จนพิการ ทุพพลภาพ รับราชการต่อไปไม่ได้ ถ้าถึงตายทายาทมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ แต่การประสบอันตรายนั้นต้องมิใช่เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

2.2.3 บำเหน็จตกทอด (คือ เงินที่ทายาทของข้าราชการผู้ตายจะได้รับจากทางราชการ) ข้าราชการที่ตายระหว่างรับราชการและมีเวลาคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่ 10 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทายาทมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด

ผู้รับบำนาญปกติ หรือผู้ที่มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติหรือบำนาญพิเศษ ถ้าตายทายาทมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดเป็นเงิน 30 เท่าของบำนาญที่ได้รับเป็นรายเดือน แต่ไม่น้อยกว่า 3,000 บาท

นอกจากนี้ยังมีเงินค่าทำขวัญข้าราชการที่ได้รับอันตราย พิกัด เพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ การช่วยเหลือเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ฯลฯ

นานาทัศนะเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

1. รายได้ของอาชีพรับราชการ ได้มีนักวิชาการ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในวงราชการให้แนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับรายได้ของอาชีพรับราชการ พอสรุปได้ดังนี้

1.1 เงินเดือนข้าราชการให้ตามวุฒิทางการศึกษา ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำ รายได้ก็ต่ำ ผู้มีวุฒิทางการศึกษาสูงรายได้ก็สูงตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะระบบราชการให้อัตราเงินเดือนตามวุฒิ ไม่ได้ให้เงินเดือนตามความสามารถ ประสิทธิภาพ ผลงานที่ปรากฏ ยกตัวอย่าง เช่น มหาเศรษฐีในบ้านเราที่มีวุฒิทางการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาชั้น หากจะสมัครเข้ารับราชการก็อาจจะเป็นแค่พนักงานการโรง เป็นต้น

1.2 เงินเดือนข้าราชการต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพ แตกต่างจากข้าราชการสมัยก่อนมาก ๆ ในระยะหลัง ๆ นี้ค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้นทุก ๆ ปี รายได้ เงินเดือนไม่ได้ปรับตามค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่เงินเดือนมีการเปลี่ยนแปลงนาน ๆ ครั้ง รายได้เงินเดือนของข้าราชการนั้นเปรียบเทียบเสมือนค่าจ้างเงินเดือนผู้ใช้แรงงาน ถูกกดไว้ให้เสียสละเพื่อการพัฒนาบ้านเมือง

1.3 เงินเดือนข้าราชการไม่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ เมื่อเปรียบเทียบ กับภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ทั้ง ๆ ที่มีความรู้ ความสามารถเท่าเทียมกัน แต่ผลประโยชน์ตอบแทนไม่เท่าเทียมกัน

1.4 เงินเดือนข้าราชการอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ารัฐวิสาหกิจและธุรกิจเอกชน มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันเสมอ ๆ ว่า ข้าราชการขาดสิ่งจูงใจ เงินเดือนน้อย คนดีมีฝีมือก็จะถูกเอกชนซื้อตัวไป เพราะเอกชนให้รายได้ดีกว่า 10 หรือ 20 เท่าขึ้นไป ราชการมิใช่เป็นแหล่งจ้างงานที่ดีที่สุดต่อไปแล้ว ธุรกิจใหญ่ ๆ จึงกลายเป็นแหล่งจ้างงานที่ดีที่สุดในขณะนี้

2. สวัสดิการของภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน

ปัจจุบันภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน ก็จัดสวัสดิการให้แก่พนักงานในหน่วยงานของตนคล้าย ๆ กับภาคราชการ สูกชัย มนัสไพบุลย์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบสวัสดิการแรงงานกับสวัสดิการข้าราชการ โดยศึกษาจากสถานประกอบการที่เป็นรัฐวิสาหกิจและเอกชน จำนวน 29 แห่ง ส่วนใหญ่ดำเนินการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระดาษ น้ำมัน โรงแรม บริษัทการค้า และจากการศึกษาจากเอกสารอื่น ๆ พนักงานรัฐวิสาหกิจและเอกชนได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ที่พักอาศัย

2.1.1 บ้านพัก บางแห่งมีบ้านพักให้พนักงานและครอบครัวอยู่ฟรี และบางแห่งมีหอพักชายโสด หอพักหญิงโสด พร้อมน้ำไฟฟ้าฟรีด้วย

2.1.2 ค่าเช่าบ้าน ภาครัฐวิสาหกิจบางแห่งให้พนักงานเบิกค่าเช่าบ้านได้

2.2 อาหารและเครื่องดื่ม จัดสถานที่ขายอาหารในราคาถูก ให้น้ำไฟฟ้าฟรี และบางแห่งให้งบค่าข้าวสารและค่าเชื้อเพลิง เพื่อให้ร้านค้าจัดจำหน่ายอาหารในราคาถูกกว่าท้องตลาด กิจกรรมเกือบทุกแห่งจัดเครื่องดื่มให้ฟรี เช่น กาแฟ โอวัลติน ให้พนักงานดื่มในช่วงพักด้วย

2.3 รถรับ - ส่ง บางแห่งจัดรถรับ - ส่ง ให้แก่พนักงาน โดยเสียค่ารถในราคาถูก

2.4 ค่ารักษาพยาบาล ให้ค่ารักษาพยาบาลแก่พนักงาน และบางแห่งให้แก่ครอบครัวของพนักงานด้วย

2.5 เบี้ยขยัน กิจกรรมใหญ่ ๆ ให้เบี้ยขยันแก่ลูกจ้างเพิ่มจากเงินเดือน เดือนละ 50 - 150 บาท

2.6 เครื่องแบบ กิจกรรมทุกแห่งจัดเครื่องแบบให้พนักงานปีละ 2 - 3 ชุด

2.7 เงินรางวัลและการสงเคราะห์ กิจกรรมเกือบทุกแห่งมีเงินช่วยค่าทำศพ บางแห่งให้เงินช่วยเมื่อแต่งงาน มีรางวัลการทำงานนาน มีเงินโบนัสให้พนักงานปีละ 2 - 4 เดือน เช่น พนักงานเงินเดือน 10,000 บาท ก็จะได้เงินโบนัสปีละ 20,000 บาท ถึง 40,000 บาท ทว่าประกันชีวิตให้พนักงาน บางแห่งทำประกันชีวิตให้คนละ 200,000 บาท

2.8 นันทนาการ (กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อความสุขและผ่อนคลายความตึงเครียด)

กิจการเกือบทุกแห่งให้ค่าใช้จ่ายด้านกีฬา คนตรี ทัศนอาจร ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดในโอกาสปีใหม่ บางแห่งมีอุปกรณ์กีฬา เช่น ปิงปอง หมากรุก ให้พนักงานเล่นตอนพักด้วย

2.9 เงินสะสม บางแห่งจ่ายเงินสะสมให้เมื่อพนักงานออกจากงาน โดยหักเงินสะสมจากพนักงานทุกเดือน 4 - 5 % ของรายได้ และบริษัทจะจ่ายสมทบให้ 1 เท่า ของเงินสะสมเมื่อพนักงานครบ 5 ปี

2.10 บำนาญเมื่อเกษียณอายุ มีสถานประกอบการบางแห่งให้บำนาญเมื่อเกษียณอายุ โดยจ่ายให้เท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้าย คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน เช่น เงินเดือนเดือนสุดท้าย 38,960 บาท ทำงาน 25 ปี ก็จะได้รับเงินบำนาญ 38,960 x 25 พนักงานจะได้รับเงินบำนาญเป็นเงิน 974,000 บาท เป็นต้น

จากข้อมูลรายได้ของข้าราชการจะเห็นว่าข้าราชการมีรายได้น้อยกว่าพนักงานภาครัฐวิสาหกิจ พนักงานภาคเอกชน และในเรื่องของสวัสดิการภาครัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ก็ไม่ได้แย่ไปกว่าภาคราชการ สวัสดิการบางอย่างจะเด่นกว่าของภาคราชการอีกด้วย

บรรณานุกรม

ก.พ., สำนักงาน. "เงินเดือนข้าราชการ," ข้าราชการ. 30(3) : 11 ; มีนาคม 2528.

_____. "สวัสดิการ : ทางรอดของข้าราชการ," ข้าราชการ. 32(3) :

6 - 23 ; มีนาคม 2530.

_____. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ. กรุงเทพฯ : สวัสดิการ

สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ., 2531.

จักกภพ ตั้งทิฆะรักษ์ และจินตนา บิลมาศ. "ประโยชน์เกื้อกูล," ใน ความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการ. หน้า 146 - 172. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., 2528.

จารุณี จันทร์จิระ. "เครื่องราชอิสริยาภรณ์," ใน ความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการ.

หน้า 174 - 181. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., 2528.

ประวิณ ฒ นคร. "สวัสดิการแรงงาน : ค้อยหรือเด่นกว่าสวัสดิการข้าราชการ,"

ข้าราชการ. 29(12) : 13 - 19 ; ธันวาคม 2527.

สวัสน์ ปิ่นนิกร. "ปกิณกะ ความรู้เกี่ยวกับเงินเดือน," กรมบัญชีกลาง. 26(2) : 17 ;

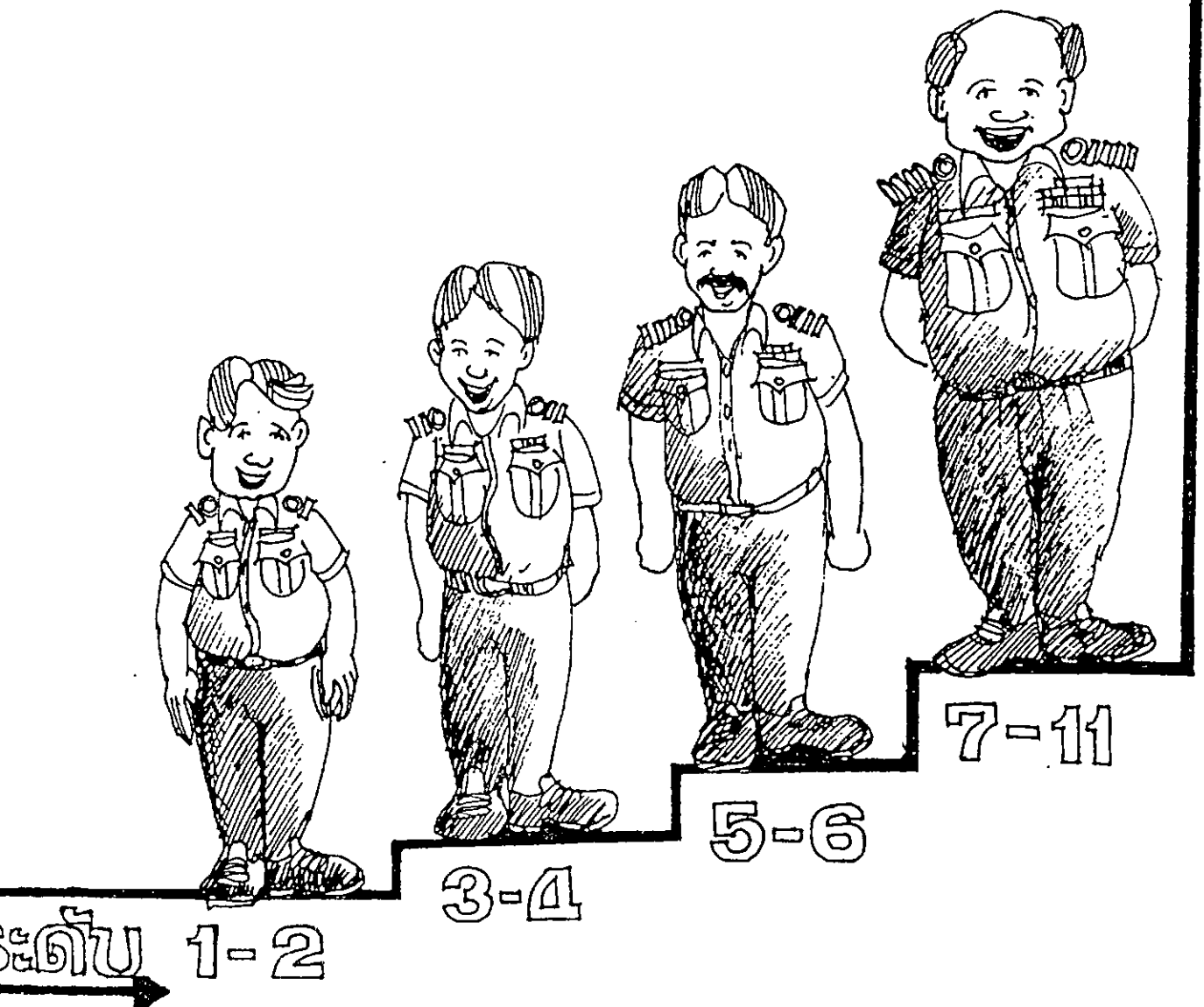
มีนาคม - เมษายน 2528.

อัจฉรา ภูริคุปต์. "สภาพรายได้ของข้าราชการ : ความจริงที่ถูกบิดเบือน," ข้าราชการ.

32(3) : 11 - 23 ; มีนาคม 2530.

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ ๔ แบบที่ ๑

ความก้าวหน้าและความมั่นคงเกี่ยวกับอาชีพ
รับราชการ

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ชุดที่ 4 แบบที่ 1 ความก้าวหน้า และความมั่นคงในอาชีพรับราชการ

ความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ

มนุษย์ทุกคนย่อมต้องการความก้าวหน้าในชีวิต มีผู้กล่าวว่า "นักเรียนย่อมต้องการความก้าวหน้าในการศึกษา สูดยอของความ ต้องการของนักเรียน คือปริญญา สูดยอของความ ต้องการของนักธุรกิจคือผลกำไร สูดยอของความ ต้องการของข้าราชการคือ ตำแหน่ง" สำหรับ ข้าราชการส่วนใหญ่นั้นก็มีความต้องการก้าว ไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น การเลื่อนตำแหน่ง ฐานะ ข้าราชการจึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในอาชีพหรือความสำเร็จในชีวิต

ความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการนั้นนอกจากความก้าวหน้าในตำแหน่งแล้ว ยังมีความ ก้าวหน้าในเงินเดือน และความก้าวหน้าในตนเอง

1. ความก้าวหน้าในตำแหน่ง หมายถึง การได้เลื่อนตำแหน่งเร็วตามระเบียบ

ข้าราชการพลเรือนได้กำหนดความก้าวหน้าในตำแหน่งไว้ 2 วิธี คือ

1.1 การคัดเลือก ข้าราชการในระดับ 1 ระดับ 2 ระดับ 3 ระดับ 4

สามารถเลื่อนตำแหน่งในระดับควบได้โดยไม่ต้องสอบ เช่น ข้าราชการ ระดับ 3 วุฒิอนุปริญญา หรือปริญญาตรี จะเลื่อนเป็นระดับ 4 ผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้พิจารณาให้เลื่อนระดับได้ด้วยการ ประเมินผลงานของข้าราชการผู้นั้นในรอบปี ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือก

1.2 การสอบคัดเลือก ราชการเปิดโอกาสให้ข้าราชการก้าวหน้าในตำแหน่ง

ที่เลยระดับควบไปแล้วโดยการสอบคัดเลือก เมื่อมีตำแหน่งใหม่หรือตำแหน่งว่าง ทั้งนี้ต้อง ไม่เกินระดับ 7 เช่น ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี ระดับ 5 วุฒิปริญญาตรี ถ้ามีตำแหน่ง ที่มีลักษณะในสายงานเดียวกันว่าง ก็สามารถสอบเลื่อนตำแหน่งเป็น นักวิชาการเงินและบัญชี ระดับ 6 หรือจะโดยการเปลี่ยนตำแหน่ง (ถ้ามีตำแหน่งว่าง) จากนักวิชาการการเงินและบัญชี ระดับ 5 สอบคัดเลือกเลื่อนเป็นระดับ 6 และขอเปลี่ยนตำแหน่งใหม่เป็น เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ระดับ 6

2. ความก้าวหน้าในเงินเดือน หมายถึง การได้เลื่อนเงินเดือนสูงกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ โดยปกติข้าราชการจะได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนปีละ 1 ขั้น แต่ถ้าปฏิบัติงานดีเด่นมากกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ก็จะได้รับ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน 2 ขั้น การเลื่อนขึ้นเงินเดือน 2 ขั้นนี้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในกฎ ก.พ. (สำหรับข้าราชการพลเรือน) และอยู่ในอัตราส่วนที่คณะกรรมการกำหนด ดังนี้

2.1 กลุ่มข้าราชการ แบ่งกลุ่มข้าราชการออกเป็น 4 กลุ่ม คือกลุ่มระดับ 1, 2, 3 กลุ่มระดับ 4, 5 กลุ่มระดับ 6, 7, 8 ให้เลื่อนเงินเดือน 2 ขั้น ได้ไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์ ของข้าราชการที่มีสิทธิเลื่อนในกรณีนั้น

2.2 กลุ่มข้าราชการระดับ 9, 10, 11 ให้เลื่อน 2 ขั้นได้ไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์ ของข้าราชการที่มีสิทธิเลื่อนในกรณีนั้น

3. ความก้าวหน้าในตนเอง หมายถึง การพัฒนาตนเองทั้งในด้านการทํางาน การศึกษา และด้านจิตใจเพื่อให้มีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน สร้างทัศนคติและนิสัยในการทํางานที่ดี ช่วยให้งานปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถ และช่วยให้ประสบความสำเร็จในการทํางานตามที่เขาปรารถนา

ในการพัฒนาตนเองนี้ อาจกระทำได้หลายวิธี คือ

3.1 ด้านการทํางาน เรียนรู้งานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ศึกษาคู่มือในการปฏิบัติงาน เอกสารของหน่วยงาน ไปดูงานในประเทศและต่างประเทศ ไปประชุมปฏิบัติการ ไปสังเกตการณ์ ประชุม อบรม สัมมนา เป็นต้น

3.2 ด้านการศึกษา ศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ผูกอบรมในประเทศและต่างประเทศ ไปศึกษาต่อในประเทศและต่างประเทศด้วยทุนรัฐบาล หรือทุนทรัพย์ส่วนตัว

3.3 ด้านจิตใจ ทำความดีโดยการปฏิบัติธรรม ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว ละเว้นความชั่ว

การพัฒนาตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ในอนาคตเพราะจะช่วยให้เรามีความรู้ ความสามารถในการทํางานตามที่หน่วยงานต้องการทั้งใน

ปัจจุบันและอนาคต ทำให้ตัวเราเองมีกำลังใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อการกระทำที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานประจำวัน และยังเป็นการเตรียมตัวของเราให้พร้อมสำหรับตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้นในโอกาสต่อไป

ทำไมจึงจะก้าวหน้าในราชการ

การที่บุคคลจะก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความรู้ ความชำนาญ มีความรับผิดชอบในงาน มองการณ์ไกล ทำงานอย่างถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ และมีมนุษยสัมพันธ์ดีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

บุคคลที่จะก้าวหน้าในอาชีพรับราชการนั้น ควรจะมีลักษณะ 10 ประการ ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระนิพนธ์ไว้ใน "หลักราชการ" ว่า "คนที่จะก้าวหน้าในราชการควรจะต้องประกอบด้วย ความสามารถ ความเพียร ความมีไหวพริบ ความรู้เท่าถึงการ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความซื่อตรงต่อบุคคลทั่วไป ความรู้จักนัยตน ความรู้จักผ่อนผัน ความมีหลักฐาน และความจงรักภักดี"

วิธีการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ

วิธีการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการเป็นเทคนิคของแต่ละคน ซึ่งอาจมีวิธีต่าง ๆ กัน ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างแนวทางการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการของหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการรับราชการ แนวทางของท่านนับว่าเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติมากสำหรับข้าราชการทุกคน

ขั้นที่ 1 ตกลงใจให้แน่นอน ก่อนที่จะประกอบอาชีพรับราชการตกลงใจก่อนว่า จะเป็นข้าราชการ แล้วพยายามทำงานอย่างเต็มความสามารถ ทำประโยชน์ให้แก่ราชการ ประชาชนประเทศชาติอย่างเต็มที่ แต่ถ้ายังตกลงใจไม่ได้ เช่น คิดว่าการรับราชการเป็นทางผ่านไปสู่อะไรอื่น ๆ เราก็จะยังปักใจทำอะไรให้ดีไม่ได้ ฉะนั้นท่านต้องถามตัวเองว่า "ที่ท่านมารับราชการในวันนี้ ท่านตั้งใจแน่นอนหรือยัง"

ขั้นที่ 2 การวางแผนสร้างความก้าวหน้า การวางแผนจะเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเราต่อไป

บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการรับราชการนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ การปฏิบัติคุณธรรม และมนุษยสัมพันธ์ดี ดังนั้นในการวางแผนสร้างความก้าวหน้า จะต้องวางแผน ให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถดังกล่าวด้วย คือ

1. ความรู้ จะต้องวางแผนหรือหาแนวทางการศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิตต้องตระหนักว่า "การศึกษานั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต" ซึ่งเราต้องได้จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ หรือจากการฝึกอบรม

2. การปฏิบัติ ความรู้จะเป็นเพียงฐานส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานเท่านั้น การปฏิบัติงานดีไม่ได้ขึ้นกับความรู้อย่างเดียว ยังขึ้นกับปัจจัยอื่น ๆ อีก และข้อสำคัญก็คือ อยู่ที่ตัวเราจะพัฒนาความสามารถในการทำงานขึ้นเองโดย

2.1 รู้หน้าที่ ก่อนที่จะทำอะไรต้องรู้เสียก่อนว่าเรามีหน้าที่อะไร

2.2 รู้วิธีการทำงาน ต้องรู้วิธีการทำงานนั้น ๆ เช่น พนักงานพิมพ์ดีด ต้องรู้ว่าพิมพ์ดีดพิมพ์อย่างไร มีวิธีการ เทคนิคอย่างไรในการพิมพ์ให้สวย ถูกต้อง และรวดเร็ว เป็นต้น

2.3 คุณธรรม ถ้าข้าราชการทุกคนมีคุณธรรมย่อมจะไม่เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นทั้งด้านส่วนตัว เช่น ปัญหาขี้สว การแตกความสามัคคีระหว่างเพื่อนร่วมงาน และด้านส่วนรวม เช่น การคอร์รัปชันในวงราชการ เป็นต้น

2.4 มนุษยสัมพันธ์ การเป็นข้าราชการจะต้องติดต่อกับประชาชน นายเพื่อนร่วมงาน ลูกน้อง การทำงานของเราจะสำเร็จมีใช้ขึ้นอยู่กับตัวเราเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น ๆ ดังกล่าวด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นไว้ โดยยึดหลักว่า "กับผู้ใหญ่อ่อนน้อม กับเพื่อนจริงใจ สงเคราะห์กับผู้น้อย และกับประชาชน ต้องคิดถึงความทุกข์ยากของเขา"

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน เมื่อเราตกลงใจที่จะเป็นข้าราชการ และได้วางแผนสำหรับสร้างความก้าวหน้าไว้แล้ว ก็จะต้องลงมือดำเนินการจริง ๆ ตามแผนนั้น จึงจะสามารถประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในการทำงานได้

ความมั่นคงในอาชีพรับราชการ

หลักประกันในอาชีพรับราชการมีทั้งหลักประกันทางกฎหมาย และหลักประกันทางองค์กรกลางการบริหารงานบุคคล

1. หลักประกันทางกฎหมาย ระบบราชการมีหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และวิธีการของการออกจากราชการไว้แน่ชัด ถ้าข้าราชการมีความประพฤติไม่ดี มีความรู้ความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง หย่อนสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำความผิดวินัยข้าราชการก็ยังไม่ถูกออกจากราชการ ผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อสอบสวนหาข้อเท็จจริง พยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำของข้าราชการผู้นั้น และถ้าข้าราชการผู้นั้นถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดจริง มีโทษถึงขั้นออกจากราชการ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษก็จะมีคำสั่งลงโทษให้ข้าราชการผู้นั้นพ้นไปจากอาชีพรับราชการ หากข้าราชการผู้นั้นเห็นว่า ตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการถูกสั่งลงโทษ ก็อาจอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไปยังองค์กรกลางบริหารงานบุคคลได้ และหากยังเห็นว่า คำวินิจฉัยขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลยังไม่เป็นธรรมแก้ตนอยู่อีก กฎหมายก็บัญญัติให้มีสิทธิที่จะนำคดีไปฟ้องยังศาลปกครองได้

ดังนั้นจะเห็นว่ากฎหมายได้มีบทบัญญัติที่คุ้มครองอาชีพรับราชการไว้ ป้องกันมิให้ถูกกลั่นแกล้งให้ออกไปจากอาชีพรับราชการโดยง่าย

2. หลักประกันทางองค์กรกลางบริหารงานบุคคล ข้าราชการแต่ละประเภทจะมีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลเป็นหลักประกันคุ้มครองอาชีพรับราชการ เช่น ข้าราชการครู ก็มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของครู เรียกว่า คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ข้าราชการตำรวจก็มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของตำรวจ เรียกว่า คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ต.) เป็นต้น องค์กรกลางบริหารงานบุคคลประกอบด้วย คณะกรรมการที่คัดเลือกมาจากข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา และข้าราชการระดับผู้ปฏิบัติ ทำให้เกิดผลดีในด้านหลักประกันในอาชีพรับราชการ ทั้งนี้เพราะข้าราชการซึ่งกระทำความผิดวินัยส่วนใหญ่เป็นข้าราชการระดับผู้ใต้บังคับบัญชา คณะกรรมการย่อมเข้าใจปัญหา และสาเหตุของการกระทำความผิดจึงพิจารณาวินิจฉัยอย่างเป็นธรรม

นันททัศนะเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

1. ความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ

1.1 ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่งฐานะเป็นการเพิ่มอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเกียรติภูมิให้สูงขึ้น ในทางปฏิบัติบางครั้งการเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการ ก็มีปัญหาคือ ดังนี้เพราะ

1.1.1 ไม่อาจกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นใช้ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และนำหลักเกณฑ์นั้นมาใช้อย่างจริงจัง จนทำให้การใช้หลักเกณฑ์ได้ไม่เต็มที่ และบางครั้งหลักเกณฑ์ก็เปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมา

1.1.2 ราชการเป็นระบบ "ปิด" ข้าราชการสังกัดกรมไหนก็เลื่อนตำแหน่งในกรมนั้น ถ้าตำแหน่งของกรมนั้นว่างข้าราชการผู้นั้นก็ไม่มีสิทธิ์เลื่อนตำแหน่งของกรมนั้น ซึ่งอาจมองว่าเป็นการปิดกั้นทางความก้าวหน้าของข้าราชการพอสมควร และถ้าอยู่ในกรมเล็กมีตำแหน่งระดับสูงไม่มาก โอกาสก้าวหน้าก็อาจล่าช้ากว่าอยู่ในกรมใหญ่ ๆ

1.1.3 บางครั้งต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ซึ่งยากที่จะกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ แต่ก็เพื่อความเหมาะสมตามความเห็นของผู้บังคับบัญชา

1.1.4 ต้องให้อภิสิทธิ์ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้พิจารณา บางกรณีจะต้องพิจารณาถึงความจงรักภักดี และความสัมพันธ์เป็นส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชา เพื่อจะได้ร่วมกันทำงานอย่างเข้าใจกัน การให้ผู้บังคับบัญชามีอภิสิทธิ์เลือกคนที่ถูกใจ จึงเป็นความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

1.1.5 มีคนที่เข้าหลักเกณฑ์จะได้เลื่อนตำแหน่งฐานะหลายคน แต่มีตำแหน่งอยู่น้อย ผู้บังคับบัญชาอาจจะเลือกเอาคนที่ใกล้ชิดมากกว่าคนที่อยู่ไกลตัว

จะเห็นได้ว่า การเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการมีปัญหายู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งที่สำคัญ หรือตำแหน่งในระดับสูง ๆ ทุกครั้งที่มีการเลื่อนตำแหน่งฐานะจะมีข้าราชการบางคนผิดหวัง คิดจะลาออก หรือตัดใจลาออกไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพรับราชการ

1.2 ความก้าวหน้าในเงินเดือน

1.2.1 การเลื่อนขึ้นเงินเดือน เป็นสิ่งชี้ความก้าวหน้าของชีวิตการรับราชการ ข้าราชการหลายคนได้ให้ความเห็นว่า ถ้าได้เลื่อนเงินเดือน 2 ขึ้น หลายครั้งจะทำให้เลื่อน

ตำแหน่งเป็นระดับสูงเร็วกว่าการที่ได้เลื่อนเงินเดือนปีละขั้น ทั้งนี้เพราะว่าตำแหน่งบางระดับได้กำหนดไว้ว่าจะต้องได้รับเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับถัดไปเสียก่อน จึงจะเป็นระดับนั้น ๆ ได้ แม้ว่าจะมีอายุราชการ (อายุการทำงาน) ระยะเวลากการดำรงตำแหน่งครบตามที่กำหนดไว้แล้วก็ตาม หากเงินเดือนยังไม่ถึงก็ยังไม่ไปไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น บุคลากรระดับ 4 จะเลื่อนเป็นระดับ 5 ได้ก็ต้องได้รับเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับ 5 เสียก่อน (6,230 บาท) ซึ่งจะต้องใช้เวลาถึง 4 ปี (ปีละ 1 ขั้น) แต่ถ้าได้ 2 ขั้น ก็จะใช้เวลาไม่ถึง 4 ปี ดังนั้นการได้เงินเดือน 2 ขั้น จึงมีความหมายต่อการเลื่อนตำแหน่งในช่วงระดับเช่นนี้มาก และการเลื่อนขึ้นเงินเดือนมีส่วนช่วยเร่งให้เงินเดือนเข้าตามเกณฑ์ที่จะเลื่อนเป็นระดับสูงขึ้นในตำแหน่งที่มีว่างอยู่

1.2.2 การเลื่อนเงินเดือนถือเป็นเกียรติประวัติ และเชิดชูชื่อเสียง

การรับราชการ ข้าราชการมักจะถือกันว่าการได้เลื่อนขึ้นเงินเดือน โดยเฉพาะ 2 ขั้นน้อย ๆ ถือเป็นสิ่งเชิดชูเกียรติประวัติ หรือสิ่งชี้ความสำเร็จในการรับราชการอย่างหนึ่ง และก็ยังยึดมั่นกันอยู่ในปัจจุบัน

1.2.3 การเลื่อนขึ้นเงินเดือนช่วยให้เพิ่มรายได้ เพื่อเอาไปจุนเจือ

รายจ่ายได้วิธีหนึ่ง ข้าราชการจำนวนมากคิดว่าการเลื่อนขึ้นเงินเดือนเป็นการปรับรายได้ให้สูงขึ้นตามภาวะค่าครองชีพ แท้ที่จริงแล้วการเลื่อนขึ้นเงินเดือนเป็นการตอบแทนความดีความชอบตามผลงานที่ข้าราชการทำมา และการเลื่อนขึ้นเงินเดือนต้องเป็นไปตามกฎระเบียบที่วางไว้ขึ้นเงินเดือนแต่ละขั้น แต่ละระดับก็มีจำนวนเงินไม่มากนัก ไม่เพียงพอกับค่าครองชีพที่วันจะสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ

2. ความมั่นคงในอาชีพรับราชการ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ แม้จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐในด้านสวัสดิการ ก็ยังไม่ค่อยเพียงพอกับความเป็นอยู่ในภาวะปัจจุบันที่วันค่าครองชีพจะสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ

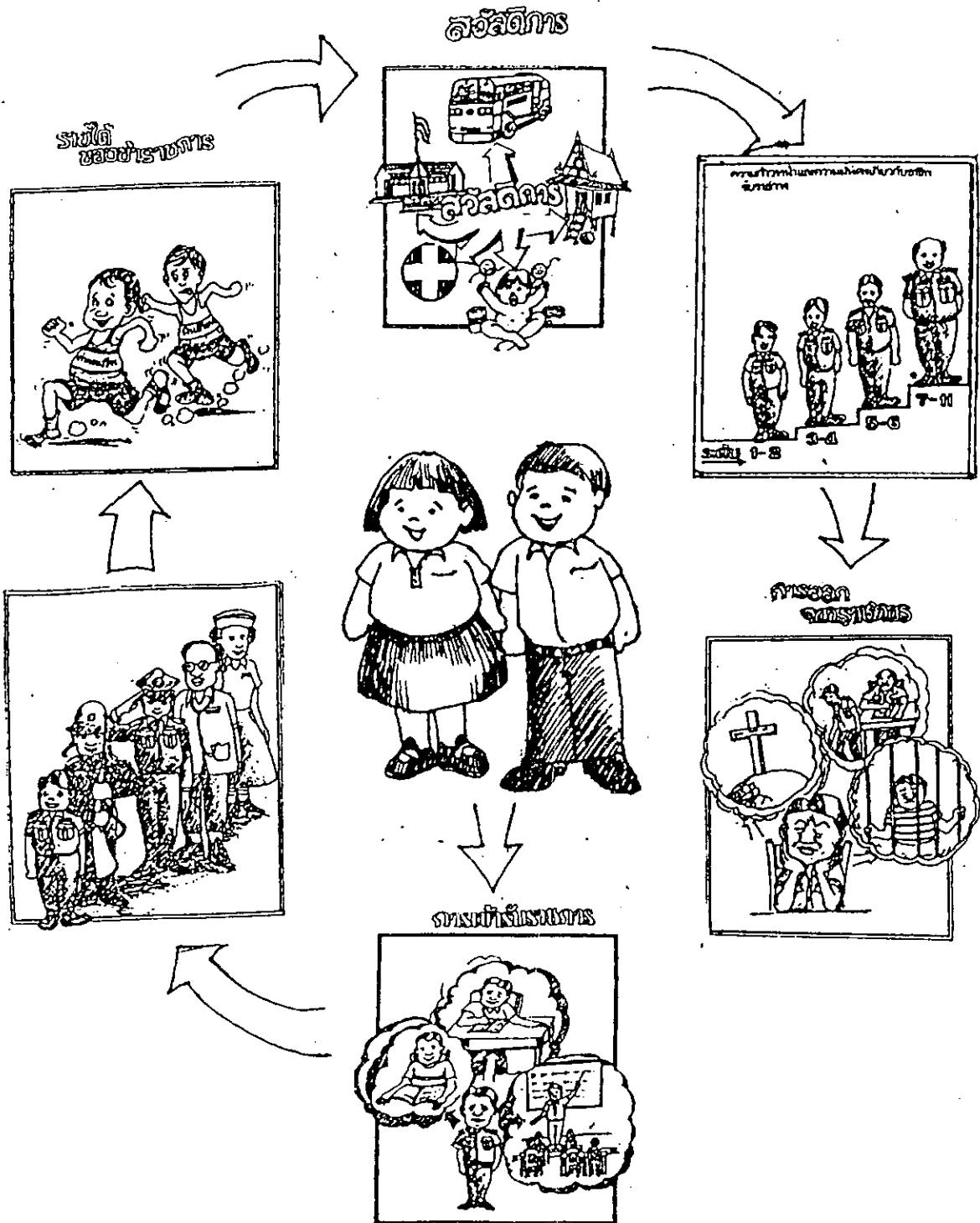
การที่บุคคลสมัครเข้ารับราชการ และทนอยู่ในอาชีพที่มีรายได้ไม่มากนักนั้นอาจเนื่องมาจากแนวความคิดที่ว่า อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีหลักประกันความมั่นคง

ข้าราชการจะได้รับความคุ้มครองที่จะไม่ถูกสั่งให้ออกจากราชการโดยง่าย การออกจากราชการ
การต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด มิใช่เป็นไปตามความพอใจของ
ผู้บังคับบัญชา

บรรณานุกรม

- จินตนา บิลมาศ. "ความก้าวหน้าในอาชีพข้าราชการ," ใน ความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการ,
หน้า 67 - 72. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.,
2528.
- ยุพยง นีเยวกุล และบุณรอต สิงห์วัฒนาศิริ. "พิจารณาความดีความชอบจริงหรือ?"
ข้าราชการ. 27(6) : 32 - 34 ; มิถุนายน 2525.
- อุทัย หิรัญโต. "ปัญหาการเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการ," ใน ระบบราชการไทย,
หน้า 25 - 26. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- อู่ส่าห์ โกมลปาณิก. "หลักประกันความมั่นคงแห่งอาชีพข้าราชการ," ข้าราชการ,
25(12) : 54 - 57 ; ธันวาคม 2523.

สรุป ขตสารนิเทศสำเร้จรูป ด้ยวกับอำนัปรบรณการ **ชุดที่ 5 แบบที่ 1**

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 5 แบบที่ 1 สรุปชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 - 4

ขณะนี้นักเรียนเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนบางคนก็ออกจากโรงเรียนไปประกอบอาชีพต่าง ๆ นักเรียนส่วนใหญ่เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสายอาชีพ และเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา การเลือกเรียนต่อเพื่อจะได้เลือกอาชีพในอนาคตนั้น นักเรียนควรเลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความจำเป็นประกอบอื่น ๆ ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อจะได้มีอาชีพที่ก้าวหน้า มีชีวิตที่เป็นหลักฐานและมีความสุข

อาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ในประเทศ และในโลกนั้นมีมากมาย ลักษณะของงานแต่ละอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้าของอาชีพ ความมั่นคง และสิทธิพิเศษอื่น ๆ ฯลฯ ของแต่ละอาชีพก็แตกต่างกัน แต่ถ้าจะแยกประเภทของอาชีพนั้นสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คืออาชีพรับราชการ และอาชีพไม่รับราชการ (รับจ้างรัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ)

อาชีพรับราชการ

อาชีพรับราชการ หมายถึง อาชีพที่ต้องทำงานในกระทรวง ทบวง กรม หรือกอง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล และมีรายได้ประจำที่แน่นอนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เช่น ครู นักวิชาการ แพทย์ เภสัชกร นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิก วิศวกร ทหาร ตำรวจ หนายความ ผู้พิพากษา อัยการ ปลัดอำเภอ เป็นต้น

อาชีพไม่รับราชการ

อาชีพไม่รับราชการ หมายถึง อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ

อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง อาชีพที่ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจอยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากรัฐวิสาหกิจผู้เป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต การไฟฟ้า

นครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การสื่อสารแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย องค์การแก้ว องค์การค้ำของครุสภา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การตลาดเพื่อการเกษตร องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย โรงแรมแอร์พอร์ต เป็นต้น

อาชีพรับจ้างเอกชน หมายถึง อาชีพที่ทำงานในบริษัท ห้างร้าน หรือในลักษณะอื่นอยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากเอกชนผู้เป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานบริษัทไดโอด้า จำกัด บริษัทชะอำไพน์แอปเปิ้ล จำกัด โรงแรมรีเจนท์ ชะอำ ครูโรงเรียนอนุบาลแสงมิตร ครูโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ เป็นต้น

อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่เป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง มีรายได้เป็นของตนเองโดยไม่มีนายจ้าง เช่น เจ้าของห้างสรรพสินค้า เจ้าของร้านถ่ายภาพ เจ้าของสำนักพิมพ์ เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้าของอู่ซ่อมรถ เจ้าของนาข้าว เจ้าของนาเกลือ เจ้าของฟาร์มปศุสัตว์ หุ้นส่วนฟาร์มเลี้ยงกุ้ง หุ้นส่วนบริษัทรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น

อาชีพรับราชการ

การเข้ารับราชการ

ในอดีตคนที่เข้ารับราชการได้มีโอกาสใกล้ชิดพระเจ้าแผ่นดิน มีอำนาจราชศักดิ์ ชื่อเสียงเกียรติยศ คนจึงมีค่านิยมในอาชีพรับราชการค่อนข้างสูง ผู้ที่ชอบอาชีพรับราชการมักคิดว่าข้าราชการเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติ มีอำนาจ มีโอกาสเฝ้าหาความมั่นคงในชีวิตโดยไม่ต้องดิ้นรนมากนัก

ปัจจุบันทุกครั้งที่มีการประกาศรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อเข้ารับราชการ จำนวนผู้สมัครสอบนับแสน แต่มีตำแหน่งที่จะบรรจุเป็นข้าราชการไม่มากนัก ค่านิยมในอาชีพรับราชการจึงค่อย ๆ เปลี่ยนไป ประกอบกับธุรกิจภาคเอกชนเริ่มมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น หน่วยงานเอกชนได้รับการยกย่องว่าเป็นหน่วยงานที่ดี มีความมั่นคงสูง ค่าตอบแทนคุ้มกับประสิทธิภาพในการทำงาน คนจึงหันไปสู่เอกชน รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัวมากขึ้น

รายได้ของอาชีพรับราชการ

รายได้ของข้าราชการ เป็นเงินเดือนที่รัฐบาลจ่ายให้ข้าราชการจากเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำปีหมวดเงินเดือน ในฐานะที่ข้าราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติงานในกิจการต่าง ๆ ของรัฐให้บรรลุผลสำเร็จ

เปรียบเทียบรายได้ของข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานเอกชน

1. เงินเดือนข้าราชการอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ารัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน ตัวอย่าง เช่น

เงินเดือนขั้นต่ำสุด - ขั้นสูงสุด ข้าราชการพลเรือน 2,350 - 30,600 บาท

เงินเดือนขั้นต่ำสุด - ขั้นสูงสุด รัฐวิสาหกิจ (การไฟฟ้านครหลวง)

4,940 - 55,360 บาท

เงินเดือนขั้นต่ำสุด - ขั้นสูงสุด ภาคเอกชน (ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานสาขาต่าง ๆ) 3,200 - 45,000 บาท
2. เงินเดือนข้าราชการให้ตามวุฒิทางการศึกษา แต่สำหรับรัฐวิสาหกิจและเอกชนจะคำนึงถึง ความสามารถ ประสบการณ์ด้วย
3. เงินเดือนข้าราชการพลเรือนกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งในระดับเดียวกัน ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำ - ขั้นสูงในอัตราเดียวกันทุกส่วนราชการ แต่เงินเดือนรัฐวิสาหกิจและเอกชนกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำ - ขั้นสูงแต่ละตำแหน่งแตกต่างกันไปตามลักษณะงานและขีดความสามารถด้านการเงินของกิจการแต่ละแห่ง
4. เงินเดือนข้าราชการไม่สอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐวิสาหกิจ และเอกชน ทั้ง ๆ ที่มีความรู้ ความสามารถเท่าเทียมกัน แต่ผลประโยชน์ตอบแทนไม่เท่าเทียมกัน

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ที่ข้าราชการได้รับจากทางราชการนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับระหว่างอยู่ในราชการ
2. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับเพื่อพ้นจากราชการแล้ว

สวัสดิการของรัฐวิสาหกิจและเอกชน

ปัจจุบันรัฐวิสาหกิจและเอกชน ก็จัดสวัสดิการให้แก่พนักงานในหน่วยงานของตนคล้าย ๆ กับทางราชการ และที่นอกเหนือกว่าสวัสดิการข้าราชการก็คือ กิจการเกือบทุกแห่งจัดเครื่องแบบให้พนักงานปีละ 2 - 3 ชุด บางแห่งมีเบี้ยขยันสำหรับพนักงานที่มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เพิ่มจากเงินเดือน ๆ ละ 50 - 150 บาท กิจการเกือบทุกแห่งมีเงินโบนัสเป็นรางวัลประจำปีให้พนักงานทุกคน 2 - 4 เดือน บางแห่งมีเงินประกันชีวิต เงินสะสมเมื่อออกจากงาน นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปติดต่อธุรกิจ เช่น ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก หน่วยงานเหล่านี้ยังจ่ายให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายจริง ซึ่งมากกว่าทางราชการ 2 - 3 เท่า

จะเห็นได้ว่ารายได้ของข้าราชการน้อยกว่ารัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และสวัสดิการของรัฐวิสาหกิจ เอกชน ก็ไม่ได้ด้อยไปกว่าทางราชการ ปัจจุบันเรามักได้ยินข่าวปัญหาสมองไหลในระบบราชการ (ข้าราชการระดับสมองไหลออกไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพรับราชการ) สาเหตุสำคัญประการหนึ่งของปัญหาสมองไหลในระบบราชการก็มาจากเงินเดือนของทางราชการไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และการจัดสวัสดิการของทางราชการยังไม่ดีพอ ข้าราชการระดับสมองจึงลาออกไปสู่รัฐวิสาหกิจ เอกชน และธุรกิจส่วนตัว ยกตัวอย่างเช่น ดร.อานวย วีรวรรณ จากกระทรวงการคลังไปอยู่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ดร.อาชว์ เตาลานนท์ จากศูนย์เพิ่มผลผลิตไปอยู่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด และ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปบุกเบิกงานด้านข่าวจนติดดินทั้งเมือง และจัดตั้งบริษัทจัดทำข่าวขายให้แก่สถานีโทรทัศน์สี่ช่องต่าง ๆ

ความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ

บุคคลที่ประกอบอาชีพแล้วย่อมต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ อาชีพรับราชการก็เช่นเดียวกัน ข้าราชการมักต้องการความก้าวหน้าในเงินเดือน และการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

ความก้าวหน้าในระบบราชการไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ และผลงานเป็นหลัก ผู้ที่มีผลงานดีเด่นเพียงใดก็ไม่สามารถก้าวหน้าได้มากกว่าผู้ที่มีผลงานธรรมดา หรืออาจก้าวหน้าได้มากกว่าไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะทางราชการมีระเบียบ กฎเกณฑ์ ถ้ายังไม่ถึงกำหนดก็เลื่อนระดับไม่ได้ บางครั้งคนที่เข้าหลักเกณฑ์เลื่อนตำแหน่งมีหลายคน ผู้บังคับบัญชาก็มักจะเลือกเอาคนที่อยู่ใกล้ตัวมากกว่าคนที่อยู่ไกลตัว ใช้ระบบพรรคพวก และระบบอาวุโสกันมาก จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการออกไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพรับราชการ

ความมั่นคงในอาชีพรับราชการ

การที่บุคคลเข้ารับราชการ และทนอยู่ในอาชีพที่มีรายได้ไม่มากนักนั้นอาจจะเนื่องมาจากแนวความคิดที่ว่า ^{ความดี} อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีหลักประกันความมั่นคง ข้าราชการจะได้รับความคุ้มครองที่จะไม่ถูกสั่งให้ออกจากราชการโดยง่าย การออกจากราชการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด มิใช่เป็นไปตามความพอใจของผู้บังคับบัญชา

การออกจากราชการ

ข้าราชการจะออกจากราชการได้ ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของการออกจากราชการ

การลาออกของข้าราชการก่อนครบเกษียณอายุ และไปทำงานรัฐวิสาหกิจ เอกชน ประกอบธุรกิจส่วนตัว พอจะสรุปได้ว่า ผู้ที่ลาออกไม่พอใจกับระบบราชการ เกี่ยวกับ ค่าตอบแทน ผู้บังคับบัญชาและการปกครองบังคับบัญชา ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การบริหารงานของระบบราชการ นโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน ความยุติธรรม สภาพการทำงาน โอกาสในการแสวงหาความรู้ ความสามารถ ลักษณะงาน โอกาสที่ได้ริเริ่มงานใหม่ ความอิสระในการปฏิบัติงาน ระเบียบของทางราชการ อุปสรรคและสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน การยอมรับนับถือ และความมั่นคงของงาน

บทสรุป

ปัจจุบันประชาชนที่อยู่ในเมืองใหญ่เริ่มจะหันไปสู่อาชีพที่ไม่ใช่อาชีพรับราชการแล้ว ทั้งนี้เพราะงานราชการมีจำนวนไม่พอกับจำนวนผู้ต้องการงาน งานราชการไม่ตรงกับความรู้ที่ได้เล่าเรียนมา งานราชการต้องสอบแข่งขัน คนที่เรียนไม่ดีก็จะสอบแข่งขันสู้คนที่เรียนดีไม่ได้ รายได้และสวัสดิการของงานราชการไม่ค่อยจะดีเท่ารัฐวิสาหกิจและเอกชน หรืองานราชการมีหนทางก้าวหน้าน้อยกว่าในอดีต ความมั่นคงของรัฐวิสาหกิจและเอกชนก็ไม่ค่อยไปกว่าราชการ และสำหรับเรื่องความมีเกียรติหรือการรับใช้ส่วนรวมไม่ค่อยจะมีความหมายในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ที่มีการแก่งแย่งทำมาหากินกันอย่างตัวเป็นเกลียว ประชาชนจะต้องคำนึงปากท้องก่อนอื่นใด ความมีเกียรติศักดิ์ศรีแต่ไม่มีความเป็นอยู่ที่ดีพอก็คงจะเป็นไปไม่ได้ และเมื่อรัฐวิสาหกิจธุรกิจเอกชนเสนอเงินเดือน ผลประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ สูงกว่าที่ทางราชการสามารถจะเสนอให้ได้ ประชาชนที่มีความคิดสมัยใหม่ก็หันไปทำงานรัฐวิสาหกิจ เอกชนและอาชีพอิสระมากขึ้น ในปัจจุบันรัฐวิสาหกิจและธุรกิจเอกชนสามารถจะดึงดูดข้าราชการในระดับสูงไปรับตำแหน่งผู้บริหาร ในธุรกิจขนาดใหญ่ได้แล้ว เพราะในสังคมเศรษฐกิจสมัยใหม่ นักธุรกิจและนักบริหารระดับสูงในรัฐวิสาหกิจและเอกชนก็จะมี ความหมายเทียบเท่าหรือสูงกว่านักบริหารของทางราชการด้วยซ้ำไป ดังจะเห็นได้จากงานสังคมหรืองานพระราชพิธีต่าง ๆ พนักงานรัฐวิสาหกิจและนักธุรกิจเอกชนคนสำคัญ ๆ ของประเทศ ก็ได้รับการยกย่องนับถือเท่าเทียมหรือมากกว่า ข้าราชการระดับสูงบางคน ดังนั้นพอจะกล่าวได้ว่าการรับราชการจึงไม่เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเสมอไป

บรรณานุกรม

ก.พ., สำนักงาน. "สมองไหลในระบบราชการ," ข้าราชการ. 34(2) : 18 - 28 ;
มีนาคม - เมษายน 2532.

ก.พ., สำนักงาน. "สวัสดิการ : ทางรอดของข้าราชการ," ข้าราชการ. 32(3) :
6 - 23 ; มีนาคม 2530.

ประวิธ ฌ นคร. "สวัสดิการแรงงาน : ต้อยหรือเด่นกว่าสวัสดิการข้าราชการ,"
ข้าราชการ. 29(12) : 13 - 19 ; ธันวาคม 2527.

วินัย ตรงคุฤทธิ. เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติของนักเรียนต่ออาชีพต่าง ๆ.
ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530.

วิลาส สิงห์วิสัย และบุญปลูก ชายเกตุ. "ก.พ. กับการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ,"
ข้าราชการ. 26(3) : 6 ; มีนาคม 2524.

สมพร แสงชัย. พฤติกรรมของข้าราชการในภูมิภาค. กรุงเทพฯ : สำนักฝึกอบรมสถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2530.

"อาชีพรับราชการ : สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลี้ยง," ข้าราชการ. 31(5) : 22 - 40 ;
พฤษภาคม 2529.

อุทัย หิรัญโต. "ปัญหาการเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการ," ใน ระบบราชการไทย.
หน้า 25 - 26. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์ไตร์, 2530.

อุส่าห์ โกมลปาณิก. "หลักประกันความมั่นคงแห่งอาชีพข้าราชการ," ข้าราชการ.
25(12) : 54 - 57 ; ธันวาคม 2523

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ชุดที่ 1 แบบที่ 2
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดสารนิเทศสำเนาเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ชุดที่ 1 แบบที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

อาชีพรับราชการ

อาชีพรับราชการ หมายถึง อาชีพที่ทำงานในกระทรวง ทบวง กรม หรือกอง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล และมีรายได้ประจำที่แน่นอนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เช่น ครู นักวิชาการ แพทย์ เภสัชกร นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิก วิศวกร ทหาร ตำรวจ หนายความ ผู้พิพากษา อัยการ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าป่าไม้ เจ้าหน้าที่ประมง เป็นต้น

บุคคลที่รับราชการ เรียกว่า "ข้าราชการ" ข้าราชการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติราชการและดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้า และเพื่อความผาสุกของประชาชนโดยส่วนรวม

ระบบราชการไทย

ระบบราชการเป็นองค์การขนาดใหญ่มีแผนชาติที่เป็นพลังมากมาย เช่น กระทรวง ทบวง กรม กอง และได้มีการรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง อำนาจของระบบราชการแผ่อาณาเขตไปทุกจังหวัดในประเทศไทย ข้าราชการในจังหวัดก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในระบบราชการ

ระบบราชการไทยประกอบด้วย การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนกลาง ได้จัดลำดับชั้นของส่วนราชการออกเป็น สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม กอง แผนก ตามลำดับ

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แบ่งจังหวัดออกเป็นอำเภอ ประกอบด้วย ส่วนราชการต่าง ๆ ที่กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ จัดตั้งขึ้นมาในลักษณะของการแบ่งอำนาจการบริหาร และตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ได้แบ่งอำเภอออกเป็นตำบล และหมู่บ้าน มีกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งเป็นหัวหน้า ตามลำดับ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครกับเมืองพัทยา ซึ่งแต่ละประเภทก็จะมีกฎหมายจัดระเบียบบริหารราชการของตนเอง

หน่วยงานของราชการ**สำนักนายกรัฐมนตรี**อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

สำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี กิจการเกี่ยวกับ การทำงบประมาณแผ่นดินและราชการอื่น ๆ ซึ่งมีได้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงหนึ่งกระทรวงใด โดยเฉพาะ

การแบ่งส่วนราชการ : สำนักนายกรัฐมนตรี แบ่งส่วนราชการออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ 17 หน่วยงานรัฐบาล

1. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
2. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
3. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
4. กรมประชาสัมพันธ์
5. กรมวิเทศสหการ
6. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
7. สำนักงบประมาณ
8. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
9. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
10. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
11. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
12. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
13. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
14. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
15. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
16. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
17. สำนักงานสภาพัฒนาการนิคมแห่งชาติ

กระทรวงกลาโหมอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงกลาโหม มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันพระราชอาณาจักรและการจัดให้มีกำลังรบเพื่อปกปักรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ การไว้กำลังทหารตามแผนการป้องกันพระราชอาณาจักรอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐมนตรี ซึ่งจะได้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดส่วนราชการและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขึ้นใหม่ได้โดยไม่ต้องอยู่ในภาวะสงคราม

การแบ่งส่วนราชการ กระทรวงกลาโหมแบ่งส่วนราชการออกเป็นหน่วยงานราชการ

1. สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
2. กองบัญชาการทหารสูงสุด
3. กองทัพบก
4. กองทัพเรือ
5. กองทัพอากาศ
6. องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

กระทรวงมหาดไทย

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข การพัฒนาชนบทและชุมชน การส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพ การส่งเสริม ควบคุม และคุ้มครองการใช้แรงงาน การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การป้องกันสาธารณภัย การผังเมือง การโยธา และอารยราชทัณฑ์

กรมในส่วนราชการ : ประกอบด้วย 13 หน่วยงานราชการ

1. สำนักงานปลัดกระทรวง
2. กรมการปกครอง
3. กรมการพัฒนาชุมชน
4. กรมการวาง
5. กรมที่ดิน
6. กรมประชาสงเคราะห์
7. กรมโยธาธิการ
8. กรมราชทัณฑ์
9. กรมแรงงาน
10. กรมอู่การ
11. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาชนบท
12. สำนักงานโยธาและแผนมหาดไทย
13. สำนักผังเมือง

ในคํานักการระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นตัวแทนของรัฐบาล ในการติดต่อกับต่างประเทศ การเจรจาและคำแถลงของรัฐมนตรีถือว่าการกระทำในนามของรัฐบาล และผู้แทนของต่างประเทศที่จะติดต่อกับรัฐบาลในเรื่องราชการต่างประเทศต้องผ่านทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้ลงนามในสนธิสัญญา หรือความตกลงกับนานาประเทศในฐานะเป็นผู้แทนของรัฐบาล และเป็นผู้แทนหรือหัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมระหว่างประเทศ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่วนกลาง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกระทรวงฯ เป็นผู้รักษาให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาและส่วนราชการในกระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธานอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงฯ ในการปฏิบัติการการปกครองบริหารการเรื่องสำคัญที่กองรายงานต่อรัฐบาล หรือติดต่อกับผู้แทนทางการทูตของต่างประเทศประจำประเทศไทย รัฐมนตรีอาจลงนามหรือไม่ก็จะต่อรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ

การแบ่งส่วนราชการ : ประกอบด้วย ๘ หน่วยงานดังต่อไปนี้ คือ

๑. สำนักงานปลัดกระทรวง
๒. กรมการเมือง
๓. กรมพิธีการทูต
๔. กรมเศรษฐกิจ
๕. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๖. กรมสารนิเทศ
๗. กรมองค์การระหว่างประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

กระทรวงเกษตรมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดควบคุม และส่งเสริมเกษตรกรรม ซึ่งในการส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทยเจริญก้าวหน้าขึ้นนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยบริการและเผยแพร่วิชาหรือความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแบบใหม่ให้ถึงตัวเกษตรกรโดยแพร่หลายและทั่วถึง เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต เพื่อให้มีผลผลิตในด้านการเกษตรมีปริมาณและคุณภาพตามต้องการของตลาด และเพื่อให้มีตลาดสำหรับจำหน่ายผลผลิตอันจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้และฐานะดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมการเศรษฐกิจส่วนรวมด้วย

การแบ่งส่วนราชการ : ประกอบด้วย 12 หน่วยงานราชการ

1. สำนักงานปลัดกระทรวง
2. กรมชลประทาน
3. กรมการข้าว
4. กรมประมง
5. กรมปศุสัตว์
6. กรมป่าไม้
7. กรมพัฒนาที่ดิน
8. กรมวิชาการเกษตร
9. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
10. กรมส่งเสริมสหกรณ์
11. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
12. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงคมนาคม

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

กระทรวงคมนาคม มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการก่อสร้างและพัฒนาระบบการขนส่งและการสื่อสารของประเทศ รวมทั้งควบคุมให้ระบบการขนส่ง และการสื่อสารมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ใช้บริการ ซึ่งถือเป็นงานสำคัญขั้นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

การแบ่งส่วนราชการ :

กระทรวงคมนาคม ประกอบด้วย หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัด ดังนี้

1. สำนักงานปลัดกระทรวง
2. กรมการขนส่งทางบก
3. กรมการขนส่งทางเรือ
4. กรมเจ้าท่า
5. กรมทางหลวง
6. กรมโยธาธิการและผังเมือง
7. กรมอุตุวิทยา
8. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการพาณิชย์ และกิจการทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์ การซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า การควบคุมและส่งเสริมเกี่ยวกับกิจการค้าและการประกันภัย
๒. ส่งเสริมและประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้า กำหนดเป้าหมายทางการค้า ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๓. ดำเนินการรักษาค่าเงินในต่างประเทศที่มีอยู่เดิมให้มั่นคง และขยายตลาดการส่งออกให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีการกระจายสินค้าส่งออกให้สอดคล้องกับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมในประเทศ สนับสนุนให้มีการแข่งขันในด้านการค้าและคุณภาพ
๔. ดำเนินการให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม กระจายข่าวสารด้านการตลาด และราคาสินค้า เพื่อให้เกษตรกรทราบภาวะความเคลื่อนไหวทันเหตุการณ์

การแบ่งส่วนราชการ : ประกอบด้วย ๘ หน่วยงาน คือ

๑. สำนักงานปลัดกระทรวง
๒. กรมการค้าต่างประเทศ
๓. กรมการค้าภายใน
๔. กรมการทะเบียนการค้า
๕. กรมพาณิชย์สัมพันธ์
๖. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
๗. สำนักงานประกันภัย

กระทรวงยุติธรรม

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

กระทรวงยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานตุลาการของศาลที่อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีหม่อมราชวงศ์ถนัดถณการว่า งานตุลาการและอำนาจตุลาการ เป็นคนละส่วน แม้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จะเป็นผู้รับผิดชอบในการการของกระทรวงซึ่งมีศาลอยู่ในสังกัดก็ตาม แต่ความรับผิดชอบนี้จำกัดอยู่ในงานตุลาการเท่านั้น ส่วนงานตุลาการ คือ การดำเนินการพิจารณา ตลอดจนการมีคำสั่งหรือคำพิพากษามังคัมคัตในเสร็จแก่ข้ากไปนั้น เป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมย่อมไม่เข้าไปแทรกแซงอำนาจตุลาการของศาล ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หลักการนี้มีอยู่ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับซึ่งบัญญัติรับรองอำนาจอิสระในการพิจารณา อรรถคดีของปฎิพาทษา

การแบ่งส่วนราชการ : ปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมแบ่งส่วนราชการออกเป็น

๑. สำนักงานปลัดกระทรวง
๒. กรมบังคับคดี
๓. สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

อำนาจหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน มีดังต่อไปนี้

๑. กำหนดนโยบาย แผน แผนงานและโครงการ เกี่ยวกับงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม
๒. ควบคุม กำกับ บังคับบัญชาการปฏิบัติการ และดำเนินการ เกี่ยวกับงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการที่กำหนดไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการประสานงานให้สอดคล้องกัน อันจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงแห่งชาติ
๓. นำแผนการดำเนินงาน ตลอดจนติดตามประเมินผลเกี่ยวกับงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม
๔. ปรับปรุงแก้ไขแผน แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม และทันสมัยอยู่เสมอ
๕. พัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศไปสู่การผลิตและการตลาด
๖. โอบุ้มนการและส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งภายในและระหว่างประเทศ
๗. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และจัดทำสถิติเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม
๘. จัดทำ รวบรวม และเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับผลการค้นคว้า วิจัย และพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม

การแบ่งส่วนราชการ : ประกอบด้วย ๒ กรม คือ

๑. สำนักงานปลัดกระทรวง
๒. กรมวิทยาศาสตร์บริการ
๓. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
๔. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
๕. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ
๖. สำนักงานพลังงานแห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ การจัดทำแผนและโครงการการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนแผนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ

การแบ่งส่วนราชการ :

กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งส่วนราชการออกเป็น 14 หน่วยงาน

1. สำนักงานปลัดกระทรวง
2. กรมการฝึกหัดครู
3. กรมการศาสนา
4. กรมการศึกษานอกโรงเรียน
5. กรมพลศึกษา
6. กรมวิชาการ
7. กรมศิลปากร
8. กรมสามัญศึกษา
9. กรมอาชีวศึกษา
10. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
11. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
12. สำนักงานคณะกรรมการการข้าราชการครู
13. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
14. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

กระทรวงสาธารณสุข

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ :

กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. ควบคุมและให้บริการด้านสาธารณสุขไป
2. จัดทำแผนงานสาธารณสุข ควบคุมหน่วยงานด้านสาธารณสุขต่าง ๆ
3. ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ
4. ศึกษา ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการบริหารทางด้านสาธารณสุข
5. ให้อนุญาตแก่บุคคลผู้สมัครเป็นผู้ประกอบโรคติดต่อทางด้านสาธารณสุข
6. สนับสนุนการดำเนินงานของหอยาบาลและควบคุมมาตรฐานบริการของหอยาบาล
7. ให้ความร่วมมือกับองค์การต่างประเทศเพื่อการสาธารณสุขของประเทศ
8. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการ : ประกอบด้วย 6 หน่วยงาน

1. สำนักงานปลัดกระทรวง
2. กรมการแพทย์
3. กรมควบคุมโรคติดต่อ
4. กรมอนามัย
5. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
6. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ส่งเสริม อำนาจความสะดวกให้เกิดอุตสาหกรรมที่สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนและประเทศ
2. ควบคุม กำกับ การดำเนินการอุตสาหกรรมต่าง ๆ มิให้เกิดปัญหาต่อส่วนรวม
3. ส่งเสริมและช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่มีอยู่ให้คงอยู่และเจริญต่อไป เพื่อรักษาเสถียรภาพการจ้างงานและรายได้ของชนในอุตสาหกรรมเหล่านี้
4. ดำเนินการควบคุมมิให้ผู้ลงทุนได้ผลประโยชน์เกินควรและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
5. เป็นสื่อกลางในการแก้ไขปัญหาทางการอุตสาหกรรม

ทบวงส่วนราชการ ประกอบด้วย 6 หน่วยงาน

1. สำนักงานปลัดกระทรวง
2. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
3. กรมทรัพย์สินทางปัญญา
4. กรมโรงงานอุตสาหกรรม
5. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ทบวงมหาวิทยาลัย

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

ทบวงมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากสถาบันวิชาเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่น ให้เป็นไปตามแผนนโยบายของรัฐ โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กำหนดมาตรฐานและให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษา ประเมินผลและประสานงานการจัดการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยการศึกษา พิจารณาสถานขอและอนุมัติการตั้ง ตั้ง รวม ปรับปรุงและเลิกคณะ ภาควิชาหรือมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด ตลอดจนการวางระเบียบปฏิบัติในกิจการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด และเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

สททบวงส่วนราชการ

ทบวงมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศพระสุริยวิถี ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 20 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2520 ดังนี้

1. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
2. ภาควิชาการศึกษามหาวิทยาลัย
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
8. มหาวิทยาลัยมหิดล
9. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
10. มหาวิทยาลัยศิลปากร
11. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
12. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร
13. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
14. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

หน่วยราชการอิสระ

หน่วยราชการอิสระ ประกอบด้วย 8 หน่วยงาน คือ

สำนักพระราชวัง

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

สำนักพระราชวังมีอำนาจหน้าที่จัดการพระราชวัง ตลอดจนการดูแลรักษาทรัพย์สิน ตลอดจนการดูแลรักษาและให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี (ตามที่ปรากฏในประกาศคณะปฏิวัติที่ 216 ข้อ 31)

สำนักพระราชวังมีหน้าที่ถวายความสะดวก ความปลอดภัยแก่พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ปฏิบัติงานในพระองค์การพระราชประสงค์ ดูแลรักษาเครื่องราชกกุธภัณฑ์โลก ประทับสถานและประนิมิตกุฎาคาร ๗ ของพระมหากษัตริย์ กำหนดการและปฏิบัติงานพระราชพิธีพิธี พระราชกุศล และงานพิธีต่าง ๆ รักษาการต่อประโขนกทรัพย์สินของกองทรัพย์สิน รักษาอาราม ที่อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทรัพย์สินพระบรมวงศานุวงศ์กับเอกชนที่ฝากไว้ โดยพระบรมราชานุมัติ (เป็นหน้าที่นอกเหนือจากที่ปรากฏในประกาศคณะปฏิวัติ)

การแบ่งส่วนราชการ ประกอบด้วย 10 หน่วยงาน ดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการกรม
2. กองธุรการที่ประทับ
3. กองคลัง
4. กองมหาดเล็ก
5. กองวัง
6. กองพระราชพิธี
7. กองราชพิธี
8. กองมหรสพหลวง
9. กองพระราชพาหนะ
10. สำนักงานพระคลังข้างที่

สำนักงานเลขาธิการ

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

ไม่อยู่

การแบ่งส่วนราชการ ประกอบด้วย 8 หน่วยงาน ดังนี้

1. กองกลาง
2. กองการต่างประเทศ
3. กองการในพระองค์
4. กองราช
5. กองนิติการ
6. กองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
7. กองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
8. สำนักงานเลขาธิการคณะองคมนตรี

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติการเป็นมรดกของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2491 อยู่ในความอำนาจการของคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่าคณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า 4 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และในจำนวนนี้จะโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 1 คน เพื่อเป็นผู้อำนวยการของสำนักงานตามหลักการของคณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการ

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แบ่งส่วนราชการออกเป็นราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค

1. ราชการบริหารส่วนกลาง มีคณะกรรมการ 1 คณะ และกอง 10 กอง ดังต่อไปนี้
 - 1.1 คณะกรรมการปรับปรุงค่าเช่า การโอนการเช่า ครอบ และการให้เช่าสร้าง
 - 1.2 กองกลาง
 - 1.3 กองบัญชี
 - 1.4 กองอาคาร

- 1.5 กองฝึกบิน
- 1.6 กองช่าง
- 1.7 กองกฎหมาย
- 1.8 กองครัว
- 1.9 กองพิธี
- 1.10 กองภูมิภาค
- 1.11 กองตรวจสอบบัญชีภายใน
2. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

การแบ่งส่วนราชการ

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2522 ให้แบ่งส่วนราชการออกเป็น
ประกอบด้วย 4 แผนกงาน ดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการกรม
2. กองบรรณศาสตร์และการเมือง
3. กองวิทยาศาสตร์
4. กองศิลปกรรม

ราชบัณฑิตยสถาน

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

ราชบัณฑิต มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

1. ค้นคว้าและนำร่องสหวิทยาให้เป็นจุดประโยชน์แก่ชาติและประชาชน
2. เสนอเรื่องเกี่ยวกับวิชาที่ค้นคว้าให้คณะที่ปรึกษา 6 เดือนต่อครั้ง
3. ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และปฏิบัติการเกี่ยวกับวิชาความความประสงค์ของรัฐบาล
4. สืบค้นและแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์การต่างประเทศอื่น ๆ
5. จัดประชุมสำนักที่ปรึกษา เพื่อปรึกษาการงานของสำนักและแถลงเรื่องที่ค้นคว้าได้

ทั้งนี้จึงมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ที่ภาคีสมาชิกและราชบัณฑิตส่งมาป็นสำนัก

6. จัดประชุมราชบัณฑิตทุกสำนักร่วมกัน เพื่อปรึกษาการวางของราชบัณฑิตยสถาน และพิจารณา
เรื่องที่สำคัญต่าง ๆ นำเสนอ รวมทศออกให้วางระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

7. เลือกตั้งราชบัณฑิตเป็นนายก อุปนายก และเลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน
8. เลือกประธาน และเลขาธิการสำนักของคณะสำนักที่ปรึกษา

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

1. งานที่ปรึกษากฎหมาย มีหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นที่ปรึกษาร่างกฏหมายประจำสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ในงานที่ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย ให้คำปรึกษา แนะนำ วิจัยปัญหาที่สำคัญทางกฎหมาย ในงานของรัฐสภา ศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ ฎีกาที่สมาชิกเสนอ กระทรวง การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับ ให้คำปรึกษากฎหมายแก่คณะกรรมาธิการ ให้คำปรึกษาในการร่างสัญญาต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

2. งานตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานตรวจสอบรับข้อแฉและการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ในด้านเงิน งบประมาณ การรับ-จ่ายรายได้นอกเงิน และเงินนอกงบประมาณ การกอบกู้หนี้สิน การบัญชี-พัสดุ-ครุภัณฑ์ และยานพาหนะ รับผิดชอบงานวิเคราะห์งานวางระบบการควบคุมภายใน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หลักเกณฑ์ของกองการคลัง สำนักงานงบประมาณ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการ ประกอบด้วย 2 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร มี 5 กอง ดังนี้
 - 1.1 กองกลาง
 - 1.2 กองคลังและพัสดุ
 - 1.3 กองสถานที่
 - 1.4 กองการพิมพ์
 - 1.5 กองการประชาสัมพันธ์
2. ฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วย 2 ศูนย์
 - 2.1 ศูนย์วิชาการเอกสารและค้นคว้า
 - 2.2 ศูนย์วิชาการทางวิชาการและกฎหมาย

สภาวการณ์การกรุงเทพมหานคร

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

กรุงเทพมหานครมีหน้าที่และความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมทั้งการรักษามิให้ตำรวจกรุงเทพมหานครและการดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญกรุงเทพมหานคร และกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
2. การจักให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
4. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
5. การสาธารณสุขโลก
6. การรักษากฎหมาย
7. การส่งเสริมการประกอบอาชีพ
8. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
9. การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
10. การจักให้มีและความคุ้มครองอาคาร พายุภัย และพายุ
11. การจักให้มีและความคุ้มครองสวนและสวนสาธารณะ
12. การวิศวกรรมจราจร
13. การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
14. การจักให้มีและบำรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
15. การจักให้มีและความคุ้มครองการค้า
16. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
17. การควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงงาน และสาธารณสถานอื่น ๆ
18. การสาธารณสุข
19. การส่งเสริมการเกษตร
20. การส่งเสริมกีฬา
21. การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
22. หน้าที่อื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย หรือกฎหมายระบุให้เป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

การแบ่งส่วนราชการ

กรุงเทพมหานครแบ่งส่วนราชการออกเป็น

1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร
3. สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
4. สำนักงานอื่น 11 สำนักงาน
5. สำนักงานเขตมี 24 เขต

ธนาคารแห่งประเทศไทย

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

สำนักงานธนาคารชาติไทยมีอำนาจและหน้าที่ประกอบกิจการธนาคารกลางเฉพาะบางประเภท คือ ทำการรับฝากเงินและให้กู้ยืมเงินแก่รัฐและเกี่ยวข้องกับกิจการธนาคาร ธนาคารและเครดิตสถานต่าง ๆ ทำการออกกู้เงินด้วยการจำหน่ายพันธบัตรและองค์การต่าง ๆ นอกจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ยังได้มีการกำหนดให้สำนักงานธนาคารชาติไทยมีอำนาจและหน้าที่เตรียมการรักษาสถาบันชาติเพื่อรักษาฐานะเงินตรา รักษาทุนสำรอง และดำเนินวิธีเงินตราเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของประเทศไทย

การแบ่งส่วนราชการ

ตาม พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนการควบคุมดูแลความผิดที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการธนาคารซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ และกรรมการอื่นอีก ไม่น้อยกว่า 5 นาย พระมหากษัตริย์ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ โดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ผู้ว่าการและรองผู้ว่าการเป็นประธานและรองประธานของคณะกรรมการความสำคัญโดยตำแหน่ง คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนพนักงาน รวมทั้งกำหนดเงินค่าตอบแทนแก่พนักงานของธนาคาร โดยไม่อยู่ในบังคับแห่ง พ.ร.บ. จ้างราชการพลเรือน

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นหน่วยงาน เมืองอิสระ มีฐานะเทียบเท่ากรมอยู่ใน
บังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีโดยตรง

พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522 มาตรา 7 ให้อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน
ตรวจเงินแผ่นดินไว้ดังนี้

1. ตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินประจำปีงบประมาณ และงบแสดงฐานะการเงินแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมายและความเห็นชอบหรือไม่
2. ตรวจสอบบัญชีเงินตราประจำปี และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย และ
ความเห็นชอบหรือไม่
3. ตรวจสอบการใช้จ่าย การเก็บรักษาและการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินอื่นของหน่วยราชการ
หรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยราชการ และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
และมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ และอาจตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและการใช้ทรัพย์สินอื่น และแสดงความเห็น
เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นไปโดยประหยัด โดยความคุ้มค่า และมีอัตรากำไรหรือไม่

ในกรณีที่หน่วยราชการเป็นรัฐวิสาหกิจ ให้แสดงความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปโดย

4. ตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่นของหน่วยราชการ
และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 7 ข้างต้น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจตามมาตรา 8
แห่งพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522

การแบ่งส่วนราชการ ประกอบด้วย 10 หน่วยงาน ดังนี้

1. หน่วยงานของผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
2. สำนักงานเลขาธิการกรม
3. กองบริหาร
4. กองตรวจเงินรัฐวิสาหกิจและเงินทุน
5. กองตรวจเงินทหาร
6. กองตรวจเงินฝ่ายบริหาร
7. กองตรวจเงินฝ่ายเศรษฐกิจและสังคม
8. กองตรวจสอบพิเศษ
9. กองตรวจสอบการใช้จ่ายอื่นของรัฐ
10. สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 1 - 9

สรุป หน่วยราชการแบ่งออกเป็น 12 กระทรวง 1 สำนักนายกรัฐมนตรี

1 หน่วยงานมหาวิทยาลัย และ 1 หน่วยงานการอิสระ รวมเป็น 15 หน่วยงานใหญ่ ๆ

อาชีพรับราชการ

ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมวดนี้ ได้แก่ ผู้ที่ทำงานวิจัยและนำความสามารถทางวิชาชีพ ความรู้และวิชาการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในงานทางเทคนิค เศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม และการปกครอง; ทำงานทางวิชาการซึ่งเป็นงานเกี่ยวข้องกับงานวิจัย—งานพัฒนา และงานปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และรวมถึงผู้ทำงานทางแพทย์ กฎหมาย การศึกษา

๐-๑๑ นักเคมี

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมวดนี้ ได้แก่ผู้ทำงานทางเคมีวิจัย พัฒนา ทดสอบ ทดลอง และวิเคราะห์ส่วนประกอบ คุณสมบัติและการเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นได้ของสารในทางเคมี ฝ่ายเทคนิคทางเกษตรกรรมนั้น ได้จัดประเภทไว้ในหมวด

๐-๖๗ เกษตรกร.

๐-๑๒ นักฟิสิกส์

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมวดนี้ ได้แก่ผู้ทำงานเกี่ยวกับการสอบสวนแปรกฎเกณฑ์ทางฟิสิกส์ ทำงานวิจัย, ทดสอบ ทดลอง และวิเคราะห์ เพื่อนำกฎทางฟิสิกส์มาใช้ในงานทางอุตสาหกรรม ทางทหารแพทย์ และงานด้านอื่นๆ.

๐-๑๓ นักวิทยาศาสตร์กายภาพซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมวดนี้ ได้แก่ผู้ทำงานทางวิทยาศาสตร์กายภาพ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น รวมถึงงานศึกษาแปรกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแผ่นดินไหว แรงโน้มถ่วงของโลก ไฟฟ้า ความร้อน และแม่เหล็กของโลก เพื่อพิจารณาถึงโครงสร้างและส่วนประกอบของโลก และแรงที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวและความแปรปรวนของโลก; ศึกษาองค์ประกอบ โครงสร้าง และประวัติของเปลือกโลก; ศึกษาชนเผ่า นวด รูปทรง ตำแหน่ง ระยะทาง การเคลื่อนที่ พลโคจร ดัชนีและ ส่วนประกอบ และโครงสร้างของวัตถุในท้องฟ้า; ศึกษาสภาพดินฟ้าอากาศและผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงของอากาศ.

๐-๒/๐-๓ สถาปนิก วิศวกรและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกัน

๐-๒๑ สถาปนิกและนักวางแผนเมือง

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมวดนี้ ได้แก่ผู้ออกแบบและควบคุมการก่อสร้างอาคาร; วางผังและประสานงานการพัฒนาเมือง; วางแผน เครื่องแบบแปลนและควบคุมการปรับปรุงตกแต่งบริเวณพื้นที่ที่จะพัฒนา.

๐-๒๑.๒๐ สถาปนิก

ออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้าง และควบคุมการก่อสร้าง ปฎิบัติกับผู้ว่าจ้างในเรื่องแบบและชนิดของอาคาร และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับประมาณการราคา การใช้วัสดุ ระยะเวลาก่อสร้างและเรื่องอื่นๆ ออกแบบอาคารให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับของท้องถิ่น และแบบผังเขตทางสถาปัตยกรรม; เตรียมแบบราคาเพื่อแบบจำลองที่แสดงให้เห็นรูปารของอาคาร เมื่อก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว; เปรียบแบบแปลนอาคารโดยละเอียดพร้อมกับการรวบรวมการละเอียดและปริมาณของวัสดุที่ผู้ก่อสร้างจะต้องใช้; ตรวจงานก่อสร้างเพื่อให้แน่ใจว่าอาคารได้สร้างขึ้นมาตามเงื่อนไขของสัญญา. อาจวางแผนและควบคุมการคิดแปลงและการซ่อมแซมอาคาร. อาจมีความชำนาญในอาคารบางชนิดเป็นพิเศษ.

๐-๒๑.๓๐ นักวางผังเมือง

วางผังและประสานงานการพัฒนาเมือง: จัดเตรียมและควบคุมการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเมือง; ตรวจสอบข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของเขต และอัตราการเจริญเติบโต และการพัฒนาในเขตเทศบาล; ปฎิบัติกับผู้เชี่ยวชาญแขนงต่างๆ และเตรียมร่างผังสำหรับโครงการปรับปรุงในอนาคต รวมถึงการแบ่งเขตอุตสาหกรรม เขตที่อยู่อาศัย สวนสาธารณะ โรงเรือน ถนน และสถานที่อื่นๆ; ตรวจสอบข้อเสนอที่จะมีผลกระทบต่อเขตเมืองต่อการพัฒนาท้องถิ่นและให้คำแนะนำ หรือออกประกาศคำสั่ง ตามที่ได้รับมอบอำนาจหรือตามความจำเป็น.

๐-๒๒ วิศวกรโยธา

ปฏิบัติงานนอกสถานที่ในท้องถิ่น ได้แก่ ห้วยแก่ง จักรเบรอน และควบคุมงานสร้างถนน สะพาน อุโมงค์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งต่างๆ ทำงานเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร ตลอดจนการคิดค่า การใช้ และการบำรุงรักษาระบบไฮดรอลิก และระบบสุขาภิบาล ทำการตรวจตราและทดสอบ; ทำงานวิจัยและให้คำแนะนำทางเทคนิคต่างๆ.

๐-๒๓ วิศวกรไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

๐-๒๓.๑๐ วิศวกรไฟฟ้าทั่วไป

ออกแบบระบบไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์กับส่วนประกอบทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการวางแผนและการควบคุมการผลิต การก่อสร้าง การติดตั้ง การทดสอบ การใช้ การบำรุงรักษา การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงแก้ไข และการซ่อม: วางแผนห้ระบบไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์กับอุปกรณ์ต่างๆ; จัดทำตารางปฏิบัติงาน เขียนแบบร่าง แบบราคา และแผนทางไฟฟ้า เตรียมข้อมูลและรายละเอียดในการทำงาน และระบุวิธีการก่อสร้าง การผลิต การติดตั้ง วัสดุ และเครื่องมือที่จะต้องใช้; ประมาณค่าแรงงาน ค่าวัสดุ ค่าผลิต ค่าก่อสร้าง ค่าติดตั้ง และค่าดำเนินการ; ทำการตรวจตราและทดสอบเพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ ลักษณะ การปฏิบัติงานที่ตรงตามรายละเอียดที่ระบุไว้ ความปลอดภัยตามเกณฑ์มาตรฐาน และมาตรฐานอื่นๆ; วางแผนและควบคุมการใช้และการบำรุงรักษาระบบและอุปกรณ์ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์; ให้คำแนะนำและทำการฝึกอบรมการปฏิบัติงานทางวิศวกรรมไฟฟ้า. อาจเชี่ยวชาญในการออกแบบ วางแผน หรือควบคุมงานวิศวกรรมไฟฟ้าทั่วไป สำหรับโรงงานใดโรงงานหนึ่ง เช่น การผลิต การก่อสร้าง การติดตั้ง การทดสอบ การใช้ การบำรุงรักษา หรือการซ่อม และอาจมีข้อจำกัดความชำนาญที่จำกัด.

๐-๒๓.๒๐ วิศวกรอิเล็กทรอนิกส์

ออกแบบอุปกรณ์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งวางแผนและควบคุมการผลิต การก่อสร้าง การติดตั้ง การทดสอบ การใช้ การบำรุงรักษา การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงแก้ไข และการซ่อม; ปฏิบัติงานหลักมาตรฐาน เช่น เชื่อมกันกับวิศวกรไฟฟ้าทั่วไป (๐-๒๓.๑๐) แต่เชี่ยวชาญในงานด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์. อาจเชี่ยวชาญในอุปกรณ์ประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่น เครื่องส่ง และเครื่องรับ วิทยุและโทรทัศน์ อุปกรณ์เรดาร์ เครื่องประมวลผลอิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ การอุตสาหกรรม การสื่อสาร การบิน การทหาร นาวิกโยธิน หรืออวกาศ.

นอกจากนี้ยังมี วิศวกรเครื่องกล วิศวกรเคมี วิศวกรเหมืองแร่

วิศวกรอุตสาหกรรม วิศวกรการเกษตร

๐-๖/๐-๖ แกนข่าย แกนตแกนข่าย สัตวแกนข่าย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน

๐-๖๑ แกนข่าย

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยงานนี้ ได้แก่ผู้วินิจฉัยโรค อัมพา และให้การรักษาทะเบียนสุขภาพกรรมและคัดสรรกรรม ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นกับร่างกายและจิตใจของมนุษย์ ทำการวินิจฉัยปัญหาทางกายภาพ และปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์. รวมถึงการตรวจร่างกาย การวินิจฉัยโรค การวินิจฉัย การผ่าตัดเล็ก และการรักษาอาการบาดเจ็บ โรค และอาการผิดปกติต่างๆ ทำการผ่าตัดใหญ่และผ่าตัดเล็กชนิดต่างๆ เพื่อรักษาอาการบาดเจ็บ โรค หรือความผิดปกติ; ทำการแนะนำการให้คำแนะนำและการรักษา ทายาหรือแนะนำผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับโรคหรือความผิดปกติเฉพาะอย่าง; ตรวจคลื่นไฟฟ้าและความผิดปกติต่างๆ ของมนุษย์ เพื่อทราบลักษณะเด่นที่ผิดปกติ อาการแสดงและผลของโรค และความผิดปกติอื่นๆ และช่วยกำหนดวิธีการรักษา; ตรวจร่างกายมนุษย์หรือวัตถุจากร่างกายมนุษย์ หรือวัตถุภายนอกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางการแพทย์ เพื่อค้นหาและยืนยันสาเหตุของความผิดปกติในร่างกาย; ทำงานอื่นๆ ที่ต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์. แกนข่ายฝ่ายสรีรวิทยา ได้จัดประเภทไว้ในหมวด ๐-๕๒ นักวิทยาศาสตร์ นักเภสัชวิทยา และนักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกัน.

๐-๖๓ แกนตแกนข่าย

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในกลุ่มนี้ ได้แก่ผู้ให้การรักษาโรคและความผิดปกติของอินและช่องปากด้วยการคัดสรรกรรมให้ยา และวิธีการอื่นๆ ตามกฎหมายในช่องปากของมนุษย์ และควบคุมบริหารทันตสุขภาพ. รวมถึงการตรวจฟันและปากของมนุษย์; การร่วมในการวางแผน จัดระบบงาน และคำแนะนำให้เป็นไปตามโครงการทันตสุขภาพของหน่วยงานสาธารณสุข; ทำงานคัดสรรกรรมในช่องปาก และได้ฟันปลอม.

๐-๖๔ สัตวแกนข่าย

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยงานนี้ ได้แก่ผู้วินิจฉัยโรค โห้ยาหรืออัมพา หรือผ่าตัด สัตว์ที่เจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือต้องให้การรักษา สัตว์ตามเหตุและการระบอบของโรค การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายเป็นโรค. รวมถึงการวินิจฉัยลักษณะของโรคหรือการบาดเจ็บ และให้การรักษาสัตว์ที่มีผลหรือโห้ยา; ตรวจร่างกายของโคณหรือสัตว์อื่นๆ และศึกษาป้อนกันโรค; ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงดูสัตว์; ทำงานอื่นๆ ที่ต้องใช้ความรู้ทางสัตวแพทย์ศาสตร์.

๐-๖๕ เกษตรกร

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยงานนี้ ได้แก่ผู้ปลูกยา อัมพา และสิ่งที่เกี่ยวข้องตามใบด่างหรือตามสูตร.

๐-๖๕.๒๐ เกษตรกร

ปลูกยา อัมพาและสิ่งที่เกี่ยวข้องตามใบด่างหรือตามสูตร. รวมถึงการควบคุมคุณภาพการเกิดผล เช่นอเนป้า กพพินา ตาพมา ตาพพิตถณ ตาพพิตถณ แต่ปลูกและอาจมีความในสิ่งของตามเหตุหรือตามสูตรที่รับรองกันแล้ว; จัดระบบแก่แพทย์ที่ขอใบด่างและผู้ทำงานในแขนงอื่นๆ จดการแพทย์เกี่ยวกับความผิดปกติและการใช้สิ่งนั้นๆ; ควบคุมและจ่ายยาเสพติดให้โทษ ยาพิษและสารพิษที่ก่อการให้โทษทางแพทย์ ถึงการใบด่าง อุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรม และจัดสิ่งอื่นๆ ตามกฎข้อบังคับ; ทำหน้าที่วิเคราะห์และทดสอบตามปกติ เพื่อทราบชนิดความผิดปกติและความแปรปรวน; จัดระเบียบและควบคุมรักษาเอกสาร; ทำหน้าที่ประจำและจัดระเบียบเป็นแบบฉบับ เช่น ตาพพิตถณให้โทษ อาณัติอาณัติ อาณัติอาณัติ เกษตรกรและเครื่องใช้ในการแพทย์. อาจจัดซื้อเวชภัณฑ์ และเคมีภัณฑ์และตะกอนเครื่องใช้ในการแพทย์ไว้จ่ายแก่คนไข้ และห้องรักษาโรค. อาจทำ จำหน่าย และจัดระเบียบเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ เช่น สุขภัณฑ์และเครื่องมือสำหรับเกษตรกรรมและพืชสวน และอาจหาหรับสัตว์.

๐-๖๘ นักกำหนดอาหารและโภชนาการมหาวิทยาลัย

ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้ ให้แก่ผู้วางแผนอาหารและโภชนาการและกำหนดอาหารสำหรับผู้ป่วยหรือบุคคลธรรมดาเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่คณะในโรงพยาบาล สถานับ หรือสถานประกอบการต่าง ๆ รวมถึง การวางแผน การควบคุม และการประเมิน เครื่องและกำหนดอาหารสำหรับผู้ป่วยหรือบุคคลธรรมดาในโรงพยาบาล สถานับ หรือสถานประกอบการต่าง ๆ.

๐-๗๑ พยาบาลวิชาชีพ

ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้ ให้แก่ผู้ให้การรักษาระดับวิชาชีพแก่ผู้ป่วย ผู้รับบาดเจ็บ และผู้ทุพพลภาพ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพยาบาล ทำหน้าที่ช่วยแพทย์ และทำงานอื่นๆ ในหน้าที่ของพยาบาล ในโรงพยาบาล (คลินิก) สถานพักฟื้น โรงเรียน โรงพยาบาลชุมชน บ้านเรือนส่วนบุคคล และสถานที่อื่นๆ รวมถึง การให้การรักษาระดับวิชาชีพหรือเฉพาะทางในโรงพยาบาล สถานการแพทย์ (คลินิก) สถานพักฟื้น หรือสถานประกอบการแพทย์อื่นๆ เพื่อรักษาความผิดปกติของร่างกายและจิตใจ การให้บริการพยาบาลแก่คนเรานอกโรงพยาบาลอื่นๆ ที่ทำงานอยู่ในร้านขายยาที่ กักตุนยา โรงพยาบาล โรงเรียน หรือสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่คล้ายคลึงกัน การให้การรักษาระดับวิชาชีพและให้คำแนะนำแก่คนไข้ที่บ้านเรือนส่วนบุคคล โรงเรียน สถานการแพทย์หรือสถานอื่นที่คล้ายคลึงกัน และทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการอนามัยชุมชน ทำงานอื่นๆ ในหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ.

๐-๗๒.๒๐ ผู้ช่วยพยาบาล

ให้บริการพยาบาลซึ่งไม่ต้องการความรู้ทางทฤษฎี และการปฏิบัติในระดับวิชาชีพเหมือนกับพยาบาลวิชาชีพ: ดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้กักตุน ผู้พิการ หรือผู้บาดเจ็บก่อน ซึ่งไม่จำเป็นต้องรับบริการจากพยาบาลวิชาชีพ: ดูแลผู้ป่วยภายใต้การควบคุมของแพทย์หรือพยาบาลวิชาชีพ: ให้อาหารและเครื่องดื่มและดูแลและรายงานอาการที่ผิดปกติ เช่น การหายใจหรือการเจ็บปวดกล้ามเนื้อของพยาบาลวิชาชีพ: ช่วยเหลือผู้ป่วยในการเดินหรือช่วยเหลืออื่นที่คล้ายคลึงกัน: ทำงานอื่นๆ ในหน้าที่ของผู้ช่วยพยาบาลตามที่มอบหมาย.

๐-๗๓.๒๐ นางผดุงครรภ์

ให้บริการสูติกรรมแก่ผู้ตั้งครรภ์ปกติในโรงพยาบาล สถานการแพทย์ (คลินิก) หรือสถานบ้านเรือนส่วนบุคคล: ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำก่อนคลอด เพื่อให้มารดาและทารกมีสุขภาพอนามัยที่ดีสมบูรณ์: ช่วยเหลือมารดาระหว่างคลอดและหลังคลอด ของความช่วยเหลือจากนางพยาบาลเมื่อมีความจำเป็น: ให้บริการพยาบาลแก่คนเรานอกและใน: ให้คำแนะนำและสนใจในครอบครัวเกี่ยวกับดูแลเด็ก.

๐-๗๖ นักกายภาพบำบัดและนักอาชีวบำบัด

ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้ ให้แก่ผู้ให้บริการทางกายภาพและการบำบัดเพื่อช่วยเหลือในการรักษาสุขภาพของบุคคล รวมถึงการรักษาร่างกายผิดปกติด้วยวิธีการกายภาพบำบัด หรือวิธีที่ใช้การบำบัดด้วยยา ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นผู้กำหนดวิธีการบำบัด: นำอุปกรณ์หรือคนไข้เพื่อให้การบำบัดของโรคที่คล้ายกัน เพื่อประเมินหรือกระตุ้นประสาท เพื่อให้การตรวจของกล้ามเนื้อหัวใจ: จัดหรือซ่อมแซมที่คล้ายกันหรือให้การรักษาด้วยวิธีอื่น.

๐-๔ นักสถิติ นักคำนวณ นักวิเคราะห์ระบบงาน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกัน

๐-๕๐ นักเศรษฐศาสตร์

๐-๘๐ นักเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ผู้ที่เจาะวิจัย และนำผลศึกษาเหล่านั้นไปใช้ในงานที่เกี่ยวข้องกับด้านของรายได้ รายชื่อ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และการผลิต การบริโภคสินค้าและบริการ. รวมถึงการพัฒนาทฤษฎีต่างๆ โดย ใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นหลัก. และกระบวนการวางแผนงานเพื่อช่วยเหลือปัญหาทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับเกษตรกรรม การค้า และการคลัง การเก็บภาษีอากร ดุลตาการกรม การค้าระหว่างประเทศ และอุปทานแรงงาน.

๑-๑๐ นักบวช

ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ในหน่วยงานนี้ ได้แก่ ผู้ให้บริการทางการเงินและผู้ประกอบการธุรกิจ บุคคล สถาบันเอกชน หรือหน่วยงานรัฐบาล รวมถึงการควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน และการตรวจสอบบัญชี การตรวจสอบ การรับรองความถูกต้องและความครบถ้วนในการปฏิบัติงานและเอกสารทางการเงิน.

๑-๒๑ นักกฏาเนาช

ผู้ปฏิบัติงานของรัฐในหน่วยงานนี้ ได้เผชิญภาระงานที่หนักหน่วงมาก ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย และให้บริการทางกฎหมายอื่นๆ. รวมถึงการปฏิบัติงานทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย เช่น การให้คำปรึกษาทางกฎหมาย การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษา ให้คำแนะนำต่อความเกี่ยวข้องกับปัญหาบุคคลและธุรกิจในเรื่องกฎหมาย และที่แทนลูกค้าในข้อต่างๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย; ดำเนินการฟ้องคดีหรือหาค่า ในนามของเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย.

๑-๒๒.๒๐ หักทอน

เป็นผู้มีอำนาจอธิปไตยในการพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่ประมาทประมาทในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ทรงดำริความ
ซึ่งขึ้นต่อศาลเพื่อชี้ว่ารับหรือไม่รับหรือให้โทษใหม่หรือให้หนักขึ้นกว่าเดิม ตามบทแห่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษา; ออกข้อ
กำหนดใด ๆ เพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาลและเพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาดำเนินไปโดยที่สงบเรียบร้อยและรวดเร็ว; ออก
หมายเรียก ออกหมายอาญา ออกหมายสั่งให้ส่งคนมาจำคุก หรือไปรอรับพินัยกรรมหรือออกคำอื่นใด ๆ; ได้ส่วนและวินิจฉัย
ชี้ขาดคำร้องหรือคำขอ; ได้ส่วนผูกพันในคดีอาญา; ได้ส่วนการรับสารทหลักฐานในกรณีที่มีความหาข้อเท็จจริงโดยการกระทำ
ของเจ้าพนักงาน; นำพิจารณาตัดสินและควบคุมการนำสืบพยานหลักฐานของคู่ความ; ตรวจบุคคล วัตถุ สถานที่ หรือสิ่ง
หรืออาญา; ให้คู่กรณีวินิจฉัยชี้ขาดหนี้สิน ทอนหลักฐานที่ประมาทพิพากษาหรือคำสั่งคดีที่เกี่ยวเนื่องและพิจารณาคดีโดย
ธรรมดาตามกฎหมาย ตลอดจนบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา อาศัยอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ประมาทกันตามประ
เภทของศาล.

๑-๓ ครูอาจารย์

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมื่นนี้ ได้แก่ผู้ให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่เด็กชายและ
เด็กหญิงในโรงเรียนและสถานท้องถิ่น ๆ รวมทั้งผู้ให้การศึกษา และการฝึกอบรมแก่เยาวชน
และผู้ใหญ่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษา และผู้ให้การ
ศึกษาและการฝึกอบรมในสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพและศูนย์ฝึกอบรมอื่น ๆ.

๑-๕๑ บรรณารักษ์ (ห้องสมุด) บรรณารักษ์ (เก็บรวบรวมเอกสาร) และนักข่าวรึกษ์

ผู้ปฏิบัติงานนอกพื้นที่ในหน่วยงาน ได้แก่ ผู้ควบคุมงานห้องสมุด พิธีกรพิธี หอศิลป์และห้องแสดงภาพ สวนพฤกษ-
ชาติ และสวนสัตว์ รวมถึง การคัดเลือก การจัดหา การทำบัตรรายการ การจัดหมู่ การให้ยืมและรับคืน และการปฏิรู-
ตงานเอกสารคัมภีร์ของห้องสมุด ชำระผู้อ่านค้นหาหนังสือค้างเฝ้า ให้ความรู้เกี่ยวกับหนังสือต่าง ๆ และให้คำแนะนำในเรื่อง
หนังสือแก่ผู้อ่าน ทำหน้าที่เก็บรวบรวม และเก็บรักษาเอกสารราชการและเอกสารทางประวัติศาสตร์ในทั้งด้านเอกสาร;
ควบคุมงานในพิธีกรพิธีจัดงานและทำหนังสือราชการ; ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานดังกล่าวข้างต้น.

๑-๕๒ นักสังคมวิทยา นักมานุษยวิทยา และนักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกัน

ผู้ปฏิบัติงานนอกพื้นที่ในหน่วยงาน ได้แก่ ผู้เฝ้าระวังโรคระบาดในพื้นที่ และวิวัฒนาการของสังคม จนอาจมีแผนประเพณี
และวัฒนธรรมและพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์; ทำการวิจัยทางสังคมและพฤติกรรมของมนุษย์ชาติ; ทำการวิจัยทาง
การแพทย์ในสังคมและพฤติกรรมในปัจจุบันเกี่ยวกับกิจกรรมของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน หรือทำการวิจัยทางจิต วิวัฒนาการและ
การรวมกันของวัฒนธรรม อารมณ์แบบแผนและไม่มีแบบแผน. รวมถึง การศึกษาสาเหตุและการป้องกันอาชญากรรมและ
การทุจริต การศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างกันในทางวัฒนธรรมและในทางวัฒนธรรมเน้นไปที่ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ
เปรียบเทียบลักษณะประจำตัวของมนุษย์ในสังคมที่ต่างกัน ที่ทำงานจากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของประชากรมนุษย์ในกลุ่ม
เชื้อชาติต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และศึกษาพัฒนาการของอารยธรรมทางวัฒนธรรมและสังคมจากข้อมูลที่มีผู้บันทึกไว้
หรือจากการศึกษาโบราณวัตถุ และจากบันทึกที่ปรากฏขึ้นใหม่; เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลและมนุษยชาติกลุ่มการเมือง
หรือกลุ่มชนในสภาพการณ์พิเศษจากแหล่งที่มาของข้อมูลปฐมภูมิ และสร้างทฤษฎีต่างๆ จากข้อมูลที่น่าสนใจในการวิจัย
ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์และการบริหารงาน ของฝ่ายปกครองประเทศและฝ่ายปกครองท้องถิ่น
องค์การและหน่วยงานอื่นทั้งในระดับประเทศ ตลอดจนในต่างประเทศ และภายนอกประเทศของรัฐบาล.

๑-๕๓ นักสังคมสงเคราะห์

ผู้ปฏิบัติงานนอกพื้นที่ในหน่วยงาน ได้แก่ ผู้ช่วยเหลือและควบคุมดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง และผู้ป่วยด้านจิต ว่างงาน
และให้บริการทางสังคม แก่ผู้ที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ จากบุคคลในชุมชนนั้น. รวมถึง การระดมเงินเพื่อสนับสนุนการจ้
ตัวของปัญหาด้านจิตและปัญหาสังคม ซึ่งจะเกิดขึ้นกับตัวบุคคลหรือกลุ่มชน โดยทำให้เป็นปัญหาเฉพาะ จัดระเบียบการ
จัดหางานอาชีพ จัดบริการสวัสดิการ จัดการเงินสงเคราะห์ และให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเกี่ยวกับกรณีการลักพาตัว; ปฏิบัติงาน
อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานดังกล่าวข้างต้น.

๑-๕๔ ผู้ชำนาญการด้านงานบุคคลและอาชีพ

ผู้ปฏิบัติงานนอกพื้นที่ในหน่วยงาน ได้แก่ ผู้กำหนดแนวทางการจัดหางาน การฝึกอบรม การส่งเสริม การสวัสดิการ
การให้เงินช่วยเหลือ การเงินการ ว่างงานสัมพันธ์ และการทดสอบสมรรถนะ; ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ประกอบการและ
กลุ่ม เพื่อช่วยสนับสนุน ในการประเมินความสนใจ แนวคิด ความสามารถ และบุคลิกลักษณะของบุคคล และเพื่อ
รวมแผนการการศึกษา อาชีพ และการส่งเสริม ตลอดจนการดำเนินการไปตามแผนการให้; ว่างงาน โรคเรื้อรังและจิต
จัดบุคลากรที่เกี่ยวกับการทดสอบบุคคล; ว่างงานและลักษณะ; ว่างงาน แก่ผู้ใช้ประโยชน์ในการแนะนำอาชีพ การประเมิน
ค่าจ้าง การให้ประโยชน์จากงาน และการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล.

๑-๕๕.๒๐ นักภูมิศาสตร์

ศึกษาลักษณะและประโยชน์ของเปลือกโลกที่เกี่ยวกับการสัมพันธ์และการเคลื่อนไหวในปฏิภาณที่เกิดขึ้นระหว่างปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม: ทำการวิจัยลักษณะหรือสภาพท้องถิ่นในแง่ภูมิประเทศและภูมิอากาศโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับดินแดน และนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในสาขาที่เกี่ยวข้องมาใช้เช่น ทัศนศาสตร์ ธรณีวิทยา สมุทรศาสตร์ ทัศนนิเทศวิทยา และชีววิทยา; ศึกษากิจกรรมของมนุษย์ เช่น การขุดเจาะเหมืองแร่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจและองค์การทางการเมือง; ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานทางอุตสาหกรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ เช่น การแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น การกำหนดพรมแดนระหว่างชาติต่างๆ ใต้อิทธิพลของชาติและชาติกำเนิดเป็นหลัก หรือในเรื่องที่เกี่ยวกับการตลาด และเส้นทางที่จะทำการค้าให้ได้ผลดีที่สุด; อาจเชี่ยวชาญในงานหลายสาขา เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคพื้นภูมิศาสตร์ หรือการวางรูปแบบดินแดน โครงสร้างและการจัดสรรที่ดิน และงานที่เกี่ยวกับเปลือกโลก หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศ หรือระหว่างประเทศ และอาจมีชื่อเรียกว่า นักภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ นักภูมิศาสตร์กายภาพ หรือนักภูมิศาสตร์การเมือง เป็นต้น.

๑-๕๕.๓๐ นักจิตวิทยา

รวบรวมข้อมูลทางจิตวิทยาที่ความและนำมาใช้ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์และการบวนการ ที่จิตใจได้ปรับตัวต่อสภาพนั้น: วางแผนงานศึกษาลักษณะแห่งจิตใจและร่างกายของมนุษย์ และสำรวจการทดลองและการสังเกต; นำผลของการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการทำนายและควบคุมพฤติกรรม ของบุคคลในสังคม; ทำการวิเคราะห์ผลอันเกิดจากสิ่งแวดล้อมทางพันธุกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนในสังคมและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเกิดและพฤติกรรมของบุคคลแต่ละบุคคล; ศึกษาบุคคลทางจิตวิทยา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัย การบำบัด และการป้องกันโรคจิต ความผิดปกติทางอารมณ์และความผิดปกติของบุคลิกลักษณะ; ทำการร่วมกับจิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์และบุคคลอื่นเพื่อช่วยผู้ที่มีการตัดสินใจผิดใจเกี่ยวกับความเข้าใจในชีวิตที่ถูกต้อง; ศึกษาบุคคลที่อยู่ในสถาบันการศึกษา สถาบันอุตสาหกรรม สังคมการกีฬา และสถาบันโรคจิต เพื่อพิจารณาถึงสาเหตุของการตัดสินใจผิดใจของบุคคลเหล่านั้น และเพื่อวางโครงการดำเนินการแก้ไขชีวิตที่ถูกต้องของบุคคลแต่ละบุคคล; พัฒนาแบบทดสอบ มาตรการสำรวจให้คะแนน และเครื่องมืออื่น ๆ เพื่อใช้วัดลักษณะทางจิต เช่น แบบทดสอบการปฏิบัติงาน แบบทดสอบความสามารถ แบบทดสอบทัศนคติและปฏิภาณการร่วมใจ และใช้เทคนิคทางสถิติที่ความและประเมินผลของข้อมูล; อาจเชี่ยวชาญในจิตวิทยาสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น จิตวิทยาการแพทย์ (จิตวิทยาคลินิก) จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการทดลอง จิตวิทยาทางอุตสาหกรรมและสังคม.

๕-๔๐ เจ้าหน้าที่เคหะสถาน

ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้ ได้แก่ ผู้ให้คำแนะนำแก่ผู้อยู่อาศัย ซึ่งจำเป็นต้องทราบถึงหลักเกณฑ์ และปัจจัยที่มีผลในบริเวณที่เกิดเหตุในกรณี รวมนั้น การให้คำแนะนำในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเคหะสถานหรือหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานนี้.

๕-๔๒.๒๐ คำว่า

มีหน้าที่รักษากฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ป้องกันบุคคลและทรัพย์สินให้รอดพ้นจากอันตรายและการกระทำที่ผิดกฎหมาย และจับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย สืบสวนสอบสวนตักเตือนและปราบปรามอาชญากรรม : ที่ความขึ้นเคยกับท้องที่และบุคคลที่อยู่ในท้องที่นั้น กองตำรวจท้องที่และผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องที่ และสอดคล้องบุคคลและสถานประกอบการใด ๆ ซึ่งมีพฤติการณ์น่าสงสัย ; ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เช่น ขับรถออกตรวจท้องที่ ควบคุมการจราจร ปฏิบัติหน้าที่อารักขาพลเรือนโดยไม่มีอาวุธอนุญาตผู้บังคับบัญชาเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น โดยให้การปฐมพยาบาลและสอบสวนเหตุที่จำเป็น รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในขณะเกิดเพลิงไหม้ ตรวจสถานที่ ๆ ให้รับอนุญาตให้ใช้เป็นที่ชุมนุมสาธารณะและจัดหรือเข้าร่วมทำไป ; วรรณกรรมและหลักฐานการก่ออาชญากรรม ที่ก่อและแล้วการจับกุม บันทึกทำให้การจากบุคคล หรือรับคำให้การซึ่งได้ลงนามหรือลงนามเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี ; รับแจ้งและลงบันทึกเรื่องอาชญากรรม และเสนอเรื่องราวให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมต่อไป ; รับทราบหรือรับทราบจากผู้กระทำความผิด ; ทำบันทึกและรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ อาจปฏิบัติหน้าที่ในหน้าที่หรือบนอากาศยานเช่นเดียวกับการปฏิบัติงานบนพื้นดิน อาจมีข้อจำกัดตามประเภทของหน้าที่การงานที่ทำ อาจใช้อาวุธขนาดเล็ก เช่น กระบอง ระเบิดน้ำ และดาบสั้น ในการปราบปรามกลุ่มชนที่จะก่อความไม่สงบหรือบ่อนทำลาย อาจใช้อาวุธปืนโดยมีหรือไม่มีคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ถ้าบุคคลอยู่ในระหว่างอันตรายหรือในการป้องกันตัว อาจสืบสวนสอบสวนและทำการสอบสวนผลความบริสุทธิ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือตามที่ได้รับหน้าที่หรือรับมอบหมายให้แก้บุคคล.

๕-๔๘ ผู้ให้บริการความปลอดภัย ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยงาน ได้แก่ ผู้ที่งานเบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับการรักษาตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ และการป้องกันทรัพย์สินซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น. รวมถึง การควบคุมนักโทษและผู้ที่อยู่ในเรือนกักขังคน ตลอดจนให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ที่อยู่ในสถาบันดังกล่าว และรักษาระเบียบวินัย ; การเสาะหาและจับกุมผู้กระทำความผิดหรือทรัพย์สินอื่น ๆ เพื่อป้องกันอาชญากรรม โจรกรรม และการใช้ในข้อผิดกฎหมาย.

ผู้รับราชการทหาร

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยงาน ได้แก่ ผู้รับราชการทหาร. ผู้ที่รับราชการทหารโดยสมัครใจหรือถูกเกณฑ์ ซึ่งไม่มีอิสระที่จะเข้าทำงานพลเรือนได้ ได้จัดไว้ในหมวดอาชีพนี้. รวมถึงผู้รับราชการประจำในกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกองกำลังที่เกี่ยวข้องกับการรักษาวินัยมั่นคง ตลอดจนผู้ที่เข้าประจำการชั่วคราวเพื่อเข้ารับการศึกษาหรือรับราชการทหารเต็มเวลา.

อาชีพไม่รับราชการ

อาชีพไม่รับราชการ หมายถึง อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ

อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง อาชีพที่ต้องทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากรัฐวิสาหกิจเป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การสื่อสารแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การตลาดเพื่อการเกษตร องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย องค์การค้ำของคุรุสภา โรงแรมแอร์พอร์ท โรงพยาบาลรถไฟ โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ เป็นต้น

อาชีพรับจ้างเอกชน หมายถึง อาชีพที่ทำงานในบริษัท ห้างร้าน หรือในลักษณะอื่น อยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากเอกชนเป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานบริษัท โยคะ จำกัด บริษัทอะไหล่แอปเปิ้ล จำกัด โรงแรมรีเจนท์ เซอ่า ครูโรงเรียนอนุบาลแฉ่งมิตร ครูโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ เป็นต้น

อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่เป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง มีรายได้เป็นของตนเองโดยไม่มีนายจ้าง เช่น เจ้าของห้างสรรพสินค้า เจ้าของร้านถ่ายภาพ เจ้าของสำนักพิมพ์ เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้าของตู้ชมรมด เกษตรกรอยู่ในฐานะเจ้าของกิจการ หุ้นส่วนพาร์ตเนอร์ หุ้นส่วนบริษัทมหาชนจำกัด เป็นต้น

บรรณานุกรม

ทินพันธุ์ นาคะตะ. "การปฏิรูประบบราชการไทย อดีตที่มีคุณค่าสำหรับปัจจุบัน,"

สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 33(39) : 20 ; 15 - 21 มีนาคม 2530.

บวร ประพฤติ. การเมืองและระบบราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง).

กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.

วินัย ธรรมคฤหิ. เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติของนักเรียนต่ออาชีพต่าง ๆ.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

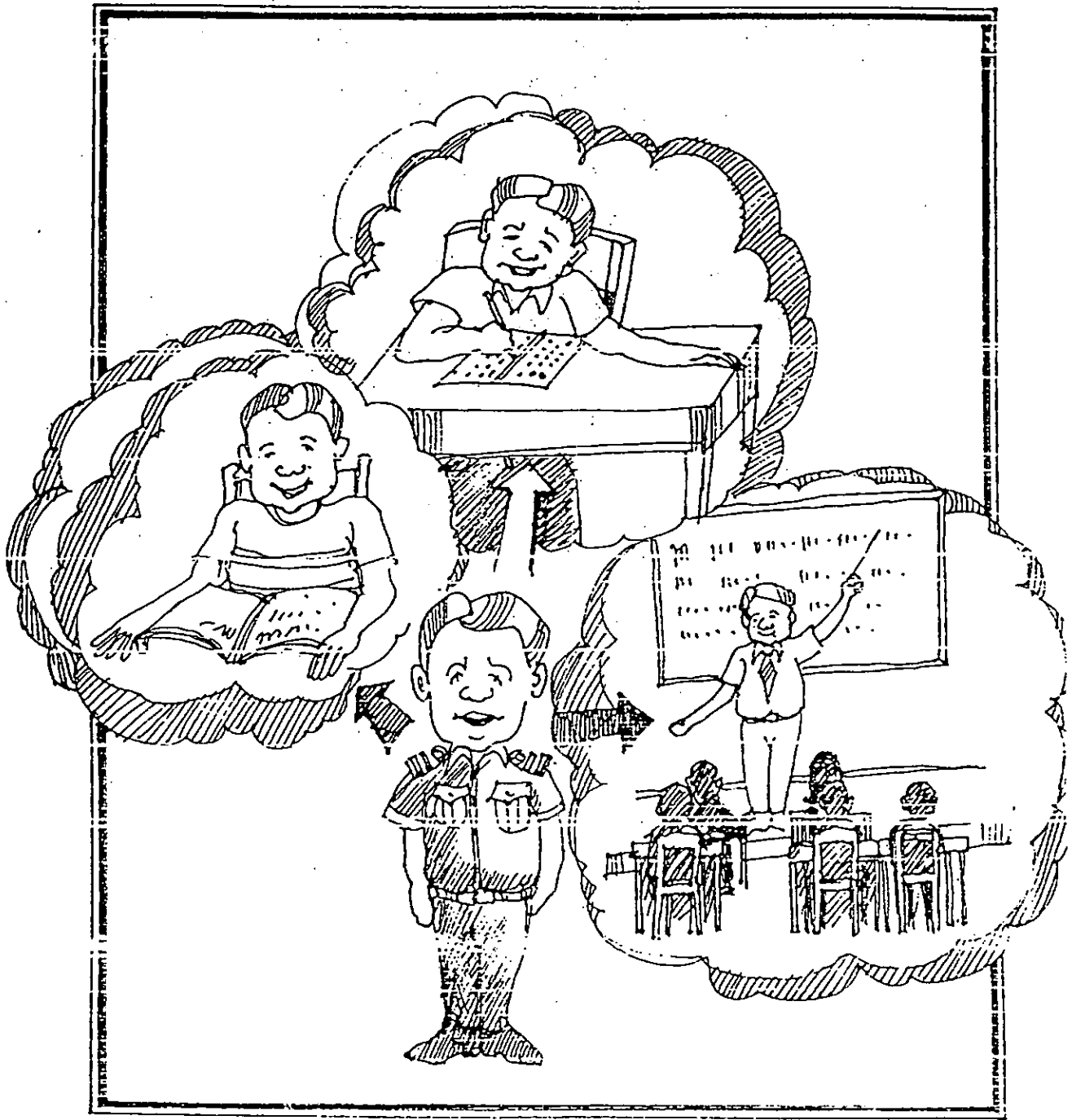
ประสานมิตร, 2530.

ลีลา สอนศรี. นามานุกรม หน่วยราชการ รัฐบาลกิจ และองค์การระหว่างประเทศ

ในประเทศไทย พ.ศ. 2528. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย,

ม.ป.ป.

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ชุดที่ ๒ แบบที่ ๒
การเข้ารับราชการ

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 2 แบบที่ 2 การเข้ารับราชการและการออกจากราชการ

การเข้ารับราชการ

มูลเหตุที่ทำให้คนนิยมรับราชการ

สมัยก่อนนั้น การเข้ารับราชการจะมีอยู่สองลักษณะ อย่างแรกก็คือ การเกณฑ์แรงงานชายฉกรรจ์เข้ามาเป็นไพร่สม ไพร่หลวง ซึ่งเรื่องนี้จะมาจากคติหรือความเชื่อที่ว่าพระมหากษัตริย์คือสมมติเทพ และประชาชนคือไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน การถูกเกณฑ์เข้ามาในลักษณะนี้เป็นหน้าที่ ไม่ใช่เป็นสิทธิ เป็นการเข้ามาเป็น “ข้า” ของ “ราชการ” โดยแท้จริง ไม่มีเงินเดือน ไม่มีเบี้ยหวัด ไม่มีอะไรทั้งนั้น “ข้า” ของ “ราชการ” เหล่านี้จึงต้องหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตนเองตามอัตภาพ

นอกเหนือจากสภาพความเป็นข้าราชการแบบไพร่อย่างที่ว่ามีมาแล้วยังมีการเข้ารับราชการด้วยใจสมัคร ข้าราชการชนิดนี้จะถูกเรียกขานเชิงยกย่องว่าเป็น “ขุนนาง” ซึ่งเป็นคำนิยามที่บุคคลมัธยมรับนับถือว่าเป็น “ชนชั้นปกครอง” เป็นผู้บริหารงานราชการแผ่นดินต่างพระเนตรพระกรรณ ทำหน้าที่รับสนองพระบรมราชโองการของกษัตริย์ มีสิทธิเหนือสามัญชน

การเข้ารับราชการเป็นขุนนางในลักษณะนี้ไม่ต้องมาเข้าคิวยาวเหยียดเพื่อขึ้นใบสมัคร (หรือไม่ต้องส่งใบสมัครทางไปรษณีย์) เหมือนอย่างที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ หากแต่ใช้วิธีทำตามแบบธรรมเนียม คือการนำข้าวถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ซึ่งเป็นบันไดขั้นแรกที่จะก้าวไปสู่ความเป็นขุนนาง

เรื่องนี้ปรากฏตามพระบรมราชาธิบายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ความว่า

“..... เมื่อขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยก็จะมีบุตรต้องถวายตัวพระเจ้าแผ่นดินเป็นมหาดเล็ก รับราชการเป็นการใช้สอยเล็กน้อย ใกล้เคียงพระเจ้าแผ่นดิน มีเบี้ยหวัดบ้างเล็กน้อย เมื่อได้รับราชการอยู่ใกล้พระเจ้าแผ่นดินดังนั้นก็ไต่ขั้นไต่ฟ้งราชการ ขุนนางเจ้าพนักงานนำมากราบทูล และพระเจ้าแผ่นดินรับสั่งเป็นการเรียนราชการอยู่เสมอ เมื่อเจ้าแผ่นดินเห็นว่า ผู้นั้นคุ้นเคย

ในราชการอยู่บ้างแล้วก็ให้ไปตรวจการ
ต่าง ๆ นำความมารายทุก..... จนเจ้า
แผ่นดินเห็นว่าผู้นั้นสมควรจะมีตำแหน่ง
ราชการก็ค่อยเลื่อนยศขึ้นไปทีละน้อย ๆ
ตามลำดับ..... เพราะธรรมเนียมเป็นดังนี้
ถ้าขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยมีบุคลิกที่ไต่ทกลอง
แล้ว พระเจ้าแผ่นดินเห็นสมควรที่จะได้
รับราชการสืบตระกูลบิดาให้เลื่อนยศให้
สืบตระกูลบิดาไปบ้าง.....”

และในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ นี้เอง ที่
ได้ทรงมีพระราชดำริที่จะปรับปรุงการเข้า
รับราชการเสียใหม่ โดยมีได้คำนึงถึงชาติ
กำเนิดหรือชาติตระกูลเป็นสำคัญแต่เพียงอย่าง
เดียว หากแต่จะต้องวัดกันด้วยความรู้ความ
สามารถและความประพฤติ โดยเปิดโอกาสให้
ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินทุกคน ทั้งลูกเจ้านาย บุตร
ขุนนาง หรือไพร่ ได้ศึกษาเล่าเรียนโดยเสมอ
หน้ากัน

พระราชดำรินี้คือการเปิด
โอกาสให้คนทุกคนมีโอกาสเข้ารับ
ราชการได้อย่างทั่วถึง

คำนิยมหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อ
อาชีพการรับราชการก็ยิ่งฝังรากลึกกลงไปใน
ความรู้สึกนึกคิดและจิตใจมากขึ้นตลอดเวลา

ใคร ๆ ก็อยากเป็นข้าราชการ

อาชีพการรับราชการดีถึงปานฉะนี้
โอกาสก็มากกว่าสามัญชนโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็น
เป็นในเรื่องยศฐาบรรดาศักดิ์ การยอมรับ
นับถือ สถานะภาพทางสังคม โอกาสใกล้ชิด
เบื้องพระยุคลบาท อำนาจราชศักดิ์ ชื่อเสียง
เกียรติยศ

ข้าราชการในยุคนั้นจึงเป็นตัวแทน
ของอำนาจราชศักดิ์ สายสะพาย เหนือ
ครา บรรดาศักดิ์ รวมถึงการได้รับใช้ใกล้ชิด
เบื้องพระยุคลบาท

ทวนกระแสธารกาลเวลาขึ้นไปจนถึงยุค
กลางแผ่นดินรัตนโกสินทร์ที่อาชีพการรับ
ราชการคือความเป็นขุนนาง เป็นเจ้าคนนาย
คน เป็นเจ้าขุนมูลนาย เป็นศักดินา เป็น
การสร้างตนให้หลุดพ้นจากความเป็นทาส

คุณสมบัติทั่วไปของผู้จะเข้ารับราชการ

ผู้ที่เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไปดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี
- (๓) เป็นผู้เต็มใจ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ

- (๔) ไม่เป็นผู้ทรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง
- (๕) ไม่เป็นผู้ที่ก่อกวนพหุภาพชนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถ หรือจิตหินเพี้ยนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (๖) ไม่เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกสั่งให้พักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากการราชการไว้ก่อนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น
- (๗) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๘) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (๙) ไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(๑๐) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาดังที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากรัฐวิสาหกิจ

(๑๒) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก หรือปลดออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น

(๑๓) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น

(๑๔) ไม่เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ

ผู้ที่ขาดคุณสมบัติตาม (๑) (๔) (๕) (๑๐) หรือ (๑๔) ก.พ. อาจพิจารณาขานเว้นให้เข้ารับราชการได้ ส่วนผู้ที่ขาดคุณสมบัติตาม (๑๑) หรือ (๑๒) ถ้าผู้นั้นได้ออกจากงานหรือออกจากราชการไปเกินสองปีแล้ว หรือผู้ที่ขาดคุณสมบัติตาม (๑๓) ถ้าผู้นั้นได้ไต่สวนจากงานหรือออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว และมีไต่เป็นกรณีออกจากงานหรือออกจากราชการ เพราะกระทำผิดในกรณีทุจริตก่อนหน้าที ก.พ. อาจพิจารณาขานเว้นให้เข้ารับราชการได้ สถิติของ ก.พ. ในการประชุมปรึกษาขานเว้นเช่นนี้ต้องเป็นเอกฉันท์ การลงมติให้กระทำโดยลับ

การเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ

วิธีการที่ใช้ในการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ
ในขณะนี้ ก.พ. ได้กำหนดให้ใช้เพียง ๒ วิธี คือ วิธีการ
สอบแข่งขัน ตามนัยมาตรา ๔๐ และวิธีการคัดเลือก
ตามนัยมาตรา ๔๒ ทั้ง ๒ วิธี ต่างก็มีจุดมุ่งหมาย
อันเดียวกัน คือ ให้ได้คนที่มีความรู้ ความสามารถ

ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ เหมาะสมกับตำแหน่งที่
จะบรรจุ โดยการดำเนินการในการเลือกสรร ให้คำนึง
ถึงความสามารถ มาตรฐาน และพฤติกรรม ตลอดจน
ประวัติดูแลประวัติด้วย

1. การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ

การรับราชการถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติมี
ความมั่นคง และยังเป็นถิ่นนิยมของคนไทยอีกด้วย
ซึ่งจะเห็นได้จากการเปิดรับสมัครสอบแข่งขันเข้า
รับราชการตามส่วนราชการต่าง ๆ จะมีผู้มาสมัคร

สอบเป็นจำนวนมากในบางกรณีมีอัตราว่างที่จะบรรจุ
ได้เพียง ๑ หรือ ๒ อัตราเท่านั้น แต่ก็มีผู้มาสมัคร
สอบกันเป็นจำนวนร้อย ๆ คน

การสอบแข่งขัน การบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการโดยวิธีสอบ
แข่งขันนั้น เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นวิธีการเดียวในการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการที่
สอดคล้องกับระบบคุณธรรมเพราะการสอบแข่งขันเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีคุณสมบัติ
เท่าเทียมกัน และตรงตามมาตรฐานที่ทางราชการกำหนด มีสิทธิเข้ามาแข่งขันกันได้
ทุกคน

การสอบแข่งขันในกรณีดังกล่าว อาจเป็นการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุ
บุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งระดับ ๑ และระดับ ๒ และสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคล
เข้ารับราชการในตำแหน่งระดับ ๓ ขึ้นไป ก็ได้

หลักเกณฑ์ในการสอบแข่งขัน

ในการสอบแข่งขันและบรรจุ มีหลักเกณฑ์ในการตัดสินว่าผู้ใด เป็นผู้สอบแข่งขัน
ได้ ให้ถือเกณฑ์ว่าต้องเป็นผู้สอบได้คะแนนในแต่ละภาคที่สอบตามหลักสูตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ
ห้าสิบ และได้คะแนนในภาคความสามารถทั่วไป และภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะ
ตำแหน่งรวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ และได้คะแนนรวมทั้งสิ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ หกสิบ
ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงหลักวิชาการเป็นหลักด้วย

การขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ ให้เรียงลำดับที่จากผู้สอบได้คะแนนรวมสูงลงมาตามลำดับ ในกรณีที่ผู้สอบได้คะแนนรวมเท่ากัน ให้ผู้สอบได้คะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งมากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้าได้คะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งเท่ากัน ให้ผู้ได้คะแนนภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งมากกว่า เป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้าได้คะแนนภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งเท่ากัน ให้ผู้ได้คะแนนภาษาไทยในภาคความรู้ความสามารถทั่วไปมากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้ายังคงได้คะแนนเท่ากันอีก ก็ให้ผู้ได้รับหมายเลขประจำตัวสอบก่อนเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า

บัญชีผู้สอบแข่งขันได้ให้ใช้ได้ไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันขึ้นบัญชี แต่ถ้ามีการสอบแข่งขันอย่างเดียวกันนั้นอีก และได้ขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ใหม่แล้ว บัญชีผู้สอบแข่งขันได้ครั้งก่อนเป็นอันยกเลิก

2. การคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ

วิธีการคัดเลือก จะกำหนดให้เรียกผู้สอบแข่งขันได้จำนวนหนึ่งมาทำการคัดเลือกเพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งอาจจะทำโดยการสัมภาษณ์ หรือทดลองปฏิบัติงาน หรืออย่าง

หนึ่งอย่างใดก็ได้ โดยผู้ผ่านการคัดเลือก จะต้องได้คะแนนตามที่ ก.พ. กำหนด และวิธีนี้ค่อนข้างสะดวก เพราะไม่ต้องไปรวมคะแนนกับคะแนนข้อเขียนที่เคยสอบไว้แต่ก่อน

2.1 การคัดเลือกข้ามข้อ

กรณีที่บัญชีผู้สอบแข่งขันได้มีชื่อไม่ตรงกับตำแหน่งว่างที่จะบรรจุ ก็จะเรียกสั้น ๆ ว่า คัดเลือกข้ามข้อ ยกตัวอย่าง เช่น กรมประชาสงเคราะห์ เป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขันในตำแหน่งเจ้าหน้าที่อบรมและฝึกวิชาชีพ ๑ (ด้านช่างไฟฟ้า) ต่อมากรมทางหลวง มีตำแหน่งช่างไฟฟ้า ๑ ว่างลง แทนที่ ก.พ. จะมอบหมายให้กรมทางหลวงไปดำเนินการสอบแข่งขันในตำแหน่งช่างไฟฟ้า ๑ ก็จะมอบให้ไปดำเนินการคัดเลือกจากบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่อบรมและฝึกวิชาชีพ ๑ (ด้านช่างไฟฟ้า) เพื่อยกขึ้นบัญชีเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกเพื่อบรรจุในกรมทางหลวงในตำแหน่งช่างไฟฟ้า ๑ เป็นต้น

2.2 การคัดเลือกหมุนเวียนราชการ

กรณีที่บัญชีผู้สอบแข่งขันได้มีชื่อตรงกับตำแหน่งที่จะบรรจุ ก็จะเรียกสั้น ๆ ว่า คัดเลือกเข้าส่วนราชการ ยกตัวอย่าง เช่น ก.พ. ได้มอบหมายให้กรมธนารักษ์ เป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขันในตำแหน่งนักวิชาการแผนแพร่ ๓ ต่อมากรมศิลปากรมีตำแหน่งนักวิชาการแผนแพร่ ๓ ว่างลงเช่นเดียวกัน แทนที่ ก.พ. จะมอบให้กรมศิลปากรเป็นผู้ดำเนินการสอบ

การทดลองปฏิบัติราชการ

การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ เพื่อให้ได้คนที่ดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีความรู้ที่ถูกต้องในบรรดาผู้ที่สมัครสอบ ซึ่งเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ผ่านการสอบเป็นคนที่มีความรู้ แต่เนื่องจากการทดสอบนั้นมีข้อบกพร่องบ้าง จึงได้วิพากษ์เฉพาะความรู้เพียงอย่างเดียว (การทดสอบคือวิธีปฏิบัติอย่างมีระบบ ซึ่งจัดทำขึ้นสำหรับเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลกับแต่ละคนขึ้นไป สมมติฐานที่ใช้สำหรับการทดสอบคือ ถือว่าบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในทางการแสดงออก การกระทำ ทำที่ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันสามารถวัดได้โดยการทดสอบอย่างถูกต้อง และความแตกต่างนี้มีความสัมพันธ์โดยตรงทั้งทางดีและทางเสีย ต่อการปฏิบัติงานของบุคคลได้หรือไม่หรือเฉพาะในแง่ใดจากคะแนนการทดสอบ) แต่อีกสิ่งหนึ่งที่เราไม่อาจวัดได้อย่างแท้จริงก็คือ ความประพฤติและความสามารถในการทำงาน เราจะทราบได้ก็ต่อเมื่อให้เขาทดลองปฏิบัติราชการสักกระชั้นหนึ่ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการจะช่วยให้เราเลือกคนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ได้กำหนดหลักการการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการไว้ ส่วนรายละเอียดการปฏิบัติได้กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ 3 (2518) ซึ่งเป็นกฎที่ว่าด้วยการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะ จึงเห็นควรทำความเข้าใจต่อไป

วันเริ่มต้นการทดลอง

กรมปกติเมื่อมีคำสั่งบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ทำงานแห่งใดแล้วจะระบุไว้ท้ายคำสั่งนั้นว่า ให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งดังกล่าว ทั้งตัวบรรจุแต่งตั้งก็เป็นคนไป

กรณีทดลองทดลอง

การบรรจุแต่งตั้งที่จะต้องใช้ทดลองปฏิบัติราชการ มีอยู่ 3 กรณี คือ

1. บรรจุผู้สอบแข่งขันได้
2. บรรจุผู้คัดเลือกได้
3. การบรรจุเข้ารับราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติ

หน้าที่ราชการแล้วออกไปรับราชการทหาร

การบรรจุในกรณีอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ไม่ต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการแต่อย่างใด

จะทำการทดลองนานเท่าใด

โดยทั่วไประยะเวลาการทดลองกำหนดไว้ 6 เดือน แต่หากส่วนราชการใดเห็นว่าตำแหน่งบางตำแหน่งมีความสำคัญ กำหนดระยะเวลา 6 เดือน อาจจะไม่เพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่า ผู้ถูกทดลองมีความรู้ความสามารถ ความประพฤติเหมาะสมหรือไม่ ก็อาจกำหนดกลางกับ ก.พ. ได้โดยขอขยายระยะเวลาออกไปได้อีก

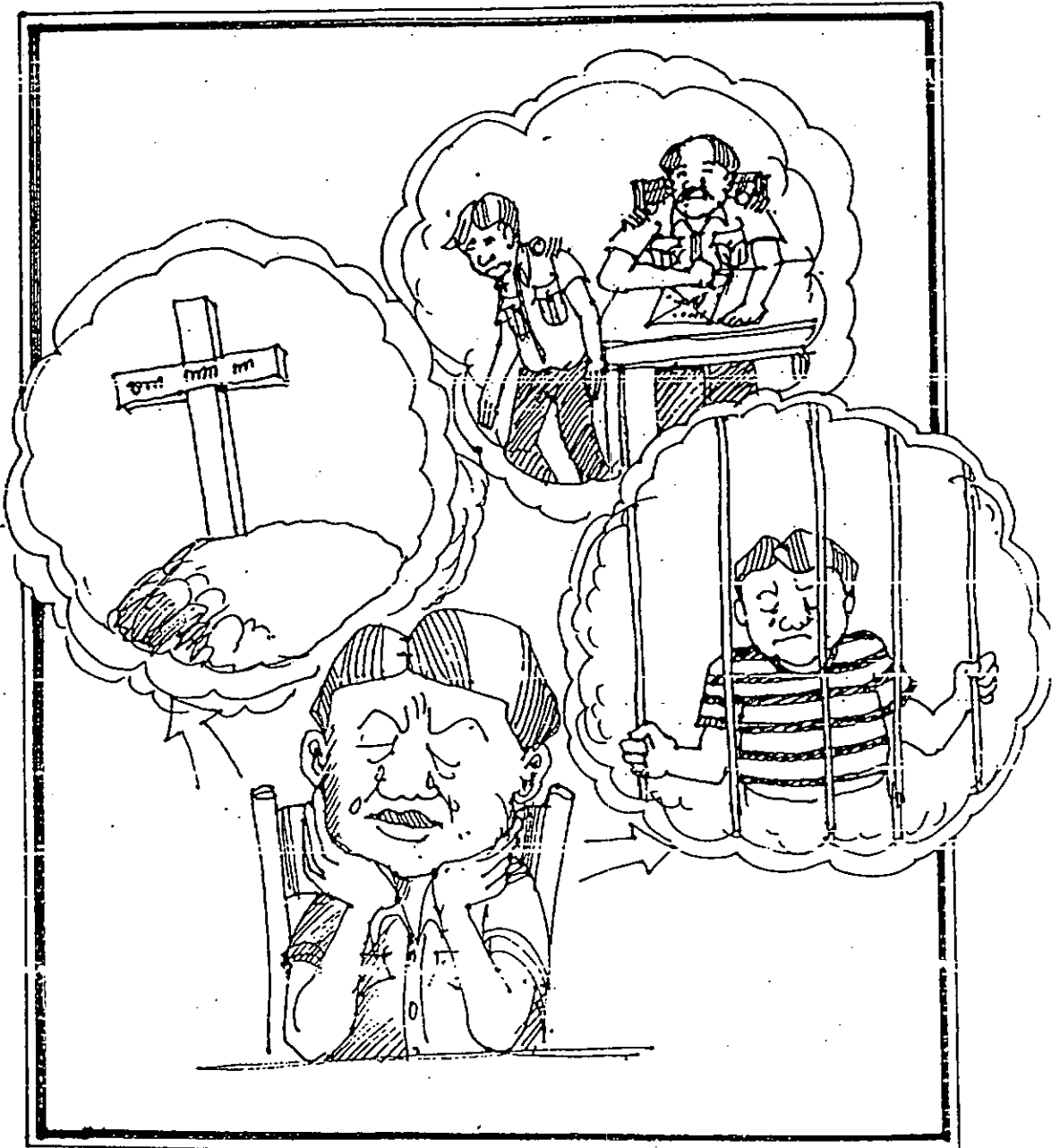
ผลการทดลอง

การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานผลการทดลองข้อ ซึ่งแยกได้เป็น 2 กรณี คือ

1. การรายงานว่าควรให้รับราชการต่อไป
2. การรายงานว่าควรให้ออกจากราชการ

การรายงานว่าควรให้รับราชการต่อไปนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานเมื่อผู้ขึ้นทดลองครบ 6 เดือนแล้ว ภายใน 7 วัน นับแต่วันได้รับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นขึ้นไปแต่ละระดับ รายงานตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ เมื่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุได้รับรายงานแล้ว เห็นว่าควรให้ผู้ขึ้นรับราชการต่อไปได้ ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุรายงานไปยัง ก.พ. การที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานว่าสมควรให้รับราชการต่อไปได้ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุอาจเห็นว่าไม่ควรให้รับราชการต่อไปได้ ในกรณีเช่นนี้จะต้องมีการสั่งให้ผู้ขึ้นออกจากราชการภายใน 7 วัน นับแต่วันได้รับรายงาน แล้วให้ส่งสำเนาคำสั่งให้ออกจากราชการไปยัง ก.พ.

การรายงานว่าควรให้ออกจากราชการ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานทันทีที่เห็นว่าผู้ทดลองมีความประพฤติไม่ดี หรือไม่มีความรู้หรือไม่มีความสามารถที่จะให้รับราชการต่อไป และภายใน 7 วันนับแต่วันได้รับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นขึ้นไปแต่ละระดับรายงานตามลำดับ จนถึงผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ หรือมีข้อสังเกตให้รายงานไปประกอบการพิจารณาสั่งการของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุด้วย เมื่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุได้รับรายงานแล้ว เห็นว่าไม่การให้รับราชการต่อไป ก็ให้มีการสั่งให้ผู้ขึ้นออกจากราชการภายใน 7 วัน นับแต่วันได้รับรายงาน แล้วส่งสำเนาคำสั่งไปยัง ก.พ. หรือถ้าเห็นว่ายังไม่ควรให้ออกจากราชการ และผู้ขึ้นยังทดลองไม่ครบ 6 เดือน ก็ให้ผู้ขึ้นทดลองต่อไปอีกระยะหนึ่ง แต่เวลาทดลองระยะแรกกับระยะหลังรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 6 เดือน เมื่อทดลองครบ 6 เดือนแล้ว ถ้าผู้มีอำนาจสั่งบรรจุเห็นควรให้รับราชการต่อไปหรือเห็นควรให้ออก ก็ให้รายงาน ก.พ. หรือออกคำสั่งให้ออกแล้วแต่กรณีต่อไป

การออกจากราชการ

ข้าราชการพลเรือนสามัญจะลาออกจากราชการ เมื่อ

๑. กาย
๒. พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ
๓. ได้รับอนุญาตให้ลาออก ตามมาตรา ๔๔
๔. ถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๖

มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๑๐๐ หรือ

๕. ถูกสั่งลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

การออกจากราชการตามข้อ ๑, ๓, ๔, ๕ เป็นการออกจากราชการก่อนเกษียณอายุ ซึ่งมีรายละเอียดตามมาตราต่าง ๆ ประเด็นที่จะพิจารณาศึกษาในที่นี้ คือ การออกจากราชการ เพราะหย่อนความสามารถ หรือประพฤติคนไม่เหมาะสมหรือบกพร่องในหน้าที่ตามมาตรา ๔๘ การออกจากราชการตามมาตรานี้ต้องปรากฏว่า ถ้าผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาสอบสวน โดยไม่ชักช้า เมื่อสอบสวนแล้วเห็นสมควรให้ออกจากราชการ ก็สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญตกแทนได้ การออกจากราชการในกรณีนี้ทางราชการสั่งให้ออกมิใช่เป็นการลาออกโดยตนเอง หรือมีความขัดขวางวินัยแต่อย่างใด อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติการออกจากราชการตามมาตรา ๔๘ นี้ มิใคร่จะมี เพราะเรามีเมตตาธรรมต่อข้าราชการสูงมาก

๖. การลาออก

การลาออกจากราชการสามารถจำแนกได้ ดังนี้

- ๖.๑ การลาออกจากระบบราชการแห่งหนึ่งไปเข้าอีกแห่งหนึ่ง เช่น ลาออกจากกองแผนงาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อไปเข้าที่สำนักวางแผนและนโยบาย กระทรวงมหาดไทย ถ้าไม่ลาออกก็อาจจะทำได้โดยการโอนจากแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งเพื่อหนีปัญหา
- ๖.๒ การลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพส่วนตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่มีปัญหาและมีช่องทางที่จะไปประกอบอาชีพอย่างอื่นได้
- ๖.๓ การลาออกไปประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างอยู่ใน องค์กร เอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ หรือ ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีรายได้ดีกว่าเดิม

นันททัศนะเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

1. การเข้ารับราชการ

1.1 ค่านิยมในอาชีพรับราชการ

ทุกครั้งที่มีการประกาศรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อเข้ารับราชการ จำนวนของผู้แข่งขันเหล่านี้ก็จะทวีจำนวนมากยิ่งขึ้นจากระยะเวลาสี่ห้าปีก่อนที่ผู้คนที่เขาเคยยินดี ภูมิใจ และตื่นเต้นกับจำนวนผู้สมัครนับหมื่น พอมาถึงวันนี้บางทีเราอาจจะรู้สึกเฉย ๆ เสียแล้ว กับข่าวคนสมัครสอบจำนวนนับแสนสำหรับตำแหน่งว่างที่มีจำนวนไม่มากนัก

ภาพของคนที่มาเข้าคิวซื้อใบสมัคร หรือยื่นใบสมัครสอบเข้ารับราชการเหล่านี้ยังไม่ได้สื่อความหมายสนับสนุนทัศนคติหรือค่านิยมที่ว่า สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลียง อย่างที่เคยได้ยินได้ฟังกันมา หากแต่ภาพนี้ได้สื่อความหมายว่า บัณฑิตตกงานเหล่านี้ขอเพียงแค่ว่าจะให้ใครเลียงเท่านั้นจะเป็นพ่อค้าเลียงหรือพระยาเลียงก็ไม่เกียจทั้งนั้น

เพราะโอกาสเลือกของคนในอุดมการณ์หมดไปแล้ว ถ้าจะมีใครมีโอกาสอย่างที่ว่า ก็ต้องคิดว่านั้นเป็นแค่ข้อยกเว้น

คืนวันเหล่านี้ ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอันปั่นป่วนครั้ง การเปลี่ยนสภาพเมือง จากความเป็นประเทศเกษตรกรรมมาสู่ความ

เป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม (ที่กำลังพัฒนา) อย่างเช่นที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ การทำงานในภาคธุรกิจเอกชนก็ขยายตัวอย่างรวดเร็วในอัตราส่วนที่สมดุลกับความเจริญเติบโตและก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการพัฒนา

พ่อค้าหรือธุรกิจภาคเอกชนก็เริ่มมีสถานภาพทางสังคมสูง หน่วยงานเอกชนหรือบริษัทบางแห่งได้รับการยกย่องว่าเป็นหน่วยงานที่ดี มีความมั่นคงสูง ค่าตอบแทนคุ้มกับประสิทธิภาพในการทำงานอย่างจริงจัง ให้สวัสดิการที่ดีกว่าภาคราชการ รวมทั้งผู้คนที่ทำงานในธุรกิจเอกชนเหล่านี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นคนเก่ง มีสมรรถนะในการทำงานสูง

เมื่อเทียบกับภาคราชการที่บางครั้งบางหนก็จะตกเป็นเป้าของการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการทำงานในลักษณะที่ว่า เข้าขาม-เย็นขาม เข้าด้วยแล้ว ความเชื่อเก่า ๆ ก็เริ่มจะเปลี่ยนไป

จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ มันก็เป็นความจริงที่ว่า คนคึก ๆ ที่มีฝีมือ มีความรู้ ความสามารถจำนวนไม่น้อยที่หลุดจากภาคราชการไปสู่ภาคเอกชน

1.2 การเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ

1.2.1 การเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการอาจเลือกคนเก่งแต่อาจไม่ได้คนดี

ตอนเริ่มสรรหาและคัดเลือกบรรพบุรุษบุคคลเข้าสู่ระบบราชการ คงจะต้องยอมรับว่าในปัจจุบันระบบการสอบแข่งขันกิติ หรือระบบการคัดเลือกโดยวิธีใด ๆ กิติ ไปเน้นเรื่องความรู้ตามมาตรฐานค่านี้นิ่ง ผู้จะเข้าสู่ระบบราชการในลักษณะเดียว ไปเน้นที่การวัดว่าใครสอบได้ดีกว่าใคร แต่ยังไม่ได้ประเมินลักษณะสำคัญของความเป็นข้าราชการโดยเฉพาะคุณลักษณะที่เป็นคุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติ ทศนคติ

อุดมคติ สิ่งเหล่านี้ยังได้รับค่าน้ำหนักน้อยมาก หรือเกือบจะไม่ได้รับเลย เพราะฉะนั้นผมคิดว่าคงต้องปฏิรูประบบการคัดเลือกบรรพบุรุษบุคคลเป็นข้าราชการกันใหม่ เพื่อให้ประเมินได้เสียตั้งแต่แรกว่า คนที่เหมาะสมจะเป็นข้าราชการนั้น ไม่ใช่มีแต่เพียงความรู้ดีแต่อย่างเดียว แต่ต้องมีความเป็นคนดีควบคู่กับการเป็นคนเก่งด้วย ซึ่งจะต้องประเมินให้ได้

1.2.2 ระบบเครือญาติในวงราชการ

ระบบเครือญาติก่อให้เกิดลัทธิชนลัทธิหนึ่ง เรียกว่า ลัทธิเกื้อหนุนญาติ (Nepotism) ซึ่งเป็นลัทธิที่ใช้ในการรับคนเข้าทำงาน หรือการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ตลอดจนการให้ความเกื้อหนุน ชอบ จะพิจารณาจากบุคคลที่เป็นเครือญาติของกันก่อน

ระบบเครือญาติ ถ้าพิจารณาในทางที่ดีก็มีส่วนที่อยู่มาก กล่าวคือ ช่วยให้เกิดความสามัคคีเกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ถ้านำระบบเครือญาติมาใช้กันโดยไม่มีขอบเขต โดยเฉพาะอย่างยิ่งนำมาใช้ในวงราชการ อาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความแตกแยก ในวงราชการไทยนั้น แม้ตามข้อเท็จจริงการบริหารงานบุคคลจะกระทำไปด้วยความถูกต้อง และไม่นำระบบเครือญาติมาเกี่ยวข้องเลย แต่ถ้าปรากฏว่าวงศ์ญาติญาติได้ดิบได้ดี สังคมก็มักจะมองไปในแง่ร้าย ซึ่งเป็นปัญหาที่สร้างความลำบากใจให้ผู้บังคับบัญชาที่มีผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นเครือญาติร่วมทำอยู่ด้วยเป็นอันมาก

1.2.3 อิทธิพลทางการเมืองและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ มีเสียงร้องเรียนจากผู้สมัครสอบเป็นอันมากว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม มีการวิ่งเต้นให้ผู้มีอิทธิพลทางการเมือง และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ทลอมจนพรรคพวกให้ความช่วยเหลือในการสอบ หรือทุจริตประพฤติดิฉชอบด้วยการเสียเงินเสียทองกันเป็นหมื่นเป็นแสนบาท ทำให้ส่วนราชการไม่เลือกเฟ้นคนดีเข้ารับราชการ

1.2.4 การทดลองปฏิบัติราชการ แนวความคิดและเหตุผลในการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น ถ้าพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วจะเห็นว่า เพื่อให้การเลือกสรรคนเข้ารับราชการได้คนดีจริง ๆ อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่าการทดลองปฏิบัติราชการเรามักจะทำกันเป็นพิธี หรือทำกันไม่จริงจัง จึงแทบไม่มีผู้ใดที่ถูกส่งให้ออกจากราชการ เพราะไม่ผ่านการทดลอง

2. การลาออกจากราชการ

ปัจจุบันมีข้าราชการจำนวนมากที่สมัครใจลาออกจากราชการ กทม.ครบ ๕๕ ปี เฉพาะข้าราชการจากการสำรวจจากเอกสารต่าง ๆ ถึงสาเหตุที่ข้าราชการลาออก มีดังต่อไปนี้

คำตอบแทน

ความไม่พอใจของกำลังคนระดับสมองเกี่ยวกับค่าตอบแทนสรุปได้ดังนี้ เงินเดือนของทางราชการน้อย ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและ ไม่เพียงพอแก่ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เงินเดือนที่ได้จากทางราชการแตกต่างจากที่ได้จากงานใหม่มาก สวัสดิการของทางราชการไม่ดีพอ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงไม่พอกับค่าใช้จ่ายจริงทำให้ต้องเดือดร้อน เงินเดือนของทางราชการแตกต่างจากรัฐวิสาหกิจและเอกชนมากเมื่อเปรียบเทียบกับงานที่มีลักษณะเหมือนกัน การกำหนดค่าตอบแทนของทางราชการไม่เป็นธรรม คำนึงถึงแต่จำนวนปีศึกษา มาเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงหน้าที่ความรับผิดชอบและความต้องการกำลังคนประเภทนั้น ๆ ของตลาดแรงงานเป็นหลัก เช่น วิศวกร ๖ นายแพทย์ ๖ และเจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ ๖ ซึ่งมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน

มาก ก็ใช้บัญชีเงินเดือนเดียวกัน ค่าล่วงเวลาที่ได้รับเท่ากัน เป็นต้น นอกจากนั้นการกำหนดค่าตอบแทนของทางราชการไม่ได้คำนึงถึงผลงาน ทำงานได้มากหรือน้อยก็ได้ผลตอบแทนเท่ากัน อาจกล่าวได้ว่าระบบราชการโดยส่วนรวมมุ่งเน้นเรื่องพิธีการ (Tradition) มาก กล่าวคือยึดถือ กฎ ระเบียบ ประเพณี เป็นหลัก เคยปฏิบัติกันมาอย่างไรก็ปฏิบัติต่อไปอย่างนั้น ไม่ได้ยึดถือผลงานเป็นหลัก เช่น มาถึงที่ทำงานเช้าทุกวันถือว่าดี แต่อาจจะไม่ได้คำนึงว่า ได้ผลิตผลอะไรบ้างในการมาทำงานเช้า อาจกล่าวได้ว่าเงินเดือนไม่ได้ขึ้นไปตามผลงานหรือความสามารถ ผลงานดีเด่นหรือไม่ดีเด่นก็มีสิทธิ์ได้บำเหน็จ ๑ ชั้นเหมือนกัน หรืออย่างดีที่สุด ผู้ที่มีผลงานดีเด่นก็อาจได้บำเหน็จ ๒ ชั้น เป็นต้น

โครงสร้างเงินเดือนข้าราชการไทย ที่เห็นเด่นในปัจจุบัน กำลังจะหมดอายุสภาพที่เป็นจริงแล้ว พูดได้ว่า ข้าราชการได้รับเงินเดือนไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่าย แม้ที่วางชีพอยู่ได้ก็ด้วยการเป็นหนี้ เกษียณการวิจัยกัน หลายทศวรรษแล้ว พบเกี่ยวกับเงินเดือนข้าราชการแล้ว ก็พบว่า ข้าราชการระดับต่ำและระดับกลางเป็นหนี้ถึง 44% นอกจากข้าราชการประเภทต่าง ๆ ยังได้รับเงินเดือนล้าหลังเกินอยู่มาก เช่น ทหารมากกว่าพลเรือน ทศการและอัยการก็มากกว่าพลเรือนและทหาร ส่วนพนักงานรัฐวิสาหกิจได้รับเงินเดือนสูงกว่าข้าราชการทุกประเภท ทศการและอัยการอ้างเหตุผลพิเศษเรียกร้องเงินเดือนสูงกว่าข้าราชการประเภทอื่น ส่วนข้าราชการพลเรือนนี้ ทำตัวเป็นคนน่ารักที่สุด เสียสละเพื่อประเทศชาติไม่น้อยกว่าทศการ อัยการ และทหาร แต่ก็ไม่เคยรวมตัวกันเรียกร้องเพิ่มเงินเดือนให้ตัวเอง แม้สมาคมข้าราชการพลเรือนจะมีบทบาทเรียกร้องให้รัฐบาลขึ้นเงินเดือนข้าราชการอยู่บ้าง แต่ก็ทำไปอย่างไร้จุดหมาย กล่าวคือถ้าได้ก็ไม่ได้ก็ไม่ไป

เราวางมาตรฐานข้าราชการพลเรือนไว้สูงมาก เราหวังจะได้สิ่งดีงามจากข้าราชการ เราทำซ้ำให้ข้าราชการอุทิศเวลาแก่ราชการ และเราให้เขาสบายกาย แต่เงินเดือนที่จะจ่ายให้แก่เขาเงินเราไม่พอจะจกเก็บ ถ้าเราหวังจะได้ผลงานอันสูงส่งจากข้าราชการก็จำเป็นที่จะพิจารณาถึงเงินเดือนที่จะจ่ายให้แก่เขานี้เอง โดยกำหนดอัตราเงินเดือนให้เป็นที่พอใจแก่เขาและรัฐบาลด้วยกันทั้งสองฝ่าย และที่สำคัญที่สุดก็คือ เปรียบเทียบกับเพื่อนฝูงของเขาที่ได้รับอยู่ทางองค์การธุรกิจ ซึ่งน่าจะพอ ๆ กัน มิใช่ทางที่เขาวางพากับกัน

ผู้บังคับบัญชาและการปกครองบังคับ

ปัญหา

๑) การใช้อำนาจที่ไม่ชอบธรรมของผู้บังคับบัญชา การที่ระบบราชการเป็นระบบที่เอื้ออำนาจให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสูง อาจเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจในทางที่ไม่ชอบปฏิบัติคือผู้ใต้บังคับบัญชา และปิดกั้นความจริงก้าวหน้า และความสำเร็จในการทำงานซึ่งเป็นเรื่องของการประการสำคัญของมนุษย์ การที่ผู้บังคับบัญชานำระบบอุปถัมภ์มาใช้เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในระบบราชการ ทำให้ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถต้องใจปฏิบัติงานดีหมดกำลังใจในการทำงาน และส่วนหนึ่งก็ลาออกไปทำงานนอกกระบบราชการ เป็นไปได้ที่บริษัทเอกชนก็มีการเล่นพรรคเล่นพวกอย่างกว้างขวางหรือมากกว่าในระบบราชการ แต่เป็นที่ยอมรับว่าบริษัทเอกชนเป็นของเอกชน การที่เจ้าของบริษัทจะให้ความดีความชอบหรือตำแหน่งเป็นพิเศษแก่ลูกหลานหรือคนสนิทมิตรสหายย่อมเป็นที่ยอมรับได้มากกว่า การที่บุคคลในระบบราชการนำผลประโยชน์ของทางราชการมาให้แก่พรรคพวกของตน ทั้งนี้ เนื่องจากองค์การของรัฐมิได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด ผู้เข้ารับราชการจึงหวังความเป็นธรรมในองค์การของรัฐมากกว่า และความไม่พอใจในความไม่ยุติธรรมนี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สูญเสียข้าราชการระดับสมองไปได้

๒) รูปแบบการบริหารงานและการวางตัวของผู้บังคับบัญชา การบริหารงานของผู้บังคับบัญชาแบบเผด็จการนั้นสามารถสร้างความขัดแย้งได้ยิ่ง ผู้ปฏิบัติงานจะรู้สึกว่าทำงานเพราะความจำเป็นและถูกบังคับ โดยไม่ได้มีสิ่งจูงใจประการใดให้ทำงาน และตัวเขาผู้นี้

จึงทำงานอย่างไม่เต็มใจ ไม่เต็มความสามารถ เพราะการถูกบังคับให้ทำงานไม่ได้สร้างสรรค์บรรยากาศในการทำงาน ดังนั้นหากมีโอกาสได้ทำงานในสภาพที่มีบรรยากาศในการทำงานดีกว่านี้ ข้าราชการที่อาจจะออกจากกระบบราชการไปได้

๓) ผู้บังคับบัญชาไม่มีความรู้ความถนัดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ การบริหารงานและการปกครองผู้บังคับบัญชา อาจกล่าวได้ว่าผู้บังคับบัญชาในระบบราชการมาจากกระบวนอุปถัมภ์และระบบอาวุโสไม่น้อย การที่บุคคลได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งสูงขึ้นโดยใช้ระบบอุปถัมภ์ย่อมทำให้ไม่ได้ผู้บังคับบัญชาที่มีความรู้ความสามารถหรือมีคุณธรรมไม่เหมาะสมเท่าที่ควร การคัดเลือกบุคคลเพื่อการเลื่อนตำแหน่งโดยไม่ได้กำหนดคุณสมบัติหรือเครื่องวัดที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถแยกแยะได้ว่าผู้ใดเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมากกว่ากัน จึงคือใช้ระบบอาวุโสเป็นเครื่องตัดสิน อาจทำให้ได้ผู้บังคับบัญชาที่ไม่มีความรู้ความสามารถตรงกับงานที่จะต้องรับผิดชอบ ผู้บังคับบัญชาเหล่านี้จึงไม่เป็นที่ศรัทธาของกำลังคนระดับสมอง เนื่องจากในระบบราชการเน้นเรื่องสายการบังคับบัญชา ถ้าหากได้ผู้บังคับบัญชาที่ไม่มีความรู้ความสามารถไม่เข้าใจในงานที่ปฏิบัติย่อมเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการได้ และความสำเร็จของงานเป็นความปรารถนาประการสำคัญของมนุษย์ หากมีอุปสรรคก็จะทำให้บุคคลไม่สามารถประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานย่อมนำความไม่พอใจมาสู่กำลังคนระดับสมอง และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ลาออกจากราชการได้

ความก้าวหน้า

ความก้าวหน้าในระบบราชการไม่ได้ขึ้น

อยู่กับความรู้ความสามารถและผลงานเป็นหลัก

ผู้ที่มีผลงานดีเด่นเพียงไม่กี่คนไม่สามารถก้าวหน้า

ได้มากกว่าผู้ที่มีผลงานธรรมดา หรืออาจก้าวหน้า

มากกว่าก็ไม่มากนัก เพราะทางราชการมีกฎเกณฑ์

ถ้ายังไม่ถึงกำหนดก็เลื่อนระดับไม่ได้ การให้โอกาสแก่

ผู้ปฏิบัติงานให้สามารถก้าวหน้าตามความรู้ความ

สามารถและผลงาน เป็นความต้องการอย่างยิ่งของผู้ที่

มีประสิทธิภาพสูง การที่ผู้มีประสิทธิภาพสูงมีความ

ปรารถนาให้ระบบราชการแยกให้เห็นอย่างเด่นชัด

ระหว่างผู้ที่มีประสิทธิภาพสูงและผู้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

นั้นเป็นความต้องการในเรื่องการยอมรับนับถือ ซึ่งเป็น

ความต้องการระดับสูงขึ้นไป

จากการสัมภาษณ์กำลังคนระดับสมองแบบเจาะ

ลึก เพื่อให้ทราบเหตุผลที่แท้จริงของการลาออกจาก

ราชการ ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ ๔๐ ไม่พอใจความไม่

ยุติธรรมของระบบราชการ เนื่องจากไม่ให้ผลตอบแทน

ตามผลงาน เช่น ผู้ที่มีประสิทธิภาพสูงและทำงานต่ำ

กัน ๔๐ เท่าตัว ก็อาจจะได้เงินเดือนขึ้น ๑ ขึ้นเหมือนกัน

หรืออย่างมากที่สุดก็ ๒ ขึ้น ส่วนการเลื่อนระดับตำแหน่ง

ถึงแม้ว่าผู้ปฏิบัติงานจะมีความรู้ความสามารถโดดเด่น

เพียงใด ถ้ายังไม่ถึงหลักเกณฑ์ที่กำหนดก็ยังไม่เลื่อน

ไม่ได้ และระบบราชการก็ขัดขวางความอาวุโสมาก

การบริหารงานในระบบราชการ

ระเบียบ และวิธีปฏิบัติของทางราชการ ที่ใช้อยู่ใน

ปัจจุบันมีขั้นตอนการปฏิบัติงานมาก บางอย่างล้าสมัยไม่

ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการ

เมืองในปัจจุบัน จึงเป็นการยากที่จะทำงานให้สำเร็จได้

อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ การที่ข้าราชการจะต้อง

ปฏิบัติงานภายใต้ กฎ ระเบียบ ดังกล่าว ทำให้การ

ปฏิบัติงานไม่คล่องตัวเพราะขาดความยืดหยุ่น ปิดกั้น

ความคิดริเริ่ม และโอกาสแสดงความรู้ความสามารถ

ของข้าราชการซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่นำไปสู่ความก้าวหน้า

โดยเฉพาะข้าราชการที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาใหม่ๆ จาก

ผลการวิจัยผู้ที่ลาออกมากที่สุด มีอายุอยู่ในช่วง ๑๔-

๓๐ ปี ซึ่งส่วนมากเป็นผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ๆ มีความ

คาดหวังที่จะได้ทำงาน ได้แสดงความรู้ความสามารถ

และความคิดริเริ่ม เมื่อถูกปิดกั้นด้วยกฎ ระเบียบ และ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ปัจจุบันมักจะได้ยินข่าวที่เสมอ ๆ ว่า บุคคลระดับสมองจำนวนมากเมื่อเข้ารับราชการ

ไถ่ระบบหนึ่งก็มักจะลาออกจากราชการไปทำงานวิสาหกิจ บริษัท หรือประกอบอาชีพส่วนตัว

และจากผลการวิจัยของกองวิชาการ สำนักงาน ก.พ. ผู้ที่ลาออกจากราชการทั้งแกว้นที่ 1 ตุลาคม

2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2531 จำนวน 4,739 คน เป็นกำลังคนระดับสมองถึง 1,684 คน

คิดเป็นร้อยละ 35.5 ของผู้ที่ลาออกทั้งหมด ผู้ที่ลาออกจากราชการให้เหตุผลว่าไม่พอใจกับระบบ

ราชการเกี่ยวกับค่าตอบแทน ข้อยกเว้นและผลประโยชน์ การปกครองบังคับบัญชา ความก้าวหน้าในหน้าที่

การงาน การบริหารงานของระบบราชการ นโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน

ความยุติธรรม สภาพการทำงาน โอกาสในการแสดงความรู้ ความสามารถ ลักษณะงาน

โอกาสที่ไ้ริเริ่มงานใหม่ ความอิสระในการปฏิบัติงาน ระเบียบของทางราชการ อุปกรณ์

และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน การยอมรับนับถือ และความมั่นคงของงาน

ในจำนวนผู้ที่ลาออก 1,684 คนนี้ เป็นผู้ที่ไ้รับปริญญาทางแพทยศาสตร์มากที่สุด รองลงมา

เป็นผู้ที่ไ้รับปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ เหตุผลที่ผู้ลาออกไ้มากที่สุด

คือ ขอลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพรับราชการ

บรรณานุกรม

ก.พ.สำนักงาน. "การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ," ข้าราชการ. 30(3) : 65 - 68, มีนาคม 2528.

..... "สมองไหลในระบบราชการ," ข้าราชการ. 34(2) : 18 - 28 : มีนาคม - เมษายน 2532.

กมลวดี รุ่งเจริญไพศาล. การลาออกของข้าราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2522 - 2525. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2528.

เกศินี หงสันทน์. วิวัฒนาการของระบบราชการไทย : การศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับต่าง ๆ (พ.ศ.2471 - 2518). กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป. อัดสำเนา. (เอกสารการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ ลำดับที่ 13)

"บทความวิชาการ : การพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐบาล," ข้าราชการ. 30(12) : 23 ; ธันวาคม 2528.

ัญญัติ ศุภศิลป์. "ทำอย่างไรจึงจะสอบได้," ข้าราชการ. 23(3) : 5 ; มีนาคม 2525

ผุสดี ลัตตมานะ และสุนัตรา เพชรmani. "สภาพและพื้นฐานของราชการพลเรือนไทย," ใน ระบบบริหารและระเบียบวิธีปฏิบัติราชการ. หน้า 121 - 129, กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์, 2523.

มณีนัย รัตนณี และอนันต์ เกตุวงศ์. รายงานการวิจัยการลาออกของข้าราชการ. หน้า 17. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ม.ป.ป.

สุพิน ชาติธีร. "การให้ออกจากราชการก่อนครบเกษียณอายุ," ข้าราชการ. 26(6) : 26 - 30 ; มิถุนายน 2524.

วิลาศ สิงห์วิสัย และบุญปลุก ชาญเกตุ. "ก.พ.กับการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ," ข้าราชการ. 26(3) : 6 ; มีนาคม 2524.

"สัมภาษณ์พิเศษอาชีพการรับราชการ : วิจิตร ศรีสอาด," ข้าราชการ. 32(6) :
10 - 14 ; มิถุนายน 2530.

สุจินดา นิธิจการ. "มุมมองข้าราชการ : วิธีการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ,"
ข้าราชการ. 30(9) : 55 - 57 ; กันยายน 2528.

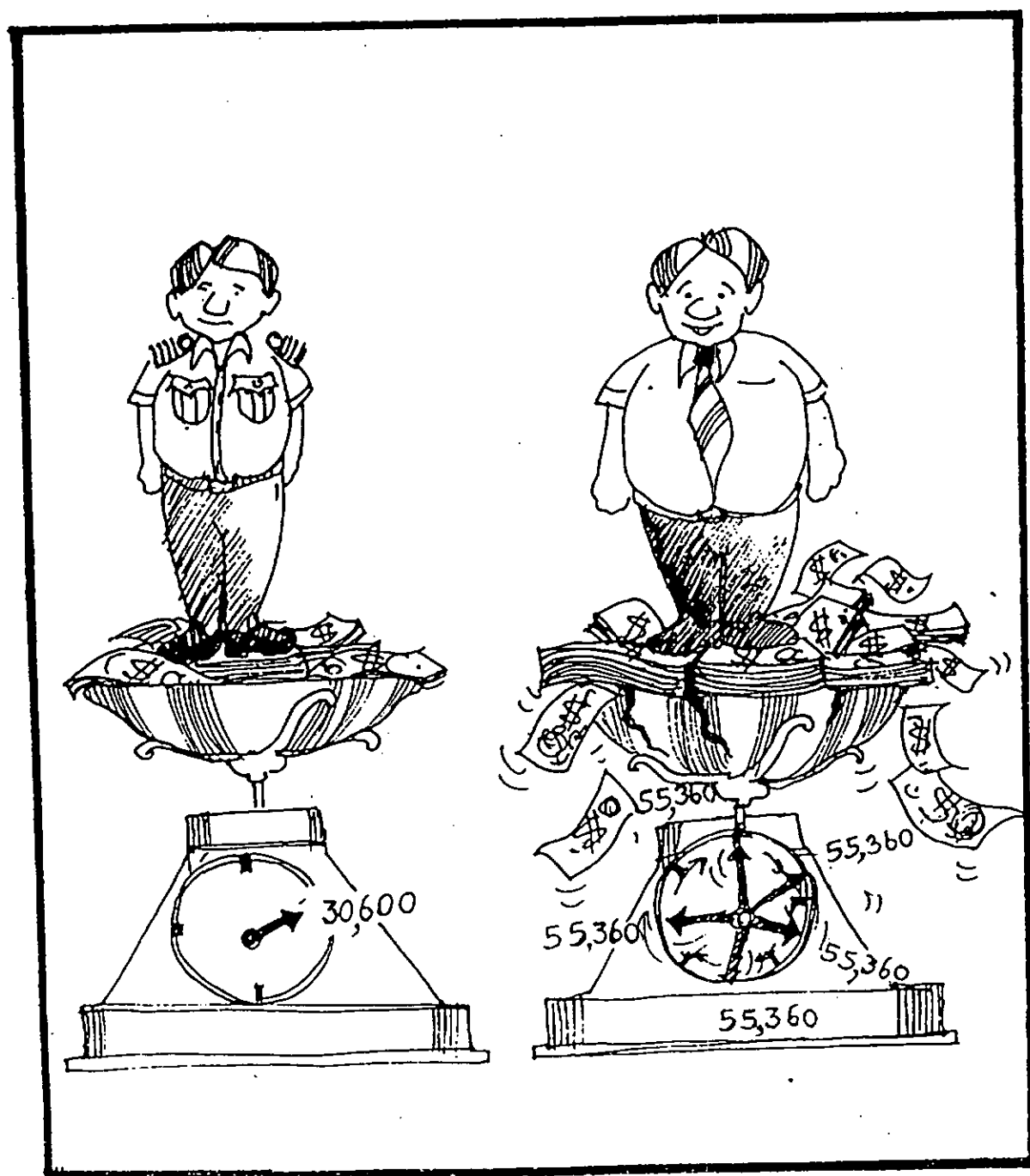
"อาชีพรับราชการ : สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลี้อยง?" ข้าราชการ. 31(5) :
22 - 40 ; พฤษภาคม 2529.

อภาภ ภมรบุตร. จิตวิทยาในการรับราชการและการทำงานทั่วไป. กรุงเทพฯ :
ดวงกมล, ม.ป.ป.

อุทัย หิรัญโต. "การทดลองปฏิบัติราชการ," ใน ระบบราชการไทย. กรุงเทพฯ :
โอเคียนสโตร์, 2530.

———. "ระบบเครือญาติในวงราชการ," ใน ระบบราชการไทย. กรุงเทพฯ :
โอเคียนสโตร์, 2530.

ชุดสารนิเทศสำราใจรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
ชุดที่ 3 แบบที่ 2
รายได้สวัสดิการและประโยชน์ที่อู่ราชการ

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพข้าราชการ
ชุดที่ 3 แบบที่ 2 รายได้ สวัสดิการและประโยชน์เกิดของข้าราชการ

รายได้ของข้าราชการ

“เงินเดือน” ตามพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน ฯ หมายความว่า เงินเดือน และเงินอื่นที่มีกำหนดจ่ายเป็นรายเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือน ซึ่งมีความหมายเป็นสองนัยกล่าวคือ

๑. หมายความว่า อัตราเงินเดือนแต่ละอัตราที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการประเภทหรือคำย่อต่าง ๆ เช่น บัญชีอัตราเงินเดือนหมวด ๑, ๒, และ ๓ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน เป็นต้น

๒. หมายถึงเงินอื่นที่มีกำหนดจ่ายเป็นรายเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือน ซึ่งได้แก่เงินเพิ่มประเภทต่าง ๆ เช่น

- เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.)
- เงินเพิ่มปราบปรามผู้กระทำความผิด (พ.ป.ผ.)
- เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งประธานศาลฎีกา
- เงินยังชีพข้าราชการบางจังหวัดในภาคใต้ (อ.ช.ภาคใต้)

เงินเดือนข้าราชการถือว่า เป็นค่าตอบแทนที่รัฐบาลจ่ายให้กับข้าราชการเป็นรายเดือนในฐานะที่ข้าราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในกิจการต่าง ๆ ของรัฐให้บรรพบุรุษ การเป็นข้าราชการนี้จึงถือว่า เป็นอาชีพหนึ่งในสังคมเหมือนคนผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ โดยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและมีรายได้เป็นเงินเดือนจากเงินงบประมาณของรัฐ ซึ่งปัจจุบันเรื่องเงินเดือนข้าราชการนี้ นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ได้รับการกล่าวถึงกันว่า ไม่เพียงพอกับค่าครองชีพบ้าง ไม่สอดคล้องกับการตอบแทนความงานบ้าง เป็นต้น รวมทั้งได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาระยะนี้มาโดยตลอด

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ

หลักการบริหารงานโดยทั่วไป ในการปฏิบัติงาน เจ้าพนักงานจะต้องกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตามผลงานที่ได้ปฏิบัติ ปกติแล้วเจ้าพนักงานส่วนใหญ่มักจะกำหนดค่าตอบแทนเป็นรูปตัวเงิน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา เป็นต้น นอกจากนี้บางหน่วยงาน เจ้าพนักงานอาจกำหนดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอื่น ๆ เป็นผลประโยชน์เพิ่มเติมให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอีกก็ได้ ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับนี้ มิใช่เกิดเนื่องมาจากการปฏิบัติโดยตรง แต่เป็นการให้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบังเกิดประสิทธิผล สำหรับในภาครัฐบาลนั้นได้ดำเนินการกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ข้าราชการในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการนั้นได้รับเงินเดือนตอบแทนผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอื่น ๆ อีก ตลอดระยะเวลาที่รับราชการอยู่ และเมื่อพ้นจากราชการ รวมจนกระทั่งข้าราชการถึงแก่ชีวิต สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ที่ข้าราชการได้รับจากทางราชการนั้นสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับระหว่างอยู่ในราชการ
2. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับเมื่อพ้นจากราชการแล้ว

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับระหว่างอยู่ในราชการ

1. การลา

ข้าราชการสามารถลาเมื่อมีเหตุจำเป็น และขณะลาจะมีสิทธิรับเงินเดือนหรือไม่นั้น ได้บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 2522 และในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะการลาโดยได้รับเงินเดือนระหว่างลา

1.1 การลาป่วย เมื่อมีเหตุจำเป็นเกิดการเจ็บป่วย ข้าราชการสามารถจะลาป่วยเพื่อรักษาตัวในปีงบประมาณ (1 ตุลาคม-30 กันยายน) ได้ดังนี้

- กรณีทั่วไป ในปีหนึ่งสามารถลาป่วยได้ไม่เกิน 60 วัน หากกรณีจำเป็นผู้บังคับบัญชาตั้งแต่อธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไปจะอนุญาตให้ลาต่อไปอีกไม่เกิน 60 วัน (รวมปีละ 120 วัน)
- กรณีเจ็บป่วยเนื่องจากการปฏิบัติราชการในหน้าที่อันเกี่ยวกับโรคติดต่ออันตรายอย่างร้ายแรง คือวัณโรค ไข้ทรพิษ โรคเท้าช้าง หรือโรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ ลาป่วยได้ 270 วัน

1.2 การลาค่อดบุตร

ข้าราชการสตรีมีสิทธิลาค่อดบุตรโดยได้รับเงินเดือนไม่เกินครั้งละ 60 วัน

1.3 การลากิจส่วนตัว

ข้าราชการมีสิทธิลาหยุดราชการเพื่อทำกิจธุระในปีหนึ่งได้ไม่เกิน 45 วัน แต่ในปีเริ่มรับราชการ ลาได้ไม่เกิน 15 วัน

1.4 การลาไปต่างประเทศ

ข้าราชการมีสิทธิลาไปต่างประเทศเพื่อทำธุรกิจส่วนตัวหรือท่องเที่ยวพักผ่อนศึกษา หรือพักผ่อนได้โดยลาจกส่วนตัว รวมทั้งลาไปต่างประเทศได้ปีละไม่เกิน 45 วัน และปีแรกที่เริ่มเข้ารับราชการให้ลาทั้ง 2 ประเภท รวมกันได้ไม่เกิน 15 วัน

นอกจากนี้ ข้าราชการที่มีคู่สมรสเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งไปปฏิบัติราชการในต่างประเทศ หรือทางราชการส่งไปปฏิบัติงานในต่างประเทศตามความต้องการของทางราชการ มีสิทธิลาติดตามคู่สมรสไปอยู่ ณ ต่างประเทศโดยไม่ได้รับเงินเดือนได้ไม่เกิน 2 ปี

ในกรณีจำเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตลาต่อได้อีก 2 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 4 ปี หากเกิน 4 ปี ต้องลาออกจากราชการ

1.5 การลาพักผ่อนประจำปี

ข้าราชการมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีโดยได้รับเงินเดือนและไม่นับเป็นวันลาในปีงบประมาณหนึ่งเป็นเวลา 10 วัน เว้นแต่ผู้รับการบรรจุใหม่นับถึงวันสิ้นปีงบประมาณไม่ถึง 6 เดือน (บรรจุหลังวันที่ 1 เมษายน) ไม่มีสิทธิลาพักผ่อน นอกจากนี้ข้าราชการผู้ใดที่มีได้ลาพักผ่อนประจำปีหรือลาพักผ่อนประจำปีไม่ครบ 10 วัน ให้สามารถสะสมวันลาพักผ่อนประจำปีที่ยังมิได้ลาในปีนั้นนำไปรวมกับปีต่อไปได้ รวมกันแล้วจะต้องไม่เกิน 20 วัน

1.6 การลาอุปสมบทหรือการลาไปประกอบพิธีฮัจญ์

ข้าราชการผู้ยังไม่เคยอุปสมบทหรือยังไม่เคยไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบียโดยได้รับเงินเดือน ได้เป็นเวลาไม่เกิน 120 วัน สำหรับในปีที่เริ่มรับราชการอนุญาตให้ลาได้แต่ไม่ได้รับเงินเดือน

1.7 การลาเข้ารับการระดมพล เข้ารับการฝึกวิชาทหาร เข้ารับการทดลองความพร้อมหรือเข้ารับการตรวจเลือกเพื่อเข้ารับราชการทหาร

ข้าราชการที่ได้รับหมายเรียกเข้ารับการระดมพล เข้ารับการฝึกวิชาทหารหรือเข้ารับ

1.8 การลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม ทำงาน หรือปฏิบัติงานวิจัย

ข้าราชการมีสิทธิศึกษา ฝึกอบรม ทำงาน หรือปฏิบัติงานวิจัยในประเทศหรือต่างประเทศได้ ถ้าส่วนราชการเห็นว่าจำเป็น และทางราชการต้องการผู้มีความรู้ ความชำนาญสาขาวิชานั้น ๆ และจะได้รับเงินเดือนในระหว่างลาไม่เกิน 4 ปี ถ้าผู้มีอำนาจอนุญาตเห็นสมควรให้ลาเกิน 4 ปี โดยได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ แต่รวมกันแล้วไม่เกิน 6 ปี

1.9 การลาตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายอื่น ๆ ได้แก่

ก. การลาตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วยเพราะปฏิบัติราชการ

ข้าราชการที่ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ สามารถลาหยุดรักษาตัวได้ไม่เกิน 1 ปี และถ้าจำเป็นคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้ลาอีก 1 ปี โดยข้าราชการผู้นั้นจะได้รับเงินเดือนเต็มในระหว่างลาด้วย

ข. การลาไปราชการทหาร

เมื่อข้าราชการต้องไปปรับคัดเลือกเข้ารับราชการทหาร จะต้องลาออกจากราชการ ซึ่งส่วนราชการเจ้าสังกัดจะต้องสงวนตำแหน่งและอัตราเงินเดือนไว้ เมื่อข้าราชการผู้นั้นพ้นจากราชการทหารและไม่มีความเสียหายใด ๆ สามารถบรรจุกลับเข้ารับราชการในส่วนราชการเดิม ภายใน 180 วัน หลังจากพ้นราชการทหารแล้ว และเมื่อบรรจุกลับจะได้รับเงินเดือนค่าหรือสูงกว่าเดิมได้ไม่เกินปีละ 1 ขั้น

ค. การลาไปฝึกอบรมอาสาสมัครรักษาดินแดน

ข้าราชการมีสิทธิลาไปฝึกอบรมอาสาสมัครรักษาดินแดนได้ตามระยะเวลาการฝึกโดยให้ได้รับเงินเดือนในระหว่างลาได้ไม่เกิน 2 เดือน

ง. การลาไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี

ข้าราชการที่ลาออกจากราชการเพื่อไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี ให้นับเวลาในระหว่างลานั้น เพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญด้วย ถ้ากลับเข้ารับราชการภายในกำหนดเวลา 4 ปี นับแต่วันที่ออกจากราชการ ให้บรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่ง และอาจให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าเดิมได้ไม่เกินปีละ 1 ขั้น

จ. การลาไปฝึกวิชาทหารเพื่อแต่งตั้งยศว่าที่ร้อยตรี

ให้ถือว่าเป็นการลาไปปฏิบัติราชการตามมติคณะรัฐมนตรี และให้ข้าราชการผู้นั้น ได้รับเงินเดือนเต็มในระหว่างลา พร้อมทั้งให้มีสิทธิเบิกเงินค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักอีกด้วย

2. เงินสวัสดิการ

2.1 เงินช่วยเหลือบุตร บุตรชอบด้วยกฎหมายคนที่ 1 ถึงคนที่ 3 นับเรียงลำดับก่อนหลัง (ไม่รวมบุตรบุญธรรมหรือบุตรที่อยู่ในอำนาจปกครองของผู้อื่น) อายุไม่เกิน 18 ปี และยังมีได้สมรสมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือบุตรเดือนละ 50 บาทต่อบุตร 1 คน ถ้าบุตรคนใดในจำนวน 3 คน นี้ตายลงก่อนอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ก็ให้บุตรคนถัดไปได้รับเงินช่วยเหลือบุตรแทน (ข้าราชการการเมืองและลูกจ้างชาวต่างประเทศมีสัญญาจ้างเฉพาะรายไม่มีสิทธิได้รับเงินนี้)

เงื่อนไขในการปฏิบัติ ในกรณีที่สามีภรรยาต่างก็เป็นข้าราชการ ให้สามีเป็นผู้เบิกจ่ายเดียว

2.2 เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร ข้าราชการมีสิทธิขอรับค่าเล่าเรียนของบุตร 3 คนแรก ไม่ว่าจะเป็นบุตรเกิดจากการสมรสครั้งใดหรืออยู่ในอำนาจปกครองของใครหรือไม่ และอายุไม่เกิน 25 ปี ในวันที่ 1 พฤษภาคม ของทุกปี (ไม่รวมบุตรบุญธรรม) กรณีที่บุตรคนไหน คนใดตายลงก่อนอายุครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ให้นับบุตรลำดับถัดไปแทน

สถานศึกษาของทางราชการ - หลักสูตรระดับไม่สูงกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่าและเป็นหลักสูตรที่แตกต่างหากออกจากหลักสูตรปริญญาตรี ให้ได้รับเงินบำรุงการศึกษาเต็มตามจ่ายจริง แต่ไม่เกินประเภทและอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

สถานศึกษาของเอกชน - หลักสูตรระดับไม่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าได้รับเงินค่าเล่าเรียนเต็มตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินประเภทและอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

- หลักสูตรระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า แต่ไม่สูงกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และหลักสูตรนั้นแตกต่างหากออกจากหลักสูตรปริญญาตรี ให้ได้รับเงินค่าเล่าเรียนครึ่งหนึ่งของที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินประเภทและอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

2.3 เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล บุคคลที่จะสามารถรับค่ารักษาพยาบาลจากราชการนั้น นอกจากตัวข้าราชการเองแล้ว ราชการยังให้ประโยชน์แก่อุปการะครอบครัวของข้าราชการด้วย นับตั้งแต่บิดามารดา คู่สมรส และบุตรชอบด้วยกฎหมาย (ไม่รวมบุตรบุญธรรมหรือบุตรที่ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมผู้อื่น) ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือบรรลุนิติภาวะแต่เป็นแค่น้ำใจความสามารถ

2.4 ค่าอาหารทำการนอกเวลา

ข้าราชการผู้ได้รับอนุมัติให้อยู่ปฏิบัติราชการนอกเวลาปกติเป็นเวลา 3 ชั่วโมงขึ้นไป จะได้รับค่าอาหารทำการนอกเวลา ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กรณีผู้ปฏิบัติราชการนอกเวลาราชการปกติ หรือในวันหยุดราชการเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง

1) ผู้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นค่าสุด (อัตราเงินเดือนระดับ 2 ขึ้นค่าสุด 2205 บาท) ขึ้นไปวันละ 35 บาท

2) ผู้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างต่ำกว่าระดับ 2 ขึ้นค่าสุดวันละ 30 บาท

2. กรณีผู้ปฏิบัติราชการในวันหยุดราชการเต็มวันเหมือนวันทำการปกติ

1) ผู้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างตั้งแต่ระดับ 2 ค่าสุดขึ้นไปวันละ 45 บาท

2) ผู้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างต่ำกว่าระดับ 2 ขึ้นค่าสุดวันละ 40 บาท

2.5 ค่าเช่าบ้าน

ข้าราชการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าเช่าบ้าน เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการย้ายหรือถูกย้ายไปรับราชการประจำสำนักงานต่างท้องที่กับท้องที่ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งครั้งแรก การรับจะได้ตามอัตราที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ ยกเว้นบุคคลต่อไปนี้

1) เป็นข้าราชการวิสามัญ

2) ผู้ที่ทางราชการจัดที่พักอาศัยให้แล้ว

3) ผู้ที่มีعهะสถานของตนเอง หรือบิดามารดา หรือสามี หรือภรรยาที่พอจะอยู่ด้วยกันได้ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่

4) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มเข้ารับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่

5) ผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

3. เครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องประดับเกียรติยศซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ โดยคำแนะนำของรัฐบาล ถือว่าเป็นบำเหน็จและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ

1. เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่ปรมุขของรัฐต่างประเทศ
2. เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับบำเหน็จความชอบในราชการแผ่นดิน
3. เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับบำเหน็จความชอบในองค์พระมหากษัตริย์
4. เหรียญราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ ซึ่งนับเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระราชทานแก่ข้าราชการนั้นเป็นประเภทที่ 2 คือเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับบำเหน็จความชอบในราชการแผ่นดิน ซึ่งได้แก่ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย เครื่องราชอิสริยาภรณ์ทั้ง 2 ชนิดนี้ เป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่พระมหากษัตริย์ทรงพระราชทานแก่ผู้กระทำความดี ความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการและสาธารณชน ลามที่ทรงพระราชมารเห็นสมควรเจ้านายหรือผู้มีเกียรติของต่างประเทศอาจได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ได้เช่นกัน

คุณสมบัติของผู้ที่พึงได้รับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ปฏิบัติงานของประเทศชาติด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ สุจริต และเอาใจใส่ต่อหน้าที่เป็นอย่างดี
2. เป็นผู้มีความสามารถปฏิบัติราชการเจริญก้าวหน้า
3. เป็นผู้ประพฤติและปฏิบัติตามกฎหมาย
4. เป็นผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ประชาชน
5. สำหรับข้าราชการต้องมีเวลารับราชการติดต่อกันแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวัน พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน 60 วัน

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ข้าราชการ เป็นหน้าที่ของกระทรวงเจ้าสังกัด

ประโยชน์ที่ถือได้เมื่อพ้นจากราชการแล้ว

1. การบรรจุกลับเข้ารับราชการ ข้าราชการที่ลาออกจากราชการไปแล้ว อาจขอบรรจุกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งและอัตราเงินเดือนที่ไม่สูงกว่าเดิมได้

2. บำเหน็จบำนาญ จ่ายให้แก่ข้าราชการที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน

บำเหน็จบำนาญปกติ การออกจากราชการที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญนั้น ต้องเข้าเกณฑ์ในเหตุใดเหตุหนึ่ง คือ

ก. เหตุทดแทน ออกเพราะชนเลิกลำแหน่ง หรือให้ออกจากราชการโดยไม่มีความผิด

ข. เหตุทุพพลภาพ ให้ออกหรือลาออกเพราะแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแสดงความเห็นว่าไม่สามารถจะรับราชการในหน้าที่ซึ่งปฏิบัตินั้นได้

ค. เหตุสูงอายุ ให้ออกเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ หรือลาออกเมื่อมีอายุครบ 50 ปีบริบูรณ์

ง. เหตุรับราชการนานให้ออกเมื่อมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 30 ปีบริบูรณ์ หรือลาออกเมื่อมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 25 ปีบริบูรณ์

ข้าราชการที่ลาออกโดยไม่เข้าลักษณะที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญเหตุใดเหตุหนึ่งตามข้อ ก-ง แต่มีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 10 ปีบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิได้รับบำเหน็จเป็นจำนวนเท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

บำนาญพิเศษ จ่ายให้ข้าราชการที่ประสบอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่จนพิการทุพพลภาพ รับราชการต่อไปไม่ได้ ถ้าถึงตาย ทายาทมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ แต่การประสบอันตรายนั้นต้องมีสาเหตุจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

บำเหน็จตกทอด ข้าราชการที่ลากระหว่างรับราชการและมีเวลาคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่ 1 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทายาทมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด

ผู้รับบำนาญปกติ หรือผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติหรือบำนาญพิเศษ ถ้าตายทายาทมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดเป็นเงิน 30 เท่าของบำนาญที่ได้รับเป็นรายเดือน แต่ไม่น้อยกว่า 3,000 บาท

3. เงินค่าทำขวัญข้าราชการ ข้าราชการและลูกจ้างที่ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บพิการเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่แต่ยังสามารถรับราชการได้ มีสิทธิได้รับเงินค่าทำขวัญจากทางราชการ

4. การช่วยเหลือเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ข้าราชการเบ็ดหลัด บำนาญ บำนาญพิเศษ มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเช่นเดียวกับข้าราชการประจำ

5. ช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ข้าราชการเบ็ดหลัด บำนาญ บำนาญพิเศษ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเช่นเดียวกับข้าราชการประจำ

6. ทำหน้าที่ป้องกันอธิปไตยและรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ ถ้าถึงแก่ความตายหรือทุพพลภาพ

7. ทำหน้าที่ปราบปรามผู้กระทำความผิด ถ้าถึงแก่ความตายหรือทุพพลภาพ

นานาทัศนะเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

1. รายได้ของอาชีพรับราชการ

ปัจจุบันข้าราชการมีรายได้ต่ำกว่า รายได้ของบุคคลกลุ่มอื่น ๆ เป็นอย่างมาก และระดับรายได้ของข้าราชการนั้น ไม่เพียงพอในอันที่จะใช้จ่ายในการครองชีพให้เหมาะสมแก่ฐานะได้ ในขณะที่อาชีพราชการจึงเป็นอาชีพที่ตกต่ำมากที่สุดในประเทศ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าแม้แต่รายได้ขั้นต่ำของทางราชการยังต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายซึ่งกำหนดไว้สำหรับกรรมกรไร้ฝีมือที่เพิ่งเข้าสู่ตลาดแรงงานเสียอีก ทั้ง ๆ ที่ข้าราชการนั้นแม้ในระดับต้น ๆ ก็ต้องมีวุฒิการศึกษาและจะต้องทำงานที่แตกต่างจากกรรมกรในโรงงานหรือกรรมกรใช้แรงงานทั่ว ๆ ไป บางครั้งต้องใช้การพิจารณาตัดสินใจในการทำงานหรือแม้แต่งานนโยบายหลาย ๆ อย่าง นี่ก็เริ่มมาจากระดับต้นด้วย

เก็บรายช. เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับจากทางราชการ ซึ่งยังไม่เหมาะสมกับค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นทุกวัน และไม่สอดคล้องกับหน้าที่

ความรับผิดชอบเมื่อเปรียบเทียบกับภาคธุรกิจและภาคเอกชน ทั้ง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถเท่ากัน สติปัญญาเท่ากัน ความสามารถในการทำงานเท่ากัน แต่ประโยชน์ตอบแทนไม่เท่ากัน

อย่างนี้ก็เท่ากับว่าเราตีราคาข้าราชการต่ำกว่าอาชีพอื่น

แต่ก็ต้องยอมรับว่า ภาคเอกชนนั้นสามารถสร้างแรงจูงใจได้สูงกว่าทางราชการมากนัก ทั้งตำแหน่งหน้าที่การงานที่ได้รับใหม่ในภาคเอกชนนั้น ก็ได้ทำให้สถานะภาพทางการยอมรับจากสังคมของอดีตข้าราชการผู้มีฝีมือเหล่านั้นลดน้อยลงลง

เหรียญตราหรือสายสะพายนั้น เดียวกัน ขยายวงออกไปถึงภาคธุรกิจเอกชนแล้ว พ่อค้าผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่แผ่นดิน ก็มีโอกาสดำเนินพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้เช่นเดียวกับบรรดาข้าราชการทั้งหลายทั้งปวงเหมือนกัน

2. สวัสดิการและประโยชน์

คำว่า "สวัสดิการ" (welfare) มีความหมายตามที่ คุณสุวิทย์ ยืนพรพันธ์ ได้สรุปผลการสัมมนาเรื่องสวัสดิการแรงงาน ซึ่งจัดโดยคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๐ ว่า หมายถึง "การอยู่ดี" หรือ Well-being ซึ่งถ้าจะขยายความออกไปอีกจากคำได้ว่าคือ ภาวะของการมีสุขภาพดี มีความเจริญรุ่งเรือง และมีความสุข ถ้าเกี่ยวกับทางด้านแรงงานก็หมายถึง สิ่งหรือภาวะที่นายจ้างจัดให้เพื่อความสะดวกสบาย หรือความอยู่ดีกินดีของลูกจ้าง

ประเภทของสวัสดิการแรงงาน

เศวิทย์ ระวิวิธ ได้เขียนไว้ในเอกสารประกอบการสัมมนานายจ้าง เรื่อง "สวัสดิการแรงงาน : สื่สร้างประสิทธิภาพและความสัมพันธ์" ว่า สวัสดิการ นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดให้นายจ้างในประเทศไทยจัดอยู่ อาจแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. สวัสดิการทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการลดภาระค่าใช้จ่าย เช่น การให้ที่พักอาศัย รับผิดชอบการประกันภัย เครื่องแบบ เป็นต้น

๒. สวัสดิการทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเป็นบริการ เช่น การให้การปรึกษาหรือในปัญหาต่าง ๆ การจัดนันทนาการ การให้การศึกษ การให้ความช่วยเหลือพิเศษเฉพาะราย เป็นต้น

๓. สวัสดิการที่ให้เพื่อให้ลูกจ้างเกิดความพอใจในการทำงาน เช่น โบนัส เงินสะสม บำเหน็จบำนาญ เบี้ยขยัน รางวัลต่าง ๆ เป็นต้น

เปรียบเทียบสวัสดิการแรงงานกับสวัสดิการข้าราชการ

สุกัญญา มณีโตพูนชัย ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างในประเทศไทย เมื่อปลาย พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยศึกษาจากสถานประกอบการที่เป็นรัฐวิสาหกิจและเอกชน จำนวน ๒๔ แห่ง ซึ่งมีสหภาพแรงงาน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรม สิ่งทอ กระดาษ น้ำมัน โรงแรม และบริษัทการค้า พบว่าในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิการ ลูกจ้างได้รับประโยชน์จากข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ดังนี้

(๑) การชดเชยวันหยุดพักผ่อนที่ไม่ได้ใช้ ซึ่งบางแห่งลูกจ้างสามารถสะสมไว้สำหรับปีต่อไป บางแห่งจ่ายชดเชยให้เป็นเงิน

(๒) การลาโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ซึ่งส่วนมากจะลาได้ ๓๐ วัน การลาอื่น ๆ โดยได้รับค่าจ้าง ได้แก่ การลาอุปสมบท แต่งงาน งานศพของครอบครัว ภัยโรคภัย เป็นต้น แต่มีข้อสังเกตว่าการใช้สิทธิในการลาจ้างคืนมีผลกระทบต่อการรับค่าจ้างประจำปี

(๓) บำเหน็จเมื่อเกษียณอายุ มีสถานประกอบการ ๑๖ แห่งให้สวัสดิการด้านนี้ ซึ่งส่วนใหญ่จ่ายให้เท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้าย คุณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน

(๔) เงินสะสม สถานประกอบการ ๑๓ แห่งมีระบบเงินสะสม โดยส่วนใหญ่หักจากเงินเดือน ลูกจ้างร้อยละ ๕

(๕) การช่วยเหลือเรื่องอาหาร กิจการ ๑๑ แห่งให้บริการด้านนี้ด้วยการให้ข้าวเปล่า ให้เงินค่าอาหารระหว่าง ๔-๑๕ บาทต่อวัน หรือให้อาหาร ๑-๓ มื้อ

(๖) เบี้ยขยัน กิจการ ๑๐ แห่งให้เบี้ยขยันในอัตราต่าง ๆ กัน เช่น ร้อยละ ๑๐ ของค่าจ้างทุกเดือน ๕๐-๑๕๐ บาทต่อเดือน เป็นต้น

(๗) พาหนะรับส่ง กิจการ ๑๖ แห่ง มีข้อตกลงเกี่ยวกับรถกับส่ง มีหนึ่งหนึ่งที่นายจ้างจ่ายให้เป็นเงินค่ารถเดือนละ ๒๓๐ บาท

(๘) ที่พักอาศัย กิจการ ๑๖ แห่งจัดสวัสดิการด้านนี้

(๙) การรักษาพยาบาล (นอกเหนือจากมาตรฐานขั้นต่ำที่กฎหมายบังคับ) ได้รับทุกแห่ง และมี ๙ แห่งที่ให้บริการคลุมถึงครอบครัวด้วย

(๑๐) เงินกู้ กิจการ ๑๐ แห่งให้บริการเงินกู้ โดยคิดดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ ๓-๑๕ ต่อปี บางแห่งไม่คิดดอกเบี้ยแต่กู้ยืมได้น้อย

(๑๑) เครื่องแบบ กิจการ ๒๓ แห่งจัดให้ ส่วนใหญ่จัดให้ปีละ ๒ ชุด

(๑๒) วันหยุดการ กิจการ ๒๓ แห่งให้ทำให้ง่ายด้านกีฬา คนครี หักนजर ซึ่งส่วนใหญ่จัดในโอกาสปีใหม่

(๑๓) เงินรางวัลและการส่งเสริม กิจการ ๒๒ แห่งมีเงินช่วยค่าทำศพ บางแห่งให้เงินช่วยเหลือแต่งงาน ประกันชีวิต และรางวัลการทำงานนานด้วย

ชวนาภรณ์ เจริญศิริ ได้ศึกษาสวัสดิการพนักงานรัฐวิสาหกิจเปรียบเทียบกับสวัสดิการข้าราชการพลเรือน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยศึกษาข้อมูลจากรัฐวิสาหกิจ ๖ แห่ง คือ การประปานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง การรถไฟแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การคลังสินค้า และสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พบว่าสวัสดิการที่ทุกแห่งมีเหมือนกันหมด คือ เงินช่วยเหลือบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนและค่าบำรุงการศึกษาของบุตร ส่วนสวัสดิการอื่นๆ เช่น ค่าคลอดบุตร รถรับส่ง โบนัส เงินบำนาญ เงินช่วยเหลือเมื่อตาย จุกทำมาเงินรางวัลประจำปี ฯลฯ มีหรือไม่มี หรือมีมากน้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับรายได้ของรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ และความจำเป็นของหน่วยงานด้วย เมื่อเปรียบเทียบสวัสดิการของพนักงานรัฐวิสาหกิจกับสวัสดิการของข้าราชการพลเรือนแล้ว ปรากฏว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจได้รับสวัสดิการดีกว่าข้าราชการพลเรือน

สรุป

การที่ผู้เขียนเสนอเรื่องนี้ใน "วารสารข้าราชการ" ก็เพื่อกระตุ้นให้ทางราชการได้เข้าใจได้เหลียวแลและให้ความสำคัญในด้านการให้สวัสดิการแก่ข้าราชการให้มากขึ้นในหน้าที่การของชีพที่มุ่งขึ้นเรื่อย ๆ และการเพิ่มเงินเดือนให้ข้าราชการเป็นระยะ ๆ นั้น ก็ไม่ทันการงานไม่อาจทำให้ข้าราชการมีสภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ รัฐบาลเองก็มีขีดความสามารถจำกัดในด้านการประมาณ ซึ่งไม่พอที่จะเพิ่มเงินเดือนข้าราชการ

ก.พ., สำนักงาน. "เงินเดือนข้าราชการ," ข้าราชการ. 30(3) : 11 ;

มีนาคม 2528.

_____. "สวัสดิการ : ทางรอดของข้าราชการ," ข้าราชการ. 32(3) :

6 - 23 ; มีนาคม 2530.

_____. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ. กรุงเทพฯ :

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ., 2531.

จักกภณ ตั้งทิษะวัณห์ และจินตนา บิลมาศ. "ประโยชน์เกื้อกูล," ใน ความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการ. หน้า 146 - 172. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., 2528.

จารุณี จันทร์จิระ. "เครื่องราชอิสริยาภรณ์," ใน ความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการ.

หน้า 174 - 181. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน ก.พ., 2528.

ประวิณ ณ นคร. "สวัสดิการแรงงาน : ค้อยหรือเด่นกว่าสวัสดิการข้าราชการ,"

ข้าราชการ. 29(12) : 13 - 19 ; ธันวาคม 2527.

สุวัฒน์ ปิ่นนิกร. "ปกิณกะ ความรู้เกี่ยวกับเงินเดือน," กรมบัญชีกลาง. 26(2) :

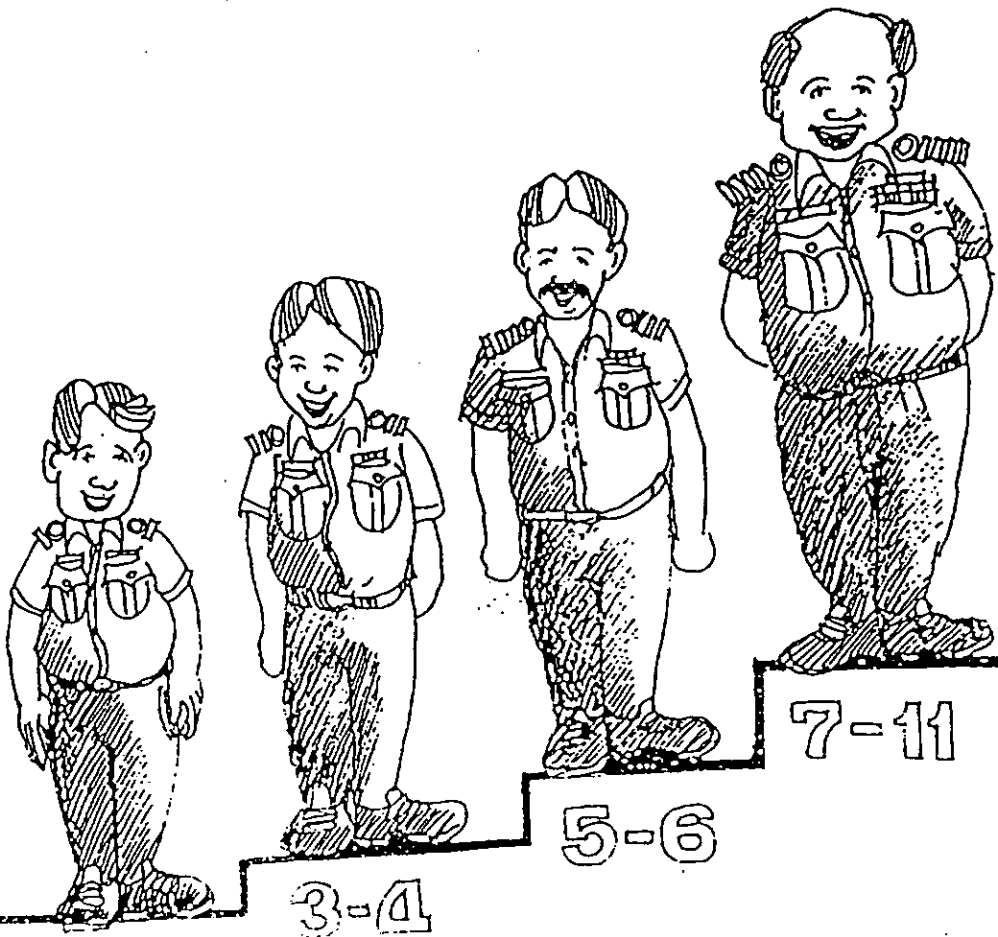
17 ; มีนาคม - เมษายน 2528.

อัจฉรา ภูริคุปต์. "สภาพรายได้ของข้าราชการ : ความจริงที่ถูกปฏิเสธ," ข้าราชการ.

32(3) : 11 - 23 ; มีนาคม 2530.

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูป เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 4 แบบที่ 2

ความก้าวหน้าและความมั่นคงเกี่ยวกับอาชีพ
รับราชการ

ระดับ 1-2

ชุดที่ 4 แบบที่ 1 ความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพรับราชการ

ความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ

ท่านเคยได้ยินคำกล่าวเขาวานี้หรือไม่ “สุดยอดของความต้องการของนักศึกษา คือ ปริญญา
สุดยอดของความต้องการของนักธุรกิจคือผลกำไร สุดยอดของความต้องการของข้าราชการคือ
ตำแหน่ง”

แท้จริงใช่ตำแหน่งหรือไม่ที่ท่านต้องการมากที่สุด ถ้าวิเคราะห์อย่างถ่องแท้แล้วตำแหน่ง
มิใช่ความต้องการสูงสุดของมนุษย์ สิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนต้องการสูงสุดคือความก้าวหน้าในตนเองหรือความ
เข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ กล่าวกันว่าถ้าใครสามารถก้าวหน้าและพัฒนาตนเองถึงขั้นนี้ บุคคลนี้จะเป็น
เป็นผู้ต้องการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมและเพื่อนมนุษย์

ถ้าเปรียบเทียบกับชีวิตราชการใครที่สามารถพัฒนาได้ถึงขั้นสูงสุดนี้ บุคคลนั้นจะเป็นผู้
ต้องการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมราชการ ชาติและประชาชน และราชการก็ต้องข้าราชการเช่น
นี้ยิ่งที่สุด

ในบทความนี้จะขอกล่าวถึงความก้าวหน้าในเรื่องตำแหน่ง และเงินเดือนก่อน ส่วนความ
ก้าวหน้าในตนเองจะขอกล่าวอย่างละเอียดในอันดับสุดท้าย

ความก้าวหน้าในตำแหน่ง

หมายถึง การได้เลื่อนตำแหน่งเร็ว เช่น รับราชการ 6 ปี ได้เป็นซี 6 รับราชการ 12 ปี
ได้เป็นผู้ช่วยการกอง ฯลฯ อย่างนี้นับว่าเป็นผู้มีมีความก้าวหน้าในราชการ ส่วนผู้ที่ทำราชการ
มาแล้ว ดำรงตำแหน่งอยู่ในระดับนั้นนานกว่าปกติ เช่น เป็นข้าราชการในระดับนั้นนานกว่าปกติ
เช่น เป็นข้าราชการระดับ 5 อยู่จนถึง 12 ปี หรือโดนไล่ออกบ้าง ถูกลงโทษทางวินัยบ้าง เหล่า
นี้ถือว่าไม่ก้าวหน้าในราชการ

สำหรับความก้าวหน้าในตำแหน่งตามที่ระเบียบข้าราชการพลเรือนได้กำหนดไว้ นั้น ข้าราชการ
จะสามารถเลื่อนตำแหน่งได้ 2 วิธีคือ

1. การคัดเลือก ข้าราชการในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ 1 หรือระดับ 2 หรือระดับ 3
หรือระดับ 4 สามารถเลื่อนตำแหน่งในระดับควบได้โดยไม่ต้องสอบ เมื่อเงินเดือนถึงขั้นต่ำของ
อีกระดับหนึ่ง

1.1 สายงานเริ่มจาก 1	2	3
1.2 สายงานเริ่มจาก 2	3	4
1.3 สายงานเริ่มจาก 3	4	5
1.4 สายงานเริ่มจาก 4	5	6

อนึ่ง การเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ 7 ขึ้นไปทุกสายงานให้เลื่อนโดยวิธี
การคัดเลือก เมื่อเงินเดือนอยู่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับที่ถัดขึ้นไปอยู่ไม่เกิน 4 ขั้น

2. การสอบคัดเลือก ราชการเปิดโอกาสให้ข้าราชการก้าวหน้าโดยการสอบคัดเลือกได้ในตำแหน่งที่เคยระดับควบไปแล้ว การเลื่อนที่ไม่เกินระดับ 7 ทำโดยวิธีสอบคัดเลือก เมื่อมีตำแหน่งว่างหรือตำแหน่งใหม่

ความก้าวหน้าในเงินเดือน

หมายถึง การได้เลื่อนเงินเดือนสูงกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ โดยปกติข้าราชการที่มีผลงานและประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดใน พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือนที่เกี่ยวกับการเลื่อนขึ้นเงินเดือน จะได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนปีละ 1 ขั้น แต่ถ้าปฏิบัติงานดีเด่นมากกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ก็จะได้รับ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน 2 ขั้น ซึ่งการได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนเร็วกว่าผู้อื่นนี้จะส่งผลให้เราก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วย

ความก้าวหน้าในตนเอง

หมายถึง การพัฒนาตนเองทั้งในด้านการทำงาน การศึกษา และด้านจิตใจเพื่อให้มีความรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน สร้างทัศนคติและนิสัยในการทำงานที่ดีช่วยให้ปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถและช่วยให้ประสบความสำเร็จในการทำงานตามที่เขาปรารถนา

สำหรับวิธีการพัฒนาตนเองนั้นอาจจะทำได้หลายวิธี คือ

ด้านการทำงาน	- การสอนงาน - การฝึกอบรมในประเทศและต่างประเทศ - การดูงานในประเทศและต่างประเทศ - การพัฒนาตนเองจากเอกสารของหน่วยงาน - การพัฒนาตนเองจากคู่มือในการปฏิบัติงาน - การสืบเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ - การทำหน้าที่ผู้ช่วย - การให้รักษาการแทน - การไปสังเกตการณ์ - การประชุมปฏิบัติการ
ด้านการศึกษา	- การฝึกอบรมในประเทศและต่างประเทศ - การศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ - การศึกษาต่อในประเทศและต่างประเทศด้วยทุนรัฐบาลและทุนทรัพย์ส่วนตัว
ด้านจิตใจ	- ละเว้นความชั่วโดยการถือศีล - ทำความดีโดยการปฏิบัติธรรมโดยยึดถือมรรคาธรรม - ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว

การพัฒนาตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ในอนาคต เพราะจะช่วยให้เรามีความรู้ ความสามารถในการทำงานตามที่หน่วยงานต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทำให้ตัวเราเองมีกำลังใจ และทัศนคติที่ดีต่อภาระและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานประจำวัน นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมตัวของเราให้พร้อมสำหรับตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้นในอนาคตอีกด้วย

ทำอย่างไรจึงจะก้าวหน้าในราชการ

การที่บุคคลจะก้าวหน้าในอาชีพราชการนั้น ต้องอาศัยความเก่ง 2 ด้าน คือ

1. เก่งงาน (Task Ability) หมายถึงเป็นผู้มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความชำนาญ มีความรับผิดชอบในงาน มองการไกล และทำงานอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และแม่นยำ
2. เก่งคน (Social Ability) หมายถึง เป็นผู้มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ได้อย่างราบรื่นสมานฉันท์ พึงง่าย ๆ ก็คือ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดีนั่นเอง

ในการปฏิบัติงานนั้นจะต้องมีความสามารถทั้ง 2 ด้าน ประกอบกันไปจะขาดด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้

คนที่เก่งงาน และมีความก้าวหน้าในอาชีพราชการนั้น ควรจะมีลักษณะ 10 ประการ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) ทรงพระนิพนธ์ไว้ใน “หลักราชการ” ว่า คนที่จะก้าวหน้าในราชการควรจะต้องประกอบด้วย ความสามารถ ความเพียร ความมีไหวพริบ ความรู้เท่าถึงการ ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความซื่อตรงต่อบุคคลทั่วไป ความรู้จักนัยคน ความรู้จักผ่อนผัน ความมีหลักฐานและความจงรักภักดี

มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน

ในการทำงานโลกนี้ตาม บุคคลไม่ได้ทำแต่เฉพาะงานในหน้าที่เท่านั้น แต่จะต้องทำงานร่วมกับคนอื่นด้วย การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้มาติดต่อรับบริการ จะช่วยให้ท่านทำงานได้อย่างราบรื่น และเกิดความร่วมมือประสานงานกันเป็นอย่างดีในการปฏิบัติงาน การที่คนเราจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้นั้น ก่อนอื่นจะต้องเข้าใจตัวเราเองก่อนทั้งข้อดีและข้อบกพร่อง แล้วก็ปรับปรุงพัฒนาตนเองขึ้น นอกจากนี้ก็ต้องพยายามเข้าใจผู้อื่น คือ พยายามทำความเข้าใจในธรรมชาติของคน ความแตกต่างของคนให้ดียิ่งขึ้น

มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างสัมพันธ์ภาพความเข้าใจอันดีต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรักใคร่พอใจ เต็มใจและยินดีที่จะทำงานร่วมกัน ช่วยลดปัญหาข้อขัดแย้ง เพื่อให้การทำงานร่วมกันนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีสร้างความก้าวหน้าในอาชีพราชการ

นอกจากคุณลักษณะ 10 ประการแล้ว คนที่จะก้าวหน้าในอาชีพราชการควรมีแนวทางหรือวิธีการสร้างความก้าวหน้า ซึ่งเรื่องนี้เป็นเทคนิคของแต่ละคน ซึ่งอาจมีวิธีต่าง ๆ กัน ในบทความนี้จะขอยกตัวอย่างแนวทางการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพราชการของบุคคลผู้หนึ่งที่ประสบ

ความสำเร็จในการรับราชการคือ ท่านหลวงวิจิตรวาทการ แนวทางของท่านนับว่าเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติมากสำหรับข้าราชการทุกคน

ขั้นที่ 1 ตกงใจให้แน่นอน

การตกลงใจให้แน่นอน หมายถึง เมื่อตกลงใจจะรับราชการแล้วก็ควรตระหนักว่าการรับราชการนั้นไม่ใช่ปล่อยให้เวลาล่วงเลยไปเพียงวัน ๆ เราต้องพยายามเต็มความสามารถที่จะทำประโยชน์ให้แก่ราชการ ประชาชนและประเทศชาติเรื่องการตกลงใจนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าเรายังตกลงใจไม่ได้ เช่น คิดว่าการรับราชการเป็นทางผ่านไปสู่อะไรอื่น ๆ เราก็จะยังปักใจทำอะไรให้ดีไม่ได้ ฉะนั้นท่านต้องถามตัวเองว่า “ที่ท่านมารับราชการในวันนี้ ท่านตกลงใจแน่นอนหรือยัง”

ขั้นที่ 2 การวางแผนสร้างความก้าวหน้า

การสร้างความก้าวหน้าก็เช่นเดียวกับการกระทำอื่น ๆ คือ ต้องมีการวางแผนเสียก่อนจึงจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางจุดหมายไว้ได้ง่ายขึ้น เพราะอย่างน้อยการวางแผนจะเป็นกรอบหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับเราต่อไป

ก่อนที่จะวางแผนเราควรที่จะวิเคราะห์เสียก่อนว่า คนชนิดใดที่ประสบความสำเร็จในการรับราชการ คำตอบที่จะได้ก็คือ คนที่มีความสามารถ ใน 4 ด้านคือ

- ความสามารถที่จะรู้ในเรื่องต่าง ๆ เรียกว่า “มีความรู้”
- ความสามารถในการทำงานสำเร็จเรียกว่า “มีการปฏิบัติ”
- ความสามารถในการดำรงคนให้อยู่ภายใต้กรอบของศีลธรรม ระเบียบประเพณี หรือเรียกว่า “มีคุณธรรม”
- ความสามารถที่จะเข้ากับคนอื่น ๆ ได้เรียกว่า “มีมนุษยสัมพันธ์”

ดังนั้น ในการวางแผนสร้างความก้าวหน้าก็คือ การวางแผนให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถใน 4 ด้านดังกล่าว

1. ความรู้ จะต้องวางแผนหรือหาแนวทางการศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิต ต้องตระหนักว่า “การศึกษานั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต” ยิ่งในปัจจุบันการศึกษาของประเทศได้เปิดกว้างขวางมาก ทั้งการศึกษาในระบบปิด (Formal Education) ตามสถาบันการศึกษาส่วนมาก เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ฯลฯ และการศึกษาในระบบเปิด (Non-Formal Education) ตามที่สถาบันการศึกษาบางแห่งได้จัดขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งสำหรับบุคคลที่ตั้งใจจริงก็เป็นเรื่องที่ทุกหน่วยงานสนับสนุน และนอกจากจะศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ แล้ว เราอาจจะพัฒนาความรู้ของตนเองได้โดยการศึกษาจาก เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ และจากการฝึกอบรม

2. การปฏิบัติ

ความรู้นั้นจะเป็นเพียงฐานส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานเท่านั้น การปฏิบัติงานดีไม่ได้ขึ้นกับความรู้อย่างเดียว ยังขึ้นกับปัจจัยอื่น ๆ อีก และข้อสำคัญก็คืออยู่ที่ตัวเราจะพัฒนา

ความสามารถในการทำงานขึ้นเองโดย

2.1 รู้หน้าที่ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะก่อนจะทำอะไรต้องรู้เสียก่อนว่าเรามีหน้าที่อะไร

2.2 รู้วิธีการทำงาน การรู้ว่าตนเองมีหน้าที่อะไรแต่ไม่รู้วิธีทำงานก็ทำงานไม่ได้ เช่น คนขับรถ ถ้าขับรถไม่เป็นก็ทำงานไม่ได้ พนักงานพิมพ์ดีด ถ้าพิมพ์ดีดไม่เป็นก็ทำงานไม่ได้

2.3 ฝึกฝน หาทักษะ และประสบการณ์ รู้และทำงานเป็นยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องฝึกฝนหาทักษะและประสบการณ์เพื่อให้เกิดความชำนาญ และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูง

2.4 มีอุดมการณ์ในการทำงาน ต้องตั้งใจ มุ่งมั่น อดทน ที่จะทำงานและระลึกเสมอว่าเราทำงานเพื่อ “งาน” และ เพื่อ “ชาติ-ประชาชน” มิใช่ทำงานเพื่อนายหรือเพื่อตัวเราหรือเพื่อเอาหน้า

2.5 พัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นเสมอ ต้องระลึกเสมอว่า ผลงานของเราที่ผ่านมา นั้น แม้ว่าจะเป็นความพยายามที่ดีที่สุดของเราแล้ว แต่เราต้องทำให้ดียิ่งขึ้นไปอีก เพื่อจะได้ผลิตผลที่ดีกว่าในอนาคต

3. คุณธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าข้าราชการทุกคนมีคุณธรรมแล้วย่อมจะไม่เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นทั้งด้านส่วนตัวเช่น ปัญหาชู้สาว การแตกความสามัคคีระหว่างเพื่อนร่วมงาน ฯลฯ และด้านส่วนรวม เช่น การคอร์รัปชันในวงราชการ

ในเรื่องการสร้างคุณธรรมนั้น พุทธศาสนิกชนท่านเขียนไว้ในคัมภีร์มนุษย์และธรรมะปราบผีในคำข้าราชการ และนักการเมืองว่า คนเราแตกต่างจากสัตว์ เพราะคนมีคุณธรรมกำกับอยู่ ข้าราชการและนักการเมืองนั้นมักจะกระทำตัวลืมความเป็นมนุษย์ท่านจึงให้หลักของการเป็นมนุษย์ไว้ว่าจะต้องปฏิบัติตามศีล และธรรม โดยยึดหลักฆราวาสธรรม คือ ต้องซื่อตรง อดทน ข่มใจ ข่มอารมณ์ และรู้จักเสียสละ

4. มนุษยสัมพันธ์ การเป็นข้าราชการจะต้องติดต่อกับประชาชน นายเพื่อนร่วมงาน ลูกน้อง ดังนั้นการทำงานของเราจะสำเร็จมิใช่ขึ้นอยู่กับตัวเราเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น ๆ ดังกล่าวด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นไว้ โดยยึดหลักว่า “กับผู้ใหญ่ อ่อนน้อม กับเพื่อนจริงใจ และสงเคราะห์กับผู้น้อยต้องให้กับประชาชนต้องคิดถึงความทุกข์ยากของเขา”

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน

เมื่อเราตกลงใจที่จะเป็นข้าราชการ และได้วางแผนสำหรับสร้างความก้าวหน้าไว้แล้ว ก็จะต้องลงมือดำเนินการจริง ๆ ตามแผนนั้น จึงจะสามารถประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในการทำงานได้

ความมั่นคงในอาชีพราชการ

หลักประกันแห่งอาชีพข้าราชการมีทั้งหลักประกันทางกฎหมาย และหลักประกันทางองค์การกลางการบริหารงานบุคคล

หลักประกันทางกฎหมาย

ระบบข้าราชการมีกฎหมายระเบียบและข้อบังคับบัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการของการออกจากราชการไว้แน่ชัด นอกจากการให้ออกจากราชการโดยเหตุสามัญ เช่น การตาย การพ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ และการลาออกจากราชการแล้ว ยังมีการให้ออกจากราชการโดยเหตุพิเศษอีกด้วย เช่น การให้ออกจากราชการเพราะกระทำผิดวินัยข้าราชการ และการให้ออกจากราชการโดยเหตุอื่นที่มีใช้การกระทำผิดวินัยได้แก่มีความประพฤติไม่ดี มีความรู้ความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และหย่อนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานที่เป็นต้น

สำหรับกรณีการให้ออกจาก

ราชการ เนื่องจากการกระทำผิดวินัย ข้าราชการที่มีโทษร้ายแรงถึงขั้นต้องถูกให้ออกไปจากสังคม ข้าราชการ ผู้กระทำผิดวินัยจะไม่ถูกส่งออกจากราชการทันที ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยไว้แน่ชัด เช่น ในประเทศไทยกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนได้กำหนดไว้สำหรับกรณีดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาต้องมีคำสั่ง แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนชั้นดำเนินการสอบสวนข้าราชการ ซึ่งกระทำผิดวินัยร้ายแรง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่อาจพิสูจน์การกระทำของข้าราชการผู้นั้น

เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้ว ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดจริง และมีโทษถึงขั้นออกจากราชการ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษ ก็จะมีคำสั่งลงโทษให้ข้าราชการผู้นั้นพ้นไปจากอาชีพ

ข้าราชการ หากข้าราชการผู้นั้นเห็นว่า คนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการถูกสั่งลงโทษ ก็อาจอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไปยังองค์การกลางบริหารงานบุคคลได้ และหากยังเห็นว่า คำวินิจฉัยขององค์การกลางบริหารงานบุคคลยังไม่เป็นธรรมแก่ตนอยู่อีก กฎหมายกับบัญญัติให้มีสิทธิที่จะนำคดีไปฟ้องยังศาลปกครองได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้มีบทบัญญัติที่คุ้มครองอาชีพข้าราชการไว้ บัณฑิตมีให้ถูกกลั่นแกล้งให้ออกไปจากอาชีพข้าราชการโดยง่าย

หลักประกันทางองค์การกลางบริหารงานบุคคล

โดยหลักทั่วไปองค์การกลางการบริหารงานบุคคลที่จะเป็นหลักประกันคุ้มครองอาชีพข้าราชการอย่างแท้จริง ต้องประกอบด้วยบุคคลที่คัดเลือกแต่งตั้งมาจากบุคคลหลายประเภท ได้

แก่ ข้าราชการระดับนักบริหาร
ผู้บังคับบัญชา ข้าราชการระดับ
ผู้ปฏิบัติงาน และสมาชิกสหภาพ
ข้าราชการ

การที่องค์กร กลาง สำหรับ
การบริหารงาน บุคคล ประกอบ
ด้วย กรรมการ ที่คัดเลือก มา จาก
ข้าราชการ ระดับ ผู้บังคับบัญชา
และข้าราชการระดับผู้ปฏิบัติ ทำ
ให้เกิดผลดีใน ด้าน หลักประกัน
แห่งอาชีพข้าราชการ โดยเฉพาะ
การดำเนินการทางวินัย ข้าราชการ
ซึ่งอาจจะสรุปได้ดังนี้

๑. มี คุลยอำนาจ ในการ
พิจารณา บังคับให้มี ใ้มีแนว
ความคิดโน้มเอียงไปในทางที่เป็น
โทษแก่ข้าราชการ

๒. การมีประสพการณ์ใน
การปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ
ที่คล้ายกัน ช่วยทำให้เกิดแนว
ความคิดที่ดีต่อการรักษา วินัย ขา
ราชการ

๓. ข้าราชการซึ่งกระทำผิด
วินัย ส่วน ใหญ่เป็น ขา ราชการ
ระดับผู้บังคับบัญชา กรรมการ
ที่ คัดเลือก และแต่งตั้ง มาจาก
ข้าราชการ ระดับ ผู้บังคับบัญชา
และข้าราชการระดับผู้ปฏิบัติ

๔. ช่วยให้ การ พิจารณา
วินิจฉัยกรณีเป็นธรรม ไม่เกิด
ทัศนคติที่เป็นคุณ หรือ เป็น โทษ
แก่กลุ่มข้าราชการบางกลุ่ม เช่น
การ คัด กรอง บังคับ ข้าราชการ
ระดับผู้ บังคับบัญชา มิให้ต้อง ได้
รับโทษทางวินัย

อย่างไรก็ดี การคัดเลือก
แต่งตั้ง ข้าราชการ หลาย ฝ่าย
เป็นกรรมการในองค์กรกลาง
การบริหารงาน บุคคล ก็มี ข้อ
เสียอยู่ไม่น้อย ที่อาจพอสรุป
ได้คือ

๑. ทำให้การพิจารณา วินิ
ิจฉัยการกระทำผิดล่าช้า เพราะต่าง
ฝ่าย ต่าง มีแนว ความคิด ที่ จะ คัด

กรอง ข้าราชการ ระดับ เดียวกัน
ของกรรมการ มิให้ต้องรับ
โทษทางวินัย จึงไม่สนใจถึงแนว
ความคิด ใน การ รักษา วินัย ขา
ราชการ

๒. อิทธิพลของกรรมการ
กลุ่มที่คัดเลือก แต่งตั้ง มาจาก ขา
ราชการฝ่ายบริหารระดับผู้บังคับ
บัญชา มัก จะ ครอบคลุ
ม และ ชักจูง ความ รู้สึก นึกคิด ของ
กรรมการที่คัดเลือก แต่งตั้ง มาจาก
ข้าราชการระดับผู้ปฏิบัติ จนไม่
กล้าแสดงความคิดเห็นได้แน่

๓. กรรมการระดับผู้ปฏิบัติ
ไม่ค่อยกล้าแสดง ความ คิดเห็น ที่
เป็นโทษแก่ข้าราชการผู้กระทำผิด
วินัย เพราะการที่เคยเป็นผู้
บังคับบัญชาของคนมาก่อน หรือ
อาจเป็นผู้ซึ่งคุ้นเคยกับข้าราชการ
ฝ่ายบริหาร ที่มีอำนาจ สั่งการ ให้
เป็นโทษหรือคุณแก่กรรมการนั้น
ได้

1. ความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ

1.1 ความก้าวหน้าในตำแหน่ง

การเลื่อนตำแหน่งฐานะเป็นการเพิ่มอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเกียรติภูมิให้สูงขึ้นด้วย ในทางปฏิบัติจึงจำเป็นจะต้องมีมาตรการต่าง ๆ กำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการคัดเลือกให้ได้บุคคลที่เหมาะสม อันหลักเกณฑ์ที่ใช้กันอยู่ในประเทศต่าง ๆ จะมี อาทิ การสอบ การให้ทดลองปฏิบัติงาน ความมีอาวุโส จัดให้มีการอบรม หรือพัฒนาตัวบุคคลก่อนการเลื่อนตำแหน่งฐานะ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การเลื่อนตำแหน่งฐานะก็มีปัญหาอยู่ไม่น้อยจนยากที่จะแก้ไขได้ ทั้งนี้เพราะ

1. ไม่อาจกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นใช้ได้ถูกต้องสมบูรณ์ และนำหลักเกณฑ์นั้นมาใช้อย่างจริงจัง เพราะในทางปฏิบัติมีปัจจัยภายนอกเข้ามามีอิทธิพล จนทำให้การใช้หลักเกณฑ์ได้ไม่เต็มที่ และบางครั้งหลักเกณฑ์ก็เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา

2. บางครั้งต้องคำนึงถึงความเหมาะสม การพิจารณาเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการนั้นจะทำให้ถูกต้องสมบูรณ์หรือถูกใจคนทุกคนไม่อาจทำได้ เนื่องจากขอ 1 ในชั้นสุดท้ายบางกรณีจะต้องนำความเหมาะสมมาพิจารณาประกอบด้วย อันความเหมาะสมนั้นก็ยากที่จะให้คำนิยามและกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ แต่ก็กล่าวได้ว่าเป็นความเหมาะสมตามความเห็นของผู้บังคับบัญชาคนเดียวหรือหลายคน

3. ต้องให้อภิสิทธิ์ผู้บังคับบัญชามีอำนาจ ได้กล่าวแล้วว่า การเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการให้สูงขึ้น เป็นการเพิ่มอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบสูงขึ้นด้วย บางกรณีจะต้องพิจารณาถึงความจงรักภักดีและความสัมพันธ์เป็นส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชาด้วย เพื่อจะได้ร่วมกันทำงานอย่างสมานฉันท์และเข้าใจกัน การให้ผู้บังคับบัญชามีอภิสิทธิ์เลือกคนที่ถูกใจ จึงจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

4. มีคนที่เข้าหลักเกณฑ์จะได้เลื่อนตำแหน่งฐานะหลายคน แต่มีตำแหน่งอยู่น้อย ข้อนี้ผู้บังคับบัญชาจะลำบากใจมาก ความรู้สึกรักพี่เสียดายน้องจะเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาอาจจะเลือกเอาคนที่ใกล้ชิดมากกว่าคนที่อยู่ไกลเป็นเหตุก็ได้

5. ราชการไทยเป็นระบบ "ปิด" กรมใดกรมหนึ่ง ใช้ระบบลูกมือ ซึ่งอาจมองว่าเป็นการปิดกั้นทางก้าวหน้าของข้าราชการพอสมควร เช่น หากอยู่ในกรมเล็ก มีตำแหน่งระดับสูงไม่มาก โอกาสก้าวหน้าก็อาจช้ากว่าอยู่ในกรมใหญ่ ๆ

จากเหตุผลเพียง 5 ประการ ที่หยิบยกมาพิจารณา จะเห็นได้ว่า การเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการมีปัญหามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งที่สำคัญ หรือตำแหน่งในระดับสูง ๆ ทุกครั้งที่มีการเลื่อนตำแหน่งฐานะ จะมีข้าราชการบางคนผิดหวัง ขมขื่น กิจะลาออก หรือท้อใจลาออก ในอดีตเคยมีข้าราชการหลายคนลาออก

1.2 ความก้าวหน้าในเงินเดือน

ผู้เขียนเองเคยศึกษาค้นคว้าตัวเองเหมือนกันว่าทำไมการพิจารณาความดีความชอบหรือการเลื่อนเงินเดือน จึงมีผลสำคัญต่อข้าราชการและผู้บังคับบัญชา หรือแม้กระทั่งระบบราชการเองมากมายถึงขนาดที่ข้าราชการบางคนอาจจะเปลี่ยนจากคนที่เคยตั้งใจทำงานเป็นคนที่เฉยเมย ดกด้อยไปเสียก็มี หรือบางที่ผู้ที่พลาดหวังอย่างรุนแรงอาจมีปฏิกริยาถึงขนาดเป็นเชิงประท้วง เช่น ลาพักร้อน มาสาย หรือหมกมุ่นงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ที่มีความคิดความอ่านบางคนก็ให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นก็ควรทนไม่ได้ถึงกับเสนอให้มีการเลิกการเลื่อนเงินเดือน ๒ ชั้นเสีย เพราะเห็นว่ามีปัญหาเกิดขึ้นมากเป็นต้น จากสภาพปัญหาก็กล่าวผู้เขียนได้เคยสอบถามความเห็นของข้าราชการว่าการเลื่อนเงินเดือนมีความหมายและความสำคัญต่อเขาเหล่านั้นอย่างไร บางความเห็นผู้เขียนเองก็ถึงกับต้องเก็บเอาไปคิดก็มีซึ่งพอจะประมวลมาเล่าสู่กัน อย่างน้อยก็ได้สะท้อนความคิดบางประการ ของ ข้าราชการ ในเรื่อง การเลื่อนเงินเดือนได้บ้าง ดังนี้

๑. เห็นว่าการเลื่อนขึ้นเงินเดือนช่วยให้เพิ่มรายได้เพื่อเอาไปจุนเจือรายจ่าย ในภาวะการครองชีพได้ดีขึ้น ผู้ที่ให้ความเห็นส่วน

มากมักจะเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย ผู้เขียนเห็นว่าทัศนะนี้มีจุดที่น่าคิด และสะท้อนสิ่งที่มีในระบบราชการหลายอย่าง กล่าวคือตามหลักแล้วการเลื่อนขึ้นเงินเดือนนั้นเป็นการตอบแทนความดีความชอบตามผลงานที่ได้กระทำมา และถือเป็นเครื่องมือจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง สภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้เบี่ยงเบนไป ข้าราชการทั่วไปหรือแม้แต่ผู้บังคับบัญชาบางคนได้มีความคิดไปว่าการเลื่อนเงินเดือน โดยเฉพาะการเลื่อนเงินเดือน ๑ ชั้น เป็นการ ปรับรายได้ให้สูงขึ้นตามภาวะค่าครองชีพ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าอันที่จริงเรื่องนี้จะกำหนดกับผู้บังคับบัญชาหรือข้าราชการที่มีความคิดดังกล่าวก็ไม่ถูกต้องทีเดียวนัก การที่มีแนวโน้มไปเช่นนั้นจึงจากภาวะแวดล้อมในค่าน้ำครองชีพที่ไม่สมมูลกับรายได้ หรือเงินเดือนของข้าราชการที่เป็นปัญหามันมีข้าราชการอยู่ทุกวันนี้ ประกอบกับรักจกักเรื่องการกำหนดบัญชีเงินเดือนของข้าราชการที่ไม่สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพของข้าราชการ และขีดความสามารถของรัฐบาลในการปรับปรุงบัญชีเงินเดือนให้พอกับค่าครองชีพ ทั้งนี้ การเลื่อนเงินเดือนจึงถูกใช้เป็นวิธี เพิ่มรายได้ให้แก่ข้าราชการ แทนที่จะเป็นการตอบแทนความดีความชอบตามผลงาน

๒. การเลื่อนเงินเดือนเป็นสำคัญความก้าวหน้าของชีวิตการรับราชการ ความเห็นนี้ก็เป็นสิ่งที่ข้าราชการหลายคนยอมรับกันมาแต่โบราณและก็ได้ถือเป็นสิ่งที่ใช้ตัดสินในเรื่องการขึ้นเงินเดือนบุคคลหลาย ๆ เรื่อง เช่น การเลื่อนตำแหน่ง เราย่อมจะเคยได้ยินว่าใต้อาณัติพิจารณาข้าราชการสองคนเพื่อเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งผลการพิจารณาเห็นว่าข้าราชการทั้งสองมีความรู้ความสามารถ และอื่น ๆ เหมือนกันหมด การตัดสินก็จะขึ้นอยู่ที่ระดับเงินเดือน กล่าวคือผู้ที่เงินเดือนสูงกว่าจะได้รับพิจารณา หรือการเลื่อนระดับราชการกรณีอื่น ๆ ในทำนองนี้ก็เช่นเดียวกัน การมีเงินเดือนสูงกว่าเพื่อนข้าราชการในวันเดียวกันถือว่าได้เปรียบกว่าเงินเดือนจึงเป็นเครื่องชี้ระดับความก้าวหน้าได้อีกอย่างหนึ่งนอกจากระดับตำแหน่งหรือชั้น

ผู้เขียนได้เคยสอบถามความเห็นของข้าราชการก็ได้พบว่าปัจจุบันการเลื่อนขึ้นเงินเดือนมีความสำคัญในชีวิตการก้าวหน้าในชีวิตการรับราชการโดยทั่วไป ข้าราชการหลายคนได้ให้ความเห็นไว้ว่า ถ้าได้เลื่อนเงินเดือน ๒ ชั้นหลายครั้งจะทำให้เลื่อนตำแหน่งเป็น ระดับสูงเร็วกว่าการที่ได้เลื่อนเงินเดือนปีละชั้น ทั้งนี้เพราะว่าหลักเกณฑ์การเลื่อนตำแหน่งของเราในปัจจุบันในบางระดับได้กำหนดไว้ว่าจะต้องได้รับเงินเดือนถึงขั้นค่าของระดับถัดไปเสียก่อนจึงจะเป็น ระดับนั้น ๆ ได้ แม้ว่าจะมีอายุราชการ ระยะเวลาคำร้งตำแหน่งครบตามที่กำหนดไว้แล้วก็ตาม หากเงินเดือนยังไม่ถึงก็ยังเป็นไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น บุคลากรระดับ ๔ จะเลื่อนเป็นระดับ ๕ ได้ก็จะต้อง

ได้รับเงินเดือนถึงขั้นค่าของระดับ ๕ เสียก่อน ซึ่งนับจำนวนขั้นขั้นค่าของระดับ ๕ ห่างจากขั้นค่าของระดับ ๔ อยู่ ๕ ขั้น ซึ่งหมายความว่าถ้าได้เลื่อนปีละขั้นก็ต้องใช้เวลาถึง ๕ ปีจึงจะเป็นระดับ ๕ ได้ ดังนั้นการได้เงินเดือน ๒ ขั้น จึงมีความหมายต่อการเลื่อนตำแหน่งในช่วงระดับชั้นนั้นมาก และจะกระทบกับทุกคนที่เริ่มเข้ารับราชการ เพราะจะต้องผ่านการเลื่อนตำแหน่งในช่วงระดับควบช่วงที่สองนี้ เช่น ๔ เป็น ๕ ของสายงานที่เริ่มระดับ ๓ ขึ้น นวัตกรรม ๔ นักวิชาการเงินและบัญชี ๕ เป็นต้น หรือ ๕ เป็น ๖ ของสายงานที่เริ่มระดับ ๔ เช่น นายแพทย์ ๔ เป็นต้น เกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งนี้เหมือนกัน มีอีกกรณีหนึ่งที่ผู้เขียนได้ฟังจากข้าราชการมาว่า การเลื่อนขึ้นเงินเดือนมีผลพัวพันอยู่กับการเลื่อนตำแหน่งอย่างสำคัญ คือการเลื่อนขึ้นเงินเดือนมีส่วนช่วยเร่งให้เงินเดือนเข้าตามเกณฑ์ที่จะเลื่อนเป็น ระดับสูงขึ้นใน ตำแหน่งที่มีว่างอยู่ หรือว่า ก.พ. ปรับให้เป็นระดับสูงขึ้น เช่นมีตำแหน่งบุคลากร ๖ ว่างอยู่ ตามหลักเกณฑ์ข้อหนึ่งของคุณสมบัตินักวิชาการที่จะเลื่อนเป็น ระดับ ๖ ในตำแหน่งนี้คือเงินเดือนของผู้ที่จะเลื่อนตำแหน่งเป็นระดับ ๖ ได้จะต้องห่างจากระดับ ๖ เป็นจำนวน ๔ ขั้น โดยนับจากเงินเดือนที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันประมาณก่อนที่จะเลื่อน ซึ่งเท่าที่ผู้เขียนเคยได้ฟังปัญหาของข้าราชการก็คือคุณสมบัตินี้เองกันประการอื่น ๆ มีอยู่ครบ เช่น ระยะเวลาคำร้งตำแหน่ง ประสิทธิภาพในงาน สอบคัดเลือกได้แล้ว แต่เงินเดือนยังไม่เข้าเกณฑ์ตาม ว. ๑๕ ก็เคยมีผู้ที่ไม่ได้ หรือได้เลื่อนขึ้นเงินเดือน ๒ ชั้นก็จะเป็นระดับ ๖ ได้ในปริมาณประมาณดังกล่าว

กึ่งนั้นจึงไม่เป็นที่น่าสงสัยเลยว่าการเลื่อนเงิน
ในราชการของเรา มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็น
หน้าและดำรงตำแหน่งในราชการเป็นอันมาก
จนมีผู้กล่าวว่า "การเลื่อนเงินเกือบเป็นชีวิต
การ" ซึ่งเจริญเติบโตตามระยะเวลาการปฏิบัติ
และมีความหมายต่อการเจริญเติบโตในเรขาคณิต
รวมทั้งในการเพิ่มรายได้ในการครองชีพอีกด้วย

๓. การเลื่อนเงินเกือบเป็นเงื่อนไข
ชีวิตและเบี่ยงเบนเสี่ยงการรับราชการ ความสำคัญ
ในข้อนี้ท่านผู้อ่านคงจะคุ้นเคยกันดีในหมู่วัยรุ่น
เรามักจะถือกันว่าการได้เลื่อนขึ้นเงินเดือน
เฉพาะ ๒ ขั้นบ่อย ๆ ถือเป็นสิ่งเชิดชูเกียรติยศ
หรือสิ่งชี้ความสำเร็จในการรับราชการ อย่างน้อย
และก็ยังยึดมั่นกันอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อพูดถึงความสำคัญของการพิจารณาเลื่อน
ก็ความชอบที่ เป็นอยู่ในสภาพ ปัจจุบันจะ เห็น
ในบาง ประการ ก็คือ การเลื่อน เงินเดือน
การที่ได้เบี่ยงเบนไปจากวัตถุประสงค์ที่จะใช้
เครื่องมือของใจในการปฏิบัติงาน เช่น ถูกใช้
วิธีเพิ่มรายได้ให้เพียงพอกับค่าครองชีพ การเลื่อน
๑ ขั้นจึงเป็นสิทธิที่ทุกคนควรได้ไป เป็น
เหล่านี้เป็นสภาพที่เกิดขึ้นซึ่งผู้เขียนเห็นว่าน่า
ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก ไม่เพียงแต่ความเข้าใจ
เท่านั้น เท่าที่ผู้เขียนเคยสอบถามและได้ทราบ
วิธีการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาก็ยังใช้กัน ไม่ถูก
ต้อง เช่น ใช้บุคคลเป็นหลัก ไม่ถือตามผลงาน
โดยใช้ความใกล้ชิด พรรคพวกซึ่งเป็นเรื่องที่ทุก
ก็อยู่ทั่วไป แกมวิธีหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

แก่กันและกันเสมอ คือ พิจารณาด้วยบุคคลที่จะได้ ๒
ขั้นก่อนแล้วก็อ้างกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.
๒๕๑๔) มาสนับสนุนว่าโดยอ้างว่าผลงานของผู้
นั้นเข้าข้อใด เช่น ข้อ ๘ (๔) (๓) เป็นต้น ก็
ให้เสียก่อนแล้วไปเขียนผลงานมาวิธีพิจารณาแบบ
นี้ผู้เขียนเห็นว่าจะไม่ถูกต้อง เพราะกฎ ก.พ.
ฉบับที่ ๑๓ เป็นแนวการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน
ผู้พิจารณาจะดูผลงานและองค์ประกอบอื่นๆ ของ
ผู้ปฏิบัติงานว่าเข้าข่ายตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ถึง
กล่าวหรือไม่ โดยวางวิธีการและหลักเกณฑ์การ
พิจารณาผลงานขึ้นมาเป็นเกณฑ์ตัดสินผู้ที่จะได้ ๑
ขั้น และ ๒ ขั้นไว้ก่อน น่าจะถูกต้องตามวัตถุประสงค์
ประสงค์ของการใช้กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ มากกว่า
ถ้าจากปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้เขียนได้ประ-
มวลสิ่งที่ข้าราชการถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำ-
คัญต่อเขาในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน ก็พบ
ว่าองค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญต่อการ
พิจารณาทั้งในด้านการพิจารณา และคุณธรรม
ในการพิจารณา ถ้าหากเป็นเรื่องกฎหมาย หลัก-
เกณฑ์ ระบบในการพิจารณา และปัจจัยแวดล้อม
อื่นๆ เช่น นิสัยคนไทยเห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่
กล้าทำ เหล่านี้เป็นต้น

2. ความมั่นคงในอาชีพรับราชการ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
ว่า อาชีพรับราชการเป็นอาชีพ
ที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ แม้จะได้
รับความช่วยเหลือจากรัฐในด้าน
สวัสดิการบ้าง ก็ยังไม่เพียงพอจะ
ตอบสนองความเป็นอยู่ตามปกติ
ในภาวะปัจจุบันของประเทศที่นับ
วันค่าครองชีพจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

การที่บุคคล สมัคร เข้า รับ
ราชการ และ ทน อยู่ ใน อาชีพ ที่
ค่อนข้างต่ำยาก แกร่นแค้น ขัดสน

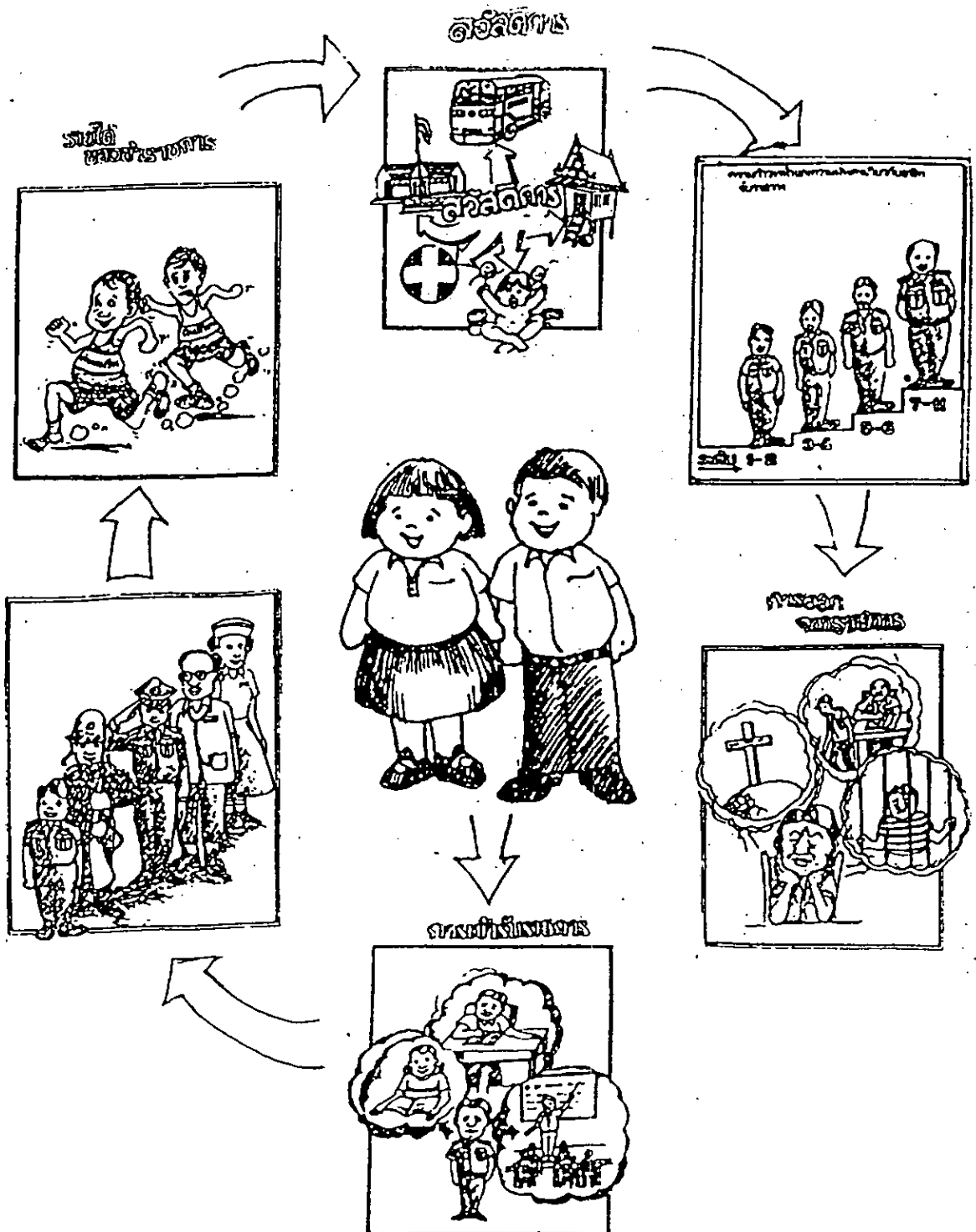
นั้นอาจเนื่องมาจากแนวความคิด
ที่ว่าอาชีพรับราชการเป็น อาชีพที่
มีเกียรติและมี ผลักปละกัน ความ
มั่นคง

ข้าราชการจะได้รับความคุ้ม
ครองที่ จะไม่ถูก สั่ง ให้ ออก จาก
ราชการโดยง่าย การออกจาก
ราชการ ต้อง เป็น ไป ตาม หลัก-
เกณฑ์ และ วิ ธี การ ที่ กฎ หมาย
กำหนด มิใช่เป็นไปตามความ
พอใจของผู้บังคับบัญชา

บรรณานุกรม

- จินตนา บิลมาศ. "ความก้าวหน้าในอาชีพข้าราชการ," ใน ความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการ. หน้า 67 - 72. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.น., 2528.
- สุนทร เสงี่ยมกุล และบุตรอด สิงห์วัฒนาศิริ. "พิจารณาความดีความชอบจริงหรือไม่?" ข้าราชการ. 27(6) : 32 - 34 ; มิถุนายน 2525.
- อุทัย นีรัญโค. "ปัญหาการเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการ," ใน ระบบราชการไทย. หน้า 25 - 26. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- อุสาร์ โกมลปานิก. "หลักประกันความมั่นคงแห่งอาชีพข้าราชการ," ข้าราชการ. 25(12) : 54 - 57 ; ธันวาคม 2523.

គំរូ ប្រតិបត្តិការសិក្សាស្រាវជ្រាវ តាមវិធីសាស្ត្រប្រកួតប្រជែង ថ្នាក់ ៥ ឃ្លាទី ២

ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ชุดที่ 5 แบบที่ 2 สรุปชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

ขณะนี้นักเรียนเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนบางคนก็ออกจากโรงเรียนไปประกอบอาชีพต่าง ๆ นักเรียนส่วนใหญ่เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสายอาชีพ และเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา การเลือกเรียนต่อเพื่อจะได้เลือกอาชีพในอนาคตนั้น นักเรียนควรเลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความจำเป็นประกอบอื่น ๆ ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อจะได้มีอาชีพที่ก้าวหน้า มีชีวิตที่เป็นหลักฐานและมีความสุข

อาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ในประเทศ และในโลกนี้มีมากมาย ลักษณะของงานแต่ละอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้าของอาชีพ ความมั่นคง และสิทธิพิเศษอื่น ๆ ฯลฯ ของแต่ละอาชีพก็แตกต่างกัน แต่ถ้าจะแยกประเภทของอาชีพนั้นสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ อาชีพรับราชการ และอาชีพไม่รับราชการ (รับจ้างรัฐวิสาหกิจ รับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ)

อาชีพรับราชการ

อาชีพรับราชการ หมายถึง อาชีพที่ทำงานในกระทรวง ทบวง กรม หรือกอง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล และมีรายได้ประจำที่แน่นอนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เช่น ครู นักวิชาการ แพทย์ เภสัชกร นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิก วิศวกร ทหาร ตำรวจ หนายความ ผู้พิพากษา อัยการ ปลัดอำเภอ เป็นต้น

อาชีพไม่รับราชการ

อาชีพไม่รับราชการ หมายถึง อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างเอกชน และอาชีพอิสระ

อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง อาชีพที่ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากรัฐวิสาหกิจเป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การสื่อสารแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย องค์การแก้ว องค์การข้าวของคุรุสภา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การตลาดเพื่อการเกษตร องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย โรงแรมแอร์พอร์ท เป็นต้น

อาชีพรับจ้างเอกชน หมายถึง อาชีพที่ทำงานในบริษัท ห้างร้าน หรือในลักษณะอื่นอยู่ในฐานะลูกจ้าง มีรายได้จากเอกชนเป็นนายจ้าง เช่น เป็นพนักงานบริษัทโตโยต้า จำกัด บริษัทอะไหล่แอปเปิ้ล จำกัด โรงแรมริเจนท์ ชะอำ ครูโรงเรียนอนุบาลแสงนิกร ครูโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ เป็นต้น

อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่เป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจ อย่างใดอย่างหนึ่ง มีรายได้เป็นของตนเองโดยไม่มีนายจ้าง เช่น เจ้าของห้างสรรพสินค้า เจ้าของร้านถ่ายภาพ เจ้าของสำนักพิมพ์ เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้าของอุสาหกรรม เจ้าของนาข้าว เจ้าของนาเกลือ เจ้าของฟาร์มปศุสัตว์ หุ้นส่วนฟาร์มเลี้ยงกุ้ง หุ้นส่วนบริษัทรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น

อาชีพรับราชการ

การเข้ารับราชการ

สมัยก่อนนั้น การเข้ารับราชการจะมีโอกาสมากกว่าสามัญชนโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องยศฐาบรรดาศักดิ์ การยอมรับนับถือ สถานะภาพทางสังคม โอกาสใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท อำนาจอรรถศักดิ์ ชื่อเสียงเกียรติยศ

ทุกวันนี้ ทุกครั้งที่มีการประกาศรับสมัครสอบ แข่งขันเพื่อเข้ารับราชการ จำนวนของผู้แข่งขันเหล่านี้ก็จะทวีจำนวนมากยิ่งขึ้น คนสมัครสอบจำนวนนั้นแสนสำหรับตำแหน่งว่างที่มีจำนวนไม่มากนัก ภาพนี้ได้สื่อความหมายว่า บัณฑิตตกงานเหล่านี้ขอเพียงแต่ที่จะให้มีใครเลี้ยงเท่านั้นจะเป็นพ่อค้าเลี้ยงหรือพระยาเลี้ยงก็ไม่เกี่ยงทั้งนั้น

किनวันเหล่านี้ ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอันเป็นนิรันดร์ การเปลี่ยนแปลงสภาพเมือง

จากการเป็นประเทศเกษตรกรรมมาสู่ความเป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม (ที่กำลังพัฒนา) อย่างเช่นที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ การทำงานในภาคธุรกิจเอกชนก็ขยายตัวอย่างรวดเร็วในอัตราส่วนที่สัมพันธ์กับความเจริญเติบโตและก้าวหน้าของเทคโนโลยีและวิทยาการแผนใหม่

พ่อค้าหรือธุรกิจภาคเอกชนก็เริ่มมีสถานภาพทางสังคมสูง หน่วยงานเอกชนหรือบริษัทบางแห่งได้รับการยกย่องว่าเป็นหน่วยงานที่ดี มีความมั่นคงสูง ค่าตอบแทนคุ้มกับประสิทธิภาพในการทำงานอย่างจริงจัง ให้สวัสดิการที่ดีกว่าภาคราชการ รวมทั้งผู้คนที่ทำงานในธุรกิจเอกชนเหล่านี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นคนเก่ง มีสมรรถนะในการทำงานสูง

รายได้ของอาชีพรับราชการ

เงินเดือนข้าราชการถือได้ว่าเป็นค่าตอบแทนที่รัฐบาลจ่ายให้กับข้าราชการ เป็นรายเดือนในฐานะที่ข้าราชการ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในกิจการต่าง ๆ ของรัฐให้บรรลุผลสำเร็จ การเป็นข้าราชการนี้ถือว่าเป็นอาชีพหนึ่งในสังคมเหมือนชีพอื่น ๆ โดยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และมีรายได้เป็นเงินเดือนจากเงินงบประมาณของรัฐ ซึ่งปัจจุบันเรื่องเงินเดือนข้าราชการนั้นนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ได้รับการกล่าวถึงกันว่าไม่เพียงพอกับค่าครองชีพข้าง ไม่สอดคล้องกับการตอบแทนตามงานบ้าง เป็นต้น รวมทั้งไม่มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาระยะนี้มาโดยตลอด

เปรียบเทียบรายได้ของข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานเอกชน

1. เงินเดือนข้าราชการอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ารัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน

ตัวอย่าง เช่น

เงินเดือนขั้นต่ำสุด - ขั้นสูงสุด ข้าราชการพลเรือน 2,350 - 30,600 บาท

เงินเดือนขั้นต่ำสุด - ขั้นสูงสุด รัฐวิสาหกิจ (การไฟฟ้านครหลวง)

4,940 - 55,360 บาท

เงินเดือนขั้นต่ำสุด - ขั้นสูงสุด ภาคเอกชน (ธนาคารกสิกรไทย สำนักงาน

สาขาต่าง ๆ) 3,200 - 45,000 บาท

2. เงินเดือนข้าราชการให้ตามวุฒิทางการศึกษา แต่สำหรับรัฐวิสาหกิจ

และเอกชนจะคำนึงถึงความสามารถ ประสบการณ์ด้วย

3. เงินเดือนข้าราชการพลเรือนกำหนดให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในระดับเดียวกัน

ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำ - ขั้นสูงในอัตราเดียวกันทุกส่วนราชการ แต่เงินเดือนรัฐวิสาหกิจ

และเอกชนกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำ - ขั้นสูงแต่ละตำแหน่งแตกต่างกันไปตามลักษณะงาน

และวัดความสามารถด้านการเงินของกิจการแต่ละแห่ง

4. เงินเดือนข้าราชการไม่สอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบ เมื่อเปรียบเทียบ

กับรัฐวิสาหกิจ และเอกชน ทั้ง ๆ ที่มีความรู้ ความสามารถเท่าเทียมกัน แต่ผลประโยชน์ตอบแทนไม่เท่าเทียมกัน

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ

สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ที่ข้าราชการได้รับจากทางราชการนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับระหว่างอยู่ในราชการ
2. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับเมื่อพ้นจากราชการแล้ว

สวัสดิการของรัฐบาลกิจและเอกชน

เปรียบเทียบสวัสดิการแรงงานกับสวัสดิการข้าราชการ

สุภชัย มงคลใหญ่ชัย ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างในประเทศไทย เมื่อปลาย พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยศึกษาจากสถานประกอบการที่เป็นรัฐวิสาหกิจและเอกชน จำนวน ๒๔ แห่ง ซึ่งมีสภาพแรงงาน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรม สิ่งทอ กระดาษ น้ำมัน โรงแรม และบริษัทการค้า พบว่าในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิการ ถูกจ้างได้รับประโยชน์จากข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ดังนี้

(๑) การชดเชยวันหยุดพักผ่อนที่ไม่ได้ใช้ ซึ่งบางแห่งถูกจ้างสามารถสะสมไว้สำหรับปีต่อไป บางแห่งจ่ายชดเชยให้เป็นเงิน

(๒) การลาคลอดโดยไม่รับค่าจ้าง ซึ่งส่วนมากจะลาได้ ๓๐ วัน การลาอื่น ๆ โดยได้รับค่าจ้าง ได้แก่ การลาอุปสมบท แต่งงาน งานศพของครอบครัว ทุพพลภาพ เป็นต้น แต่มีข้อสังเกตว่าการใช้สิทธิในการลาจ้างคั่นนั้นลดกระทบต่อการขึ้นค่าจ้างประจำปี

(๓) บำเหน็จเมื่อเกษียณอายุ มีสถานประกอบการ ๑๖ แห่งให้สวัสดิการด้านนี้ ซึ่งส่วนใหญ่จ่ายให้เท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้าย คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน

(๔) เงินสะสม สถานประกอบการ ๑๓ แห่ง มีระบบเงินสะสม โดยส่วนใหญ่ได้จากเงินเดือน ถูกจ้างร้อยละ ๕

(๕) การช่วยเหลือเรื่องอาหาร กิจการ ๑๑ แห่งให้บริการด้านนี้ด้วยการให้ข้าวเปล่า ให้เงินค่าอาหารระหว่าง ๔-๑๕ บาทต่อวัน หรือให้อาหาร ๑-๓ มื้อ

(๖) เบี้ยขยัน กิจการ ๑๐ แห่งให้เบี้ยขยันในอัตราต่าง ๆ กัน เช่น ร้อยละ ๑๐ ของค่าจ้างทุกเดือน ๕๐-๑๕๐ บาทต่อเดือน เป็นต้น

(๗) พาหนะรับส่ง กิจการ ๑๖ แห่ง มีข้อตกลงเกี่ยวกับรถรับส่ง มีแห่งหนึ่งมีทุนจ้างจ่ายให้เป็นเงินค่ารถเดือนละ ๒๓๐ บาท

(๘) ที่พักอาศัย กิจการ ๑๖ แห่งให้สวัสดิการด้านนี้

(๙) การรักษาพยาบาล (นอกเหนือจากมาตรฐานขั้นต่ำที่กฎหมายบังคับ) ได้รับทุนฝัง และ มี ๔ แห่งที่ให้บริการคลุมถึงครอบครัวด้วย

(๑๐) เงินกู้ กิจการ ๑๐ แห่งให้บริการเงินกู้ โดยคิดดอกเบี้ยระหว่างร้อยละ ๓-๑๕ ต่อปี บางแห่งไม่คิดดอกเบี้ยแต่กู้ยืมได้น้อย

(๑๑) เครื่องแบบ กิจการ ๒๓ แห่งจัดให้ ส่วนใหญ่จัดให้ปีละ ๒ ชุด

(๑๒) วันหยุดการ กิจการ ๒๓ แห่งให้ทำ ไร่จ่ายด้านกีฬา คนตรี หัตถาจารย์ ซึ่งส่วนใหญ่จัดในโอกาสปีใหม่

(๑๓) เงินรางวัลและการส่งเสริม กิจการ ๒๒ แห่งมีเงินช่วยค่าที่พัก บางแห่งให้เงินช่วยเหลือแต่งงาน ประกันชีวิต และรางวัลการทำงานนานด้วย

ความก้าวหน้าในอาชีพราชการ

1. ความก้าวหน้าในตำแหน่ง

การเลื่อนตำแหน่งฐานะเป็นการเพิ่มอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเกียรติภูมิให้สูงขึ้นด้วย ในทางปฏิบัติจึงจำเป็นจะต้องมีมาตรการต่าง ๆ กำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการคัดเลือกให้ได้บุคคลที่เหมาะสม อันหลักเกณฑ์ที่ใช้กันอยู่ในประเทศต่าง ๆ จะมี อาทิ การสอบ การให้ทดลองปฏิบัติงาน ความมีอาวุโส จัดให้มีการอบรม หรือพัฒนาตัวบุคคลก่อนการเลื่อนตำแหน่งฐานะ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การเลื่อนตำแหน่งฐานะ ข้าราชการมีปัญหามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งที่สำคัญ หรือตำแหน่งในระดับสูง ๆ ทุกครั้งที่มีการเลื่อนตำแหน่งฐานะ จะมีข้าราชการบางคนผิดหวัง ชื่นชม ก็จะลาออก หรือท้อใจลาออก ในอดีตเคยมีข้าราชการหลายคนลาออก

2. ความก้าวหน้าในเงินเดือน

ความกึกบางประการของ ข้าราชการ ในเรื่อง การเลื่อนเงินเดือน

๑. เห็นว่าการเลื่อนขึ้นเงินเดือนช่วยให้เพิ่มรายได้เพื่อเอาไปจุนเจือรายจ่าย ในภาวะการครองชีพได้วิธีหนึ่ง ผู้ที่ให้ความเห็นนี้ส่วน

๒. การเลื่อนเงินเดือนเป็นสิ่งมีความก้าวหน้าของชีวิตการรับราชการ ความเห็นนี้มักจะเป็น

๓. การเลื่อนเงินเดือนถือเป็นเกียรติยศ และเปิดอุปสรรคของการรับราชการ ความเห็นนี้มัก

ถ้าจากปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้เขียนได้ประมวลสิ่งที่ข้าราชการถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพิจารณาในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน ก็พบว่ามีความสัมพันธ์กันกับปัญหาที่มีความสำคัญที่เกี่ยวกับการพิจารณาทั้งในด้านการพิจารณา และคุณธรรมในการพิจารณา ถ้าหากเป็นเรื่องกฎหมาย หลักเกณฑ์ ระบบในการพิจารณา และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ เช่น นิติชนไทยเห็นแก่มนุษยธรรม ไม่กล้าทำ เหล่านี้เป็นต้น

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
ว่า อาชีพข้าราชการเป็นอาชีพ
ที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ แม้จะได้
รับความช่วยเหลือจากรัฐในด้าน
สวัสดิการบ้าง ก็ยังไม่เพียงพอจะ
ตอบสนองความเป็นอยู่ตามปกติ
ในภาวะปัจจุบันของประเทศที่นับ
วันค่าครองชีพจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

การที่บุคคล สมัครเข้า รับ
ราชการ และ ทน อยู่ ใน อาชีพ ที่
ค่อนข้างลำบาก แวันแค่นี้ ชักสน

นั้นอาจเนื่องมาจากแนวความคิด
ที่ว่าอาชีพข้าราชการเป็น อาชีพที่
มีเกียรติและมี ผลักประกัน ความ
มั่นคง

ข้าราชการจะได้รับความคุ้มครอง
ที่จะไม่ ถูก สั่ง ให้ ออก จาก
ราชการโดยง่าย การออกจาก
ราชการ ต้อง เป็น ไป ตาม หลัก-
เกณฑ์ และ วิ ธี การ ที่ กฎ หมาย
กำหนด มิใช่เป็นไปตามความ
พอใจของผู้บังคับบัญชา

การลาออกจากราชการ

ปัจจุบันนี้มักจะได้ยินข่าวที่เสมอ ๆ ว่า บุคคลละทิ้งสมรรถนะจำนวนมากเมื่อเข้ารับราชการ
ไต่ระยะหนึ่งก็มักจะลาออกจากราชการไปหางานรัฐวิสาหกิจ บริษัท หรือประกอบอาชีพส่วนตัว
และจากผลการวิจัยของกองวิชาการ สำนักงาน ก.พ. ผู้ที่ลาออกจากราชการทั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม
2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2531 จำนวน 4,739 คน เป็นกำลังคนละทิ้งสมรรถนะถึง 1,684 คน
คิดเป็นร้อยละ 35.5 ของผู้ที่ลาออกทั้งหมด ผู้ที่ลาออกจากราชการให้เหตุผลว่าไม่พอใจกับระบบ
ราชการเกี่ยวกับค่าตอบแทน ผู้บังคับบัญชาและการปกครองบังคับบัญชา ความก้าวหน้าในหน้าที่
การทำงาน การบริหารงานของระบบราชการ นโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน
ความยุติธรรม สภาพการทำงาน โอกาสในการแสดงความรู้ ความสามารถ ทัศนคติงาน
โอกาสที่ใคร่เริ่มงานใหม่ ความอิสระในการปฏิบัติงาน ระเบียบของทางราชการ อุปกรณ์
และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน การยอมรับนับถือ และความมั่นคงของงาน
ในจำนวนผู้ที่ลาออก 1,684 คนนี้ เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาทางแพทยศาสตร์มากที่สุด รองลงมา
เป็นผู้ที่ใ้ได้รับปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ เหตุผลที่ผู้ลาออกให้มากที่สุด
คือ ขอออกจากเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพข้าราชการ

บรรณานุกรม

- ก.พ., สำนักงาน. "สมองไหลในระบบราชการ," ข้าราชการ. 34(2) : 18 - 28 ;
มีนาคม - เมษายน 2532.
- . "สวัสดิการ : ทางรอดของข้าราชการ," ข้าราชการ. 32(3) : 6 - 23 ;
มีนาคม 2530.
- ประวิณ ณ นคร. "สวัสดิการแรงงาน : ค้อยหรือเด่นกว่าสวัสดิการข้าราชการ,"
ข้าราชการ. 29(12) : 13 - 19 ; ธันวาคม 2527.
- วิชัย แรงค์ฤทธิ์. เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติของนักเรียนต่ออาชีพต่าง ๆ.
ปริญญาโท กค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530.
- วิลาส สิงห์วิชัย และอนุปลูก ช่างเกตุ. "ก.พ.กับการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ,"
ข้าราชการ. 26(3) : 6 ; มีนาคม 2524.
- สมพร แสงชัย. พฤติกรรมของข้าราชการในภูมิภาค. กรุงเทพฯ : สำนักฝึกอบรม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2530.
- "อาชีพรับราชการ : สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลิกอง, ข้าราชการ. 31(5) :
22 - 40 ; พฤษภาคม 2529.
- อุทัย นีร์ฤติ. "ปัญหาการเลื่อนตำแหน่งฐานะข้าราชการ," ใน ระบบราชการไทย.
หน้า 25 - 26. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร์, 2530.
- อุส่าห์ โกมลปานิก. "หลักประกันความมั่นคงแห่งอาชีพข้าราชการ," ข้าราชการ.
25(12) : 54 - 57 ; ธันวาคม 2523.

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ

โรงเรียน.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/.....

นักเรียนได้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 แบบที่.....

เมื่อนักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 จบแล้ว
ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

จงวงกลมล้อมรอบข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. อาชีพใดที่เป็นอาชีพรับราชการ ก. เกษตรกรดีเด่น ข. เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ค. พนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด ง. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2. อาชีพใดที่เป็นอาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ ก. เจ้าหน้าที่ประมง ข. พนักงานธนาคารกสิกรไทย ค. ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ฟาร์มเลี้ยงกุ้ง ง. พนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย 3. อาชีพใดที่ไม่ใช่อาชีพรับจ้างเอกชน ก. พนักงานบริษัทโตโยต้า จำกัด ข. พนักงานโรงแรมรีเจนท์ ชะอำ ค. พนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ง. พนักงานบริษัทชะอำไพน์แอปเปิ้ล จำกัด	3. อาชีพใดที่ไม่ใช่อาชีพรับจ้างเอกชน ก. พนักงานบริษัทโตโยต้า จำกัด ข. พนักงานโรงแรมรีเจนท์ ชะอำ ค. พนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ง. พนักงานบริษัทชะอำไพน์แอปเปิ้ล จำกัด 4. อาชีพใดที่เป็นอาชีพอิสระ ก. เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก ข. พนักงานบริษัทฮอนด้า จำกัด ค. พนักงานโรงงานยาสูบ ง. นักวิชาการพาณิชย์

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 2 การเข้ารับราชการและการออกจากราชการ

โรงเรียน.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/.....

นักเรียนได้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 2 แบบที่.....

นักเรียนได้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 2 จบแล้ว
ให้นักเรียนตอบคำถาม ต่อไปนี้

จงวงกลมล้อมรอบข้อที่ถูกที่สุด

1. บุคคลที่จะเข้ารับราชการจะต้องมีคุณสมบัติข้อใดที่สำคัญที่สุด ก. มีสัญชาติไทย ข. ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ค. ไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย ง. ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี 2. การเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการมีจุดมุ่งหมายอย่างไร ก. เพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ ข. เพื่อให้ได้คนที่มีความสามารถ ค. เพื่อให้ได้คนที่มีความประพฤติดี ง. ถูกทุกข้อ	3. บุคคลที่ผ่านการสอบคัดเลือกก่อนที่จะได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการ จะต้องผ่านขั้นตอนใดที่สำคัญที่สุด ก. ตรวจโรค ข. สอบสัมภาษณ์ ค. ทดลองปฏิบัติราชการ ง. อบรมความรู้พื้นฐานการปฏิบัติราชการ 4. ข้าราชการเกษียณอายุราชการเมื่ออายุกี่ปี ก. 50 ปี ข. 55 ปี ค. 60 ปี ง. 65 ปี

5. เหตุใดข้าราชการจึงลาออกไปประกอบอาชีพ
เป็นลูกจ้างอยู่ในบริษัทหรือรัฐวิสาหกิจ
- ก. เพราะต้องการความอิสระ
 - ข. เพราะต้องการรายได้ที่มากกว่าราชการ
 - ค. เพราะต้องการความมั่นคงในอาชีพ
 - ง. เพราะต้องการแสวงหาความใหม่แปลก
ในการทำงาน

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 3 รายได้ สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ

โรงเรียน.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/.....

นักเรียนได้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 3 แบบที่.....

เมื่อนักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 3 จบแล้ว
ให้นักเรียนตอบคำถาม ต่อไปนี้

จงวงกลมล้อมรอบข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. รายได้ของข้าราชการ คืออะไร

- ก. เงินเดือน
- ข. เงินเดือนและเงินสะสม
- ค. เงินเดือนและสวัสดิการ
- ง. เงินเดือนและเงินบำเหน็จ

2. ข้าราชการแต่ละคนมีรายได้ไม่เท่าเทียมกัน

เพราะเหตุใด

- ก. วุฒิต่างการศึกษาต่างกัน
- ข. ตำแหน่งไม่เท่าเทียมกัน
- ค. ความสามารถในการปฏิบัติงานไม่เท่าเทียมกัน
- ง. ถูกทุกข้อ

3. ต่อไปนี้ข้อใดที่ไม่ใช่สวัสดิการ
ของรัฐ

- ก. ข้าราชการมีสิทธิลาป่วย
- ข. ข้าราชการมีสิทธิเบิกค่า
รักษาพยาบาลของบิดา
มารดา
- ค. ข้าราชการมีสิทธิอยู่บ้านพัก
ของทางราชการ
- ง. ข้าราชการมีสิทธิเบิกค่า
เครื่องแบบข้าราชการ

4. นาย ก. รับราชการมานาน 10 ปี จึงขอ
ลาออกไปประกอบอาชีพอิสระ นาย ก.
จะได้รับเงินอะไรจากรัฐบาล
- ก. เงินสะสม
 - ข. เงินเบี้ยขยัน
 - ค. เงินบำเหน็จ
 - ง. เงินบำนาญ

5. ทาไมธุรกิจเอกชนใหญ่ ๆ
จึงกลายเป็นแหล่งจ้างงานที่ดีที่สุด
ในขณะนี้ ข้อใดถูกที่สุด
- ก. เอกชนไม่มีกฎระเบียบมาก
เท่าราชการ
 - ข. เอกชนให้รายได้สูงกว่า
ราชการมาก
 - ค. เอกชนให้อิสระในการ
ทำงานมากกว่าราชการ
 - ง. เอกชนมีเงินสะสมให้เมื่อ
ออกจากราชการ

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 4 ความก้าวหน้า และความมั่นคงในอาชีพรับราชการ

โรงเรียน.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/.....

นักเรียนได้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 4 แบบที่.....

เมื่อนักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 4 จบแล้ว
ให้นักเรียนตอบคำถาม ต่อไปนี้

จงวงกลมล้อมรอบข้อที่ถูกที่สุด

<p>1. ความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ คือข้อใด</p> <p>ก. ได้เลื่อนตำแหน่งเร็ว</p> <p>ข. ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ขั้น</p> <p>ค. ได้มีโอกาสไปดูงานต่างประเทศ</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p> <p>2. "ปิ่นพจน์ดีใจมากที่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ขั้น"</p> <p>พจน์มีความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ</p> <p>ประเภทใด</p> <p>ก. ความก้าวหน้าในเงินเดือน</p> <p>ข. ความก้าวหน้าในตนเอง</p> <p>ค. ความก้าวหน้าในตำแหน่ง</p> <p>ง. เป็นการบรรยายได้ให้สูงขึ้นตามภาวะ
ค่าครองชีพ</p> | <p>3. "พรพรรณ ได้เลื่อนตำแหน่งจาก</p> <p>นักวิชาการเงินและบัญชี ระดับ 5</p> <p>เป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป</p> <p>ระดับ 6" พรพรรณได้เลื่อน</p> <p>ตำแหน่ง โดยวิธีใด</p> <p>ก. การคัดเลือก</p> <p>ข. การสอบคัดเลือก</p> <p>ค. การลงตำแหน่งว่าง</p> <p>ง. การขอแลกเปลี่ยนตำแหน่ง
กับเพื่อนร่วมงาน</p> |
|---|--|

4. "เทินไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกสั่งลงโทษให้ออกจากราชการ เทินจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ เทินจึงยังไม่ถูกออกจากราชการเพราะเหตุใด
- ก. เทินมีพรรคพวกเป็นนักกฎหมาย
 - ข. ผู้บังคับบัญชาของเทินมีอำนาจคุ้มครองเทินได้
 - ค. ข้าราชการทุกคนมีหลักประกันทางกฎหมาย
 - ง. อาชีพรับราชการมั่นคงกว่าอาชีพอื่น ๆ

แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 5 สรุปชุดสารนิเทศเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 1 - 4

โรงเรียน.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/.....

นักเรียนได้อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 5 แบบที่.....

เมื่อนักเรียนอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ชุดที่ 5 จบแล้ว
ให้นักเรียนตอบคำถาม ต่อไปนี้

จงวงกลมล้อมรอบข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. อาชีพรับราชการคืออะไร ก. อาชีพที่ทำงานในหน่วยงานราชการ ข. อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ ค. อาชีพรับจ้างพระเจ้าแผ่นดิน ง. อาชีพรับจ้างผู้บริหารประเทศ 2. ข้อใดที่ไม่ใช่อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ ก. พนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด ข. พนักงานโรงแรมแอร์พอร์ต ค. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ง. นักวิชาการพาณิชย์ 3. อาชีพใดที่เป็นอาชีพรับจ้างเอกชน ก. พนักงานการประปาเพชรบุรี ข. พนักงานชุมสายโทรศัพท์เพชรบุรี ค. พนักงานบริษัทสามขาเพชร จำกัด ง. พนักงานองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	<p>4. นายแดงเป็นเจ้าของฟาร์ม
เลี้ยงกิ้ง อาชีพของนายแดง
คืออาชีพอะไร</p> <p>ก. อาชีพรับจ้างเอกชน</p> <p>ข. อาชีพอิสระ</p> <p>ค. อาชีพรับจ้างรัฐวิสาหกิจ</p> <p>ง. อาชีพรับราชการ</p> |
|---|---|

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 7 สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	32	50.00
หญิง	32	50.00
รวม	64	100.00
2. อายุ		
13 ปี	3	4.69
14 ปี	36	56.25
15 ปี	25	39.06
รวม	64	100.00
3. คะแนนผลการเรียนภาคเรียนที่ผ่านมา		
2.80 ขึ้นไป	32	50.00
2.20 ลงมา	32	50.00
รวม	64	100.00
4. อาชีพของบิดามารดา		
รับราชการ	32	50.00
ไม่รับราชการ	32	50.00
อิสระ	26	40.625
รับจ้างเอกชน	5	7.815
รับจ้างรัฐวิสาหกิจ	1	1.56
รวม	32	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
5. วิชาที่นักเรียนชอบ*		
วิทยาศาสตร์	41	21.35
ภาษาอังกฤษ	34	17.71
คณิตศาสตร์	32	16.67
ภาษาไทย	29	15.10
สังคมศาสตร์	25	13.02
พลานามัย	13	6.77
หมวดวิชาชีพ	9	4.69
ศิลปศึกษา	6	3.13
ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี	3	1.56
รวม	192	100.00
6. หนังสือหรือวารสารที่นักเรียนชอบ*		
การท่องเที่ยวในประเทศต่าง ๆ	41	21.35
การประกอบอาชีพ	39	20.31
ประวัติบุคคลที่มีชื่อเสียง	38	19.79
รถยนต์กลไก	21	10.94
ศิลปกรรม หัตถกรรม	12	6.25
เรื่องเขียนในรูปแบบร้อยกรอง	9	4.69
การเกษตร	6	3.13
นาฏศิลป์และดุริยางค์	6	3.13
คหกรรมศาสตร์	3	1.56
อื่น ๆ	17	8.85
รวม	192	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
7. งานอดิเรก*		
อ่านหนังสือ	30	46.88
กีฬา	11	17.19
ปลูกต้นไม้	9	14.06
สะสมแสตมป์	5	7.81
ว่ายน้ำ	3	4.69
ประดิษฐ์ของเล่น	2	3.13
เลี้ยงสัตว์เลี้ยง	2	3.12
ฟังเพลง	2	3.12
รวม	64	100.00
8. ถ้านักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนต้องการ		
เรียนต่อหรือไม่		
เรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 4	52	81.25
เรียนต่อสายอาชีพ	9	14.06
ออกไปประกอบอาชีพ	3	4.69
รวม	64	100.00

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ
แบบที่ 1 และแบบที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนอ่าน		หลังอ่าน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1	32	30.625	6.809	29.719	10.666
กลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2	32	29.125	6.308	27.469	11.943

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการ กลุ่มอ่านชุด
สารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2

นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพ รับราชการ	N	ก่อนอ่าน		หลังอ่าน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1	16	28.625	7.518	28.500	11.207
กลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2	16	27.750	6.424	23.563	11.759

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ กลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2

นักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพ ไม่รับราชการ	N	ก่อนอ่าน		หลังอ่าน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 1	16	32.625	5.548	30.938	10.312
กลุ่มอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป แบบที่ 2	16	30.500	6.077	31.375	11.135

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียน
ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1

คนที่	ก่อนอ่าน	หลังอ่าน	D	D ²
1	37	39	-2	4
2	36	40	-4	16
3	35	41	-6	36
4	31	17	14	196
5	44	44	0	0
6	36	38	-2	4
7	35	30	5	25
8	30	39	-9	81
9	40	42	-2	4
10	36	36	0	0
11	35	32	3	9
12	33	44	-11	121
13	38	40	-2	4
14	35	43	-8	64
15	31	23	8	64
16	30	32	-2	4

ตาราง 11 (ต่อ)

คนที่	ก่อนอ่าน	หลังอ่าน	D	D ²
17	27	28	-1	1
18	26	32	-6	36
19	21	24	-3	9
20	21	21	0	0
21	42	42	0	0
22	33	33	0	0
23	30	15	15	225
24	27	20	7	49
25	22	16	6	36
26	21	20	1	1
27	19	12	7	49
28	18	12	6	36
29	33	33	0	0
30	27	15	12	144
31	27	33	-6	36
32	24	15	9	81
รวม	ΣX 980	ΣX 915	ΣD 29	ΣD^2 1335

$$n = 32$$

$$\Sigma D = 29$$

$$(\Sigma D)^2 = 841$$

$$\Sigma D^2 = 1335$$

$$\text{สูตร } t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

$$= \frac{29}{\sqrt{\frac{32 \times 1335 - 841}{32 - 1}}}$$

$$= \frac{29}{\sqrt{1350.935}}$$

$$= \frac{29}{36.755}$$

$$t = 0.7890$$

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียน
ก่อนและหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2

คนที่	ก่อนอ่าน	หลังอ่าน	D	D ²
1	36	34	2	4
2	33	28	5	25
3	28	40	-12	144
4	27	39	-12	144
5	40	40	0	0
6	32	32	0	0
7	31	15	16	256
8	39	42	-3	9
9	37	9	28	784
10	37	44	-7	49
11	33	26	7	49
12	30	33	-3	9
13	36	35	1	1
14	36	44	-8	64
15	30	33	-3	9
16	32	39	-7	49

ตาราง 12 (ต่อ)

คนที่	ก่อนอ่าน	หลังอ่าน	D	D ²
17	30	22	8	64
18	28	16	12	144
19	23	16	7	49
20	22	6	16	256
21	32	38	-6	36
22	32	39	-7	49
23	25	15	10	100
24	24	35	-11	121
25	22	18	4	16
26	22	21	1	1
27	19	14	5	25
28	17	11	6	36
29	31	29	2	4
30	29	40	-11	121
31	21	17	4	16
32	18	9	9	81
รวม	ΣX 932	ΣX 879	ΣD 53	ΣD^2 2715

$$n = 32$$

$$\sum D = 53$$

$$(\sum D)^2 = 2809$$

$$\sum D^2 = 2715$$

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

$$= \frac{53}{\sqrt{\frac{32 \times 2715 - 2809}{32 - 1}}}$$

$$= \frac{53}{\sqrt{2711.968}}$$

$$= \frac{53}{52.0766}$$

$$t = 1.018$$

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางประภา ชื่อสกุล โกศลนริตติวงศ์

เกิดวันที่ 24 เดือน กันยายน พุทธศักราช 2494

สถานที่เกิด อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 38/51 ตำบลนาุ้ง อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบุรี 76000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยครูเพชรบุรี อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบุรี 76000

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2510 ม.ศ.3 จากโรงเรียนบ้านแหลมวิทยา อำเภอบ้านแหลม
จังหวัดเพชรบุรี

ปีการศึกษา 2513 บวช. (เลขานุการ) จากโรงเรียนพัฒนการสันติราษฎร์บำรุง

ปีการศึกษา 2515 บวส. (เลขานุการ) จากวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ สงขลา

ปีการศึกษา 2523 ค.บ. (ภาษาไทย) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี

ปีการศึกษา 2534 กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูป
เกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทคัดย่อ
ของ
ประกาศ โกศลนิตติวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

กันยายน 2534

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 โดยเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ กลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 2 และเปรียบเทียบความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ตามตัวแปรด้าน เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพบิดามารดา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเพชรบุรี คือโรงเรียนพรหมานุสรณ์ จำนวน 32 คน โรงเรียนเบญจมเทพอทิศ จำนวน 32 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 64 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสำรวจความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 (แบบเรียบเรียง) และแบบที่ 2 (แบบรวบรวม) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ สถิติที่ใช้ คือ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนอ่านและหลังอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 และแบบที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ ระหว่างกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 กับกลุ่มที่อ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพไม่รับราชการ แบบที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังจากอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความสนใจต่อการประกอบอาชีพรับราชการ ภายหลังการอ่านชุดสารนิเทศสำเร็จรูปเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ แบบที่ 1 ของนักเรียนที่มีบิดาหรือมารดาประกอบอาชีพรับราชการกับนักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพไม่รับราชการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE MATHAYOM SUKSA III STUDENTS'S INTEREST OF CIVIL SERVICE
AFTER READING THE REPACKAGED INFORMATION

AN ABSTRACT

BY

PRAPA KOSOLNIRATTIWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Library Science
at Srinakharinwirot University

September 1991

The purposes of this research were to study the Mathayom Suksa III students' interests in civil service after reading the repackaged information Type I and Type II, to find out whether or not there was any difference of interests as compared between those who read Type I and those who read Type II. The comparisons were also made between the two groups of students according to sex, academic achievement and parental occupation. The sample consisted of 64 M.S. III students from two government secondary schools in Petchburi province 32 from Benjama Thep - Uthit School and 32 from Prommanuson School. The instruments employed were interest inventory and repackaged information Type I and Type II with test items to evaluate the students' knowledge and understanding. The data obtained were then analyzed by using t-test.

The results of the study can be concluded as the following :

1. The M.S. III students' interests in civil service before and after reading the repackaged information Type I and Type II were statistically insignificant difference at .05 level.
2. The difference of interests of Type I and Type II readers was statistically insignificant at .05 level.
3. The interests of male and female students towards civil service occupation were statistically insignificant difference at .05 level.
4. The interests of students with high academic achievement and low academic achievement differed significantly at .01 level.

5. The interests of the students with parents working as civil service and those not civil service were statistically insignificant difference at .05 level.